

การเปรียบเทียบอุปสรรคความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล

ปริญญาานิพนธ์
ของ
กรรณก ร่มมะอัติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

ตุลาคม 2556

การเปรียบเทียบอุปสรรคความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

ตุลาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบอุปสรรคความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

ตุลาคม 2556

กรรณก รัมมะอัคร์. (2556). *การเปรียบเทียบอุปลักษณความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล*.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถ้อยคำอุปลักษณเกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน วิเคราะห์มิติโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน เปรียบเทียบอุปลักษณความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และอุปลักษณความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์คือทฤษฎีอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor theory) ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) และแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโยงความหมายของครุซ (Cruse. 2004) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนจากหนังสือพินานเพลง เล่ม 1-4 เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันจากหนังสือเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิต Vol.1-Vol.5 ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2553-2555 และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันจากหนังสือเพลง The Guitar Year Book ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2551-2555

ผลการศึกษาพบอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักทั้งหมด 16 อุปลักษณ ได้แก่ 1. [ความรักคือมนุษย์] 2. [ความรักคือพืช] 3. [ความรักคือสัตว์] 4. [ความรักคือทรัพย์สิน] 5. [ความรักคืออาหาร] 6. [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] 7. [ความรักคือธรรมชาติ] 8. [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] 9. [ความรักคือการแสดง] 10. [ความรักคือการแข่งขัน] 11. [ความรักคือการเดินทาง] 12. [ความรักคือการเรียนรู้] 13. [ความรักคือเจ็บป่วย] 14. [ความรักคือสิ่งของ] 15. [ความรักคือสงคราม] 16. [ความรักคือเพลง] ซึ่งมีกระบวนการถ่ายโยงทางความหมาย 2 ประเภท ได้แก่ การถ่ายโยงความหมายแบบภวสัมพันธและการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ

การศึกษาความแตกต่างของถ้อยคำอุปลักษณเกี่ยวกับความรักพบมโนทัศน์ [ความรักคือสงคราม] เฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และพบมโนทัศน์ [ความรักคือเพลง] เฉพาะในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันเท่านั้น โดยในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนไม่พบมโนทัศน์ [ความรักคือสงคราม] [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] [ความรักคือแสดง] [ความรักคือการเรียนรู้] และ [ความรักคือเพลง]

อุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมชนบทและวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ในขณะที่เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณที่แสดงให้เห็นถึงความทันสมัย ความเจริญเติบโตของสังคมมากขึ้น เช่นเดียวกับถ้อยคำอุปลักษณที่พบในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองที่มีอิทธิพลไปสู่สังคมชนบท อย่างไรก็ตามพบว่าในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณที่สะท้อนวิถีชีวิตสภาพความเป็นอยู่ของสังคมชนบท ประเพณีพื้นบ้านให้เห็นอยู่ด้วยเช่นกัน

A COMPARATIVE STUDY OF LOVE METAPHORS IN THAI FOLK SONGS
AND THAI POP SONGS

AN ABSTRACT
BY
KORNKANOK RAMMAAT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Linguistics
at Srinakharinwirot University

October 2013

Kornkanok Rammaat. (2013). *A Comparative study of love metaphors in Thai folk songs and Thai pop songs*. Master thesis, M.Ed. (Educational Linguistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Nuntana Wongthai

The purposes of this research are to study the metaphorical expressions of love in early Thai folk songs, contemporary Thai folk songs and Thai pop songs; to compare the similarities and differences of love metaphors, and to study the conceptual metaphors of love. This analysis is based on conceptual metaphor theory (Lakoff; & Johnson. 1980) and semantic mapping (Cruse. 2004). The data of early Thai folk songs were collected from Pimanpleng books 1-4, contemporary Thai folk songs from Luktung Phua Chivit books vol.1-vol.5 published in 2010-2012 and Thai pop songs from the Guitar Year Book published in 2008-2012.

The study reveals 16 categories of conceptual metaphors. They are 1. [LOVE IS A HUMAN] 2. [LOVE IS A PLANT] 3. [LOVE IS AN ANIMAL] 4. [LOVE IS PROPERTY] 5. [LOVE IS FOOD] 6. [LOVE IS A CONSTRUCTION] 7. [LOVE IS NATURE] 8. [LOVE IS SUPERNATURAL] 9. [LOVE IS A PERFORMANCE] 10. [LOVE IS A COMPETITION] 11. [LOVE IS A JOURNEY] 12. [LOVE IS AN EDUCATION] 13. [LOVE IS AN ILLNESS] 14. [LOVE IS A THING] 15. [LOVE IS A WAR] 16. [LOVE IS A SONG]. The process of semantic mapping includes 2 processes: ontological correspondence and epistemic correspondence.

The study of the differences of metaphorical expressions of love shows that the conceptual metaphor [LOVE IS A WAR] is only found in contemporary Thai folk songs and the conceptual metaphor [LOVE IS A SONG] is only found in Thai pop songs. The conceptual metaphor [LOVE IS A WAR] [LOVE IS A CONSTRUCTION] [LOVE IS A PERFORMANCE] [LOVE IS AN EDUCATION] and [LOVE IS A SONG] are not found in early Thai folk songs.

Metaphorical expressions found in early Thai folk songs reflect a traditional and simple life. On the other hand, metaphorical expressions found in contemporary Thai folk songs and Thai pop songs show the influence of social. However, in contemporary Thai folk songs metaphorical expressions are used in a way that reflects a traditional way of life.

ปริญญาานิพนธ์
เรื่อง
การเปรียบเทียบอุปลักษณความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล
ของ
กรรณก รัมมะอัคร์ดี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่..... เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2556

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธีกุล)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปิ่นนดา เลอเลิศยุติธรรม)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์เพราะได้รับคำแนะนำและความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ตลอดระยะเวลาการทำปริญญาานิพนธ์อาจารย์ได้มอบความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำและเสียสละเวลาให้กับผู้วิจัยมาเป็นอย่างดีโดยตลอด ให้ความอนุเคราะห์ตรวจทานแก้ไขปริญญาานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่และมอบกำลังใจซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างที่สุดและขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธีกุล อาจารย์ที่ปรึกษาและประธานสอบปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ปณินดา เลอเลิศยุติธรรม กรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขให้ปริญญาานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรรยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญาณินสา บุรณะชัยทวี อาจารย์ ดร.สุพัตรา ทองกัลยา และอาจารย์ Nicole Lasas ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และเปิดโลกการศึกษาทางภาษาศาสตร์ให้กับผู้วิจัยมาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่อุทัย รัมมะอัคร์ และครอบครัวที่มอบความรัก ความปรารถนาดี อีกทั้งยังคอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่สำคัญมาโดยตลอด ผู้วิจัยมีวันนี้และประสบความสำเร็จในชีวิตได้ด้วยดี เพราะพระคุณอันยิ่งใหญ่จากแม่ที่มอบให้ลูกมาตั้งแต่วินาทีแรกที่ลืมตาดูโลก จนถึงวินาทีปัจจุบันนี้ของลูก

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่น้อง ผองเพื่อนทุกคน ที่คอยถามไถ่ เป็นกำลังใจและห่วงใยกันมาโดยตลอดในเวลาที่คุณวิจัยรู้สึกท้อแท้ เหนื่อยล้า หรือทุกครั้งที่มีความทุกข์จะได้รับคำแนะนำและกำลังใจที่ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกเข้มแข็งขึ้นพร้อมเผชิญกับอุปสรรคและฝ่าฟันจนประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

กรรณก รัมมะอัคร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในงานวิจัย	4
สมมติฐานในการวิจัย	4
สัญลักษณ์ในงานวิจัย	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน	6
ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์	7
มโนทัศน์	14
ความรัก.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย	22
การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	25
4 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน	26
อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่สะท้อนผ่านถ้อยคำอุปลักษณ์ ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่สะท้อนผ่านถ้อยคำอุปลักษณะ ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	53
อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่สะท้อนผ่านถ้อยคำอุปลักษณะ ในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน	89
5 การเปรียบเทียบอุปลักษณะความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล	126
การเปรียบเทียบอุปลักษณะความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน กับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	126
การเปรียบเทียบอุปลักษณะความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน กับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน	139
6 สรุป อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ	153
สรุปผลการศึกษา	153
อภิปรายผลการศึกษา.....	163
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	168
บรรณานุกรม	170
ประวัติย่อผู้วิจัย	175

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงประเภทอุปลักษณะความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน กับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	126
2 แสดงถ้อยคำอุปลักษณะความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน กับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน.....	127
3 แสดงประเภทอุปลักษณะความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน กับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน	139
4 แสดงถ้อยคำอุปลักษณะความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน กับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน.....	140

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงสามเหลี่ยมของออกเดนและริชาร์ด.....	14
2 แผนภูมิแสดงทฤษฎีความรักในแง่เลขาคณิตรูปสามเหลี่ยม.....	17
3 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือพืช.....	24
4 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือมนุษย์.....	29
5 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือพืช.....	32
6 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสัตว์.....	34
7 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือทรัพย์สิน.....	36
8 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคืออาหาร.....	39
9 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือธรรมชาติ.....	41
10 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ.....	44
11 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการแข่งขัน.....	46
12 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการเดินทาง.....	48
13 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการเจ็บป่วย.....	51
14 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการสิ่งของ.....	53
15 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือมนุษย์.....	56
16 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือพืช.....	59
17 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสัตว์.....	62
18 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคืออาหาร.....	65
19 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสิ่งก่อสร้าง.....	67
20 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือธรรมชาติ.....	71
21 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ.....	72
22 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการแสดง.....	75
23 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการแข่งขัน.....	78
24 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการเดินทาง.....	81
25 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการเรียน.....	82
26 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการเจ็บป่วย.....	85
27 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสิ่งของ.....	87
28 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสงคราม.....	89

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
29 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือมนุษย์	91
30 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือพืช.....	95
31 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสัตว์.....	97
32 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคืออาหาร	99
33 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสิ่งก่อสร้าง	102
34 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือธรรมชาติ.....	106
35 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ.....	108
36 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการแสดง.....	110
37 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการแข่งขัน.....	113
38 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการเดินทาง.....	116
39 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการเรียน.....	118
40 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือการเจ็บป่วย.....	120
41 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือสิ่งของ	123
42 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ความรักคือเพลง	125

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในกระบวนการสื่อสารเพื่อการถ่ายทอดความคิดและความรู้สึก ภาษาจึงสามารถสะท้อนความคิดของมนุษย์และแสดงถึงความต้องการของตนออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง นอกจากนี้มนุษย์จะใช้ภาษาในการสื่อสารระหว่างกันแล้ว มนุษย์ยังใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึกผ่านบทเพลง ซึ่งเป็นการสื่อสารในรูปแบบที่มีการผสมผสาน ของดนตรีกับภาษาที่มีความไพเราะ สละสลวย ทำให้เกิดสุนทรียภาพมากขึ้น การเขียนเพลงเป็นการบอกกล่าวความรู้สึกนึกคิด คือการบอกเล่าเรื่องราว เพลงเป็นหนังสือหนึ่งที่มีความยาวเพียงไม่กี่นาที และมีรูปแบบหลากหลายเพื่อให้ผู้ฟังที่มีความนิยมชมชอบแตกต่างกันได้มีทางเลือกในการรับฟัง เช่น เพลงไทยสากล เพลงไทยลูกทุ่ง เป็นต้น ซึ่งเพลงแต่ละประเภทจะมีรูปแบบในการนำเสนอแตกต่างกัน ออกไปในด้านของดนตรี แนวเพลง และเนื้อหาของเพลง

เพลงไทยสากลเป็นเพลงที่ขับร้องในภาษาไทยโดยเริ่มจากนำทำนองไทยเดิมใส่เนื้อร้องบรรเลง และขับร้องโดยใช้มาตรฐานของโน้ตเพลงแบบสากลจนเป็นเพลงไทยแนวใหม่ เพลงไทยสากลเป็นศิลปะทางดนตรีที่ผลิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการในเชิงพาณิชย์ โดยในแง่ของการใช้ภาษาในเพลงไทย สากลจะมีกลวิธีการใช้ภาษาหลายแบบทั้งการใช้คำ การใช้ประโยค ความสัมพันธ์ระหว่างประโยค มีการสร้างคำศัพท์ใหม่ๆใส่ในบทเพลง ซึ่งสอดคล้องกับที่จิรวรรณ กาญจนานันท์ (2540: 60) ได้กล่าวว่าเนื้อหาของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน มีรูปแบบการนำเสนอในเรื่องราวที่ทันสมัยและมีความเป็นสากล มีการใช้วลี ถ้อยคำ หรือสำนวนแปลกใหม่ในบทเพลงเพื่อก่อให้เกิดความซาบซึ้งและสุนทรียภาพอีกทั้งยังทำให้เพลงมีความแปลกใหม่และน่าสนใจ เพลงไทยสากลในปัจจุบันมีเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก ความผิดหวังที่เกิดจากความรัก โดยมีการใส่คำร้องที่สะท้อนและสะท้อนอารมณ์ลงในเพลง เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ซึ่งศรัณย์ รักสัตย์มัน (2547: 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเพลงไทยสากลว่าเป็นแหล่งอ้างอิงประสบการณ์หรือความจริงเกี่ยวกับความรักในแง่มุมต่างๆ จึงทำให้เพลงไทยสากลส่วนใหญ่ นั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องราวความรักและผู้ฟังเพลงไทยสากลส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น

เพลงไทยลูกทุ่งนั้นเป็นเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคมอุดมคติและวัฒนธรรมไทย โดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง และลีลาการร้องการบรรเลงที่เป็นแบบแผน ซึ่งสอดคล้องกับที่สมยศ สิงห์คำ (มีรินดำ นูรรุ่งโรจน์. 2548: 23; อ้างอิงจาก สมยศ สิงห์คำ. 2534: 30) ได้กล่าวถึงเพลงไทยลูกทุ่งว่า สามารถแสดงให้เห็นสภาพสังคมความเป็นอยู่วัฒนธรรมของคนไทยได้ โดยในแง่การใช้ภาษาในเพลงไทย

ลูกทุ่งมีสองรูปแบบคือภาษามาตรฐานและภาษาชาวบ้านทั่วไปที่ง่ายต่อการเข้าใจ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชาวชนบท เนื่องจากผู้ที่ฟังเพลงไทยลูกทุ่งมักเป็นชาวบ้านและชาวชนบทเป็นส่วนใหญ่

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับเพลงไทยลูกทุ่งที่ผ่านมา พบว่าเพลงไทยลูกทุ่งในปัจจุบันมีเนื้อหาที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีการสะท้อนค่านิยมทางวัตถุเพิ่มมากขึ้น เช่นงานวิจัยของจรรยา บัวบาน (2548: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาค่านิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งช่วงปีพ.ศ.2540-2547 พบว่าเพลงไทยลูกทุ่งสะท้อนค่านิยมทางวัตถุในด้านต่างๆ 8 ด้าน ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับเงิน เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ พาหนะ เครื่องมือสื่อสาร อาหาร การทำศัลยกรรม และที่อยู่อาศัย จากความเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงลักษณะภาษาที่ใช้ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน โดยจะศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาลักษณะภาษาที่ใช้ในเชิงเปรียบเทียบหรืออุปลักษณ์ เนื่องจากอุปลักษณ์สามารถสะท้อนระบบความคิดหรือ มโนทัศน์ของคนในสังคมได้

เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) ผู้เริ่มการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวทางทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานได้เสนอความคิดว่า การใช้ภาษาของมนุษย์ในชีวิตประจำวันนั้นอยู่ในรูปแบบการเปรียบเทียบหรืออุปลักษณ์ ซึ่งรูปภาษาดังกล่าวสามารถสะท้อนระบบความคิดของมนุษย์ แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมมีระบบความคิดหรือมโนทัศน์เป็นอย่างไร อุปลักษณ์จึงไม่ใช่เพียงเรื่องของการใช้ภาษาเท่านั้น แต่ยังสามารถแสดงให้เห็นถึงกระบวนการคิดและมโนทัศน์ของมนุษย์ ซึ่งสามารถอธิบายได้อย่างเป็นระบบมีเหตุมีผล ในการศึกษาทางด้านภาษาพบว่ามีการใช้รูปภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ในด้านวรรณคดีหรือร้อยกรอง โดยผู้แต่งใช้อุปลักษณ์เพื่อให้งานประพันธ์เกิดภาพพจน์ สร้างอารมณ์ต่อผู้อ่าน แต่อุปลักษณ์ในเชิงภาษาศาสตร์ไม่ได้เป็นการใช้ภาษาเพื่อก่อให้เกิดภาพพจน์ หรืออารมณ์เท่านั้น แต่อุปลักษณ์ยังสามารถสะท้อนระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาด้วย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในประเด็นด้านความแตกต่างของรูปภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันโดยรูปภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ที่ผู้วิจัยจะศึกษานั้น คือ อุปลักษณ์เกี่ยวกับความรัก หรือถ้อยคำที่นำมาเปรียบเทียบความรัก รวมทั้งองค์ประกอบต่างๆ เกี่ยวกับความรัก เช่น คนรัก อาการของความรักว่าเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น พบว่าเพลงลูกทุ่งยุคก่อนมีการใช้อุปลักษณ์ความรัก เช่น ขอฝากน้ำถ้อยละห้อยดวงใจช่วยโปรดดูแลให้พบนาง พบนางที่เคยพบเจ้างานทำวสุระจำได้ไหมจะแม่ยอดผักหวาน (ตำราหารัก/ไวพจน์เพชรสุพรรณ) จากตัวอย่างนี้ รูปภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ คือ “แม่ยอดผักหวาน” ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบหญิงคนรักเป็นพืชที่พบได้ตามท้องทุ่ง ลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวนี้สามารถสะท้อนความเป็นอยู่ในชนบทได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมีการใช้อุปลักษณ์ความรัก เช่น ไม่ใช่ที่ซาร์จแบตให้ใครแวะมาเติมใจพรีๆ (ไม่ใช่ที่ซาร์จแบต/เอิร์น เดอะสตาร์) จากตัวอย่างนี้ รูปภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ คือ “ที่ซาร์จแบต” ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบตนเองที่กำลังตกอยู่ในอารมณ์รักที่ผิดหวังว่าไม่ใช่ที่

ชาร์จแบดที่จะรอให้ใครมาเติมความรักได้ตลอดเวลา ลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวนี้อาจสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เจริญก้าวหน้าและทันสมัย

จากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมาเปรียบเทียบกับเพลงไทยสากลในยุคสมัยเดียวกันเพื่อศึกษาว่าอุปสรรคความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากลว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เนื่องจากผู้วิจัยสังเกตในเบื้องต้นพบว่าลักษณะการใช้ภาษาที่เป็นอุปสรรคที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนี้มีความคล้ายคลึงกับการใช้อุปสรรคที่ปรากฏในเพลงไทยสากลปัจจุบันอยู่มาก ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากการแผ่ขยายอิทธิพลด้านความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ของสังคมเมืองเข้าสู่สังคมชนบท

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. ศึกษาถ้อยคำอุปสรรคความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
2. วิเคราะห์มโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
3. เปรียบเทียบอุปสรรคความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
4. เปรียบเทียบอุปสรรคความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงรูปภาพที่ใช้เป็นถ้อยคำอุปสรรคความรักในเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากลที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม
2. ทำให้ทราบถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักจากเพลงไทยลูกทุ่งต่างสมัยและเพลงไทยสากล
3. ทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมจากรูปภาพที่เป็นถ้อยคำอุปสรรคในเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากล

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษารูปภาพที่นำมาใช้เป็นถ้อยคำอุปสรรคความรักในเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากล
2. ศึกษาเฉพาะเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก โดยข้อมูลรูปภาพที่เป็นถ้อยคำอุปสรรคที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากล มีความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำ

ว่า “รัก” หมายถึง มีใจผูกพันด้วยความห่วงใย เช่นพ่อแม่รักลูก รักชาติ, มีใจผูกพันด้วยเสน่ห์, มีใจผูกพันฉันผู้สาว เช่น ชายรักหญิง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 938)

3. ศึกษาถ้อยคำอุปลักษณณ์ความรักจากเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนในระหว่าง พ.ศ.2506-2513 ซึ่งเป็นยุคทองของเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน (คณะผู้จัดทำหนังสือ “กึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย ภาค 2”. 2534: 41)

4. ศึกษาถ้อยคำอุปลักษณณ์ความรักจากเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันซึ่งเป็นเพลงที่แต่งและเผยแพร่ในระหว่างปี พ.ศ.2553-2555 เท่านั้น

5. ศึกษาอุปลักษณณ์ความรักในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นเพลงที่แต่งและเผยแพร่ในระหว่างปีพ.ศ. 2551–2555 เท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **อุปลักษณณ์ความรัก (Love metaphor)** หมายถึง รูปภาษาที่ปรากฏในเพลงมีความหมายประจำรูปหมายถึงสิ่งอื่นที่ไม่ใช่ความรัก แต่ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงความรัก

2. **เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน (Early Thai folk songs)** หมายถึง เพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมในสังคมชนบท เป็นเพลงที่แต่งและเผยแพร่ในระหว่างปี พ.ศ. 2506-2513

3. **เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน (Contemporary Thai folk songs)** หมายถึง เพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมในสังคมชนบท เป็นเพลงที่แต่งและเผยแพร่ในระหว่างปี พ.ศ. 2553-2555

4. **เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน (Thai pop songs)** หมายถึง เพลงที่มีการขับร้อง การบรรเลงดนตรีประกอบเป็นสากลและบันทึกทำนองด้วยโน้ตสากล เป็นเพลงที่แต่งและเผยแพร่ในระหว่างปี พ.ศ. 2551–2555

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีอุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor theory) ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) และแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโยงความหมายของครุซ (Cruse. 2004) เป็นแนวทางในการศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

1. ถ้อยคำอุปลักษณณ์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนมีความแตกต่างจากเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน

2. ถ้อยคำอุปสรรคเกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมีความเหมือนกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันมากขึ้น

สัญลักษณ์ในงานวิจัย

1. เครื่องหมาย \longrightarrow ใช้แสดงการถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทาง

2. เครื่องหมาย [] ใช้แสดงอุปสรรคเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก

3. อักษรตัวหนาและขีดเส้นใต้ ใช้แสดงตัวอย่างถ้อยคำอุปสรรคเกี่ยวกับความรัก

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics theory)
2. ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor theory)
3. มโนทัศน์ (Concept)
4. ความรัก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics theory)

ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) มีแนวคิดพื้นฐานว่า ภาษาเป็นภาพสะท้อนของความนึกคิด (Cognition) และกระบวนการประมวลผลความคิดของมนุษย์ (Conceptual process) ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ในการรับรู้เกี่ยวกับโลก ประสบการณ์การใช้ภาษา ซึ่งไม่ได้หมายความว่าถึงสิ่งที่เราอ้างหรือการรับรู้ภาษาแต่เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่สัมพันธ์กับกระบวนการคิด ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับโลก เช่น อารมณ์ ความรู้สึก ฯลฯ

อุงเกอร์และชมิท (Ungerer; & Schmid. 1996: 8-14) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการศึกษาภาษาศาสตร์ปริชานว่าเป็นการศึกษาภาษาจากประสบการณ์จริง การรับรู้และเข้าใจภาษา ตลอดจนระบบความคิดที่เกี่ยวข้องกับภาษาของมนุษย์ โดยในการศึกษาภาษาศาสตร์ปริชานมีแนวทางสำคัญ 3 แนวทาง คือแนวคิดเชิงประสบการณ์ แนวคิดด้านความเด่นในการรับรู้ และ แนวคิดเกี่ยวกับการดึงดูความสนใจ

1. แนวคิดเชิงประสบการณ์ (Experiential view) ประกอบไปด้วย ความรู้ทางโลก (World knowledge) และประสบการณ์ทางกาย (Bodily experience) เป็นกระบวนการอธิบายภาษาจากประสบการณ์ของผู้ใช้ภาษา เช่น เมื่อกล่าวถึงรถยนต์ผู้ใช้ภาษาไม่ได้อธิบายเพียงความหมายของรถยนต์ที่มองเห็นได้ด้วยตาเท่านั้น แต่ยังมีถึงคุณสมบัติ การอำนวยความสะดวกสบาย ความเร็วหรืออาจนึกถึงอุบัติเหตุอันเกิดจากรถยนต์ ซึ่งองค์ประกอบต่างๆเหล่านี้เกิดจากตัวบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความคิดซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ แนวคิดเชิงประสบการณ์จึงสามารถอธิบายถึงระบบการรับรู้และเข้าใจภาษาของผู้ใช้ภาษาได้

2. แนวคิดด้านความเด่นในการรับรู้ (Prominence view) นำมาใช้อธิบายว่าผู้ใช้ภาษานั้นมีการเลือกใช้ภาษาหรือนำคำมาเรียบเรียงเป็นประโยคอย่างไร เช่น เมื่อเราเห็นรถคันหนึ่งและมีที่นั่งไม่อยู่

ข้างหน้า เราสามารถพูดได้ 2 ลักษณะเพื่ออธิบายสถานการณ์ เช่นเราอาจพูดว่า “ต้นไม้อยู่หน้ารถ” หรือ “รถอยู่หลังต้นไม้” เป็นต้น ซึ่งแนวคิดนี้มีความสัมพันธ์กับแนวคิดเชิงประสบการณ์ โดยแนวคิดด้านความเด่นในการรับรู้สามารถอธิบายว่าผู้ใช้ภาษาเลือกและลำดับข้อมูลหรือประโยคในการสื่อสารอย่างไร แนวคิดในด้านนี้มักใช้อธิบายเรื่องระบบประโยค (Syntax) ของผู้ใช้ภาษา

3. แนวคิดเกี่ยวกับการดึงดูความใส่ใจ (Attentional view) มีความสัมพันธ์กับสองแนวคิดที่กล่าวมาเป็นแนวคิดที่นำไปสู่จุดเด่นของประโยค ซึ่งนำไปสู่จุดเด่นของเหตุการณ์และประธานในประโยค โดยแนวคิดนี้จะอธิบายเหตุการณ์ในการที่ผู้ใช้ภาษาเลือกรับสิ่งที่มากระทบกับประสาทสัมผัส เช่น ผู้ใช้ภาษาอาจพูดว่า “รถชนต้นไม้” โดยประโยคที่ผู้ใช้ภาษาพูดออกมานั้นถึงแม้ว่าจะมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าทีรถจะชนต้นไม้ เช่น รถคันนั้นเสียหลัก รถคันนั้นยางแตก แต่ผู้ใช้ภาษาเลือกที่จะพูดว่า “รถชนต้นไม้” เพราะเป็นเหตุการณ์ที่ดึงดูความสนใจ

จากแนวคิดทั้ง 3 นี้จะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์กันในการเลือกใช้คำ การเรียงลำดับความในประโยคและมุมมองของผู้ใช้ภาษา กล่าวคือประสบการณ์เป็นตัวแปรในการรับรู้ของมนุษย์ ทำให้เกิดการเรียงลำดับความสำคัญและส่งผลต่อการเลือกใช้ภาษาของมนุษย์ จากแนวคิดทั้ง 3 ที่กล่าวมาสามารถนำมาใช้ในการศึกษาภาษาเพื่ออธิบายระบบความคิด การรับรู้ ความเข้าใจของผู้ใช้ภาษาว่าเกิดขึ้นอย่างไร

2. ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor theory)

ในปัจจุบันการศึกษาอุปลักษณ์เป็นการศึกษาตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาอุปลักษณ์ตามทฤษฎีแนวเดิม (Traditional theory) ในแง่ที่ว่า การศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานเป็นการนำคำไปใช้ในเชิงเปรียบเทียบ โดยไม่ได้ปรากฏอยู่แค่ในบทประพันธ์เท่านั้น แต่เป็นเรื่องของการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานยังมุ่งอธิบายถึงการใช้ภาษาที่เป็นผลมาจากกระบวนการคิด ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ในการใช้ภาษา โดยเชื่อว่าภาษาสามารถสะท้อนความคิดของผู้ใช้ภาษา อุปลักษณ์ซึ่งเป็นการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบ จะเป็นตัวแทนในการอธิบายเรื่องระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี โดยผู้นำแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ ปริชานมาใช้ในการศึกษากระบวนการความคิดของมนุษย์ ได้แก่ เลคอฟและจอร์ห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) โดยเขาได้เสนอแนวคิดของเขาทั้งสองไว้ในหนังสือ Metaphor We Live By ว่าการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของมนุษย์เรานั้นอยู่ในรูปของการเปรียบเทียบอุปลักษณ์ไม่ได้จำกัดเพียงแค่เรื่องของภาษาและการใช้ภาษาสำหรับเป็นเครื่องมือในการสร้างผลงานประพันธ์เท่านั้น แต่อุปลักษณ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความคิด สังคม อารมณ์ ฯลฯ และสามารถอธิบายได้อย่างมีระบบ

นอกจากนี้เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) ยังกล่าวว่าการใช้ภาษาในเชิงอุปลักษณ์เป็นการเชื่อมโยงความคิดระหว่างคำที่มีความหมายจากวงความหมายหนึ่งถ่ายโยงไปยังคำอีกวงความหมายหนึ่ง (Domain) โดยการถ่ายโยงความหมายนั้นจะมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทาง (Source domain) ไปยังวงความหมายปลายทาง (Target domain) วงความหมายต้นทางหมายถึงความหมายเดิมก่อนที่จะนำไปเปรียบเทียบ เป็นความหมายประจำคำ ส่วนวงความหมายปลายทางจะเป็นความหมายใหม่ที่ต้องการจะสื่อ วงความหมายต้นทางจะเป็นเรื่องที่เป็นรูปธรรมส่วนวงความหมายปลายทางจะเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรม ดังตัวอย่างอุปลักษณ์ที่เลคอฟและจอห์นสันได้แสดงให้เห็นถึงจิตใจของมนุษย์เรานั้นเป็นสิ่งที่มีความเปราะบาง สัมผัสได้ ดังตัวอย่าง

THE MIND IS A BRITTLE OBJECT

Her ego is very *fragile*.

He *broke* under cross-examination

(Lakoff; & Johnson. 1980: 28)

จากตัวอย่างคำว่า fragile และ broke เป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการแตกหักของวัตถุแต่ถูกนำมาใช้กล่าวถึงจิตใจของมนุษย์ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความคิดระหว่างวงความหมายต้นทางคือ วัตถุสิ่งของซึ่งเป็นรูปธรรมไปสู่วงความหมายปลายทาง คือ จิตใจ ซึ่งเป็นนามธรรม จากการเปรียบเทียบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาที่มองว่าจิตใจของมนุษย์เรานั้นเป็นวัตถุสามารถแตกหัก หรือเปราะบางได้ อุปลักษณ์จึงไม่ใช่เรื่องของภาษาเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดของมนุษย์ที่สะท้อนออกมาในรูปของภาษา โดยการใช้ภาษาของคนในสังคมสามารถบอกให้รู้ว่าในแต่ละสังคมนั้นๆ มีระบบความคิดเป็นอย่างไร อุปลักษณ์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน จึงสะท้อนระบบมโนทัศน์ของคนในสังคมด้วย เรียกว่าเป็น **อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor)** ซึ่งเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) ยังได้แสดงระบบมโนทัศน์ของคนที่อยู่ในสังคมที่ใช้ภาษาอังกฤษโดยวิเคราะห์จากภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งอยู่ในรูปของการเปรียบเทียบ โดยเขาได้เสนอมโนทัศน์การโต้แย้งเป็นสงคราม [ARGUMENT IS WAR] ในสังคมของผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษ โดยการสังเกตจากคำศัพท์ที่ใช้ เช่น

Your claims are *indefensible*.

He *attacked* every weak point in my argument.

His criticisms were *right on target*.

I *demolished* his argument.

I've never *won* an argument with him.

You disagree? Okay, *shoot!*

(Lakoff; & Johnson. 1980: 4)

จากประโยคข้างต้นจะเห็นได้ว่าการใช้คำศัพท์ เช่น *indefensible*, *attacked*, *won*, *shoot* ในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งปกติคำศัพท์เหล่านี้จะปรากฏในบริบทที่เกี่ยวกับการต่อสู้หรือสงคราม แต่จากประโยคข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าการนำคำศัพท์ดังกล่าวไปใช้ในการโต้เถียง ซึ่งเป็นการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบ ทำให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาว่า การโต้แย้งเป็นสงคราม

อีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงมโนทัศน์ในสังคมของผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับเรื่องเวลาโดยมองว่าเวลาเป็นเงิน [TIME IS MONEY] หรือเวลาเป็นสิ่งมีค่า [TIME IS A VALUABLE COMMODITY] จากตัวอย่างประโยคดังต่อไปนี้

You're *wasting* my time.

This gadget will *save* you hours.

I don't have the time to *give* you.

How do you *spend* your time these days?

That flat tire *cost* me an hour.

You don't *use* your time *profitably*.

I *lost* a lot of time when I got sick.

Thank you for your time.

(Lakoff; & Johnson. 1980: 7-8)

จากประโยคดังกล่าวจะเห็นว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องของเวลาว่าเป็นเงินซึ่งเห็นได้จากคำศัพท์ที่ปรากฏรวมเมื่อพูดถึงเงินทอง ได้แก่ *spend*, *cost*, *profitably* หรือเวลาเป็นสิ่งมีค่า คำศัพท์ที่แสดงมโนทัศน์นี้ได้แก่ *have*, *give*, *lost* เป็นต้น การใช้คำศัพท์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความคิดความเข้าใจของผู้ใช้ภาษาเมื่อพูดถึงเวลา

จากที่ไลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาในเชิงอุปลักษณ์ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทาง ซึ่งต้องมีการพิจารณาความสัมพันธ์ของวงความหมายทั้งสอง ซึ่งโกทลี (Goatly. 1997: 31-35) ได้จำแนกประเภทของอุปลักษณ์ตามความสัมพันธ์ทางความหมายไว้ 3 ประเภทใหญ่ๆ

1. อุปลักษณ์ตาย (Dead metaphor) อุปลักษณ์ประเภทนี้ไม่สามารถถ่ายโยงความสัมพันธ์ทางความหมายไปยังความหมายเดิมของคำและความหมายที่เกิดขึ้นใหม่ของคำได้ หรืออาจกล่าวถึงความหมายของทั้งสองคำนี้ไม่มีความสัมพันธ์กัน เช่น คำว่า pupil สามารถหมายถึง นักเรียน (A young student) และ รูม่านตา (Circular opening in the iris) ได้โดยที่ความหมายของคำทั้งสองคำนี้ไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่สามารถอธิบายได้ว่าทำไมคำว่า pupil จึงมีความหมายที่หมายถึงนักเรียนและอีกความหมายหนึ่งที่หมายถึงรูม่านตา ดังนั้น คำว่า pupil จึงจัดเป็นอุปลักษณ์ตาย

2. อุปลักษณ์คงที่ (Inactive metaphor) อุปลักษณ์ประเภทนี้สามารถถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายเดิมและความหมายใหม่ของคำได้ เช่น คำว่า leaf ที่หมายถึงใบไม้ (Foliage) และอีกความหมายหนึ่งคือ หน้ากระดาษของหนังสือ (Page of a book) คำว่า leaf นั้นมีความหมายสองความหมายที่สามารถถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายเดิมและความหมายใหม่ได้ โดยการนำเอาความหมายลักษณะของใบไม้ที่เป็นแผ่น มาเปรียบเทียบกับหน้ากระดาษของหนังสือที่มีลักษณะบางเป็นแผ่นเหมือนกัน จะเห็นได้ว่าคำว่า leaf มีความสัมพันธ์กันทางความหมายจึงจัดเป็นอุปลักษณ์คงที่

3. อุปลักษณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ (Active metaphor) อุปลักษณ์ประเภทนี้เป็นอุปลักษณ์ที่ความหมายของคำนั้นแปรเปลี่ยนไปตามบริบท เราสามารถทราบความหมายของคำศัพท์ใหม่ที่เปลี่ยนไปได้จากบริบทที่ปรากฏร่วมด้วยในประโยค เช่น คำว่า icicles หมายถึง หยอดน้ำแข็ง แต่เมื่ออยู่ในประโยค "He held five icicles in each hand". คำว่า icicles มีความหมายว่า แท่งไอศกรีม

นอกจากนี้เดนิแนน (Deignan. 2005) ได้เสนอแนวคิดเพิ่มเติมจากเดิมที่ว่าอุปลักษณ์เป็นศูนย์กลางของความคิดตลอดจนภาษา ทำให้จำแนกอุปลักษณ์ได้ 5 ลักษณะ ดังนี้

1. อุปลักษณ์มีลักษณะเป็นสื่อความคิด (Metaphor structure thinking) เป็นการนำอุปลักษณ์มากล่าวถึงเรื่องที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับมนุษย์ เช่น อุปลักษณ์ "HAPPY IS UP" ของไลคอฟ ซึ่งเป็นวงความหมายเกี่ยวกับทิศทางขึ้นถ่ายโยงความหมายไปยังความหมายปลายทาง คือ ความสุข เป็นการบอกทิศทางของความสุขว่าอยู่ในทิศทางที่ขึ้น

2. อุปลักษณ์มีลักษณะเป็นสื่อความรู้ความเข้าใจ (Metaphor structure knowledge) เป็นการพัฒนาจากแนวคิดที่ว่าอุปลักษณ์มีความสำคัญในการสื่อสารสะท้อนให้เห็นระบบโมทัศน์หรือความคิดของผู้ใช้ภาษา อุปลักษณ์สามารถอธิบายและสื่อให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจสิ่งต่างบนโลกนี้ของมนุษย์ เช่น อุปลักษณ์ความรักคือการเดินทาง [LOVE IS A JOURNEY] ที่กล่าวถึงการถ่ายโยงความหมาย

ระหว่างความรักกับการเดินทาง โดยมีการเดินทางเป็นวงความหมายต้นทาง และความรักเป็นวงความหมายปลายทาง แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรักกับการเดินทาง เช่น อุปลักษณืความรักคือการเดินทางของเลคอฟฟ์ ดังตัวอย่างประโยคดังต่อไปนี้

Look *how far we've* come.

I don't think this relationship is *going anywhere*.

This relationship is a *dead-end street*.

Our marriage is on the *rocks*.

We're just *spinning our wheels*.

(Lakoff; & Johnson. 1980: 45)

จากตัวอย่างประโยคจะเห็นว่า การเดินทาง ระยะทาง พาหนะ อุปสรรคการเดินทาง ฯลฯ เป็นวงความหมายต้นทางที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง และมีการถ่ายโยงความหมายแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรัก เหตุการณ์ของความสัมพันธ์ หรือเป้าหมายของความสัมพันธ์ ซึ่งก็คือความรักที่เป็นวงความหมายปลายทางนั่นเอง

3. อุปลักษณืที่มีลักษณะเป็นสื่อนามธรรม (Metaphor is central to abstract) เป็นการกล่าวถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมโดยใช้อุปลักษณืเป็นสื่อที่ช่วยอธิบายความหมายให้ชัดเจนและเข้าใจมากขึ้น เช่น อุปลักษณืความรักคือการเดินทาง [LOVE IS A JOURNEY] ความรักนั้นเป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม ไม่มีรูปร่างชัดเจน จึงต้องใช้ในการเปรียบเทียบเพื่อให้เข้าใจถึงความรักมากขึ้น

4. อุปลักษณืมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ร่างกาย (Metaphor is grounded in physical experience) เป็นการใช้อุปลักษณืกล่าวถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม โดยการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายต้นทางที่เป็นเรื่องรูปธรรม หรือสิ่งที่รู้สึกได้ทางร่างกาย ไปยังวงความหมายปลายทางที่เป็นนามธรรม เช่น อุปลักษณือารมณ์โกรธ ตัวอย่างเช่นในประโยค She got all *steamed up* หรือประโยคในภาษาไทย โกรธเป็นพืนเป็นไฟ เป็นต้น อุปลักษณืดังกล่าวมีการเปรียบเทียบร่างกายของคนเป็นเสมือนภาชนะ และอารมณ์โกรธเป็นความร้อน

5. อุปลักษณืมีลักษณะเป็นมโนทัศน์ความนึกคิด (Metaphor is ideological) มีการพัฒนามาจากการตีความหมายต่างๆที่มีการนำอุปลักษณืใช้ โดยการใช้อุปลักษณืนั้นมีการถ่ายโยงความหมายระหว่างสองวงความหมายที่คล้ายกันแต่ไม่เหมือนกันทั้งหมด เช่น อุปลักษณืความเข้าใจคือการยึดครอง จะมีการใช้คำว่า “grasp” และ “seize” ทำให้ผู้ใช้ภาษาเข้าใจว่าความเข้าใจสามารถถือครองได้

กล่าวโดยสรุปการศึกษาอุปลักษณืตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานมุ่งอธิบายอุปลักษณืในด้านภาษาที่สัมพันธ์กับกระบวนการคิดและมโนทัศน์ของมนุษย์ และยังแสดงให้เห็นถึงกระบวนการทาง

ความหมายของอุปลักษณ์ ซึ่งความสำคัญในการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานนั้น นอกจากสามารถทำให้เข้าใจรูปภาษาที่นำมาใช้เป็นอุปลักษณ์แล้วนั้น ยังสามารถทำให้เข้าใจความคิดของผู้ใช้ภาษาในสังคมด้วย เรียกว่าเป็นอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor)

ครูซได้อธิบาย (Cruse. 2004: 201-202) การถ่ายโยงทางความหมาย (Mapping) ของอุปลักษณ์ว่าเกิดจากการถ่ายโยงระหว่างวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทาง ความสัมพันธ์ของการถ่ายโยงทางความหมายของอุปลักษณ์มี 2 ประเภท ได้แก่ การถ่ายโยงความหมายแบบภวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) และการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence) ซึ่งมีความหมายดังนี้

1. การถ่ายโยงความหมายแบบภวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) หมายถึง การถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทาง โดยเป็นการถ่ายโยงความหมายแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ดังตัวอย่าง การถ่ายโยงความหมายของมโนทัศน์ความโกรธเป็นความร้อนของของเหลวในภาชนะ [ANGER IS HEAT OF FLUID IN CONTAINER] ดังนี้

Source: HEAT OF FLUID	target: ANGER
container	body
heat of fluid	anger
heat scale	anger scale
pressure in container	experienced pressure
agitation of boiling fluid	experienced agitation
limit of container's resistance	limit of person's ability to suppress anger
explosion	loss of control

(Cruse. 2004: 201)

จากตัวอย่างการถ่ายโยงความหมายแบบภวสัมพันธ์แสดงให้เห็นว่าวงความหมายต้นทางคือ ความร้อนของของเหลวมีความสัมพันธ์กับวงความหมายปลายทางคือความโกรธโดยแสดงคุณสมบัติต่างๆ เป็นคู่ เช่น ภาชนะมีการถ่ายโยงความหมายไปยังร่างกาย ความร้อนของของเหลวมีการถ่ายโยงความหมายไปยังความโกรธ ระดับความร้อนมีการถ่ายโยงความหมายไปยังระดับอารมณ์โกรธ เป็นต้น

2. การถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence) หมายถึง การถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทาง โดยการถ่ายโยงคุณสมบัติ

ต่างๆ ในวงความหมายต้นทางจะมีความสัมพันธ์กันก่อนแล้วจึงถ่ายโยงไปยังวงความหมายปลายทาง ดังตัวอย่าง อุปลักษณ์ความโกรธ มีการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์ ดังนี้

When fluid in a container is heated beyond a certain limit, pressure increase to point at which container explodes.

When anger increase beyond a certain limit, 'pressure' increase to point at which person loses control.

An explosion is damaging to container and dangerous to bystanders.

Loss of control is damaging to person and dangerous to other.

Explosion can be prevented by applying sufficient force and counter-pressure.

Anger can be suppress by force of will.

Controlled release of pressure may occur, which reduces danger of explosion.

Anger can released in a controlled way, or vented harmlessly, thus reducing level.

(Cruse, 2004: 202)

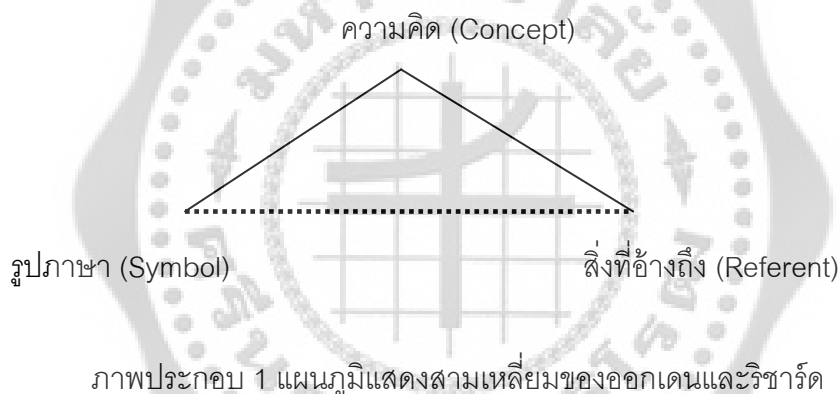
จากตัวอย่างการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์จะเห็นได้ว่าในวงความหมายต้นทางจะพบคุณสมบัติต่างๆ ที่เกี่ยวกับความร้อนของของเหลวซึ่งมีความสัมพันธ์กันก่อนที่ถ่ายโยงไปยังความหมายปลายทาง การถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์แสดงให้เห็นว่าวงความหมายต้นทางคือความร้อนของของเหลวกับวงความหมายปลายทางคือความโกรธมีความสอดคล้องกัน โดยมีกระบวนการเกิดที่เป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่เริ่มไปจนถึงสิ้นสุด เช่น เมื่อของเหลวในภาชนะได้รับความร้อนเกิดขีดจำกัดความดันจะเพิ่มขึ้นจนถึงจุดที่ทำให้ภาชนะระเบิด เมื่อความโกรธเพิ่มขึ้นเกิดขีดจำกัด ความกดดันจะเพิ่มขึ้นจนถึงจุดที่ทำให้คนเราสูญเสียการควบคุมตัวเอง เป็นต้น

ประเด็นสำคัญของแนวคิดเรื่องอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์คือการเข้าใจสิ่งหนึ่งโดยการเปรียบเทียบกับเป็นอีกสิ่งหนึ่ง จากตัวอย่างมโนทัศน์ความโกรธที่กล่าวข้างต้นพบว่าความโกรธและความร้อนของของเหลวนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกันโดยตรง แต่ผู้ใช้ภาษาสามารถเข้าใจได้เมื่อพูดถึงความโกรธด้วย

มโนทัศน์ความร้อนของของเหลว ซึ่งเป็นเรื่องของกระบวนการความคิดที่สะท้อนให้เห็นจากรูปภาษา อุปลักษณจึงไม่ใช่เรื่องของการใช้ภาษาเท่านั้นแต่เป็นเรื่องของกระบวนการคิดของมนุษย์ซึ่งบอกให้รู้ว่ามีมนุษย์มีความคิดหรือมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ อย่างไร การศึกษาอุปลักษณจึงทำให้เข้าใจชีวิตและมโนทัศน์ได้ชัดเจนขึ้น

3. มโนทัศน์ (Concept)

มโนทัศน์ คือระบบความคิดที่สามารถอธิบายถึงสิ่งที่มนุษย์รับรู้และเข้าใจจากถ้อยคำที่มนุษย์เรานั้นใช้สื่อสาร ออกเดนและริชาร์ด (Ogden; & Richards. 1972) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษา (Symbol) ความคิด (Concept) และ สิ่งที่อ้างถึง (Referent) ซึ่งสิ่งที่อ้างถึงกับรูปภาษาไม่ได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับวัตถุในโลกแต่มีความหมายได้โดยผ่านกระบวนการความคิดมโนทัศน์ ของผู้ใช้ภาษา ดังแผนภูมิตriangle (Semiotic triangle)

ที่มา: Ogden; & Richards. (1972). *The meaning of meaning: A study of the influence of language upon thought and of the science of symbolism*. p. 11.

จากแผนภูมิตriangleของออกเดนและริชาร์ดสามารถอธิบายได้ว่าความคิดกับรูปภาษานั้นมีความสัมพันธ์โดยตรง เมื่อผู้รับสารได้รับภาษาก็จะถ่ายโยงไปยังองค์ประกอบทางความหมายที่มีอยู่ในระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาอยู่แล้ว ความคิดกับสิ่งที่อ้างถึงก็มีความสัมพันธ์กันโดยตรงด้วยเช่นกัน กล่าวคือ เมื่อผู้ใช้ภาษามองเห็นภาพสิ่งนั้นๆ ก็จะเกิดการถ่ายโยงองค์ประกอบความหมายที่มีอยู่ในระบบความคิดแล้วเชื่อมเข้ากับรูปภาษา รูปภาษากับสิ่งที่อ้างถึงไม่ได้มีความสัมพันธ์กันโดยตรงแต่สามารถถ่ายโยงได้โดยผ่านระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาษากับความคิดนั้นมีความสัมพันธ์กัน

จากการอธิบายแผนภูมิตriangleของออกเดนและริชาร์ดแสดงให้เห็นว่าภาษาเกี่ยวข้องกับระบบความคิดหรือมโนทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับที่พาล์มเมอร์ (Palmer. 1976: 27) กล่าวถึงมโนทัศน์ว่า

“Wherever we have a word there will be concept and the concept will be the meaning of the that word” อธิบายได้ว่าที่ไหนมีคำที่นั่นย่อมมีมโนทัศน์ และมโนทัศน์ก็คือความหมายของคำนั้นๆ

มโนทัศน์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับความหมายแต่เพียงอย่างเดียวแต่ยังเกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบด้วย ซึ่งเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980: 3) ได้กล่าวถึงระบบมโนทัศน์ของมนุษย์ว่าประกอบไปด้วยสิ่งที่เรารับรู้บนโลก ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์กับผู้อื่น ระบบความคิดของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบ แต่การเปรียบเทียบดังกล่าวเกิดขึ้นอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน และเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติจนไม่รู้สึกรู้สึถึงปรากฏการณ์เหล่านี้ที่เกิดขึ้นในระบบ จากแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสันจึงสรุปได้ว่าภาษาที่มนุษย์ใช้ในชีวิตประจำวันนั้นมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบและสะท้อนมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาออกมาด้วย ซึ่งรูปภาษาที่ใช้ในเชิงเปรียบเทียบและแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์นี้เรียกว่า อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor) นอกจากนี้เลคอฟและจอห์นสันยังได้กล่าวอีกว่าการใช้ภาษาในรูปแบบอุปลักษณ์เกิดขึ้นได้เพราะอุปลักษณ์อยู่ในระบบมโนทัศน์ของมนุษย์ ดังนั้นในการศึกษาอุปลักษณ์นี้สามารถทำให้เข้าใจถึงระบบมโนทัศน์ได้ โดยเลคอฟและจอห์นสันได้กล่าวถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องสุขและทุกข์ว่า “HAPPY IS UP, SAD IS DOWN” ซึ่งเป็นคำบอกทิศทางขึ้น-ลง ระบบมโนทัศน์ที่เกิดจากคำบอกทิศทางเหล่านี้ ได้แก่

I'm feeling *up*.

You're in *high* spirits.

I'm feeling *down*.

My spirits *sank*.

(Lakoff; & Johnson. 1980)

จากตัวอย่างประโยคพบคำศัพท์ที่ใช้เกี่ยวข้องกับทิศทาง เช่น up, high, down และ sank ใช้คู่กับเรื่องความสุขและทุกข์ บอกให้เราารู้ถึงมโนทัศน์ว่าเมื่อเวลาเราเกิดความสุขร่างกายของเราก็มีทิศทางไปในทางที่ขึ้นและเมื่อเราเกิดความทุกข์ร่างกายของเราก็มีทิศทางไปในทางที่ลง ซึ่งการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบและสะท้อนมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษา

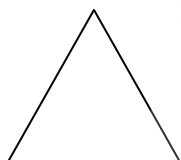
จากแนวคิดที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า มโนทัศน์เป็นตัวแทนของความคิด ความเข้าใจ ที่มนุษย์มีต่อสรรพสิ่งต่างๆ บนโลก โดยมโนทัศน์เหล่านี้เกิดขึ้นจากการรับรู้ต่อสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว และสัมพันธ์กับประสบการณ์ในการรับรู้เดิมที่มีอยู่ของมนุษย์

4. ความรัก

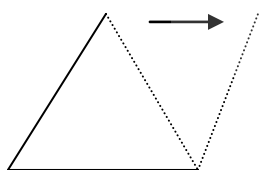
ความรักจัดเป็นหนึ่งในอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งความรักนั้นสามารถเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายคำว่า รัก ไว้ว่าหมายถึง มีความผูกพันด้วยความห่วงใย เช่น พ่อแม่รักลูก รักชาติ รักชื่อเสียง มีใจผูกพันด้วยเสน่ห์ มีใจผูกพันฉันคู่สาว เช่น ชายรักหญิง ชอบ เช่น รักสนุก รักสงบ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 938)

นอกจากนี้ยังพบการนิยามความหมายของความรักโดยกิติกร มีทรัพย์ ในหนังสือความหมายแห่งความรัก (สินีนาง วังนุสุข. 2549: 18; อังอิงจาก กิติกร มีทรัพย์. 2524) ซึ่งได้ให้ความหมายว่าความรักหมายถึง ความผูกพันหรือความดึงดูดทางอารมณ์อย่างลึกซึ้ง ซึ่งอารมณ์เป็นสิ่งที่ฝังลึกด้นภายในที่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ โดยเป็นความรู้สึกที่บุคคลหนึ่งมีต่ออีกบุคคลหนึ่ง ส่วนโคเวกเซส (Kövecses. 2003: 26) ได้กล่าวถึงอุปลักษณะความรักว่าเกิดจากการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของผู้ใช้ภาษาซึ่งมีพื้นฐานมาจากอารมณ์และมีความสัมพันธ์แสดงลักษณะของมนุษย์

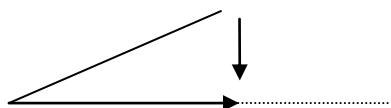
วิทยา นาควัชระ (2548: 11) กล่าวว่า ความรัก เป็นอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติที่ดีๆ ที่เกิดขึ้นกับคนที่เรารัก โดยได้เสนอแนวคิด “ทฤษฎีความรักในแง่เลขาคณิตรูปสามเหลี่ยม” เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยทฤษฎีนี้กล่าวถึง ความรักที่เปรียบเสมือนรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าที่มีด้านสองด้านพัวพันอยู่บนฐานประกอบเป็นรูปสามเหลี่ยมได้โดยฐาน คือ ความรักตัวเองของทั้งสองคน ด้าน 2 ด้าน คือ ความรักที่ทั้งคู่มอบให้กัน

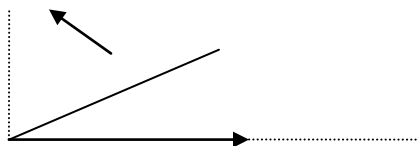
สภาพที่รักกัน

สภาพที่คนหนึ่งหมดรัก (ไม่เป็นสามเหลี่ยม) อ้างว้าง
ว่าเหว

สภาพ “หลงรัก” (ด้านหนึ่งพับฟูบลง) เจ็บปวด

ต้องสปริงตัวเองขึ้นมา เหมือนเป็นเส้นตั้งฉาก เป็นช่วงที่ต้องรักตัวเอง ในโอกาสต่อไปอาจมีคนมารักใหม่ช่วยประกอบให้เป็นสามเหลี่ยมได้

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงทฤษฎีความรักในแง่เลขาคณิตรูปสามเหลี่ยม

ที่มา: วิทยา นาควัชระ. (2548). *รู้ทันความรัก*. หน้า 11.

ตามทฤษฎีความรักเป็นรูปสามเหลี่ยม ที่กล่าวว่าความรักต้องเกิดจากคนสองคนนั้นจึงจะมีความสุข แต่ในทางกลับกันเมื่อเกิดการรักข้างเดียวย่อมมีความทุกข์และส่งผลให้เกิดโรคของความรักตามมา อาการของโรคความรัก ได้แก่ ผิดหวัง เสียใจ โกรธแค้น เป็นต้น

จะเห็นว่าความรักเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ โดยอนุช อภาภิรม (สินีนางู วัฒนสุข. 2549: 18; อ้างอิงจาก อนุช อภาภิรม. 2544) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบความรักไว้ว่าประกอบไปด้วย คนรัก การแสดงออกของความรัก และคนที่ถูกรัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จำแนกองค์ประกอบของความรักออกเป็น 3 องค์ประกอบ เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาอุปลักษณะความรักในเพลงไทยสากล ดังนี้

1. ผู้ที่มีความรัก หมายถึง ผู้รัก ผู้ที่ถูกรัก และบุคคลที่สาม
2. อาการที่เกิดจากความรัก หมายถึง การกระทำ การแสดงออกทางความรู้สึกที่เกิดจากความรัก เช่น ผิดหวัง เสียใจ น้อยใจ ซึมเศร้า เซ็ดเซียด ไม่กล้ามีความรัก หลงรัก รักข้างเดียว ออกหัก แย่งชิง เป็นต้น
3. อารมณ์รัก หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก ความผูกพัน ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งซึ่งกันผู้สาว ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบคู่รัก และลักษณะหรือคุณสมบัติของความรัก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความแตกต่างของอุปลักษณะความรักในเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากล โดยจากการศึกษาค้นคว้าที่ผ่านมาพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอุปลักษณะ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของภัทธา งามจิตวงศ์สกุล (2546) และสินีนางู วัฒนสุข (2549) ได้ศึกษาอุปลักษณะความรักในบทเพลงไทยสากล โดยงานวิจัยของภัทธาศึกษาอุปลักษณะความรักจากการใช้ภาษาของนักประพันธ์เพลงไทยสากล ผลการศึกษาพบว่านักประพันธ์เพลงได้แสดงมโนทัศน์ต่อความรัก 22 มโนทัศน์ โดยมโนทัศน์ของความรักสามารถนำมาอธิบายความคิดที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของวัตถุทางกายภาพหรือความสัมพันธ์ทางด้านพื้นที่ โดยสะท้อนความคิดต่อความรักเป็นภาพของภาชนะ [LOVE IS A CONTAINER] ส่วนประกอบ-มวล (PART-WHOLE) เป็นต้น ส่วนงานวิจัยของสินีนางูนั้นศึกษาอุปลักษณะแสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากลสำหรับวัยรุ่นไทย ผลการศึกษาพบว่าอุปลักษณะที่แสดงอารมณ์รักมีทั้งหมด

12 ประเภท เช่น อุปลักษณฺ์สิ่งมีชีวิต อุปลักษณฺ์ธรรมชาติ อุปลักษณฺ์การเดินทาง เป็นต้น ซึ่งอุปลักษณฺ์แสดงอารมณ์ทั้งหมดแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทยที่มีต่ออารมณ์รักว่าเป็นสิ่งมีชีวิต อารมณ์รักเป็นธรรมชาติ อารมณ์รักเป็นเดินทาง อารมณ์รักเป็นการแสดง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาอุปลักษณฺ์ความรักด้วยเช่นกัน โดยพบงานวิจัยของ Irina Popaditch (2004) ได้ศึกษาอุปลักษณฺ์ความรักในภาษาอังกฤษและภาษารัสเซีย ผลการศึกษาพบอุปลักษณฺ์ความรักในภาษาอังกฤษและภาษารัสเซียดังนี้ 1. [ความรักคือสงคราม] [LOVE IS WAR] 2. [ความรักคือความโกรธ] [LOVE IS MADNESS] 3. [ความรักคือเวทมนตร์] [LOVE IS MAGIC] 4. [ความรักคือคนป่วย] [LOVE IS PATIENT] 5. [ความรักคือการเดินทาง] [LOVE IS A JOURNEY] 6. [ความรักคือกำลังทางวัตถุ] [LOVE IS A PHYSICAL FORCE] 7. [ความรักคือความร้อน] [LOVE IS HEAT] 8. [ความรักคือผลงานประดิษฐ์] [LOVE IS A CREATION] 9. [ความรักคือวัตถุที่แตก] [LOVE IS A FRAGILE OBJECT] 10. [ความรักคือความเป็นเอกภาพ] [LOVE IS A UNITY] 11. [ความรักคือเหล้าไวน์] [LOVE IS WINE] 12. [ความรักคือศาสนา] [LOVE IS A CULT] อุปลักษณฺ์ความรักที่พบในภาษาอังกฤษและภาษารัสเซียมีความคล้ายและความแตกต่างกัน โดยอุปลักษณฺ์ความรักที่พบเป็นอุปลักษณฺ์เชิงมโนทัศน์ซึ่งมีอิทธิพลมาจากการดำเนินชีวิตประจำวันและเข้าใจความหมายที่มีความเป็นสากล โดยจากอุปลักษณฺ์ความรักที่พบจากทั้งสองภาษาทำให้สามารถอธิบายวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาการพัฒนาทางด้านภาษาได้

Anke Beger; & Olaf Jäkel, Flensburg (2009) ศึกษาความโกรธ ความรัก และความเศร้า ความแตกต่างในอุปลักษณฺ์อารมณ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญและบุคคลทั่วไปตามหลักจิตวิทยา ผลการศึกษาพบว่ามโนทัศน์ [ความโกรธคือความร้อนของของเหลว] [ANGER IS THE HEAT OF FLUID IN A CONTAINER] [ความโกรธคืออาวุธ] [ANGER IS A WEAPON] [ความโกรธคือความร้อน] [ANGER IS HEAT] [ความโกรธคือความวิกลจริต] [ANGER IS INSANITY] [ความโกรธคือการปิดบัง] [ANGER IS A COVER] [ความรักคือภาชนะ] [LOVE IS A CONTAINER] [ความรักคือการรวมกันของส่วนต่างๆ] [LOVE IS A UNITY OF PARTS] [ความรักคือการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ] [LOVE IS AN ECONOMIC EXCHANGE] [ความเศร้าคือทิศทางการลง] [SADNESS IS DOWN] [ความเศร้าเป็นเครือข่ายมือถือ] [SADNESS IS A MOBILE ENTITY] และ [ความเศร้าเป็นศัตรู] [SADNESS IS AN ENEMY] จากบทบาทและหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญและบุคคลทั่วไปที่ต่างกันทำให้มโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์โกรธ รักและเศร้ามีความแตกต่างตามไปด้วย

งานวิจัยของมิรินต้า บุรรุ่งโรจน์ (2548) ได้ศึกษาอุปลักษณฺ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งไทย ผลการศึกษาพบว่าอุปลักษณฺ์เกี่ยวกับผู้หญิงที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งไทยมีจำนวน 528 อุปลักษณฺ์ แบ่งเป็นอุปลักษณฺ์ที่ซ้ำร้องโดยนักร้องเพศชายจำนวน 360 อุปลักษณฺ์และอุปลักษณฺ์ที่ซ้ำร้องโดยนักร้องเพศหญิงจำนวน 168 อุปลักษณฺ์ จากอุปลักษณฺ์ทั้งหมดสามารถจัดประเภทตามความหมาย

อุปลักษณ์เป็น 4 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณ์สิ่งมีชีวิต อุปลักษณ์สิ่งไม่มีชีวิต อุปลักษณ์ธรรมชาติ และ อุปลักษณ์การเดินทาง โดยพบมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงว่าผู้หญิงเป็นสิ่งมีชีวิต ผู้หญิงเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ผู้หญิงเป็นธรรมชาติ และผู้หญิงเป็นการเดินทางและงานของสุภา อังกระวรรณ (2527) ได้ศึกษาความหมายแฝงของคำว่าผู้หญิงจากความเปรียบในบทเพลงไทยสากล ซึ่งประกอบด้วยเพลงไทยลูกทุ่ง และเพลงไทยลูกกรุง โดยเก็บข้อมูลความเปรียบจากหนังสือเพลงที่พิมพ์ระหว่างพ.ศ. 2512-2525 จำนวน 3,500 เพลง พบว่ามีเปรียบ 93 แบบเปรียบ ผลของการวิจัยแบบเปรียบแสดงว่าผู้เปรียบที่เป็นผู้ชายใช้แบบเปรียบที่เป็นคำนามคำเดียวในขณะที่ผู้เปรียบที่เป็นผู้หญิงใช้แบบเปรียบที่เป็นกลุ่มคำมากกว่า สำหรับความหมายของแบบเปรียบนั้นสามารถจัดได้เป็น 12 กลุ่ม ตามอรรถลักษณะซึ่งเป็นที่มาของความหมายแฝง และผลจากการวิจัยแสดงว่าความหมายแฝงมีความสัมพันธ์กับเพศของผู้เปรียบ ผู้เปรียบที่เป็นผู้หญิงจะใช้ความหมายแฝงที่แสดงว่าตนเองเป็นสิ่งหรือคนที่ไม่มีความสำคัญที่มีสภาพต่ำต้อย เป็นฝ่ายที่ต้องรับการกระทำ เป็นที่ระบายความต้องการทางเพศของชาย และเมื่อมีสามีต้องอยู่ภายใต้อำนาจของสามี สำหรับผู้เปรียบที่เป็นชายจะใช้ความหมายแฝงทั้งที่แสดงการยกย่องไม่ยกย่องคือเห็นผู้หญิงเป็นทั้งสิ่งมีค่าและไม่มีค่า รวมทั้งดูหมิ่นเหยียดหยามว่าเพศหญิงเป็นเพศที่ไว้ใจไม่ได้และไร้เกียรติ

อุทุมพร มีเจริญ (2542) และสุกัญญา รุ่งแจ้ง (2548) ศึกษาอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่เกี่ยวกับบทบาทของร่างกายที่มีต่อความเข้าใจของมนุษย์ โดยศึกษาความหมายเปรียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย อุทุมพร มีเจริญ ศึกษาความหมายเปรียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่าความหมายเปรียบเทียบต่างๆ ของศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทยอยู่ในรูปอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์โดยพบคำศัพท์ของอวัยวะร่างกายที่ใช้มีความหมายเปรียบเทียบซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่เป็นอุปลักษณ์ตายและคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่เป็นอุปลักษณ์คงที่ ส่วนงานวิจัยของสุกัญญา รุ่งแจ้ง ศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ของการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า “ใจ” มี 5 ประเภท ได้แก่ 1. ความหมายแสดงถึงคน 2. ความหมายแสดงการกระทำ 3. ความหมายแสดงภาพ 4. ความหมายแสดงความรู้สึก 5. ความหมายแสดงลักษณะนิสัย นอกจากนี้ อุปลักษณ์ “ใจ” แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของคนไทย คือ ใจ เป็นมนุษย์และคุณสมบัติของมนุษย์

งานวิจัยของอุษา พุทธิชัยวิบูลย์ (2544) ศึกษาอุปลักษณ์เรื่องการเมืองในภาษาไทยผลการศึกษาพบว่าคนไทยมีการใช้อุปลักษณ์ทางการเมืองต่างๆ เช่น อุปลักษณ์สงคราม อุปลักษณ์การเดินทาง อุปลักษณ์การแข่งขัน เป็นต้น ซึ่งสะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องการเมืองของคนไทยว่าเป็นสงคราม การเดินทาง หรือการแข่งขัน โดยอุปลักษณ์ที่พบในข่าวการเมืองไทยมีทั้งหมด 10 ประเภท ได้แก่ 1. อุปลักษณ์สงคราม 2. อุปลักษณ์การแข่งขัน 3. อุปลักษณ์การพนัน 4. อุปลักษณ์ธุรกิจ 5. อุปลักษณ์การแสดง 6. อุปลักษณ์การศึกษา 7. อุปลักษณ์การเดินทาง 8. อุปลักษณ์การโจรกรรม 9. อุปลักษณ์เครื่องเรือน 10. อุปลักษณ์สิ่งมีชีวิต และงานวิจัยของ รัชณีญา กลิ่นน้ำหอม (2551) ที่ศึกษาอุปลักษณ์ที่

นักการเมืองใช้: การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ปริชานและวัจนปฏิบัติศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าถ้อยคำที่นักการเมืองไทยใช้สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมือง 9 มโนทัศน์ เช่น [การเมืองคือการต่อสู้] [การเมืองคือการเดินทาง] [การเมืองคือการแข่งขัน] เป็นต้น โดยมีมโนทัศน์ที่นักการเมืองไทยใช้ทำหน้าที่ 3 ด้าน คือ 1. ด้านการถ่ายทอดความคิด ได้แก่ การอธิบายความและการเปลี่ยนแปลงมุมมองใหม่ 2. ด้านบุคคลสัมพันธ์ ได้แก่ การนำเสนอภาพด้านบวกของตนเองและด้านนำเสนอด้านลบของฝ่ายตรงข้าม 3. ด้านสัมพันธภาพ ได้แก่ การลำดับความและการเชื่อมโยง

งานวิจัยของนันทนา วงษ์ไทย (2552) ศึกษาอุปลักษณะประสาทสัมผัสในภาษาไทย: การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน พบว่าอุปลักษณะประสาทสัมผัสประกอบด้วยคำที่มีความหมายแสดงประสาทสัมผัสหลัก (primary sense) และคำที่มีความหมายแสดงประสาทสัมผัสรอง (secondary sense) คำที่มีความหมายแสดงประสาทสัมผัสหลักจัดอยู่ในวงความหมายของประสาทสัมผัสต่างๆ 5 ประเภท ได้แก่ การมองเห็น การรับรส การได้กลิ่น การได้ยิน และการสัมผัส ส่วนคำที่มีความหมายแสดงประสาทสัมผัสรองเป็นคำที่จัดอยู่ในวงความหมายของประสาทสัมผัส 4 ประเภท ได้แก่ การมองเห็น การรับรส การได้กลิ่น และการสัมผัส คำที่มีความหมายแสดงประสาทสัมผัสรองเกิดร่วมกับคำที่มีความหมายแสดงประสาทสัมผัสหลักจะมีการย้ายวงความหมายจากเดิมที่แสดงความหมายเกี่ยวกับการรับรู้ทางประสาทสัมผัสประเภทหนึ่งไปยังวงความหมายที่แสดงการรับรู้ประสาทสัมผัสอีกประเภทหนึ่ง ขึ้นอยู่กับประสาทสัมผัสหลักที่ไปปรากฏร่วม นอกจากนี้ยังพบว่าประสาทสัมผัสหลักสามารถเกิดร่วมกับประสาทสัมผัสรองได้บางประเภทเท่านั้น

งานวิจัยของปิยภรณ์ ออบแพทย์ (2552) ได้ศึกษาอุปลักษณะกวีชีวิตในหนังสือธรรมมะ ผลการศึกษาถ้อยคำอุปลักษณะกวีชีวิตเกี่ยวกับชีวิตในหนังสือธรรมมะ สะท้อนมโนอุปลักษณะชีวิต 15. มโนอุปลักษณะ ได้แก่ [ชีวิตคือการเดินทาง] [ชีวิตคือการต่อสู้/สงคราม] [ชีวิตคือทรมาน] [ชีวิตคือธุรกิจ] [ชีวิตคือภาระ/สถานที่ปิดล้อม] [ชีวิตคือสิ่งที่ไม่คงทน] [ชีวิตคือการศึกษา] [ชีวิตคือต้นไม้] [ชีวิตคือละคร] [ชีวิตคือกีฬา] [ชีวิตคือสิ่งปลูกสร้าง] [ชีวิตคือแสงเทียน/แสงตะเกียง] [ชีวิตคือสัตว์ไม่เชื่อง] [ชีวิตคือสิ่งที่มีปริมาณ/ความยาว] และ [ชีวิตคือสิ่งที่ต้องขัดแต่งเพิ่ม] มโนอุปลักษณะในงานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่าทุกชีวิตต้องเจอปัญหาหรืออุปสรรค อวิชชาทำให้ชีวิตเป็นทุกข์ ชีวิตไม่แน่นอนเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ชีวิตแสนสั้นการเกิด-การตายเป็นสิ่งคู่กันละความตายเกิดขึ้นได้ทุกขณะ

งานวิจัยของยมลภัทร ภัทรคุปต์ (2552) ศึกษาอุปลักษณะความตายในหนังสือธรรมมะ ผลการศึกษาพบถ้อยคำอุปลักษณะความตายสะท้อนมโนอุปลักษณะความตาย 17 มโนอุปลักษณะ ได้แก่ [ความตายคือการเดินทาง] [ความตายคือการต่อสู้/สงคราม] [ความตายคือการดับของไฟและ/หรือแสงสว่าง] [ความตายคือวัตถุ] [ความตายคือการศึกษา] [ความตายคือการแตกของสิ่งที่เปราะบาง] [ความตายคือการสูญเสียสิ่งมีค่า] [ความตายคือการลงสู่เบื้องล่าง] [ความตายคือภัยพิบัติ] [ความตายคือมิตร]

[ความตายคือการขาดใช้หนี้หรือการคืน] [ความตายคือการพังของบ้าน] [ความตายคือเพศฆมาต] [ความตายคือการตายของพืช] [ความตายคือสัตว์ร้าย] [ความตายคือการนอน] และ [ความตายคือการปิดฉาก] มโนอุปลักษณะในงานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นมุมมองเกี่ยวกับความตายได้ 4 ประการ 1. มนุษย์ไม่ได้เป็นอมตะ 2. ชีวิตและความตายไม่ใช่สิ่งที่ตรงข้ามกัน 3. ทุกคนควรเชื่อถือศรัทธาและหันมาศึกษาธรรมะปฏิบัติธรรม 4. ความตายไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัวเสียทีเดียว หากเราสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อความตาย เราก็จะไม่ต้องมีความทุกข์ นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยของนันทนา วงษ์ไทย (2555) ศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความตายในภาษาไทย ผลการศึกษาพบถ้อยคำอุปลักษณะจำนวน 83 ถ้อยคำสะท้อนอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความตาย 8 ประเภท ได้แก่ [ความตายคือการเดินทาง] [ความตายคือการสิ้นสุดของสิ่งที่ดำเนินอยู่] [ความตายคือการพักผ่อน] [ความตายคือการดับของไฟ/แสงสว่าง] [ความตายคือการหลุดพ้น] [ความตายคือการปิดฉากการแสดง] [ความตายคือการพ่ายแพ้] และ [ความตายคือความสุข] ถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถสะท้อนมุมมองของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อความตาย โดยแบ่งออกเป็นมุมมองในด้านบวกและมุมมองในด้านลบ มุมมองต่อความตายในด้านบวกสะท้อนให้เห็นจากอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความตายคือการพักผ่อน] [ความตายคือการหลุดพ้น] และ [ความตายคือความสุข] มุมมองในด้านลบสะท้อนให้เห็นจากอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความตายคือการเดินทาง] [ความตายคือการสิ้นสุดของสิ่งที่ดำเนินอยู่] [ความตายคือการดับของไฟ/แสงสว่าง] [ความตายคือการปิดฉากการแสดง] และ [ความตายคือพ่ายแพ้]

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน อุปลักษณะ มโนทัศน์ เพลงไทยลูกทุ่ง และเพลงไทยสากล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 รวบรวมข้อมูลเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันที่ปรากฏชื่อเพลง ชื่อผู้ขับร้องและเนื้อเพลง จากหนังสือเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากล โดยรวบรวมข้อมูลรายชื่อเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนจากหนังสือรายชื่อเพลงแม่ไม้เพลงไทย ของศิลปินที่มีบทบาทและผลงานในระหว่างปี พ.ศ.2506-2513 ได้แก่ ก้าน แก้วสุพรรณ, คำรณ สัมบุณณานนท์, โฆษิต นพคุณชัยชนะ บุญนะโชติ, ชาย เมืองสิงห์, ทูล ทองใจ, ปอง ปรีดา, ผ่องศรี วรนุช, พร ภิมย์, เพชร พนมรุ้ง เพลิน พรหมแดน, ไพรวลัย ลูกเพชร, เมืองมนต์ สมบัติเจริญ, สมานมิตร เกิดกำแพง, สมยศ ทัศนพันธ์ สุรพล สมบัติเจริญ และรวบรวมข้อมูลเนื้อเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนจากหนังสือพินานเพลง เล่ม 1-4 รวบรวมข้อมูลเพลงลูกทุ่งยุคปัจจุบันจากหนังสือเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิต Vol.1-Vol.5 เผยแพร่ในระหว่างปี พ.ศ.2553-2555 และรวบรวมข้อมูลเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันเผยแพร่ในระหว่างปีพ.ศ.2551-2555 จากหนังสือเพลง The Guitar Year Book

2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกเพลงที่ใช้วิเคราะห์โดยพิจารณาจากเนื้อหาและความหมายของเพลงที่เกี่ยวข้องกับความรัก เกณฑ์ในการพิจารณาว่าเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับความรักจะพิจารณาจากความหมายของความรักตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ว่า “รัก” หมายถึง มีใจผูกพันด้วยความห่วงใย เช่น พ่อแม่รักลูก รักชาติ, มีใจผูกพันด้วยเสน่ห์, มีใจผูกพันฉันคู่สาว เช่น ชายรักหญิง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 938) ในงานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะความรักระหว่างคู่รักเท่านั้น

2.3 ผู้วิจัยจะคัดเลือกเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนจากหนังสือพินานเพลง เล่ม 1-4 เฉพาะเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักเท่านั้นและเพลงที่ซ้ำกันจะตัดออก จากนั้นสุ่มด้วยวิธีการจับสลากจำนวน 400 เพลง จากจำนวนเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนทั้งสิ้น 704 เพลง

2.4 ผู้วิจัยจะคัดเลือกเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันจากหนังสือเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิต Vol.1-Vol.5 เฉพาะเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักเท่านั้นและเพลงที่ซ้ำกันจะตัดออก จากนั้นสุ่มด้วยวิธีการจับสลากจำนวนเล่มละ 80 เพลง รวม 400 เพลง จากจำนวนเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันทั้งสิ้น 497 เพลง

2.5 ผู้วิจัยจะคัดเลือกเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันจากหนังสือเพลง The Guitar Year Book เฉพาะเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักเท่านั้นและเพลงที่ซ้ำกันจะตัดออก จากนั้นสุ่มด้วยวิธีการจับสลากจำนวนเล่มละ 80 เพลง รวม 400 เพลง จากจำนวนเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันทั้งสิ้น 1,651 เพลง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เมื่อเก็บข้อมูลเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยจะพิจารณาถ้อยคำอุปลักษณณ์โดยดูจากความหมายของถ้อยคำที่ไม่ใช่ความหมายประจำรูปแต่ถูกนำมาใช้เพื่อเปรียบเทียบถึงความรัก

3.2 นำถ้อยคำอุปลักษณณ์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน มาจัดประเภทและจำแนกถ้อยคำอุปลักษณณ์ตามองค์ประกอบของความรัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่

3.2.1 ผู้ที่มีความรัก หมายถึง ผู้รัก ผู้ที่ถูกรัก และบุคคลที่สาม

3.2.2 อาการที่เกิดจากความรัก หมายถึง การกระทำ การแสดงออกทางความรู้สึกที่เกิดจากความรัก เช่น ผิดหวัง เสียใจ น้อยใจ ซึมเศร้า เซ็ดเซียด ไม่กล้ามีความรัก หลงรัก รักข้างเดียว อหังกแย่งชิง เป็นต้น

3.2.3 อารมณ์รัก หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก ความผูกพัน ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งขั้นสูงแล้วได้แก่ ความสัมพันธ์แบบคู่รัก และลักษณะหรือคุณสมบัติของความรัก

3.3 อธิบายความหมายของถ้อยคำอุปลักษณณ์ความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน โดยใช้ทฤษฎีอุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor theory) ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) และแสดงการถ่ายโยงความหมายตามแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโยงความหมายของครูซ (Cruse. 2004)

3.4 วิเคราะห์มโนทัศน์จากถ้อยคำอุปลักษณณ์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

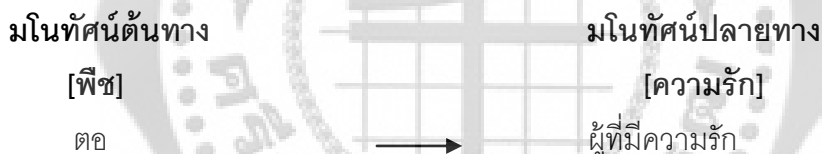
ตัวอย่าง

“สุขแทนอกกับการหลายใจ ยังมีใครอีกใช่ไหม ใจคงไม่แคร์กันแล้วสิหนอ ทนอยู่เหมือนตอ ที่มีลมหายใจ”

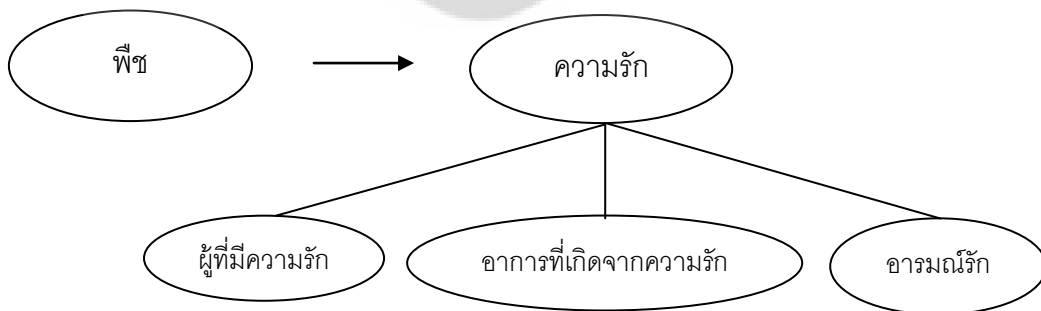
(ไม่ร้องไห้ ไม่ใช่ไม่เจ็บ/ตาย อรทัย)

จากตัวอย่าง “ตอ” หมายถึง โคนของต้นไม้ที่ลำต้นถูกตัดหรือหักลงแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 433) จัดอยู่ในวงความหมายของพืช คำว่าตอในที่นี้เป็นถ้อยคำอุปลักษณ์จัดอยู่ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก โดยการกล่าวถึงผู้ที่มีความรักแต่ไม่ได้รับ ความสนใจจากคนรักของตนเอง ถูกมองข้ามและไม่เห็นความสำคัญ เพราะคนรักของตนเองนั้นไปมีคนรักใหม่ เหมือนกับตอซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของต้นไม้ เมื่อต้นไม้ถูกตัดออกแล้วส่วนของตอนั้นจะไม่มี ความสำคัญไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เพราะเป็นส่วนที่ไม่สามารถเจริญเป็นลำต้นได้อีก

จากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ “พืช” กับ “ความรัก” ได้ดังนี้

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “พืช” กับ “ความรัก” เป็นความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช]

3.5 เปรียบเทียบถ้อยคำอุปลักษณะที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และถ้อยคำอุปลักษณะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปและอภิปรายผล

บทที่ 4

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอประเภทของอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน ที่สะท้อนผ่านถ้อยคำอุปลักษณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากการวิเคราะห์ถ้อยคำอุปลักษณะความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันประเภทละ 400 เพลง รวมข้อมูลเพลงที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 1,200 เพลง ผู้วิจัยพบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน 11 อุปลักษณะ เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน 14 อุปลักษณะ และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน 14 อุปลักษณะ

ผู้วิจัยจะจำแนกถ้อยคำอุปลักษณะตามองค์ประกอบของความรักตามทฤษฎีความรักในแง่เลขา คณิตรูปสามเหลี่ยม (วิทยา นาควัชร. 2548: 11) ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของความรักได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ผู้ที่มีความรัก หมายถึง ผู้รัก ผู้ที่ถูกรัก และบุคคลที่สาม
2. อากาโรที่เกิดจากความรัก หมายถึง การกระทำ การแสดงออกทางความรู้สึกที่เกิดจากความรัก เช่น ผิดหวัง เสียใจ น้อยใจ ซึมเศร้า เชิดชวยาด ไม่กล้ามีความรัก หลงรัก รักข้างเดียว ออกหัก แง้งชิง เป็นต้น
3. อารมณ์รัก หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก ความผูกพัน ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งฉับฉิว ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบคู่รัก และลักษณะหรือคุณสมบัติของความรัก

ผู้วิจัยจะอธิบายการถ่ายโยงทางความหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ต้นทางและมโนทัศน์ปลายทาง โดยการถ่ายโยงทางความหมายที่พบในการศึกษาคั้งนี้มีทั้งการถ่ายโยงความหมายแบบภวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) ซึ่งหมายถึง การถ่ายโยงความหมายระหว่างความหมายต้นทางไปยังความหมายปลายทาง โดยเป็นการถ่ายโยงความหมายแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence) ซึ่งหมายถึง การถ่ายโยงความหมายระหว่างวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทาง โดยการถ่ายโยงคุณสมบัติต่างๆ ในวงความหมายต้นทางจะมีความสัมพันธ์กันก่อนแล้วจึงถ่ายโยงไปยังวงความหมายปลายทาง

ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักตามลำดับ โดยเรียงจากอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่สะท้อนผ่านถ้อยคำอุปลักษณะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน

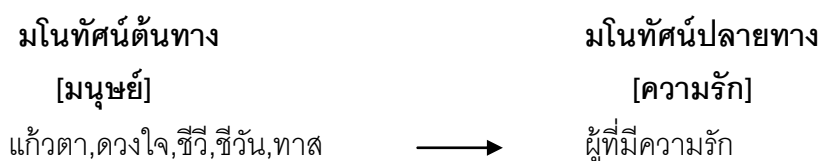
จากการวิเคราะห์ถ้อยคำอุปลักษณะเกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนจำนวน 400 เพลง จากหนังสือพินิจเพลง เล่ม 1-4 สามารถสะท้อนอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก 11 อุปลักษณะ ได้แก่

- 1.1 [ความรักคือมนุษย์]
- 1.2 [ความรักคือพืช]
- 1.3 [ความรักคือสัตว์]
- 1.4 [ความรักคือทรัพย์สิน]
- 1.5 [ความรักคืออาหาร]
- 1.6 [ความรักคือธรรมชาติ]
- 1.7 [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]
- 1.8 [ความรักคือการแข่งขัน]
- 1.9 [ความรักคือการเดินทาง]
- 1.10 [ความรักคืออาการเจ็บป่วย]
- 1.11 [ความรักคือสิ่งของ]

1.1 [ความรักคือมนุษย์]

มนุษย์ หมายถึง สัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล สัตว์ที่มีจิตใจ คน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 832)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ได้แก่ อวัยวะหรือส่วนต่างๆ ในร่างกายที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ อาทิพ นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “มนุษย์” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน พบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของมนุษย์ ได้แก่ “แก้วตา” “ดวงใจ” “ซีวี่” “ซีวัน” “ทาส” นำมาใช้กล่าวเปรียบเทียบถึงความรักในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักเพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความหมายระหว่างมโนทัศน์ต้นทาง คือ “มนุษย์” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

“รักเธอเสมอเธอเป็นแก้วตา ฉันคอยปรารถนาเธอกว่าสิ่งใด เราภูมิใจกันมันในรัก ร่วมดวงใจไม่ร้างลา”

(รักไม่ลืม/ผ่องศรี วรรณุช)

ตัวอย่างที่ 2

“ฉันมีเธออันเป็นดวงใจ ใ้เป็นความรักยิ่งใหญ่ เหมือนดาวรักใคร่ฟากฟ้า เหมือนดั่งแสงสุริยา สาดแสงทองส่องพื้นภพหาล้างมาจวบทานตะวัน”

(อันเป็นดวงใจ/ทูล ทองใจ)

ตัวอย่างที่ 3

“แม่ชบาไพรของพี่รักเจ้าเทียบเท่าชีวิเจ้างามใสก็มีใครไหนเท่า พี่เฝ้าลุ่มหลงถึงอนงค์มิได้สร้างเขา แดนไพรถิ่นเกิดของเจ้าสมแล้วคำเล่าข้างเผือกในไพร “

(แม่ชบาไพร/ก้าน แก้วสุพรรณ)

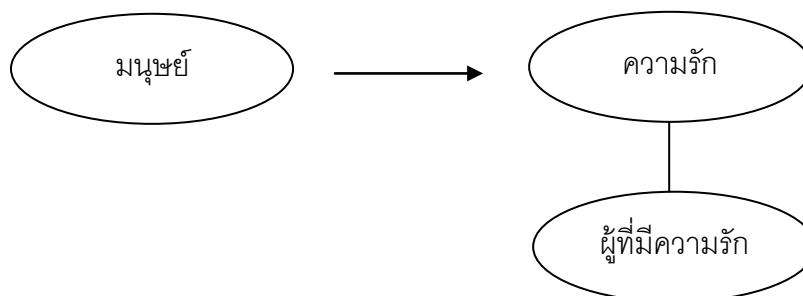
ตัวอย่างที่ 4

“สิ่งเขี้ยคักดีสิทธิ์โปรดจงมาเป็นพยาน หลิงอื่นหมิ่นพันพี่จะไม่เกี่ยว พี่ขอเป็นทาสพิศواسแม่นาง คนเดียว ไม่เกี่ยวไม่ข้องหลิงใดในท้องทั่วปฐพี”

(สาบานรัก/สุรพล สมบัติเจริญ)

จากตัวอย่างที่ 1-4 พบการใช้ถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์นำมาใช้กล่าวเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก เช่น “แก้วตา” “ดวงใจ” “ชีวิ” นำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่ถูกรัก สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่ถูกรักนั้นเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและขาดไม่ได้ หากขาดไปจะทำให้ชีวิตไม่มีความสุขเกิด ความทุกข์ทรมานใจไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ เช่นเดียวกับมนุษย์หากขาดอวัยวะดังกล่าวไป ยกตัวอย่างเช่น แก้วตา เป็นอวัยวะสำคัญของมนุษย์ที่ใช้ในการมองเห็น หากไม่มีแก้วตามนุษย์ก็จะสูญเสียการมองเห็น ทำให้การดำรงชีวิตประจำวันนั้นมีความยากลำบากมากขึ้น ส่วนดวงใจหรือหัวใจเป็นอวัยวะที่ทำให้ร่างกายยังสามารถทำงานและมีชีวิตอยู่ได้ หากหัวใจหยุดเต้นก็จะส่งผลต่อร่างกายทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ นอกจากการพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะนำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรักแล้วนั้น ยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งชนชั้น โดยพบคำว่า “ทาส” นำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นถึงความฐานะต่ำต้อยเช่นเดียวกับทาสในสังคมไทยสมัยก่อน

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “มนุษย์” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์]

1.2 [ความรักคือพืช]

พืช หมายถึง เมล็ดพันธุ์ไม้ สิ่งที่จะเป็นพันธุ์ต่อไป (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 793)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช] เป็นการนำมโนทัศน์ที่มีเกี่ยวข้องกับพืช ส่วนประกอบของพืช และอาการที่เกี่ยวข้องกับพืช นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรัก ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “พืช” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน พบถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของพืช ได้แก่ “ชบาไพร” “สายบัว” “บัว” “ข้าว” “ต้นข้าว” “ต้นรัก” “ดอกฟ้า” “มาลี” “หนาม” “ยอดตอง” “ดอกไม้” “บุบผา” “ทานตะวัน” “กุหลาบ” “ช่อมะไฟ” “ช่อลำไย” “ดอกหญ้า” “ดอกดิน” “โรย” “สูงจอม” “รากแก้ว” “ต้นรัก” นำมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบกับความรัก ถ้อยคำอุปลักษณะดังกล่าวสามารถจำแนกในองค์ประกอบของความรัก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “ชบาไพร” “สายบัว” “บัว” “ข้าว” “ต้นข้าว” “ต้นรัก” “ดอกฟ้า” “มาลี” “ยอดตอง” “ดอกไม้” “บุบผา” “ทานตะวัน” “กุหลาบ” “ดอกหญ้า” “ดอกดิน” “ช่อมะไฟ” “ช่อลำไย” จำแนกไว้ในองค์ประกอบผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “หนาม” “สูงจอม” “โรย” “รากแก้ว” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความหมายระหว่างมโนทัศน์ต้นทาง คือ “พืช” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[พืช]

ชบาไฟโร, สายบัว, บัว, ต้นข้าว, ดอกหญ้า, ต้นรัก

ดอกไม้, ดอกฟ้า, ดอกดิน, ทานตะวัน, มาลี

ยอดตอง, บวบผา, กุหลาบ, ซ่อมะไฟ, ซ่อลำไย

สูงจอม, โรย, รากแก้ว, หนาม

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 5

“แม่**สายบัว**น้องจงแต่งตัวขึ้นหมากจะมา เจ้าเป็นเหมือน**บัว**สูงค่าควรที่พี่บุชาน้องไปจนตาย”

(แม่สายบัว/ก้าน แก้ว สุพรรณ)

ตัวอย่างที่ 6

“ใจน้องไม่จริงทิ้งถิ่นบ้านนาเรา ปล่อยให้พี่โคกเคี้ยวปวดร้าวดวงใจแทบแตกสลาย **ต้นข้าว**คอยฝนเหมือนพี่ทุกซทนคอยขวัญใจ ลืมเสียงขลุ่ยง่ายตายสิ้นขลังฟังนายคลายมนต์อาถรรพ์”

(ขลุ่ยสัญญา/ก้าน แก้วสุพรรณ)

ตัวอย่างที่ 7

“ถึงน้องไม่รักไม่เหลียว หลงมองข้างเดียวก็ได้ แต่อย่ารักใครให้เห็น **ดอกฟ้ามาลี**เผยใจรักที่เถอะดาวดวงเด่น แอบเหลียวมองน้องบาดใจ น้องทำอายมิมองหน้า โธ่้องเนื้อเย็นเห็นใจบ้างสิ มาลีฯ สงสารความดีรักพี่หน่อยเอ๋ย”

(มาลี/โฆษิต นพคุณ)

ตัวอย่างที่ 8

“พี่หมดความหมายเสียแล้วน้อง ความจนขวางกั้นบั้นรักเราสอง สุดปองสุดคว้าน้องเป็น**ดอกฟ้า**พี่เป็น**ดอกดิน** น้องเอ๋ยพี่ขอลาพี่ต้องขอลาแล้วยุพิน สกุลของพี่ต่ำเพียงดินไม่ควรถวิลเจ้ามาครอง”

(สาบานรัก/สุรพล สมบัติเจริญ)

สายบัว, บัว, ต้นข้าว, ดอกฟ้า, มาลี, ดอกดิน → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 5-8 ถ้อยคำ “สายบัว” “บัว” “ดอกฟ้า” “มาลี” “ดอกดิน” “ต้นข้าว” เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืช จากการนำถ้อยคำ “สายบัว” “บัว” “ดอกฟ้า” “มาลี” “ดอกดิน” มาใช้เป็น

อุปลักษณะกล่าวเปรียบเทียบกับผู้ที่ถูกรักแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของคนรัก โดยถ้อยคำ “บัว” “ดอกฟ้า” “มาลี” แสดงถึงคนรักที่สูงศักดิ์ สูงค่า และมีความสำคัญต่อตัวผู้รัก ส่วนดอกดินเป็นดอกไม้ที่งอกออกจากดิน เป็นพืชเบียนมีชีวิตอยู่แบบกาฝาก แสดงให้เห็นถึงคนรักที่มีฐานะต่ำต้อย ไร้ค่า ความสำคัญ

ตัวอย่างที่ 9

“เขาคงมัดเธอด้วยโซ่เงินโซ่ใหม่ ส่วนหัวใจเขาคงมัดด้วยโซ่ทองคำ นิจจาอย่างฉันทุกๆ วันมีแต่จะซ้ำดัง**หนาม**รักฝั่งทางครวญคร่ำ ดวงใจใฝ่รักย่ำเดือนไม่อาจหาย”

(เธออยู่ไหนฉันหนาว/ชัยชนะ บุญนะโชติ)

ตัวอย่างที่ 10

“พี่เพียรแอบมองน้องมาส่งความรักกันด้วยดวงตาส่งภาษารักรู้กันสิ้น ความรัก**สูงอม**พี่พร้อมจะมาสู่ขออยู่พิณแต่ยังครุ่นถวิลน้องจะสิ้นเยื่อใยไม่มีเมตตา”

(สวดยไม่สร้าง/ก้าน แก้วสุพรรณ)

ตัวอย่างที่ 11

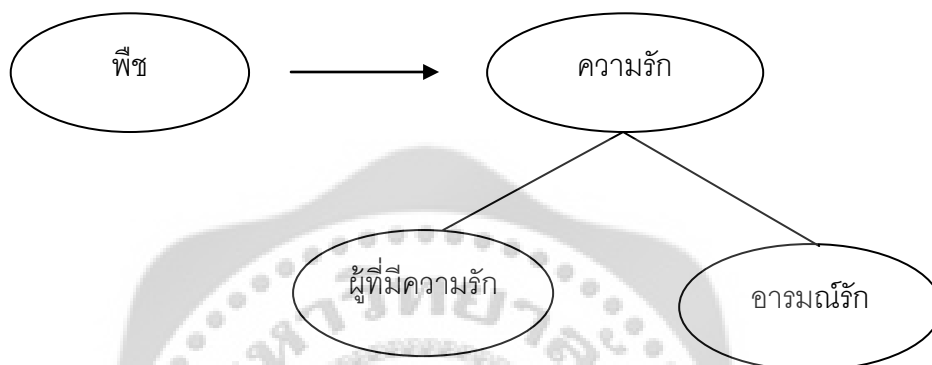
“ลาก่อนรักเก่าขอความรักเจ้าเสียที ห่าหกเจ็ดปีภักดีซื่อสัตย์กันมา จะเอาอะไรฉันทนมาให้เธอทุกเวลา นอกจากดาวเดือนบนฟ้าสุดปัญญาจะสอยให้ชม ความรัก**โรย**จางดวงใจนางสวาทจริงววย ความผูกพันมาสูญหายความรักมากลายฉันเศร้าตรม”

(รสสวาทววย/ทูล ทองใจ)

หนาม, สูงอม, โรย → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 9-11 พบถ้อยคำที่เกี่ยวกับอาการพืชนำมาใช้ในการเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก ถ้อยคำ “สูงอม” เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ดี อยู่ในช่วงเวลาและโอกาสอันเหมาะสมที่จะมาสู่ขอแต่งงาน โดยก่อนที่จะตัดสินใจมาสู่ขอนั้นก็จะต้องใช้เวลาในการคบหาศึกษาดูใจเรียนรู้นิสัยซึ่งกันและกันจนเกิดความมั่นใจ จึงเปรียบเหมือนกับการสูงอมของผลไม้ที่ต้องใช้เวลาในระยะหนึ่งจึงจะสูงอมและสามารถนำมารับประทานได้ ถ้อยคำ “โรย” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดีห่างเหินและไม่มีความสุข เหมือนกับลักษณะของพืชที่ไม่ได้รับการดูแลรดน้ำ ทำให้เกิดความแห้งเหี่ยวและโรยไปในที่สุด ส่วนถ้อยคำ “หนาม” เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รัก แสดงให้เห็นว่าความรักเป็นความรู้สึกที่สามารถทำให้เกิดความเจ็บปวดและชอกช้ำใจแก่ผู้ที่มีความรักได้เช่นกัน ความรักที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดก็เหมือนกับหนามที่เป็นส่วนหนึ่งของพืชมีความแหลมคมเมื่อสัมผัสหรือถูกโดนผิวหนังจะทำให้เกิดความเจ็บปวดบริเวณที่โดนปักหรือทิ่มตำ

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “พืช” กับ “ความรัก” เป็นความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์ แสดงความสัมพันธ์ของพืชที่มีรากแก้วช่วยในการเจริญเติบโต พืชบางชนิดมีหนามเป็นส่วนประกอบเมื่อสัมผัสโดนจะทำให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวด เหมือนกับเวลาที่ร่างกายสัมผัสโดนหนามของพืชและทำให้มีอาการเจ็บปวดตรงบริเวณที่โดนหนามที่ม ความสัมพันธ์ของความรักมีทั้งความสัมพันธ์ที่ดีและไม่ดี ความสัมพันธ์ของความรักที่ดีก็เหมือนกับการสูงงอมของพืช ส่วนความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดีก็เหมือนพืชที่ร่วงโรย การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “พืช” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช]

1.3 [ความรักคือสัตว์]

สัตว์ หมายถึง สิ่งมีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้ ส่วนมากมีความรู้สึกและเคลื่อนไหวได้เอง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1164)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสัตว์] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์มาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สัตว์” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนพบถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของสัตว์ ได้แก่ “กา” “หงส์” “ต๊กแตนตำข้าว” “ปลาเนื้ออ่อน” “ช้างเผือก” “ราชสีห์” “นางนกขมิ้น” “วิหค” “กระต่าย” “ปลาแก้มช้ำ” “ปลาเนื้ออ่อน” “เสื่อ” “หมูในอวย” “รัง” นำมาใช้กล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกในองค์ประกอบของความรัก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก ถ้อยคำ “กา” “หงส์” “ต๊กแตนตำข้าว” “ปลาเนื้ออ่อน” “ช้างเผือก” “ราชสีห์” “นางนกขมิ้น” “วิหค” “กระต่าย” “ปลาแก้มช้ำ” “ปลาเนื้ออ่อน” “เสื่อ” “หมูในอวย” จำแนกไว้ในองค์ประกอบผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “รัง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความหมายระหว่างมโนทัศน์ต้นทาง คือ “สัตว์” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[สัตว์]

กา,หงส์,ตั๊กแตนตำข้าว,ปลาเนื้ออ่อน

ข้างเผือก,ราชสีห์,นกขมิ้น,วิหค,กระต่าย

ปลาแก้มช้ำ,เสื่อ,หมูในอวย

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

รัง

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสัตว์] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 12

“สาวเมืองสิงห์ยอดหญิงของพี่ หากนางได้ฟังเพลงนี้ ลืมที่เกิดชะวักญตา นวลน้องของพี่จึงมีสุขสมอร่า โปรดจงคิดเสียว่าพี่เป็นกามิครวคู่หงส์ ตั้งแต่พี่จากเจ้ามาอร่าของพี่ปวดร้าวทุกโมงยามค่ำเช้าพี่เฝ้าคิดถึงนวลอนงค์”

(สาวเมืองสิงห์/ชาย เมืองสิงห์)

ตัวอย่างที่ 13

“น้องเอ๋ยพี่ขอลา พี่ต้องขอลาแล้วยุพิน สกุลของพี่ต่ำเพียงดินไม่ควรถวิลเจ้ามาครอง น้องสูงดังดอกฟ้าพี่เป็นดอกหญ้าหรือจะเทียบน้อง เปรียบดังกระต่ายที่หมายปองจ้องมองจันทร์”

(สาบานรัก/สุรพล สมบัติเจริญ)

ตัวอย่างที่ 14

“แม่ชบาไพรของพี่รักเจ้าเทียบเท่าชีวิต เจ้างามใสก็มีใครไหนเท่า พี่เฝ้าลุ่มหลงถึงอนงค์มิได้สร้างเสาแดนไพรถิ่นเกิดของเจ้าสมแล้วคำเล่าข้างเผือกในไพร”

(แม่ชบาไพร/ก้าน แก้วสุพรรณ)

ตัวอย่างที่ 15

โธ่เอ๋ยแม่นางนกขมิ้นเจ้ามาทิ้งถิ่น บินไปไกลอยู่ไหนเล่าเอ๋ย ปล่อยให้เขาไปชื่นชมลิ้มกรงทองของเจ้าเลยที่เคยระรื่นสุขสันต์ รูปสวยดังทองเขาปั้น แต่ใจเจ้านั้นแปรผันไม่แนสักรวัน”

(แม่นางนกขมิ้น/สมยศ ทศนะพันธ์)

กา,หงส์,กระต่าย,ข้างเผือก,นกขมิ้น

ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 12-15 พบการใช้ถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของสัตว์มาใช้กล่าวเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางสังคมของผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “กา” “กระต่าย” เปรียบได้กับผู้รักที่มีฐานะต่ำต้อยเหมือนกาที่มีรูปร่างลักษณะภายนอกไม่สวยงามชวนมอง หรือกระต่ายที่เป็นสัตว์ที่อยู่อาศัยอยู่ตามพื้นดินซึ่งถูกนำมาใช้เปรียบเทียบในความหมายของกระต่ายที่ชอบมองพระจันทร์ที่อยู่สูงบนฟ้า ถ้อยคำ “หงส์” “ช้างเผือก” เปรียบได้กับคนรักที่มีฐานะสูงศักดิ์ดีกว่า ทั้งนี้หงส์และช้างเผือกเป็นสัตว์ที่มีลักษณะสวยงามสง่า ส่วนถ้อยคำ “นกขมิ้น” นำมาเปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงคนรักที่มีรูปร่างน่าตาสวยงาม ชวนหลงใหลเหมือนกับสีสันของนกขมิ้นที่สดใส สวยงาม ชวนมอง

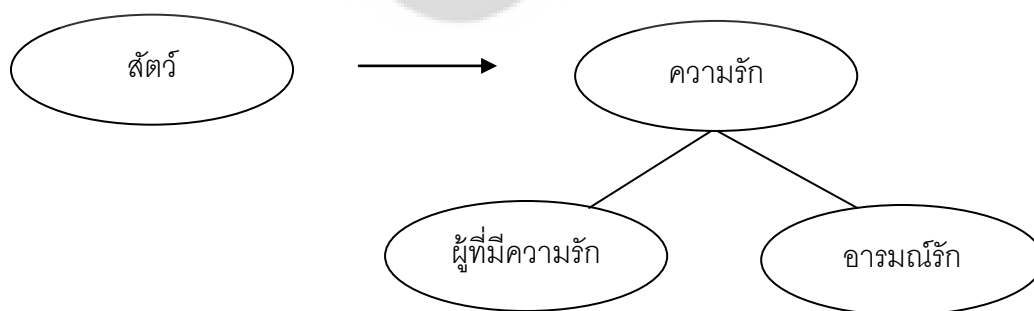
ตัวอย่างที่ 16

“พี่ฝันจะสร้างรักรักสักหนึ่งหลัง ณ ริมฝั่งเจ้าพระยาอยู่อาศัย แม่ฝันของพี่ไม่เกิดมีอันเป็นไป ชีวิตเราได้ร่วมเสนาหา รักรักจินตนาการ วิมานรักอันบรรเจิดจำหน้าต่างปลูกซุ่มลัดดา ห่องนอนสีฟ้าติดม่านชมพู”
(รักรักในจินตนาการ/ทูล ทองใจ)

รักรัก → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 16 รักรัก หมายถึง สิ่งที่สัตว์พวกนก หนู และแมลงทำเป็นต้น ทำขึ้นเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยกำลังและพักไข่เลี้ยงลูก (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 939) ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงอารมณ์รักที่เกิดขึ้นและทำให้ผู้ที่มีความรักเกิดความตั้งใจที่จะสานความสัมพันธ์กับคนรักของตนเอง โดยการสร้างที่พักอาศัยเพื่อที่จะได้อยู่ร่วมกันกับคนรักตามที่ได้ตั้งใจไว้อย่างมีความสุข

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สัตว์” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ดังแสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสัตว์]

1.4 [ความรักคือทรัพย์สิน]

ทรัพย์สิน หมายถึง วัตถุทั้งที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นวัตถุมีรูปร่าง ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 503)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือทรัพย์สิน] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “ทรัพย์สิน” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนพบถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของทรัพย์สิน ได้แก่ “ราคา” “มีค่า” “ขาย” “รวย” มาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรักในองค์ประกอบของอารมณ์รักเพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “ทรัพย์สิน” ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง คือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[ทรัพย์สิน]

มีค่า, รวย, ขาย, ราคา

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นทรัพย์สิน] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 17

“**รวย**รักกันเหลือเกินดูแลแล้วเพลินเหลือดี หมู่สาวสมัยนี้ช่างเร็วไวไฟ **รวย**รักกันเหลือเกินเงินหนอเงินไป คงเข้าใจ เข้าใจ คงได้ร้องไห้ระง่ำ ไร่นองเนื้อเย็นอยากเป็นเศรษฐี **ขาย**รักทั้งที่**ราคา**ต่ำ หวังนำบ่อหน้าถ้าหมดหวังแล้วน้องต้องนั่งคร่ำครวญพรวดเพราะแฟนประจำก็เปื้อนอง”

(รวยรักเหลือ/ขาย เมือง สิงห์)

ตัวอย่างที่ 18

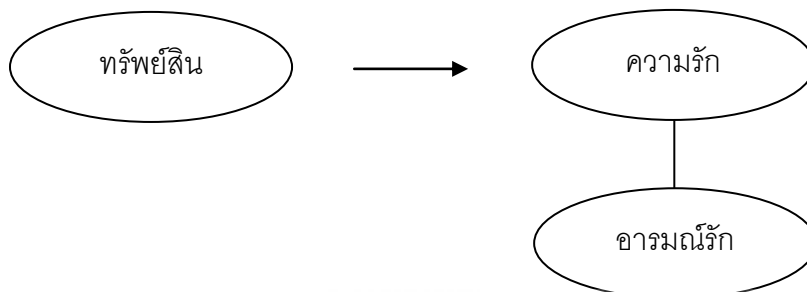
“รักนี้แสนแปลกแทรกซึมซ่อนแสนซน เลาะเล็มสุดสนหลบหลิกพันรัก**มีค่า**มากมาย ถึงยากจนกินเกลือถ้ารักสุขเหลือก็ไม่แปลกอะไรบ้านหลังน้อยที่มุ่งจากพื้นบ้านเป็นฝารักก็สุขใจ”

(รักพี่บูชาพี่/ผ่องศรี วรนุช)

จากตัวอย่างที่ 17 และ 18 พบการใช้ถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของทรัพย์สิน ถ้อยคำ “รวย” แสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของความรักว่าเป็นความรู้สึกที่สามารถเกิดขึ้นต่อผู้อื่นได้มากกว่าหนึ่งคนและเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และถ้อยคำ “ขาย” “ราคา” “มีค่า” แสดงให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่มีความสามารถ

นำมาขายโดยตีราคาเป็นจำนวนเงินได้ เช่นเดียวกับทรัพย์สินซึ่งเป็นสิ่งที่มีมูลค่าและสามารถนำไปขายต่อตีราคาได้

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “ทรัพย์สิน” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 7

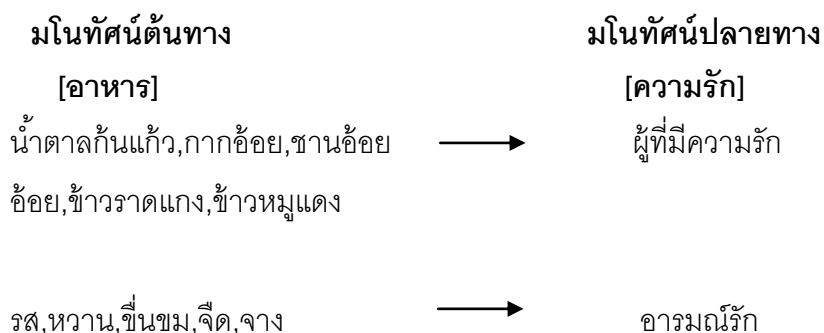

ภาพประกอบ 7 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือทรัพย์สิน]

1.5 [ความรักคืออาหาร]

อาหาร หมายถึง ของกิน เครื่องค้ำจุนชีวิต เครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต เช่น อาหารเข้า เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1371)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับอาหารมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “อาหาร” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายอาหาร ได้แก่ “น้ำตาลกันแก้ว” “ข้าวราดแกง” “ข้าวหมูแดง” “จี๊ด” “จาง” “หวาน” “ชื่นชม” “รส” มาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก ถ้อยคำอุปลักษณะดังกล่าวจำแนกในองค์ประกอบของความรัก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก ถ้อยคำ “น้ำตาลกันแก้ว” “ข้าวราดแกง” “ข้าวหมูแดง” “อ้อย” “กากอ้อย” “ชานอ้อย” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “รส” “จี๊ด” “จาง” “หวาน” “ชื่นชม” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “อาหาร” ไปยังมโนทัศน์ปลายทาง คือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 19

“แม่น้ำตาลกันแก้วเขาชิมเบือแล้วจึงถูกเขาทิ้งขว้าง สูญสิ้นความสาวแล้วเจ้าจึงรู้ว่าเดินทาง
ที่ไม่ไกลเจ้าหรือนางยังรักไม่จางรักนางเสมอ”

(น้ำตาลกันแก้ว/ก้าน แก้วสุพรรณ)

ตัวอย่างที่ 20

“เธอเหมือนกากอ้อยที่สิ้นรสหวาน เหลือเพียงแต่ชานที่คนเขาพ่นลงดิน แม้แต่เพียงมดยังหมด
กระจายมิไผ่ถวิล เจ้าเป็นชานอ้อยไร้สิ้นรสหวาน ตกอยู่กลางดินสิ้นความเอมอิม”

(ชานอ้อย/ไพรวัลย์ ลูกเพชร)

ตัวอย่างที่ 21

“แม่ข้าวราดแกงอย่าหนอยาหนายไปโยพิรักทราวม้วยไม่มีอะไรเคลือบแคลง พี่คิดทุกคืนค่ำเช้า
อยากคลอเคล้าแม่ข้าวหมูแดง นวลน้องอย่าลืมนะพอฝนช้ำจะมาขอแต่งพิรักเธอจริงนะเจ้า นะไอ้แม่
ข้าวราดแกง”

(แม่พวงมาลัย/ชาย เมืองสิงห์)

น้ำตาลกันแก้ว, กากอ้อย, ข้าวราดแกง, ข้าวหมูแดง → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 19-21 ถ้อยคำ “น้ำตาลกันแก้ว” “กากอ้อย” “ข้าวราดแกง” “ข้าวหมูแดง” เป็น
ถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของอาหารทั้งสิ้น โดยถ้อยคำที่พบเป็นการกล่าวเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก
ตัวอย่างเช่น ถ้อยคำ “น้ำตาลกันแก้ว” “กากอ้อย” “ชานอ้อย” ถูกนำมากล่าวเปรียบเทียบถึงคนรักที่ว่า
ไม่รักนวลสงวนตัว ทำให้ถูกมองว่าเป็นหญิงที่หมดคุณค่าไม่เป็นที่ต้องการอีก เหมือนกับกากอ้อยที่ถูก
เคี้ยวจนหมดรสหวานเหลือแต่ชานก็ถูกคายทิ้งเพราะไม่สามารถรับประทานต่อไปได้ หรือเหมือนกับน้ำตาล
ที่เหลือทิ้งติดอยู่ที่กันแก้ว ส่วนถ้อยคำ “ข้าวราดแกง” “ข้าวหมูแดง” เป็นชื่อเรียกอาหารเมื่อนำมา
เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคนรักว่ามีความสำคัญเหมือนกับอาหาร
เพราะอาหารจัดเป็นปัจจัยสี่ของมนุษย์ในการดำรงชีวิตและขาดไม่ได้

ตัวอย่างที่ 22

“ไม่ลืม ไม่ลืมไม่เลือนเหมือนเดือนคู่ฟ้า ไม่ลืมรสรักที่เคยฝากฝัง ไม่ลืมความหลังที่เคยผ่านมา
จวบจนชิวาสั้นก็ไม่ลืม”

(ไม่ลืม/สุรพล สมบัติเจริญ)

ตัวอย่างที่ 23

“เดือนเอยเดือนถ้าเจ้าเหมือนข้าคงจะข้า รักเคยหวานถ้ากลับต้องมาชื่นชม รักมาแปรเปลี่ยน
ทิศทางคู่ชม ข้าจึงชื่นชมใจฤทัยไหวเลือนลอย”

(เดือนเจ้า/สุรพล สมบัติเจริญ)

ตัวอย่างที่ 24

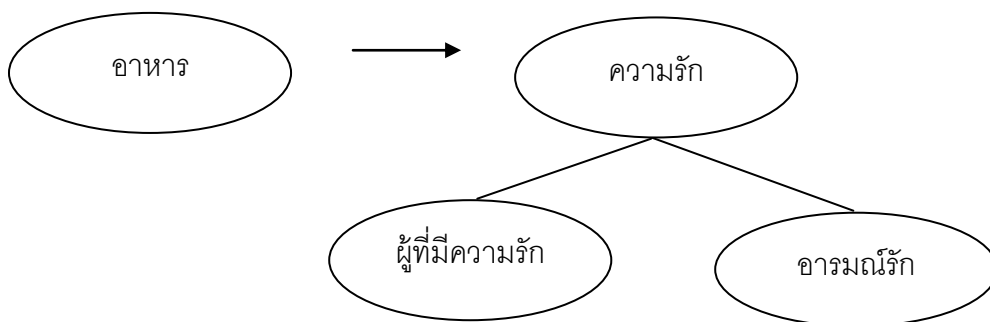
“หากเราได้รักร่วมกันผูกพันกระแสนแน่นเหนียวขอรักเดียวไม่จิตและจาง หากเป็นดังเช่นที่หมาย
จะตายฉันไม่ขอห่างขอรักนางเนื่อวลแน่นอน”

(ในฝัน/ทูล ทองใจ)

รส,หวาน,ชื่นชม,จิต,จาง → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 22-24 ถ้อยคำ “รส” “หวาน” “ชม” “จิต” “จาง” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของ
อาหารนำมาใช้เป็นอุปลักษณ์ ตัวอย่างเช่นถ้อยคำ “หวาน” ใช้เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ความรักที่ดี
โดยกล่าวถึงการได้ใช้เวลาอยู่กับคนรักนั้นว่าเป็นช่วงเวลาที่มีความสุข รู้สึกได้ถึงความรักที่ต่างคนต่างมีให้
กัน เปรียบเหมือนกับรสหวานซึ่งเป็นรสที่เมื่อได้รับประทานเข้าไปแล้วทำให้มีความรู้สึก สดชื่น
กระปรี้กระเปร่า ถ้อยคำ “ชื่นชม” “จิต” “จาง” เป็นถ้อยคำที่มีความหมายเริ่มจากรสชาติแต่ถูกนำมา
ขยายความเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรัก โดยถ้อยคำ “ชื่นชม” “จิต” และ “จาง”
เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดี ความรักที่ทำให้มีความทุกข์เสียใจ เพราะรสชมเมื่อ
รับประทานแล้วให้ความรู้สึกกระคายคอไม่อร่อยไม่อยากรับประทานอีก หรือรสจิตที่ขาดรสชาติต้องปรุง
เพิ่มเติมเพื่อให้ได้รสชาติที่อร่อยน่ารับประทาน

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “อาหาร” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ
ญาณสัมพันธ์ โดยอาหารเปรียบเหมือนกับตัวคนรักซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ รสชาติของอาหาร
เปรียบเหมือนกับความรัก ความสัมพันธ์ของความรักที่ดีก็เหมือนกับอาหารรสหวานที่ทานแล้วให้
ความรู้สึกสดชื่นกระปรี้กระเปร่า ส่วนความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดี หรือห่างเหิน ก็เหมือนกับอาหารที่มีรส
ขมไม่ชวนรับประทาน หรืออาหารรสจืดที่ไม่มีรสชาติต้องปรุงรสเพิ่มเพื่อให้มีรสชาติดีขึ้น การถ่ายโยง
ความหมายระหว่าง “อาหาร” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร]

1.6 [ความรักคือธรรมชาติ]

ธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดมีและเป็นอยู่ตามธรรมชาติของสิ่งนั้นๆ ที่เป็นไปเองโดยไม่ได้ปรุงแต่ง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 554)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือธรรมชาติ] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “ธรรมชาติ” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของธรรมชาติ ได้แก่ “ร้อน” “หนาว” “ฝน” “ลม” “ดวงดาว” “ดิน” “ฟ้า” “ไฟ” “จันทร์” “แสงสุริยา” “ดารา” “เงา” ถูกมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก ถ้อยคำอุปลักษณะดังกล่าวจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “ดวงดาว” “ดิน” “ฟ้า” “ฝน” “ลม” “ดิน” “น้ำ” “จันทร์” “แสงสุริยา” “เงา” “วารี” “ดารา” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “หนาว” “ร้อน” “ไฟ” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่าง มโนทัศน์ต้นทางคือ “ธรรมชาติ” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง [ธรรมชาติ]	→	มโนทัศน์ปลายทาง [ความรัก]
ดวงดาว, ดิน, ฟ้า	→	ผู้ที่มีความรัก
ฝน, ลม, ดิน, น้ำ, จันทร์	→	ผู้ที่มีความรัก
แสงสุริยา, เงา, วารี, ดารา	→	ผู้ที่มีความรัก
หนาว, ร้อน, ไฟ	→	อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือธรรมชาติ] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 25

“พี่หมดความหมายเสียแล้วน้อง ความจนขวางกั้นบั่นรักเราสอง สุดปองสุดคว้าน้องเป็นดอกฟ้าที่เป็นดอกดิน น้องเอ๋ยพี่ขอลาพี่ต้องขอลาแล้วยุพิน สกุลของพี่ต่ำเพียงดินไม่ควรวิตเจ้ามาครอง”

(สาบานรัก/สุพล สมบัติเจริญ)

ตัวอย่างที่ 26

“เธอสวยบาดตาเหมือนดังดาราส่องแสง เธอยิ้มก็งามยิ่งนักน่ารักเมื่อเธอยิ้มแฉ่ง เธอจ๋าอย่าทำให้เกือพี่รักเธอไม่ใช่เสแสง”

(แม่พวงมาลัย/ชาย เมืองสิงห์)

ตัวอย่างที่ 27

“ไม่มีบันไดจะไต่ขึ้นไปสู่สรวงสวรรค์ เปรียบกระต่ายหมายจันทร์สุดทางรักมันได้แต่ระทม”

(กระท่อมชาวไร่/ทูล ทองใจ)

ตัวอย่างที่ 28

“ไอ้แม่ผมดัดลอนรักน้องนางเยาว์ดังเหมือนเงาที่ติดตาม เห็นใจใหม่มงคราญใจวามหวนรุ่มร้อนได้เจอน้ำสาวรักกรูมเราใจร้อนๆ แม่เ็นได้น้องกอดนอนอนนั้น ดั่งขึ้นสวรรค์ขึ้นบน”

(รักน้องคนเดียว/เพลิน พรหมแดน)

ตัวอย่างที่ 29

“ใจน้องไม่จริงทิ้งถิ่นบ้านนาเรา ปลอ่ยให้พี่โคกเค็ร่าปวดร้าวดวงใจแทบแตกสลาย ต้นข้าวคอยฝนเหมือนพี่ทุกข์ทนคอยขวัญใจ ลืมเสียงขลุ่ยง่ายตายสิ้นขลุ่ยฟังหน่ายคลายมนต์อาถรรพ์”

(ขลุ่ยสัญญา/ก้าน แก้วสุพรรณ)

ดิน, ดารา, จันทร์, เงา, ฝน → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 25-29 ถ้อยคำ “ดิน” “ดารา” “จันทร์” “เงา” “ฝน” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของธรรมชาตินำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “ดิน” ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้รักสะท้อนให้เห็นถึงฐานะที่ต่ำต้อยเหมือนกับดินที่คนเดินเหยียบย่ำ ไร้เกียรติ ส่วนถ้อยคำ “ดารา” “จันทร์” ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้ที่ถูกรักสะท้อนให้เห็นถึงความสวยงามและมีฐานะที่สูงศักดิ์ ถ้อยคำ “เงา” นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่คอยเฝ้ารักติดตามคนรักอยู่ตลอดเหมือนกับเป็นเงา และถ้อยคำ “ฝน” เปรียบเทียบผู้ที่มีความรักว่าเป็นคนที่มีความสำคัญทำให้มีความสุขเหมือนฝนที่ตกลงมาและทำให้ต้นข้าวเขียวชอุ่ม งอกงาม เมื่อได้รับน้ำ

ตัวอย่างที่ 30

“หนาวจะตายอยู่แล้วน้องแก้วไยไม่เห็นใจบ้าง รักรักพี่หน่อยน้องนางเห็นใจพี่บ้างเกิดแม่คุณ
 ห่มผ้าใครหนอว่าหนาวคลาย ผิงไฟใครว่าทำให้อุ่น แม่หนาวรักเป็นทุนกอดใครก็ไม่อุ่นเหมือนกอดนาง”
 (หนาวจะตายอยู่แล้ว/สุรพล สมบัติเจริญ)

ตัวอย่างที่ 31

“หากฝันว่าฉันและเธอละเมอความรักร่วมกันทุกๆ วันแสนสุขฤทัย หากความรักนั้นหนักเหลือแนบ
 เนื้อเชื้อรักดังไฟฉันขอตายบนตักนาง”
 (ในฝัน/ทูล ทองใจ)

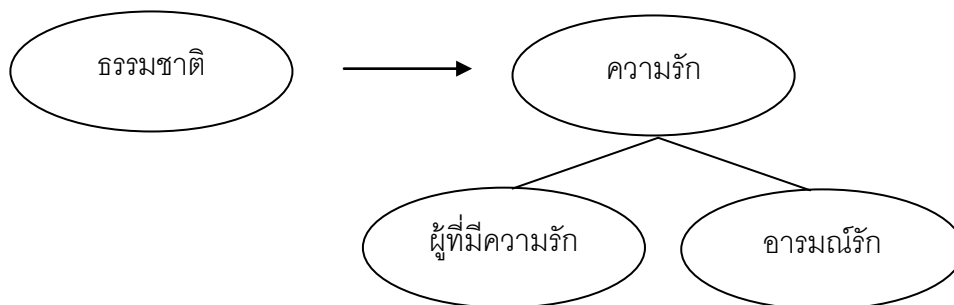
ตัวอย่างที่ 32

แววรักในดวงตาล้นหลั่งมาฝากความสัมผัส ซึ่งตรึงดวงใจมันต่างปองรักกันนับวันล้นในอุรา ยิ่ง
 นานวันผ่านไปรักร่วมใจร้อนในทรวงเราเรื่อยมา คำว่ารักจึงมีคุณค่าเอี่ยมมาฉันคงจะชื่นใจ
 (แววรักในดวงตา/ผ่องศรี วรนุช)

หนาว,ไฟ,ร้อน → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 30-32 ถ้อยคำ “หนาว” “ไฟ” “ร้อน” เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของ
 ธรรมชาติถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายถึงลักษณะของอารมณ์รัก ถ้อยคำ “หนาว” ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณ
 กล่าวเปรียบเทียบกับลักษณะของอารมณ์รักที่อ้างว้าง หงอยเหงา เปล่าเปลี่ยว เหมือนกับในฤดูหนาวซึ่ง
 เป็นช่วงที่มีอากาศแห้งและหนาวเย็น ซึ่งสำหรับคนที่ไม่มีคูรักนั้นจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าหนาวและเหงา
 มากกว่าเป็นพิเศษ ความรักที่ทำรู้สึกเหงา ว่าเหงา เปล่าเปลี่ยวใจนั้นเกิดจากการที่ไม่มีคนรักอยู่ข้างๆ นั่นเอง
 ส่วนถ้อยคำ “ไฟ” “ร้อน” เปรียบเทียบให้ถึงอารมณ์รักที่ทำให้เป็นทุกข์ ไม่สบายใจ เหมือนกับความร้อน
 ของไฟที่เมื่ออยู่ใกล้ๆ แล้วทำให้เกิดความรู้สึกร้อน

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “ธรรมชาติ” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ
 ภาวสัมพันธ์แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 9

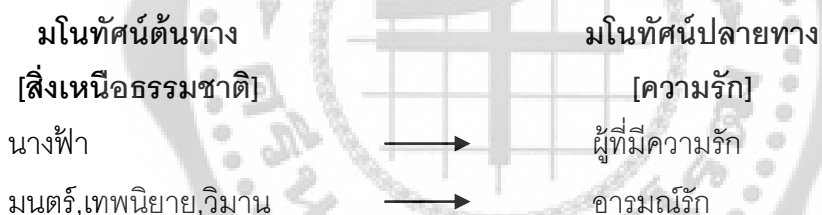

ภาพประกอบ 9 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือธรรมชาติ]

1.7 [ความรักเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ]

สิ่งเหนือธรรมชาติ หมายถึง ตัวบุคคล เช่น พระเจ้า นางฟ้า ปีศาจ เป็นต้น พลังอำนาจที่สามารถบันดาลให้เกิดสิ่งนั้นๆ ได้ตามใจปรารถนา หรือสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เหนือความเป็นจริงตามธรรมชาติ (เปรมกมล สถิตเดชะกฤษกร. 2551: 16; อ้างอิงจาก Nida. 1975. หน้า 174-184)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่อยู่เหนือความเป็นจริงตามธรรมชาติและไม่สามารถพิสูจน์ได้มาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สิ่งเหนือธรรมชาติ” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลอุปลักษณะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติ ได้แก่ “มนตร์” “นางฟ้า” “เทพนิยาย” “วิมาน” มาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก จำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “นางฟ้า” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และ ถ้อยคำว่า “มนตร์” “เทพนิยาย” “วิมาน” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สิ่งเหนือธรรมชาติ” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 33

“โคมเฝ้าระอองแม่มางท้องทุ่ง โสภายิ่งกว่านางกรุง หมายถึงลโฉมน้องนาง บ้านนาอย่างนี้แม่อังไสกีสล้างเช่นปรางดัง นางฟ้า ลอยมาอวดโฉมลาวัณย์”

(น้องนางบ้านนา/ปอง ปรีดา)

นางฟ้า → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างถ้อยคำว่า “นางฟ้า” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติ ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะกล่าวเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก นางฟ้า หมายถึง นางในเทพนิยายที่ถือว่ายูบบนสวรรค์

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 575) เมื่อถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่ถูกรักแสดงให้เห็นถึงรูปร่างหน้าตาที่สวยงามเห็นแล้วชวนให้น่ามอง น่าหลงรัก เหมือนกับนางฟ้าในเทพนิยายที่อยู่บนสวรรค์ โดยมีความเชื่อกันว่านางฟ้าเป็นหญิงสาวที่มีหน้าตาสวยสดงดงาม

ตัวอย่างที่ 34

“พี่ฝันจะสร้างรังรักสักหนึ่งหลัง ณ ริมฝั่งเจ้าพระยาอยู่อาศัย แผ่นดินของพี่ไม่เกิดมีอันเป็นไป สองชีวิตเราได้ร่วมเสนาหา รังรักในจินตนา **วิมาน**รักอันบรรเจิดจำริมหน้าต่างปลูกช่อมัลลดา ห้องนอนสีฟ้า ติดมานชมพู่ ความรักเป็น**มนตร์**ดลใจฝันไปพลังใจสูง คอยพี่เหนื่อยเถิดนะโคมตรูมินานจะรู้ว่ารังรักอยู่ไหนใด”

(รังรักในจินตนาการ/ทูล ทองใจ)

ตัวอย่างที่ 35

“ถึงพี่ต่ำต้อยก็จริงแต่พี่ก็ยังมีเกียรติของชาย ไม่ขอกำสรวลสวาทไม่ขอเป็นทาสของความแพ้ย่าย ลาก่อนน้องแก้วของพี่ความรักเรานี้เหมือน**เทพนิยาย**”

(น้องจ้ลาก่อน/ชาย เมืองสิงห์)

วิมาน,มนตร์,เทพนิยาย → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 34 และ 35 ถ้อยคำว่า “วิมาน” “มนตร์” “เทพนิยาย” เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติ ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณณ์กล่าวเปรียบเทียบถึงคุณสมบัติของความรัก เช่น ถ้อยคำ “มนตร์” ซึ่งเป็นคำแสกเป้าที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์ เช่น ร่ายมนตร์ หรือ เวทมนตร์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 832) เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงความรักว่าเป็นสิ่งที่มีพลังอำนาจโดยสามารถทำให้ผู้รักเกิดกำลังแรงใจในการที่จะต่อสู้และทำเพื่อคนที่ถูกรักให้มีความสุข ซึ่งเหมือนมนตร์ที่เป็นสิ่งอัศจรรย์สามารถดลบันดาลให้เกิดสิ่งแต่สิ่งดี ๆ ขึ้นได้

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สิ่งเหนือธรรมชาติ” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 10

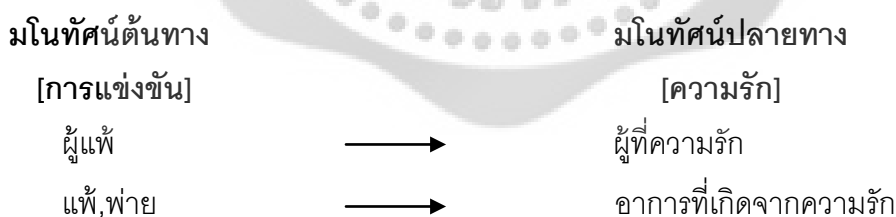

ภาพประกอบ 10 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]

1.8 [ความรักคือการแข่งขัน]

แข่งขัน หมายถึง ชิงเอาชนะเพื่อรางวัล ชันสู้เอาชนะกัน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 206)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแข่งขัน] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับแข่งขันประเภทของการแข่งขัน รวมไปถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การแข่งขัน” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของการแข่งขัน ได้แก่ “ผู้แพ้” “แพ้” “พ่าย” นำมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก ถ้อยคำผู้แพ้จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “แพ้” “พ่าย” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอาการที่เกิดจากความรัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การแข่งขัน” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำอุปลักษณะที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแข่งขัน] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 36

“พี่จำน้องขอลาก่อนลาแล้วเคหาห้องนอนที่เคยพักผ่อนอาศัย น้องเป็นผู้แพ้ แพ้รักสุดหักห้ามใจ ขึ้นอยู่ดูหน้าพี่ไปน้องคงเข้าใจตายแน่พี่จำ”

(ด่วนพิศวาส/ผ่องศรี วรนุช)

ผู้แพ้ → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 36 ถ้อยคำ “ผู้แพ้” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของการแข่งขัน ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นถึงผู้ที่มีความรักที่ผิดหวังกับความรักและตัดสินใจบอกลาคนที่ตนเองรัก เหมือนกับการแข่งขันในแต่ละครั้งที่มีทั้งผู้ชนะและผู้แพ้ ผู้ที่ชนะในการแข่งขันก็จะได้เข้าไปแข่งรอบต่อไป ส่วนผู้แพ้ก็ต้องตกรอบไป

ตัวอย่างที่ 37

อยู่เวียดนามยามนี้มีเสียงปืน ตอนผมยืนอยู่เวรราชการแว่วเหมือนผู้หญิงรำพัน เคยรักกันต้องลาสุดอาลัย โถเคยรักกันยังไม่นานขวัญเคยเปลี่ยนใจ ทหารเอยขาดรักต้องร้องไห้ไม่กลัวใครไม่แพ้ใครต้อง **พ่าย**เธอ

(พบรักในเวียดนาม/ไซไซต นพคุณ)

ตัวอย่างที่ 38

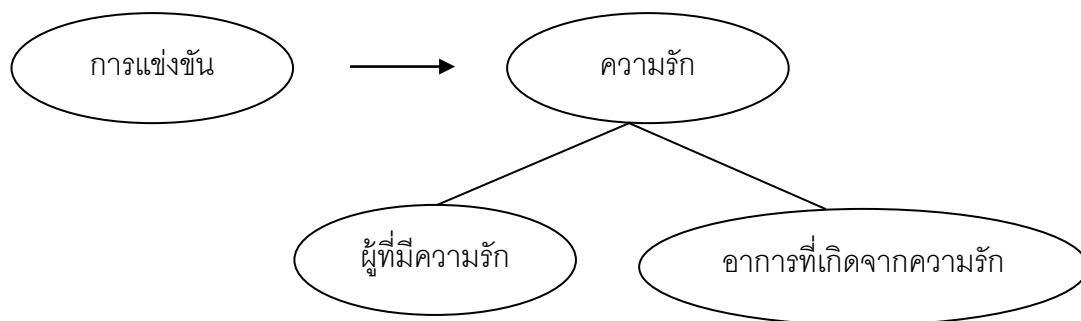
“พี่จำน้องขอลาก่อนลาแล้วเคหาห้องนอนที่เคยพักผ่อนอาศัย น้องเป็นผู้แพ้ แพ้รักสุดหักห้ามใจ ขึ้นอยู่ดูหน้าพี่ไปน้องคงเข้าใจตายแน่พี่จำ”

(ด่วนพิศวาส/ผ่องศรี วรรณุช)

แพ้,พ่าย → อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 37 และ 38 ถ้อยคำว่า “แพ้” และ “พ่าย” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของการแข่งขัน ถูกนำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอาการความรู้สึกผิดหวังเสียใจที่เกิดจากความรักที่ต้องจบความสัมพันธ์ลงไป สอดคล้องกับการแข่งขันในกีฬาที่มีสองทีมในการลงแข่งขันแต่ละครั้ง โดยทีมที่มีความแข็งแกร่งกว่าก็จะเป็นฝ่ายเอาชนะไปได้ ส่วนอีกทีมที่อ่อนแอกว่าไม่สามารถสู้ได้ก็จะเป็นฝ่ายที่แพ้และผิดหวังกับการแข่งขันในครั้งนั้น

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การแข่งขัน” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการแข่งขัน]

1.9 [ความรักคือการเดินทาง]

เดินทาง หมายถึง ไปสู่จุดที่หมายอีกแห่งหนึ่งที่ไกลออกไป (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 415)

อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเดินทาง] เป็นการนามโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง การเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะอาการต่างๆ รวมไปถึงทิศทางการเคลื่อนที่มาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นที่ถูกเปรียบเทียบมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การเดินทาง” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนพบถ้อยคำอุปลักษณที่อยู่ในวงความหมายของการเดินทาง ได้แก่ “ราชรถ” “ทางรัก” “แยกทาง” นำมาเปรียบเทียบถึงความรัก ถ้อยคำอุปลักษณดังกล่าวจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “ราชรถ” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “ทางรัก” “แยกทาง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การเดินทาง” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง		มโนทัศน์ปลายทาง
[การเดินทาง]		[ความรัก]
ราชรถ	→	ผู้ที่มีความรัก
ทางรัก,แยกทาง	→	อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเดินทาง] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 39

“เมื่อไหร่เล่าหนาแม่ดอกฟ้าโผบินเจ้าจะหล่นลงดินให้พี่บ้าง พี่จะกอดดอกฟ้าเอาไว้ไม่ห่างกาย ใครจะมากล้ากลายพี่ยอมตายนะน้องเอ๋ย ยิ่งเจ็บหัวใจที่คลั่งไคล้แต่เขา ตัวมันต่ำเพราะเราจึงไกลเขาออกเอ๋ย น้องเป็นราชรถดูงามหยดย้อย ตัวพี่ต่ำเพียงน้อยใครจะปล่อยมาเฉย”

(หยาดฟ้ามาดิน/โชนิต นพคุณ)

ราชรถ → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 39 ราชรถ หมายถึง ยานพาหนะชนิดล้อเลื่อน มีบุษบกเป็นเครื่องประกอบพระราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 950) จึงจัดอยู่ในวงความหมายการเดินทาง “ราชรถ” ในที่นี้ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณีกว่าเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นถึงฐานะที่สูงศักดิ์ของผู้ที่มีความรัก โดยเปรียบกับราชรถซึ่งเป็นสิ่งที่มีความงดงามและสง่า เป็นยานพาหนะที่ใช้สำหรับกษัตริย์เท่านั้น สามัญชนทั่วไปไม่มีโอกาสที่จะได้ใช้

ตัวอย่างที่ 40

“ไม่มีบันไดจะไต่ขึ้นไปสู่สรวงสวรรค์ เปรียบกระด่ายหมายจันทร์สุดทางรักมันได้แต่ระทม ถ้ามีปีกบินเหมือนนกที่จะบินผกอลอยลม ค้วน้องมาชมให้สมอุรา”

(กระท่อมชาวไร่/ทูล ทองใจ)

ตัวอย่างที่ 41

“พี่ขอหลังน้ำตาหยดสุดท้ายให้จอมขวัญ เพื่อตอบแทนของกำนัลในวันวิวาห์เมื่องาน ขอให้น้องมีสุขอย่าได้มีทุกข์เข้ามาเคียงข้าง ส่วนพี่นี่ขอแยกทางทนะทนมแต่ผู้เดียว”

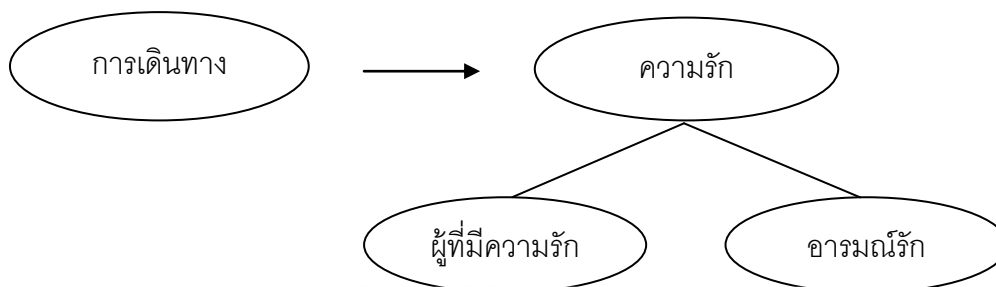
(สาบานรัก/สุรพล สมบัติเจริญ)

ทางรัก,แยกทาง → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 40 และ 41 ถ้อยคำว่า “ทางรัก” และ “แยกทาง” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของการเดินทาง ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณีกว่าเปรียบเทียบกับแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของความรักว่าเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ให้ก้าวหน้าหรือแสดงถึงความรักที่จบความสัมพันธ์ลง ตัวอย่างถ้อยคำ “ทางรัก” เปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงความรักที่สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ไปได้เรื่อยๆ เหมือนกับลักษณะของทางที่สร้างขึ้นมาเพื่อทำให้การเดินทางสามารถเดินไปถึงยังจุดหมายได้ ส่วนถ้อยคำ “แยกทาง” เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความรักแสดงให้เห็นถึงการดำเนินไปของความสัมพันธ์ของคู่รักที่ไม่สามารถจะ

พัฒนาความสัมพันธ์ต่อไปได้จึงต้องหยุดความสัมพันธ์ลง เหมือนกับการเดินทางที่เมื่อเดินไปจนสุดทางหรือเมื่อถึงเป้าหมายที่วางไว้แล้วนั้นการเดินทางก็ต้องสิ้นสุดลงหรือแยกทางกันไป

การถ้ายองความหมายระหว่าง “การเดินทาง” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการเดินทาง]

1.10 [ความรักคือการเจ็บป่วย]

เจ็บป่วย หมายถึง ไม่สบายเพราะโรคหรือความไข้หรือเหตุอื่นที่ทำให้รู้สึกเช่นนั้น (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 321)

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเจ็บป่วย] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับโรคหรืออาการป่วยชนิดต่างๆ นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การเจ็บป่วย” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนพบถ้อยคำอุปลักษณ์ที่อยู่ในวงความหมายของการเจ็บป่วย ได้แก่ “คนเป็นไข้” “ยา” “บ้า” “คลั่ง” “เพื่อ” “ขาดใจ” “ปวดใจ” “แผล” “รุมเร้า” “พิษ” ถ้อยคำอุปลักษณ์ดังกล่าวจำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอาการที่เกิดจากความรัก โดยถ้อยคำ “คนเป็นไข้” “ยา” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “บ้า” “คลั่ง” “เพื่อ” “ขาดใจ” “ปวดใจ” “แผล” “รุมเร้า” “พิษ” จำแนกไว้ในองค์ประกอบอาการที่เกิดจากความรัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบสามารถแสดงการถ้ายองความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การเจ็บป่วย” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[การเจ็บป่วย]

คนเป็นไข้, ยา

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

บ้ำ, คลั่ง, เพ้อ, ซาดใจ

อาการที่เกิดจากความรัก

ปวดใจ, แผล, รุมเร้า, พิษ

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเจ็บป่วย] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 42

“เธอรู้ไหมว่าเวลาที่ผ่านไปพี่คอยเจ้าเฉยใจ เหมือนคนเป็นไข้ที่รอคอยยา”

(เธอรู้หรือเปล่า/ทูล ทองใจ)

คนเป็นไข้, ยา

ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 42 ถ้อยคำ “คนเป็นไข้” และ “ยา” อยู่ในวงความหมายของการเจ็บป่วย นำมาใช้เป็น อุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยเปรียบเทียบตัวผู้รักว่าเหมือนคนที่ เป็นไข้ เพราะคอยให้ผู้ที่ถูกรักนั้นเปิดเผยความรู้สึกในใจที่มีต่อกันว่ารู้สึกเช่นไร ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผู้รักรอคอยนั้นทำให้มีความกังวลและความทุกข์ใจ เสมือนกับคนที่มีอาการเป็นไข้ต้องการได้รับยาเพื่อรักษาให้อาการดีขึ้น ซึ่งยากก็เปรียบเหมือนกับตัวผู้ที่ถูกรัก ที่จะสามารถทำให้ตัวผู้รักนั้นสมหวังในความรัก จากมโนทัศน์ความรักคือการเจ็บป่วยสามารถสะท้อนให้เห็นว่าความรักสามารถทำให้ผู้ที่มีความรักนั้นมีอาการทั้งสุขและทุกข์ได้ หากความรักสมหวังก็มีความสุข แต่หากต้องผิดหวังก็ต้องตกอยู่ในความทุกข์และเสียใจ เช่นเดียวกับผู้ที่มีอาการเจ็บป่วย

ตัวอย่างที่ 43

“แม่ชบาไพรของพี่ทำไมน้องสวยอย่างนี้ชาติก่อนน้องพี่สร้างบุญสิ่งใด เพียงพี่ได้เห็นเนื้อเย็นก็รักแทบซาดใจตอบรักสักหน่อยได้ไหมนะขวัญใจแม่ชบา”

(แม่ชบาไพร/ก้าน ก้าน แก้วสุพรรณ)

ตัวอย่างที่ 44

“พี่ยังจำได้ยังจำได้ไม่ลืมเลย มีน้องพี่เคยได้จับกุมไว้ ข้าเคยได้จูบเคยได้จูบประทับลงไป ยัง
 อบอุ่นใจอยู่ทุกคืนวัน เปิดหัวใจพูดกันสักครั้งรักเธอเจียน**คลั่ง**ครวญเพื่อรำพัน ใฝ่ปองรักนานมา เมตตา
 เห็นใจกันอย่าเกี่ยงให้ฝันรักอยู่เดียวดาย”

(อ่านหัวใจ/ทูล ทองใจ)

ตัวอย่างที่ 45

“หากได้แม่สาวภิรมย์พี่จะเซซชมรักเจ้าอย่างแน่นเหนียว ข้าจะหุงมั่งจะกางทุกอย่างเชียว แม่เจ้า
 เปล่าเปลี่ยวแล้วพี่จะเล่านิทานให้ฟัง ไม่เห็นจอมขวัญพี่ก็อยู่บ้านไม่ติดมันหงุดมันหงิด **พิษ**รักรุมจิตลุ่มใจ
 มิอาจ”

(คิดถึงอย่างแรง/เพลิน พรหมแดน)

ตัวอย่างที่ 46

“รสรักน้ำหวานที่เคยฝันใฝ่ เกาะกินใจตรมหมองไหม้ดังไฟรมสุมทรวง ดวงจิตคิดบ้างหรือเปล่านั้น
 ปล่อยให้ต้องหงอยเหงาเฝ้าตรม เพราะลมเธอลงหรือเห็นคำหญิงไม่ใช่สิ่งแหงนหวง ถึงพรากเอาหัวใจไป
 ลวงแสนเจ็บทรวงดังมีรอย**แผล**”

(อาวรวิรัก/ผ่องศรี วรรณุช)

ตัวอย่างที่ 47

“เจ็บแล้วที่จำถูกลวงผลาญพรากเหมือนวาทาเคยสั่ง คนรักเขามาทอดทิ้งหักหลัง**ปวด**ใจเหมือน
 ดังนามปากคورا ซอกซ้าแล้วพี่มีเชื่อคำที่เคยหวังดีมาก่อนน้องพบเสียสังคมชั่วช้าปลิ้นปลอนลกรักมา
 พลาดทำสิ้นเลย”

(ข้ารัก/ผ่องศรี วรรณุช)

ขาดใจ, คลั่ง, พิษ, แผล, ปวด

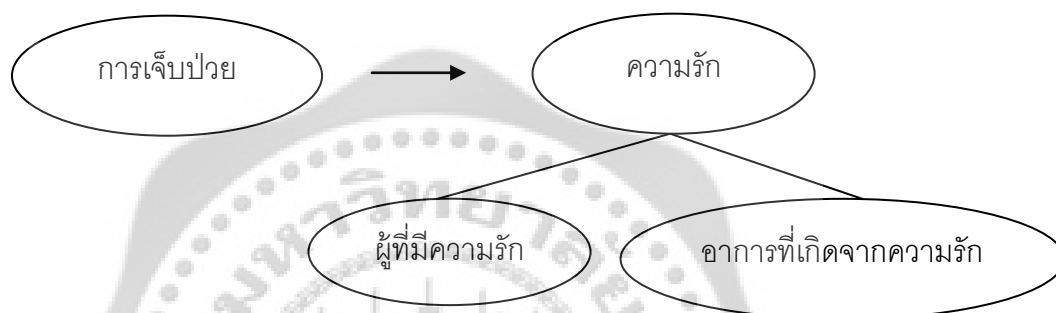

อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 43-47 ถ้อยคำว่า “ขาดใจ” “คลั่ง” “พิษ” “แผล” และ “ปวด” เป็นคำที่อยู่ในความ
 ความหมายของการเจ็บป่วย ถูกนำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเพื่อเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก
 ถ้อยคำ “คลั่ง” แสดงให้เห็นถึงอาการที่ผิดหวังจากความรัก ร้องไห้ พุ่มพ่ายคล้ายกับคนที่มีอาการคลั่ง
 ถ้อยคำ “พิษ” “แผล” นำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงความรู้สึกเจ็บปวดและเสียใจซึ่งอาการเจ็บปวดดังกล่าว
 ที่เกิดขึ้นนั้นเหมือนกับอาการเจ็บเมื่อร่างกายมีบาดแผล และทำให้ผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยมีความรู้สึกทรมาน
 เหมือนกับอาการที่ผิดหวังเพราะความรักที่สามารถทำให้ผู้ที่มีความรักรู้สึกปวดใจหรือขาดใจ โดย
 อาการเจ็บป่วยนั้นแสดงให้เห็นถึงอาการที่เกิดจากความรักที่ไม่สมหวัง ว่าสามารถส่งผลต่อสภาพจิตใจ
 อารมณ์และความรู้สึกของผู้ที่มีความรัก ทำให้มีอาการต่างๆ ที่เกิดจากการผิดหวังแสดงออกมา ซึ่งอาการ

ที่เกิดจากความผิดหวังจากความรักนั้น สะท้อนให้เห็นว่าอาการที่เกิดจากความรักมีลักษณะเดียวกับ ความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับร่างกายของมนุษย์

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การเจ็บป่วย” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ ญาณสัมพันธ์ แสดงถึงการเจ็บป่วยซึ่งมีคนที่ต้องการยา เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยที่สร้างความทรมาน เจ็บปวดให้แก่ร่างกายของคนใช้นั้นหายเป็นปกติ ความรักที่ผิดหวังหรือมีปัญหา ก็ส่งผลทำให้ตัวผู้รักมีอาการผิดหวังเสียใจ เหมือนกับคนที่มีอาการเจ็บป่วย และต้องการความรักจากคนที่ตนเองรักจึงจะทำให้ อาการผิดหวังและเสียใจนั้นดีขึ้นมาได้ การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การเจ็บป่วย” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการเจ็บป่วย]

1.11 [ความรักคือสิ่งของ]

สิ่งของ หมายถึง วัตถุต่างๆ, ของ, หรือข้าวของ ผีกฝน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1191)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งของ] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของนำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นที่ถูกเปรียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สิ่งของ” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทย ลูกทุ่งยุคก่อนพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งของมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงความรัก ได้แก่ “มือสอง” “เก่า” “โซ่ทอง” “แจกันทอง” “คมเคียว” ถ้อยคำดังกล่าวจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก โดยพบถ้อยคำ “มือสอง” “โซ่ทอง” “แจกันทอง” “คมเคียว” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และ ถ้อยคำ “เก่า” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สิ่งของ” กับไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง [สิ่งของ]		มโนทัศน์ปลายทาง [ความรัก]
มือสอง, ไซ้ทอง, แจกกันทอง, คมเคียว	→	ผู้ที่มีความรัก
เก่า	→	อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งของ] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 48

“คืนนั้นสองเราพรอดพำรำพัน ต่อหน้าดวงจันทร์คล้ายเป็นพยานให้รู้ พี่คือไซ้ทองคล้องใจเจ้า ยอดพฐ น้องเองก็รู้อยู่จนเต็มทรวง”

(กลืนแก้มนาง/ทูล ทองใจ)

ตัวอย่างที่ 49

“แม่น้ำตาลก้นแก้วเขาชิมเบือแล้วจึงถูกเขาทิ้งขว้าง สูญสิ้นความสาวแล้วเจ้าจึงรู้ว่าเดินหลงทาง พี่ไม่โกรธเจ้าหรือนางยังรักไม่จางรักนางเสมอ ถึงพี่เป็นมือสองรองคนอื่นพี่ก็ยังยิ้มขึ้นต้อนรับการ กลับมาของเธอ”

(น้ำตาลก้นแก้ว/ก้าน แก้วสุพรรณ)

ตัวอย่างที่ 50

“นางรองพี่ปองน้องเป็นขวัญตาเจ้าเป็นข้าวคู่นาพี่จึงมาขอเกี่ยว มอบรักใจเดียวเสมือนคมเคียว เกี่ยวหัวใจเจ้าไว้ครอบครอง”

(นางรอง/ทูล ทองใจ)

ไซ้ทอง, มือสอง, คมเคียว → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 48-50 “ไซ้ทอง” “มือสอง” “คมเคียว” เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งของ ถ้อยคำเหล่านี้ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณ์เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยมีการเปรียบเทียบถึงผู้ที่ถูกรักว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ และมีความหมายต่อตัวผู้รัก จากตัวอย่างที่พบมีการเปรียบเทียบผู้ที่ถูกรักว่าเป็นไซ้ทองซึ่งเป็นของที่ทำจากโลหะที่มีความแข็งแรงและมีค่า ส่วนคมเคียวก็เป็นสิ่งของสำคัญที่ใช้ในการเกี่ยวข้าวของชาวนาซึ่งขาดไม่ได้ นอกจากการเปรียบเทียบผู้ที่ถูกรักว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแล้วนั้น ยังพบว่ามีการเปรียบเทียบถึงตัวผู้รักด้วยเช่นกัน แต่เป็นการเปรียบเทียบถึงตัวผู้รักที่ไม่มีค่า ไม่มีคุณค่า เหมือนกับของมือสองที่อยู่ในสภาพที่ชำรุดหรือไม่สามารถใช้งานได้ดี การเปรียบเทียบผู้ที่ถูกรักเป็นสิ่งของ จึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่รักเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวผู้รักขาดไม่ได้เช่นเดียวกับสิ่งของที่มี

ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่ถ้ากลายเป็นคนที่ไม่มีความสำคัญแล้วนั้นก็เหมือนกับสิ่งของมือสองที่อยู่ในสภาพการใช้งานไม่ดีและถูกนำมาขายต่อในราคาถูก

ตัวอย่างที่ 51

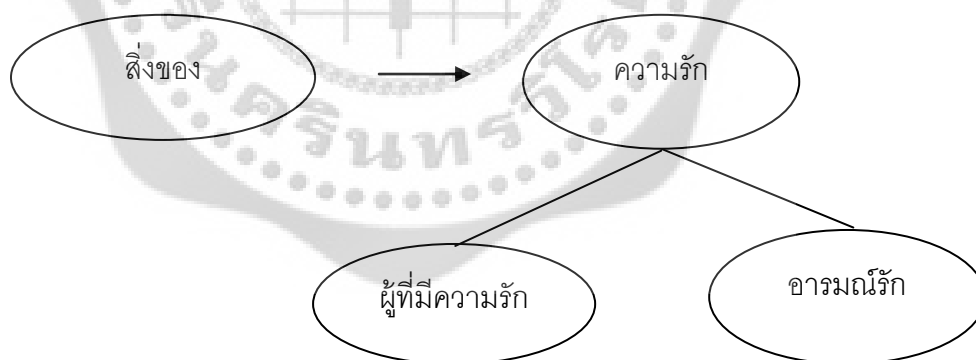
“ลาแล้วลาที่เธอจะมีคู่ใหม่สุขสันต์ โดยอย่ามาคิดถึงฉันเมื่อครั้งรักกันหวานชื่นชู สลัดตัดใจว่าฉันเป็นใครไม่รู้ให้อยู่จงดีเกิดนะพธูอย่ามีวันรู้โรยรา ลาก่อนรัก เก่า ขอลา รักเจ้าเสียที่น้ำหนักเจ็ดปี ภัคดีชื่อสัตย์กันมา จะเอาอะไรฉันทนมาให้เธอทุกเวลา นอกจากดาวเดือนบนฟ้าสุดปัญญาจะสอยให้ชม”

(รสสวาทวาย/ทูล ทองใจ)

เก่า → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 51 ถ้อยคำว่า “เก่า” อยู่ในวงความหมายของสิ่งของ นำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบกับลักษณะของความรัก แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดีทำให้ผู้รักต้องลงเอยด้วยการเลิกรา ซึ่งลักษณะของความรักที่ไม่ดีนั้น เปรียบเหมือนกับสิ่งของที่เก่ามีสภาพชำรุดไม่สามารถนำมาใช้การได้ดีเหมือนเดิมและถูกทิ้งไป

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สิ่งของ” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบภาพ 14

ภาพประกอบ 14 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งของ]

2. อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่สะท้อนผ่านถ้อยคำอุปลักษณะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์ถ้อยคำอุปลักษณะเกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันจำนวน 400 เพลง จากหนังสือเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิต VOL.1-VOL.4 ผู้วิจัยพบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก 14 อุปลักษณะ ได้แก่

- 2.1 [ความรักคือมนุษย์]
- 2.2 [ความรักคือพืช]
- 2.3 [ความรักคือสัตว์]
- 2.4 [ความรักคืออาหาร]
- 2.5 [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง]
- 2.6 [ความรักคือธรรมชาติ]
- 2.7 [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]
- 2.8 [ความรักคือการแสดง]
- 2.9 [ความรักคือการแข่งขัน]
- 2.10 [ความรักคือการเดินทาง]
- 2.11 [ความรักคือการเรียน]
- 2.12 [ความรักคือการเจ็บป่วย]
- 2.13 [ความรักคือสิ่งของ]
- 2.14 [ความรักคือสงคราม]

2.1 [ความรักคือมนุษย์]

มนุษย์ หมายถึง สัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล สัตว์ที่มีจิตใจ คน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 832)

อุปลักษณะมโนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ได้แก่ อวัยวะหรือส่วนต่างๆ ในร่างกายที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ อาทิพ นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “มนุษย์” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของมนุษย์ ได้แก่ “มือที่สาม” “ชีวิต” “ลมหายใจ” “ดวงใจ” “เจ้าหญิง” “โจร” “ฆาตกร” “ทาส” มาใช้กล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกไว้ในองค์ประกอบเดียวคือผู้ที่มีความรัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ของมโนทัศน์ต้นทางคือ “มนุษย์” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[มนุษย์]

มือที่สาม, ชีวิต, ลมหายใจ, ดวงใจ

เจ้าหญิง, โจร, ฆาตกร, ทาส

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์] ปรากฏในข้อมูลตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 52

“ก็เขานั่นคือชีวิต ก็เขานั่นคือทุกอย่าง ก็เขานั่นคือความหวัง และเขาคือลมหายใจ เธอก็รู้ว่าเขานั่นคือแฟนฉันแต่เธอยังดันทุรังจะเอาเขาไป ตอบฉันสักคำเถิดหนานาแฟนไม่ได้ใช้ไหมเห็นเธอร้องให้พุ่มพวยบอกว่าใจของเธอต้องการ”

(คนนั้นแฟนฉัน/นุ้ย สุวีธนา)

ตัวอย่างที่ 53

“เธอคือดวงเดือนและคือดวงใจ นานแค่ไหนที่คอยเธอมาข้างกาย เธอคือดวงเดือนและคือดวงใจ เธอรู้ไหมว่าฟ้าสร้างให้เราพบกัน”

(ดวงเดือนดวงใจ/หนูมิเตอร์)

ตัวอย่างที่ 54

“ฉันยอมเป็นทาสรักเธอต่อไป ยอมทั้งใจก็ฉันรักเธอ ไม่ตั้งใจเลวก็เพียงแคร์รักเธอทั้งหัวใจ”

(เป็นผู้ไม่รู้ตัว/เวสป่า อาร์สยาม)

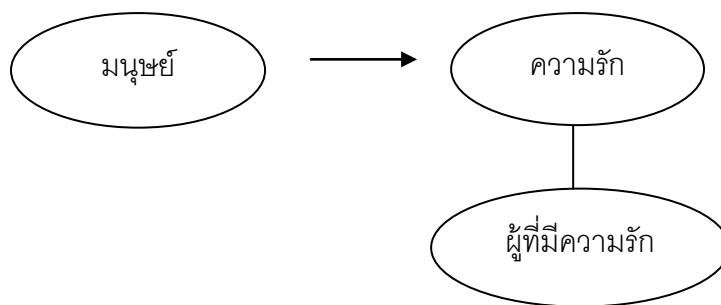
ตัวอย่างที่ 55

“อย่ารักได้ไหมเก็บรักเอาไว้ให้ใครที่คู่ควรเธอ อย่าไปกับฉันอย่าฝันอย่าเพื่อ ฟ้าเป็นของเธอไม่ใช่ดินอย่างฉัน คนเดินดินหน้าไหนได้ครองเจ้าหญิงมันเป็นจริงแค่นั้นในนิยายเท่านั้น”

(ฟ้าเป็นของเธอ/ไชโย ธนาวัดมน)

จากตัวอย่างที่ 52-55 ถ้อยคำ “มือที่สาม” “ดวงใจ” “ทาส” “เจ้าหญิง” อยู่ในวงความหมายของมนุษย์ ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยการเปรียบเทียบผู้ที่ถูกรักกับอวัยวะที่สำคัญของร่างกาย ได้แก่ “ดวงใจ” “ชีวิต” “ลมหายใจ” แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ถูกรักว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญขาดไม่ได้ เช่นเดียวกับร่างกายของมนุษย์ที่ไม่สามารถขาดอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดไปจะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังพบการใช้ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับชนชั้นทางสังคม โดยพบถ้อยคำ “ทาส” “เจ้าหญิง” มาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางชนชั้นในสังคม ความไม่เหมาะสมคู่ควรกันจากฐานะที่แตกต่างกันมากของผู้ที่มีความรัก

การถ้อยความหมายระหว่าง “มนุษย์” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์]

2.2 [ความรักคือพืช]

พืช หมายถึง เมล็ดพันธุ์ไม้ สิ่งที่จะเป็นพันธุ์ต่อไป (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 793)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับพืชนำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “พืช” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก ได้แก่ “ตอ” “ขอนไม้” “เสี้ยน” “ขวากหนาม” “ดอกฟ้า” “ดอกหญ้า” “ดอกไม้” “ต้นกล้า” “ข้าว” “เหี่ยว” “เฉา” ถ้อยคำอุปลักษณะดังกล่าวจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรัก อาการที่เกิดจากความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “ตอ” “ขอนไม้” “ดอกไม้” “ดอกฟ้า” “ดอกหญ้า” “ต้นกล้า” “ข้าว” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “เหี่ยว” “เฉา” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอาการที่เกิดจากความรัก และถ้อยคำ “เสี้ยน” “ขวากหนาม” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “พืช” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง [พืช]	มโนทัศน์ปลายทาง [ความรัก]
ตอ, ขอนไม้, ดอกไม้, ดอกฟ้า ดอกหญ้า, ต้นกล้า, ข้าว	ผู้ที่มีความรัก
เหี่ยว, เฉา	อาการที่เกิดจากความรัก
เสี้ยน, ขวากหนาม	อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 56

“สุขแทนอกกับการหลายใจ ยังมีใครอีกใช่ไหม ใจคงไม่แคร์กันแล้วสินอ ทนอยู่เหมือนตอ ที่มีลมหายใจ”

(ไม่ร้องไห้ ไม่ใช่ไม่เจ็บ/ตาย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 57

“เปรียบกับพี่เป็นแค่ขอนไม้ต่อให้รักเจ้ามากเพียงไหน ผู่พังไปพึ่งพาก็ได้ไม่นาน เปรียบกับพี่เป็นแค่ขอนไม้เกาะลอยคอให้เพียงข้ามวัน แต่ฝั่งฝันขอเพียงให้เรือพาเจ้าไป”

(ขอนไม้กับเรือ/บ่าววี)

ตัวอย่างที่ 58

“เฮ้ย เพราะว่าคิดถึงละจึงต้องมา สาบานให้ฟ้าผ่าถ้าพูดไป ไม่ได้เจอหน้าเหมือนต้นกล้าขาดฝน เพราะว่าพี่ขาดคนที่รู้ใจ พี่อยู่ลำพังมันก็วังเวง จำต้องช่วยตัวเองทุกเรื่องไปถ้ามีคนสวยมากอยช่วยอยู่ทำอะไรเป็นคู่ อืม ก็ช้ำบาย”

(ลมพัดลมเพ/ก๊อท จักรพันธ์)

ตัวอย่างที่ 59

“เธอนั้นเป็นดอกฟ้าฉันนั้นเป็นดอกหญ้า ไม่ควรดึงเธอมาข้างกายฉันก็ยังจะรักเธอไม่เสื่อมคลาย ตราบจนลมหายใจสุดท้ายก็ยังรักเธอ”

(ดอกฟ้าดอกหญ้า/บ่าววี)

ตอ, ขอนไม้, ต้นกล้า, ดอกฟ้า, ดอกหญ้า → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 56-59 ถ้อยคำ “ตอ” “ขอนไม้” “ต้นกล้า” “ดอกฟ้า” “ดอกหญ้า” เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของพีช นำมาใช้เป็นอุปลักษณณ์เปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก จากตัวอย่างถ้อยคำ “ตอ” “ขอนไม้” ถูกลำเอียงเปรียบเทียบกับตัวผู้รัก แสดงให้เห็นถึงความไม่สำคัญของตัวผู้รักที่เหมือนกับลักษณะของตอที่เป็นส่วนหนึ่งของต้นไม้ที่ถูกตัดออก แล้วเหลือส่วนของตอไว้ซึ่งไม่มีความสำคัญ หรือเหมือนกับขอนไม้ที่ผู่พังไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อีก นอกจากนั้นยังพบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของพีชนำมาเปรียบเทียบกับความแตกต่างกันทางฐานะของคู่รักจากตัวอย่างถ้อยคำ “ดอกฟ้า” และ “ดอกหญ้า” โดยถ้อยคำว่าดอกฟ้า แสดงให้เห็นถึงความสูงศักดิ์หรือฐานะทางสังคมที่สูงกว่า ส่วนดอกหญ้าแสดงให้เห็นถึงความต่ำต้อยและฐานะที่ต่ำต้อยกว่า

ตัวอย่างที่ 60

“เคยจะทำอะไรมันก็แห้งเหี่ยวมีตัวคนเดียวมัน जाए ก็อย่างนกเขาที่พี่เลี้ยงอยู่มันยังไม่ยอมขันคูคูแล้วกุ่มใจ เวลาหนาวๆ ละคลุมผ้าห่มมันแข็งเป็นปมเป็นปมเลยละหวัใจ ไม่มีนางนอนข้างเคียงรู้สึกเลยว่าบนเตียงมันกว้างไป”

(ลมพัดลมเพ/ก๊อท จักรพันธ์)

เหี่ยว, जाए → อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 60 “เหี่ยว” และ “ जाए” เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับอาการที่เกิดขึ้นพืช ในที่นี้ถูกนำมาใช้เป็น อุปลักษณะเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดขึ้นจากความรัก แสดงให้เห็นถึงอาการของผู้ที่ขาดคนรักว่ามีความรู้สึกเหงาเปล่าเปลี่ยวจากการที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ตัวคนเดียว ซึ่งลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับอาการพืชที่ขาดน้ำ น้ำเป็นสิ่งต้องใช้ในการดูแลบำรุงรักษาพืชให้มีความชุ่มชื้น หากพืชขาดน้ำก็จะทำให้แห้งเหี่ยวและ जाएตาย

ตัวอย่างที่ 61

“ไม่มีรักก็แค่เหงาเต็มทีก็เศร้าแต่คงไม่ตาย แต่เสียนรักมันบักหัวใจบ่หมานยังเง็บน้อยแต่ช้านาน”

(แกว่งใจหาเสียน/บ่าววี)

ตัวอย่างที่ 62

“อ้ายท่มสุดตัวถวายหัวใจฮักน้องหลายจึงตั้งใจเป็นแฟนที่ดี ดั้นรันทาทุกทางสร้างฝืนฝ่า **ขวากหนาม** ด้วยแรงที่มีหวังว่าความดีสิซื่อใจน้อง”

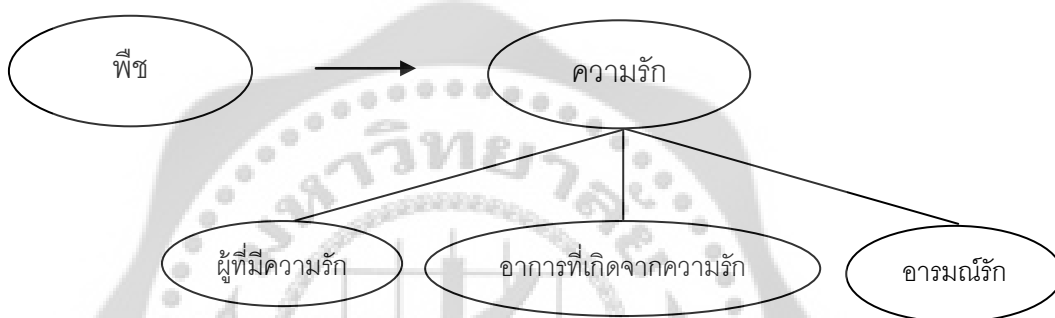
(ความจริงใจบ่ได้ช่วยอ้ายเลย/ศักดา คำพิมูล)

เสียน, ขวากหนาม → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 61 และ 62 “เสียน” “ขวากหนาม” เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของพืช ถูกนำมาเปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงความรักที่มีอุปสรรค ไม่ราบรื่นสมหวัง ทำให้ผู้ที่มีความรักต้องฝ่าฝืนกับอุปสรรคและทำทุกวิถีทางเพื่อให้สมหวังในความรัก อุปสรรคของความรักถูกนำมาเปรียบเทียบเหมือนกับขวากหนามนั้นเป็นเพราะขวากหนามเป็นส่วนแหลมที่ยื่นออกมาจากต้นหรือกิ่งของไม้บางชนิด ทั้งขวากและหนามเป็นอุปสรรคทำให้การสัญจรนั้นมีความยากลำบากมากขึ้นต้องใช้ความอดทนและพยายามถึงจะสามารถฝ่าขวากหนามเหล่านั้นไปถึงยังจุดหมายได้ ส่วนถ้อยคำ “เสียน” นำมาเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก

ที่สามารถทำให้ผู้ที่มีความรักเกิดความรู้สึกผิดหวังเสียใจและความเจ็บปวด เหมือนกับเวลาที่ถูกเสียนทีมน้ำก็จะทำให้บริเวณที่ถูกทิ่มตำนั้นมีอาการเจ็บปวดเช่นเดียวกัน

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “พืช” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ของพืชที่ไม่ได้รับการดูแลรักษา ก็จะเหี่ยวหรือเฉาตายไป พืชบางชนิดมีเสี้ยนหรือหนามเพื่อใช้ในการป้องกันอันตรายจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความรักนั้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรักที่มีทั้งดีและไม่ดี ความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดีส่งผลต่อจิตใจของตัวผู้รัก ทำให้มีอาการเปลี่ยวเหงา ว้าเหว่ ไม่มีความสุข ในบางครั้งความรักก็อาจจะพบเจอกับอุปสรรคที่คนสองคนนั้นต้องฝ่าฟันไปด้วยกันเพื่อให้สมหวังในความรัก การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “พืช” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 16

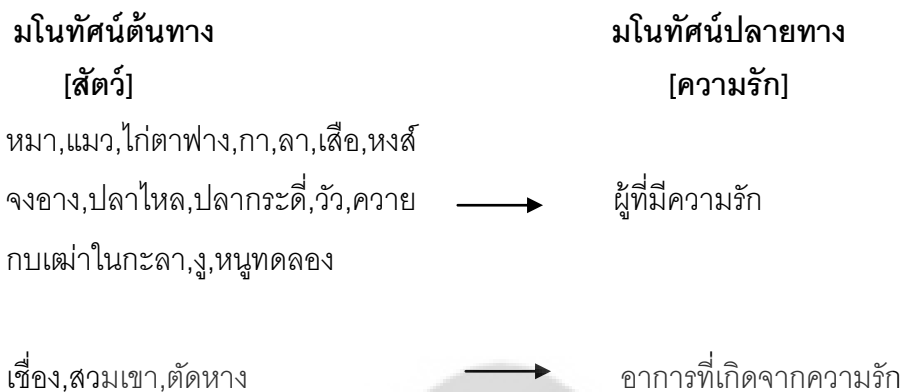
ภาพประกอบ 16 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช]

2.3 [ความรักคือสัตว์]

สัตว์ หมายถึง สิ่งมีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้ ส่วนมากมีความรู้สึกและเคลื่อนไหวได้เอง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1164)

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสัตว์] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สัตว์” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณ์ที่อยู่ในวงความหมายของสัตว์ โดยมีการใช้คำนามชื่อเรียกสัตว์ชนิดต่างๆ อวัยวะและอาการที่เกิดขึ้นกับสัตว์มาใช้เปรียบเทียบได้แก่ “เสื่อ” “ไก่อ” “หมา” “วัว” “ควาย” “ลา” “งู” “จิ้งจอก” “กบเต่าในกะลา” “แมว” “ปลาไหล” “หงส์” “กา” “หนู” “ปลากะต๋” “ตัดหาง” “เซื่อง” “สวมเขา” มาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอาการที่เกิดจากความรัก โดยถ้อยคำ “เสื่อ” “ไก่อตาฟาง” “หมา” “วัว” “ควาย” “ลา” “งู” “จิ้งจอก” “กบเต่าในกะลา” “แมว” “ปลาไหล” “หงส์” “กา” “หนูทดลอง” “ปลากะต๋” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “ตัดหาง” “เซื่อง” “สวมเขา” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของ

อาการที่เกิดจากความรัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สัตว์” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสัตว์] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 63

“แล้วมาวันหนึ่งซึ่งผ่านไปไม่นานรักที่เคยหอมหวานก็ถึงวันเปลี่ยน เมื่อจู่ๆก็ไม่มีใครเข้ามาอีกคน หน้าตามหาใจแต่เป็นใจรปลันใจ ดูเธอตอนนี้มันช่างกระตือกระต้าไม่ต่างอะไรหรือหากกับ **ปลากะตือ** ได้น้ำใจ ให้เขาจับมือถือแขนมันช่างเจ็บแสนในหัวใจ”

(ใจรปลันใจ/ธันวา ราศีธนู)

ตัวอย่างที่ 64

“ก็รักกันมาตั้งนานเท่าไรแต่ทิ้งไปแค่เพียงข้ามคืน อยากถามเธอเห็นฉันเป็นอะไรอยากทิ้งเธอก็ทิ้งเห็นฉันเป็นคนไร้ค่า หรือมองฉันเป็นแค่หมาที่เธอเลี้ยงเอาไว้”

(หมาอีกตัว/กล้วย แสตมป์)

ตัวอย่างที่ 65

“เธอนั้นรักฉันหรือเธอนั้นรักเขาบอกฉันได้ไหมเอ่ย อย่ามาทำเฉยอย่าทำแบบนี้มันไม่ดีขึ้น คนเพียงหนึ่งคนโยมีสองใจเป็น **ปลาไหล** หรือเปล่า”

(ปลาไหล/ธันวา ราศีธนู)

ตัวอย่างที่ 66

“เจ็บปวดรวดร้าวเมื่อคิดทุกคราอดินกับดาวอยู่ห่างไกลกัน เธอเป็น **หงส์** ฉันยังงเป็นได้แค่ **อิก** อย่าเลยดอกฟ้าอย่าไ้มลงมาดินกับฟ้ามันตรงข้ามกัน ดินอย่างฉันไม่มีวันจะได้แตะดวงดาว”

(ไม่อย่าให้ดาวต้องมาเปื้อนดิน/บัววี)

ตัวอย่างที่ 67

“อีกแล้วเจอแต่แฟนเขาอีกแล้วต้องกลายเป็นแมวขโมยปลាយ่างอย่างไม่ตั้งใจ หลวมตัวไปแล้วพลาดจะทำได้หมดหนทางแก้ไขชีวิตที่ผิดซ้ำๆ “

(นางแมวไทย/จินตรา พูนลาภ)

ปลากระดี,หมา,ปลาไหล,หงส์,กา,แมว → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 63-67 ถ้อยคำ “ปลากระดี” “หมา” “ปลาไหล” “หงส์” “กา” และ “แมว” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของสัตว์ ถูกนำมาใช้เป็นอุปสรรคณ์เปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก โดยการใช้อุปสรรคณ์ลักษณะภายนอกของสัตว์นำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “หมา” “กา” เปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงความต่ำต้อย ส่วนถ้อยคำ “หงส์” แสดงให้เห็นถึงความสูงศักดิ์ หรือลักษณะของปลาไหลที่มีลำตัวลื่นทำให้จับได้ยาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับลักษณะของผู้ที่มีความรักก็แสดงให้เห็นว่าเป็นคนหลายใจ กระล่อน จับไม่ได้ไล่ไม่ทัน ถ้อยคำ “ปลากระดี” แสดงให้เห็นถึงผู้ที่มีความรักที่มีอาการดีใจออกนอกหน้า เมื่อได้พบรักใหม่ ลักษณะอาการดีใจที่เกินกว่าปกติเหมือนกับปลากระดีที่ไม่ได้เจอน้ำแต่เมื่อได้สัมผัสกับน้ำก็จะแสดงอาการดีใจโดยกระโดดไปมา ถ้อยคำ “แมว” เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรักแสดงให้เห็นลักษณะของนิสัยหรือพฤติกรรมที่ชอบแย่งคนรักของผู้อื่น เหมือนกับพฤติกรรมของแมวที่แอบมาคาบหรือขโมยปลาที่ตกแห้งไว้

ตัวอย่างที่ 68

“แอบหลงว่าเธอเป็นนางฟ้า ที่แท้เธอคือนางร้าย ทำให้ฉันเซ็งและตายใจว่าให้เธอนั้นเกิดมาเพื่อฉัน”

(สัญญาณ(दान)ไม่ดี/วงกางเกง)

ตัวอย่างที่ 69

“ถ้าเป็นอย่างนี้เราควรแยกทาง เมื่อความรักสองเราจางก็จงเลือกทางที่เธอว่าดี จะไม่ขัดขวาง ตัดหางปล่อยไปจากนี้ น้ำพริกที่กินหลายปีหรือจะรสดีเท่าซอลเฟรนพรายด์

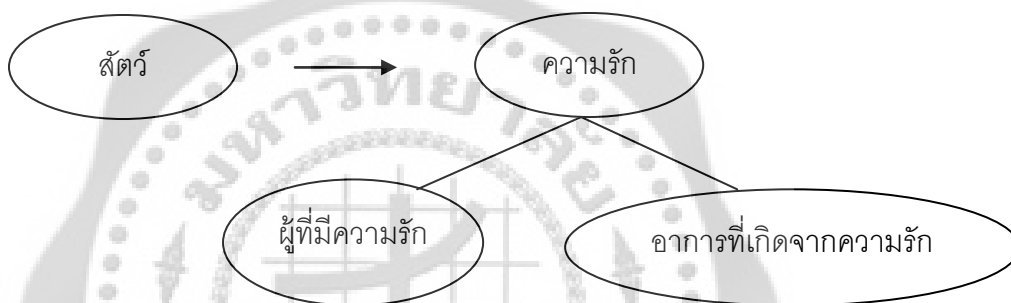
(ขอใจฉันคืน/จินตรา พูนลาภ)

เซ็ง,ตัดหาง → อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 68-69 ถ้อยคำ “เซ็ง” เป็นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอากาศของสัตว์ ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นอุปสรรคณ์เปรียบเทียบกับอาการที่เกิดจากความรัก ถ้อยคำ “เซ็ง” เป็นพฤติกรรมของสัตว์

ที่ว่าง่ายเชื่อฟังและทำตามคำสั่งของเจ้าอย่างโดยดี เมื่อนำมาเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรักสะท้อนให้เห็นถึงอาการของผู้ที่มีความรักที่หลงเชื่อคำพูดของคนรักของตนเองทุกอย่างไม่คิดระแวงสงสัย โดยขาดความคิดในการไตร่ตรองเหตุและผล มีความเชื่อใจในตัวของคนรักมาก นอกจากพฤติกรรมของสัตว์แล้วผู้วิจัยยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวกับอวัยวะสัตว์นำมาเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรักด้วยเช่นกัน โดยพบถ้อยคำ “ตัดหาง” ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงอาการที่เบื่อหน่ายและเอือมระอากับการกระทำของคนรัก จึงทำให้ตัวผู้รักตัดขาดจากคนรักโดยไม่สนใจใยดีและไม่ยุ่งเกี่ยวต่อกันอีก จากการนำถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาการของสัตว์มาใช้เปรียบเทียบ แสดงให้เห็นถึงลักษณะอาการของมนุษย์ที่เกิดขึ้นจากความรักว่ามีพฤติกรรมที่คล้ายกับอาการของสัตว์

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สัตว์” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 17

ภาพประกอบ 17 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสัตว์]

2.4 [ความรักคืออาหาร]

อาหาร หมายถึง ของกิน เครื่องค้ำจุนชีวิต เครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต เช่น อาหารเข้า เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1371)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับอาหารมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “อาหาร” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของอาหาร ได้แก่ “จืด” “จาง” “หวาน” “เนื้อโกเบ” “ปลาย่าง” “แห้ว” “น้ำพริก” “ซอสเฟรนช์ฟรายด์” “รสชาติ” นำมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก ถ้อยคำอุปลักษณะดังกล่าวจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรัก อาการที่เกิดจากความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “เนื้อโกเบ” “ปลาย่าง” “น้ำพริก” “ซอสเฟรนช์ฟรายด์” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “แห้ว” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอาการที่เกิดจากความรัก และถ้อยคำ “รสชาติ” “หวาน” “จืด” “จาง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูล

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบสามารถแสดงการถ้อยความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “อาหาร” กับ ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง [อาหาร]	มโนทัศน์ปลายทาง [ความรัก]
เนื้อโกเบ, ปลาอย่าง, น้ำพริก, ซอสเฟรนช์ฟรายส์	→ ผู้ที่มีความรัก
แห้ว	→ อาการที่เกิดจากความรัก
รสชาติ, หวาน, เจ็ดจาง	→ อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 70

“อีกแล้วเจอแต่แฟนเขาอีกแล้ว ต้องกลายเป็นแมวขโมยปลาอย่างอย่างไม่ตั้งใจ หลวมตัวไปแล้ว พลาดจะทำได้ หมดหนทางแก้ไขชีวิตที่ผิดซ้ำๆ”

(นางแมวโหย/จินตรา พูนลาภ)

ตัวอย่างที่ 71

“คนนั้นเป็นใครกันนะ ไส้ไส อ๊ะ อ๊ะ น่ำกิน น่ำกิน เหมือนเนื้อโกเบไหมหนอ ที่มันนุ่มคอ ที่มันนุ่มลิ้น อย่างนี้สี่เทรนด์เกาหลีมองดูดีๆ นึกว่าอนบิน”

(เจ้าที่แรง/บลูเบอร์รี่)

ตัวอย่างที่ 72

“ถ้าเป็นอย่างนี้เราควรแยกทางเมื่อความรักสองเราจางก็จงเลือกทางที่เธอว่าดีจะไม่ขัดขวางตัดหางปล่อยไปจากนี้ น้ำพริก ที่กินหลายปีหรือจะรสดีเท่า ซอสเฟรนช์ฟรายด์¹”

(ขอใจฉันคืน/จินตรา พูนลาภ)

จากตัวอย่างที่ 70-72 ถ้อยคำที่ว่า “ปลาอย่าง” “เนื้อโกเบ” “น้ำพริก” “ซอสเฟรนช์ฟรายส์” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของอาหาร ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณ์เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยเป็นการเปรียบเทียบลักษณะของอาหารกับตัวผู้ที่มีความรัก ลักษณะของเนื้อโกเบที่มีรสชาติอร่อย เนื้อนุ่ม นำมารับประทาน นำมาใช้เปรียบเทียบกับลักษณะภายนอกของผู้ที่มีความรักว่าดูดี สะอาดตาเป็นที่ดึงดูดใจ

¹ ผู้วิจัยคัดลอกข้อมูลภาษาตรงกับต้นฉบับ จึงอาจมีการสะกดที่ไม่ถูกต้อง แต่ในการเขียนอธิบายผู้วิจัยจะใช้คำที่มีการสะกดถูกต้อง

นอกจากนี้ยังมีการนำประเภทของอาหารที่ต่างกันมาเปรียบเทียบถึงความเก่าใหม่ของผู้ที่มีความรัก จากตัวถ้อยคำว่า “น้ำพริก” เปรียบเทียบถึงผู้ที่เป็นคนรักเก่า และ ถ้อยคำว่า “ซอสเฟรนช์ฟรายส์” เปรียบเทียบถึงผู้ที่เป็นคนรักใหม่ ถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของอาหารเมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นว่าอาหารที่มีน้ำตาลรับประทานก็เหมือนกับคนที่มีหน้าตาดี เป็นที่ดึงดูดความสนใจ

ตัวอย่างที่ 73

“เท่าหอนอย่างกะเป็นหมาหมูเพราะมันถึงฤดูที่ต้องมีแฟนแล้ว ลูกบ้านอื่นเขามีแฟนเป็นแถวเรายังไม่ แพะแพ้ว รักไม่ไปถึงไหน ร้องเรียนทีครั้งฟ้าดินจะเห็นใจโยนรักลงมาให้จึกโกปากซอยเสียที”

(อยากโดนเติมหัวใจ/แก๊งค์ปากซอย)

แพะแพ้ว → อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 73 ถ้อยคำ “แพะแพ้ว” อยู่ในวงความหมายของอาหาร ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก โดยมีผู้กล่าวว่าในสมัยสงครามข้าวยาก หนักแพง ชาวบ้านต้องซูดหาหัวเผือก หัวมัน กินแทนข้าว แต่ถ้าใครโชคไม่ดีซูดเจอแพะแพ้วซึ่งกินไม่อิ่มและไม่อร่อยก็ถือว่าโชคร้าย ดังนั้นแพะแพ้วจึงมีความหมายโดยนัยว่าโชคไม่ดี ไม่สมหวัง ถ้อยคำ “แพะแพ้ว” จึงแสดงให้เห็นถึงอาการที่ผิดหวังเสียใจจากความรักที่ไม่ได้รับความรักตอบกลับมา

ตัวอย่างที่ 74

“ก็ หวาน กับเธอมานานนานเสียจนมดเบือ ก็อยู่กับเธอนานเหลือเขี้ยวเสือเลยไม่มี ก็อยู่กับมาหลายปี ไม่มีไม่มีจริงจริง ไร่เรื่องผู้ยงผู้หญิง ยิ่งเรือเสือสงไม่เอา”

(มดเบือ/หนุ่มสลก)

ตัวอย่างที่ 75

“เธอมากับคำว่าใช่มาปรากฏกายอยู่ในใจฉัน เธอคือคนในความฝันที่รอมานานที่ยังขาดหาย รสชาติ ความรักครั้งแรกยัง หวาน น้ำตาลยังอาย ฉันมีนาที่นี้ได้ขอบคุณ ขอบใจหนักหนา

(คนแรกที่ทำให้รัก/ไผ่ พงศธร)

ตัวอย่างที่ 76

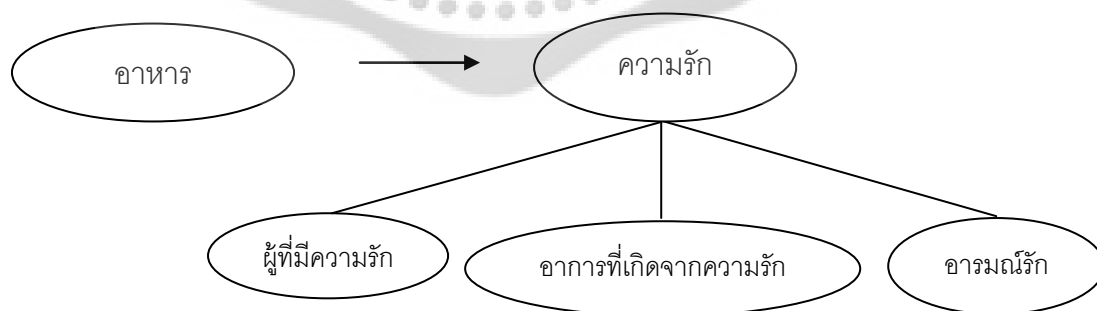
“เกิดอะไรกับความรักเราสิ่งดีนี่ในวันเก่า นานเข้าก็ยัง จิตจาง เหมือนไม่แคร์กันฉันรู้สึกยังงี้ก็ช่าง ลองถามหัวใจดูบ้างว่ารักกันอยู่ไหม”

(คืนใจให้กัน/ตักแตน ชลดา)

รสชาติ,หวาน,จี๊ดจาง → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 74-76 ถ้อยคำว่า “รสชาติ” “หวาน” “จี๊ด” “จาง” เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของอาหาร ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณ์เปรียบเทียบกับลักษณะของความรัก โดยการนำรสชาติต่างๆ ของอาหารมาเปรียบเทียบกับลักษณะของความรัก โดยถ้อยคำที่ว่า “หวาน” เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับความรักแสดงให้เห็นถึงความรักที่ดี สวยงาม เป็นความรักที่มีความสุข เนื่องจากรสหวานเป็นรสชาติที่เมื่อรับประทานเข้าไปแล้วจะทำให้ร่างกายสดชื่น กระปรี้กระเปร่า ถ้อยคำที่ว่า “จี๊ด” และ “จาง” เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับความรักแสดงให้เห็นถึงความรักที่อยู่ในสภาวะห่างเหิน ไม่มีความสุขหรือเป็นความรักที่น่าเบื่อหมดความรักต่อกัน เหมือนกับรสจี๊ด ที่ทำให้อาหารขาดรสชาติไม่อร่อย ต้องปรุงรสเพิ่มจึงจะได้รสชาติที่ดีขึ้น

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “อาหาร” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์ โดยแสดงความสัมพันธ์ของอาหารที่มีหลากหลายชนิดและมีรสชาติที่แตกต่างกัน ทั้งรสหวานและจี๊ด แต่อาหารบางชนิดก็มีความเชื่อว่าเป็นอาหารที่รับประทานแล้วจะโชคไม่ดีตามชื่อเรียกของอาหารชนิดนั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความรัก แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของความรักว่าเหมือนอาหาร รสชาติของอาหารเปรียบเหมือนกับเหตุการณ์ของความรักที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของความรักทั้งดีและไม่ดี ความสัมพันธ์ของความรักที่ดีก็เหมือนกับอาหารรสหวานที่รับประทานแล้วรู้สึกสดชื่น มีความสุข ความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดี ขาดการดูแลเอาใจใส่ ก็เปรียบเหมือนกับอาหารรสจี๊ดที่ต้องปรุงรสเพิ่มเพื่อให้ได้รสชาติ และในบางครั้งความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดีไม่สมหวังก็สามารถส่งผลกระทบต่อความรู้สึกทำให้เกิดอาการผิดหวัง เสียใจ การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “อาหาร” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 18

ภาพประกอบ 18 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร]

2.5 [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง]

ก่อสร้าง หมายถึง ก่อและสร้างโดยใช้อิฐและปูนเป็นส่วนใหญ่ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 86)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง มาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สิ่งก่อสร้าง” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ “เสาหลัก” “ศาลา” “ที่ปัก” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักเพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สิ่งก่อสร้าง” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[สิ่งก่อสร้าง]

เสาหลัก, ศาลา, ที่ปัก

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 77

“เธอทำเหมือนฉันเป็นดั่งเช่น ศาลา วิมทาง เธอทำเหมือนฉันเป็นเพียงแค่ ศาลา พักใจ ยามที่เธอเหนื่อยล้า ยามที่เธอผิดหวังก็ทำเหมือนมีใจให้กัน ตอนที่เธอสมหวังวันที่เธอมีใคร เธอก็เดินจากฉันไปไม่ลาสักคำ”

(ศาลาพักใจ/แสดมภ์)

ตัวอย่างที่ 78

“คนไข้ใกล้ตัวก็มัวมองแว่น แต่อ้ายยังเป็น เสาหลัก รักแท้คอยประคอง ทั้งที่รู้ว่าผู้หญิงคนนี้เที่ยวทำให้หมอง แต่อ้ายไม่เคยเรียกร้อง ยังดีกับน้องเรื่อยมา”

(ตัวจริงประจำใจ/ศิริพร อำไพพงษ์)

ตัวอย่างที่ 79

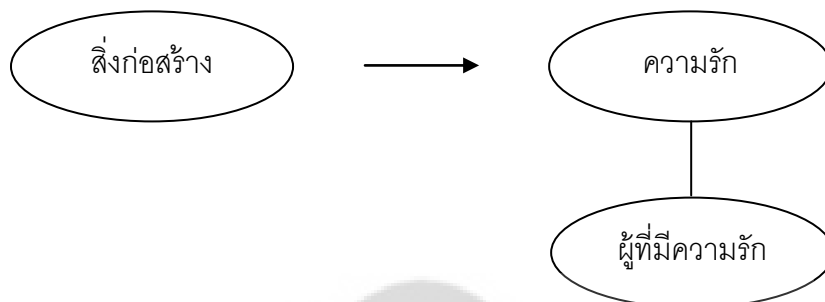
“เป็นได้แค่ที่หลบ ที่ปัก ให้คนไม่รักมาพักแล้วก็ไป ยิ่งไงก็ไม่ไม่ใช่คนสำคัญของเธอเป็นได้แค่คนรอรับสายเมื่อเธอหาใครไม่เจอ ไม่มีสิทธิ์โทรไปเสนอขอความเห็นใจ”

(เหงาตอนเขาไม่อยู่/บลูเบอริรี่)

จากตัวอย่างที่ 77-79 ถ้อยคำ “ศาลา” “เสาหลัก” “ที่ปัก” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งก่อสร้างนำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้ที่มีความรักว่าเป็นผู้ที่สามารถ

คอยดูแลและให้ความช่วยเหลือและพักพิงทางใจ เหมือนกับคุณสมบัติของสิ่งก่อสร้างที่มีถูกสร้างขึ้นมา เพื่อไว้ใช้ในการอยู่อาศัยพักพิงอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตของมนุษย์

การถ้ายองความหมายระหว่าง “สิ่งก่อสร้าง” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ ภาวสัมพันธ์แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 19

ภาพประกอบ 19 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง]

2.6 [ความรักคือธรรมชาติ]

ธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่ตามธรรมชาติของสิ่งนั้นๆ ที่เป็นไปเองโดยไม่ได้ปรุงแต่ง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 554)

อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือธรรมชาติ] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาตินำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “ธรรมชาติ” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณที่อยู่ในวงความหมายของธรรมชาติ ได้แก่ “ดวงเดือน” “ดวงดาว” “ไฟ” “น้ำ” “ดิน” “ฟ้า” “ลม” “ก้อนหิน” “ฝน” “น้ำมัน” “เงา” “ลาม” “ฟ้าผ่า” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงความรัก ถ้อยคำอุปลักษณดังกล่าวจำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรัก อาการที่เกิดจากความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำว่า “ไฟ” “ดวงดาว” “ดวงเดือน” “ดิน” “ฟ้า” “น้ำ” “ก้อนหิน” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำว่า “ลาม” “ฟ้าผ่า” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอาการที่เกิดจากความรัก และถ้อยคำว่า “ฝน” “ลม” “ไอหมอก” “เงา” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณที่พบสามารถแสดงการถ้ายองความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “ธรรมชาติ” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[ธรรมชาติ]

ไฟ, น้ำมัน, ดวงดาว, ดวงเดือน
ดิน, ไฟ, น้ำ, ก้อนหิน, เงาน

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

ลาม, ไฟผ่า

อาการที่เกิดจากความรัก

ฝน, ลม, เงาน, ไอหมอก

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือธรรมชาติ] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 80

“อยากบอกทุกครั้งที่เจอ รักเธอได้ยืนหรือเปล่านั้นสบตาเวลาเลิกงานมีคำหวานๆ พูดกันเบาๆ ผ่านอีกหนึ่งวันลำเค็ญ เห็นเธอเหมือนเห็นดวงดาว สองจุดหมายอยู่ปลายทางเหงาของคนสูงาน”

(มีเธอจึงมีฝัน/ใฝ่ พงศธร)

ตัวอย่างที่ 81

“ขอบคุณที่รัก อย่ารักได้ไหม เก็บรักเอาไว้ให้ใครที่คู่ควรเธอ อย่าไปกับฉันอย่าฝันอย่าเพื่อ ฟ้า เป็น เธอไม่ใช่ดินอย่างฉัน คนเดินดินหน้าไหนได้ครองเจ้าหญิงมันเป็นจริงแค่นี้ในนิยายเท่านั้น ความเป็นจริงที่เราต้องยอมรับมันเราต่างกันเหมือนฟ้ากับดิน”

(ฟ้าเป็นของเธอ/ไชโย ธนาวัฒน์)

ตัวอย่างที่ 82

“ดีกับเธอมานานคิดว่าสักวันฉันคงจะเปลี่ยน เปลี่ยนใจให้เธอยอมเห็นใจฉันเหมือนก้อนหินที่ แสนทนถึงเจอกับลมและฝนก็ไม่หวั่น เธอเย็นชากันเพียงนั้นไม่เป็นไร”

(ก้อนหินสิ้นใจ/แคท รัตติกาล)

ตัวอย่างที่ 83

“พี่เคยเป็นไฟร้อน ตัดสินทุกอย่างด้วยหมดแรงมาต้องซัดไม่เคยยอมใคร เจอกับน้องนุ่มนวลตั้ง น้ำเย็นมาพรางพรมให้เห็นให้อ่อนไหว”

(ไฟกับน้ำ/บ่าววี)

ดวงดาว, ดิน, ไฟ, ก้อนหิน, ไฟ

ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 80-83 ถ้อยคำที่พบในตัวอย่งอยู่ในวงความหมายของธรรมชาติ นำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยใช้ลักษณะเด่นต่างๆ ของธรรมชาติที่พบมาเปรียบเทียบถึงลักษณะผู้ที่มีความรัก เช่น ถ้อยคำ “ดวงดาว” “ฟ้า” เป็นสิ่งที่อยู่สูง เมื่อนำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นถึงฐานะชนชั้นความสูงศักดิ์เหมือนกับฟ้าและดวงดาวซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่สูง ส่วนถ้อยคำว่า “ดิน” “ก้อนหิน” เมื่อนำมาเปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงฐานะที่ต่ำต้อย ไร้ค่า ถ้อยคำ “ไฟ” ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงลักษณะนิสัยของผู้ที่มีความรัก โดยแสดงถึงนิสัยที่ใจร้อน หุนหัน พลันแล่น ซึ่งเหมือนกับลักษณะของไฟที่เป็นปฏิกิริยาทางเคมีก่อให้เกิดความร้อนและเปลวไฟและลูกกลมได้อย่างรวดเร็ว

ตัวอย่างที่ 84

“รู้ว่าแพ้ทั้งๆ ที่รู้ว่าแพ้แต่ใจอ่อนแอห้ามมันไม่ได้สักที จากพบวันนั้นจนถึงวันนี้รัก~~ลาม~~เข้าไปทุกทีสี่ในห้องหัวใจ ปล่อยให้ใจรักเธอฉันคงห้ามมันไม่ได้”

(ปล่อยให้ใจให้รักเธอ/จินตนา พูนลาภ)

ตัวอย่างที่ 85

“รับไม่ได้จริงๆ เมื่อเธอทิ้งเหมือนโดนฟ้าผ่าฝนไม่เคยตั้งเค้าอยู่น้ำตาตกมาท่วมใจ”

(คนแรกที่ทำให้รัก/ไผ่ พงศธร)

ลาม,ฟ้าผ่า → อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 84 และ 85 ถ้อยคำว่า “ลาม” และ “ฟ้าผ่า” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของธรรมชาติ โดยเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทางธรรมชาติ ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเพื่อเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก โดยถ้อยคำ “ลาม” แสดงให้เห็นถึงอาการของความรักที่เกิดขึ้นและเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนเต็มไปทั้งหัวใจและไม่สามารถที่จะหยุดความรู้สึกรักที่เกิดขึ้นได้โดยง่าย เหมือนกับการลามของไฟที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและแผ่ขยายไปจนเป็นบริเวณกว้าง ส่วนถ้อยคำ “ฟ้าผ่า” เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นเมื่อมีฝนฟ้าคะนอง เมื่อนำมาเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรักแสดงให้เห็นถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยที่ไม่ได้ตั้งตัวหรือเตรียมใจมาก่อน จึงทำให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก เหมือนกับการเกิดฟ้าผ่าที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในเวลาสั้นๆแต่สามารถสร้างความเสียหายให้กับชีวิตและทรัพย์สินได้อย่างมหาดศาล

ตัวอย่างที่ 86

“น้ำตาที่รินไหลมาจากแววตาทุกซทหนบอกให้รู้ว่าคนหนึ่งซ้าใจ เจ็บปวดนั้ความรักเธอเป็นดั่ง **ลม** ผ่านมาพอให้ซมแล้วพัดผ่านไป ต่อให้รักนั้หนาก็คว้าไม่ได้ทำให้เพียงแค่นอนร้องไห้ไว้อาลัยให้ **ลม**”

(ไว้อาลัยสายลม/แคท รัตติกาล)

ตัวอย่างที่ 87

“แยกทางเพราะห่างเหินเส้นทางเดินนับวันยิ่งจะล้าร้าง หวานคารมปากความรักเหมือน **ไอหมอก**จาง มีเพื่อนร่วมทางคนใหม่ใช้ใหม่กานดา”

(แยกทางเพราะห่างเหิน/มนต์แคน แก่นคูน, ไหมไทย ใจตะวัน)

ตัวอย่างที่ 88

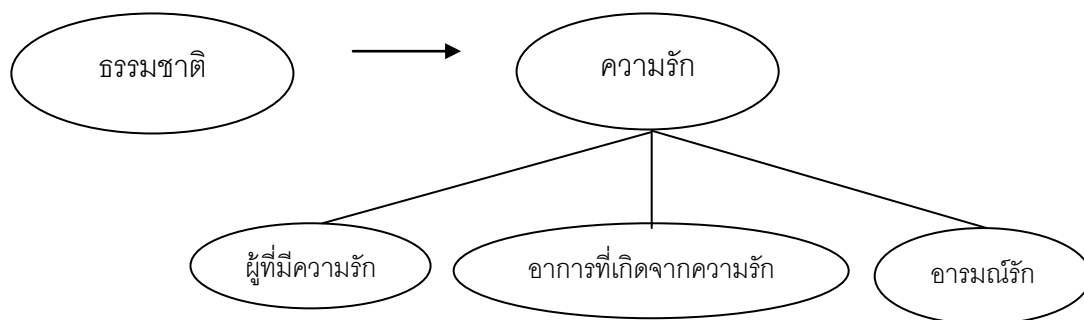
“สิ่งที่เธอให้คืนกลับมา ก็มีแค่ความว่างเปล่า อยู่ใกล้เธอทุกทีก็เหงา ใกล้กันยิ่งห่างและสุดท้ายคือต้องยอมบอกใจให้ยอมปล่อยวาง เพราะฉันเหนื่อยกับการทุ่มเท เมื่อใจเธอเหมือนดังทะเลความรักฉันเหมือนกับ **ฝน**ทำดีสักทีหน ก็เหมือนตกในทะเลไม่เคยรู้สึก เหมือนฉันฝันไปเองทั้งเพ พอเถอะพอยิ่งฝันไปต่อยิ่งเสียใจ”

(ฝนตกในทะเล/รัชชก ศรีโลพันธ์)

ลม, ไอหมอก, ฝน → อารมณั้รัก

จากตัวอย่างที่ 86-88 ถ้อยคำ “ลม” “ไอหมอก” “ฝน” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของธรรมชาติ ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณั้เปรียบเทียบถึงลักษณั้ของความรัก ถ้อยคำ “ลม” แสดงถึงลักษณั้ทางธรรมชาติที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าและไม่สามารถสัมผัสสัมผัสจับต้องได้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบถึงความรักจึงแสดงให้เห็นว่าความรักที่เป็นความรู้สึกที่ไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสสัมผัสจับต้องได้ แต่เป็นความรู้สึกที่สามารถรับรู้ได้ด้วยใจและจากการกระทำการแสดงออกทางร่างกาย ถ้อยคำ “ไอ” “หมอก” เปรียบเทียบถึงความรักที่เกิดขึ้นและหมดลงไปอย่างรวดเร็ว เหมือนกับลักษณั้ของไอหมอกที่เกิดขึ้นในตอนเช้าและค่อยจางหายไปในตอนสาย ถ้อยคำ “ฝน” เปรียบเทียบกับความรักที่ถึงแม้จะพยายามทุ่มเททำให้คนที่รักสักเท่าไรแต่ก็ไม่เคยถูกมองเห็นถึงความตั้งใจ เหมือนกับลักษณั้ของฝนที่ตกลงมาไม่มากเป็นหยดน้ำเพียงเล็กน้อย

การถ้อยความหมายระหว่าง “ธรรมชาติ” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 20

ภาพประกอบ 20 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือธรรมชาติ]

2.7 [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]

สิ่งเหนือธรรมชาติ หมายถึง ตัวบุคคล เช่น พระเจ้า นางฟ้า ปีศาจ เป็นต้น พลังอำนาจที่สามารถบันดาลให้เกิดสิ่งนั้นๆ ได้ตามใจปรารถนา หรือสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เหนือความเป็นจริงตามธรรมชาติ (เปรมกมล สถิตเดชกุญชร. 2551: 16; อ้างอิงจาก Nida. 1975. 174-184)

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่อยู่เหนือความเป็นจริงตามธรรมชาตินำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สิ่งเหนือธรรมชาติ” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณ์ที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติ ได้แก่ “นางฟ้า” “เทวดา” “ซาตาน” “นางมาร” “พญามาร” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักได้เพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สิ่งเหนือธรรมชาติ” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 89

“ผู้หญิงหน้าตาดี ๆ ท่าที่เรียบร้อยอ่อนหวาน ที่แท้เธอคือ ซาตาน นางมารกิเลสตัณหา รักเดียวใจเดียวไม่พอ เส่แส่รังแกล้างทำมารยาลับตาเธอคิดนอกใจ”

(ไถ่ต่าฟาง/ธันวาคม ราศีธนู)

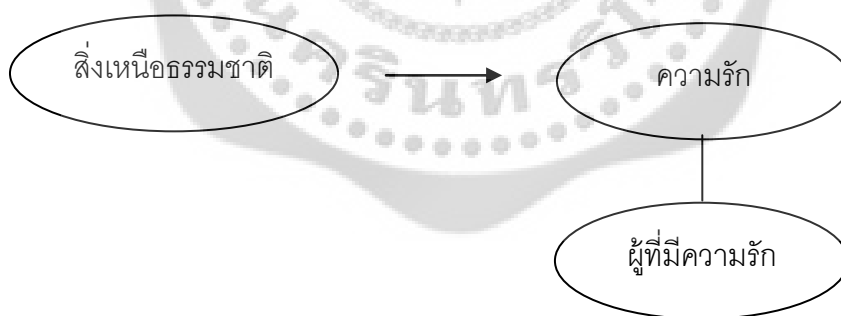
ตัวอย่างที่ 90

“ก็เธอเคยบอกกับฉันเขานั้นคือ เทวดา ส่วนเธอก็คือ นางฟ้า ส่วนฉันแค่ พญามาร ชีวิตลิขิตจากฟ้า เทวดา กลับเป็นคนพาล ทำฟ้ามีดมีดปิดนาน นางฟ้า ชมซานวิมานไม่มี”

(ร้องไห้หาพ่อเธอหรือ/เท่ง เกิดเทิด)

จากตัวอย่างที่ 89-90 ถ้อยคำที่ปรากฏในตัวอย่าง เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติ นำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำที่ว่า “เทวดา” “นางฟ้า” เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีลักษณะนิสัยน่ารักหา จิตใจดี อยู่ด้วยแล้วทำให้มีความสุข เหมือนกับลักษณะของเทวดานางฟ้า ซึ่งเป็นเทพที่เชื่อว่าอยู่บนสวรรค์มีความเมตตาปราณีคอยให้ความช่วยเหลือแก่มนุษย์ ในขณะที่ถ้อยคำ “ซาตาน” “พญามาร” ถูกนำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรักที่มีลักษณะนิสัยที่ไม่น่ารักหา เป็นบุคคลที่มีนิสัยชอบทำร้ายจิตใจคนรักให้เสียใจ อยู่ด้วยแล้วทำให้มีความทุกข์ เหมือนกับลักษณะของซาตานหรือพญามาร ที่มีความเชื่อว่าเป็นปีศาจมีจิตใจชั่วร้าย อารมณ์หึงหวงและมักทำแต่สิ่งที่ชั่วร้าย

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สิ่งเหนือธรรมชาติ” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 21

ภาพประกอบ 21 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]

2.8 [ความรักคือการแสดง]

แสดง หมายถึง ทำให้ปรากฏออกมา เล่น เช่น แสดงละคร แสดงภาพยนตร์ เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1230)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแสดง] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบันเทิง บุคคล อุปกรณ์ และลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแสดง

นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การแสดง” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณการแสดง ได้แก่ “นางเอก” “นางร้าย” “ตัวอิจฉา” “ตัวละคร” “ไอ้เท่ง” “ไอ้ทอง” “ซิน” มาใช้ในการเปรียบเทียบถึงความรัก จำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “นางเอก” “นางร้าย” “ตัวอิจฉา” “ตัวละคร” “ไอ้เท่ง” “ไอ้ทอง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และ ถ้อยคำ “ซิน” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การแสดง” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[การแสดง]

ตัวละคร, นางเอก, นางร้าย
ตัวอิจฉา, ไอ้เท่ง, ไอ้ทอง

ซิน

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

อารมณ์รัก

ถ้อยคำอุปลักษณที่แสดงอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแสดง] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 91

“เลิกทำตัวเป็น นางเอก เจ้าน้ำตา เลิกใช้มารยาททางแยงแฟนชาวบ้าน ระหว่างคนแยงแฟนเขา กับคนถูกแยงอย่างฉันใครน่าสงสารกว่ากัน ลองคิดดูเองเถิดหนา”

(คนนี่แฟนฉัน/นุ้ย สุวีธนา)

ตัวอย่างที่ 92

เธอเห็นฉันงั้นนักหรือไงที่เขาโทรมาตอนเธออยู่กับฉัน แล้วทำไมไม่รับสายเธอบอกว่าสัญญาไม่ดี ฉันว่ามันสั้นดำนมากกว่าไหม แหมทำลงไปได้ไม่อายคน แอบหลงว่าเธอเป็นนางฟ้า ที่แท้ก็ก็คือ นางร้าย ทำให้ฉันเชื่อและตายใจว่าให้เธอนั้นเกิดมาเพื่อฉัน

(สัญญาณ(दान)ไม่ดี/วงกางเกง)

ตัวอย่างที่ 93

“คนนี่แฟนฉันรักกันมาก่อนเธอ เธอก็เพิ่งมาเจอรีบถอยไปเสียดีกว่า เธอมันไม่ใช่ นางเอก เธอเป็นแค่ ตัวอิจฉา อย่าเสียเวลาบิบน้ำตาอยู่เลยได้ไหม

(คนนี่แฟน/นุ้ย สุวีธนา)

ตัวอย่างที่ 94

“เธอมีใครอยู่แล้วก็ไม่บอกกัน ให้ความหวังกันโทรหากัน ให้ฉันนั้นคิดไปใย ใจมีใครอยู่แล้วก็ไม่ใส่ กลอน ต้องกลายเป็นรักซ้ำซ้อน **ตัวละคร** ส่วนเกินของใคร”

(รักซ้ำซ้อน/หนู มิเตอร์)

นางเอก, นางร้าย, ตัวอิจฉา, ตัวละคร → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 91-94 ถ้อยคำที่ปรากฏในตัวอย่งอยู่ในวงความหมายของการแสดง ถูกนำมาใช้ อุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยมีการเปรียบเทียบผู้ที่มีความรักกับตัวละครที่ใช้ในการแสดง โดยพบถ้อยคำว่า “นางเอก” “นางร้าย” “ตัวอิจฉา” เมื่อนำมาเปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของผู้ที่มีความรัก โดยการเปรียบนางร้าย นางอิจฉา กับผู้ที่มีความรักแสดงให้เห็นถึงนิสัยหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ชอบแย่งคนรักของคนอื่น ถ้อยคำ “นางเอก” ที่พบก็แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้ที่มีความรักที่พยายาม เสแสร้งทำตัวเป็นคนดี แต่ลึกๆ แล้วกลับคิดแย่งคนรักของผู้อื่นเช่นเดียวกัน จากการเปรียบเทียบผู้ที่มีความรักกับตัวละครในการแสดงสะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างคนสองคนและมีการพัฒนาความสัมพันธ์ต่อไป เหมือนกับลักษณะของการแสดงที่มีตัวละครเป็นตัวดำเนินเรื่องราวให้เกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 95

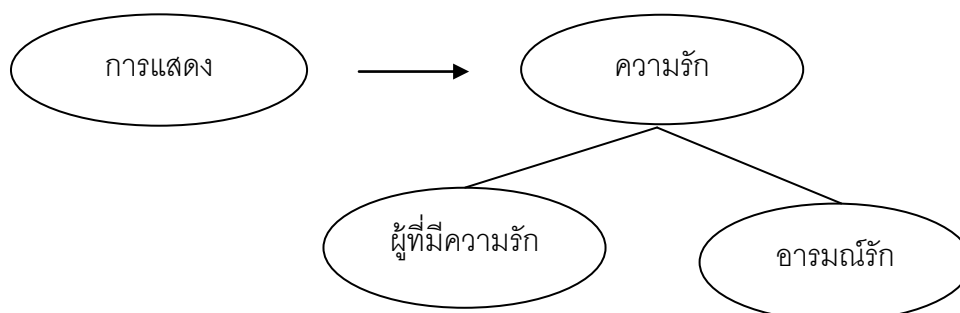
“ไม่ใช่นิสัยแต่เป็นความรู้สึกเมื่อมันเจ็บลึกเกินจะทนไหว ฉันเคยสดใสเป็นคนแสนดีแต่วันนี้ไม่มีความหมาย จากที่เคยหวานต้องมากลายเป็นวิน นางเอกเปลี่ยน **ซิน** เล่นบทนางร้ายเพราะที่เธอทำที่เธอ นอกใจ ไม่มีผู้หญิงคนไหนจะรับได้”

(ผู้หญิงไม่ร้ายถ้าผู้ชายไม่เลว/ฟิล์ม ฉวีรินทร์ทิพย์)

ซิน → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 95 ถ้อยคำ “ซิน” ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงความรัก ซึ่งถ้อยคำดังกล่าว ตรงกับภาษาไทยว่า ฉาก จัดอยู่ในวงความหมายของการแสดง โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรักที่เกิดขึ้นว่ามีทั้งดีและร้ายนั้น เปรียบเหมือนกับลักษณะของฉาก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการประกอบการแสดง โดยในการแสดงแต่ละฉากก็จะมีเหตุการณ์แตกต่างกันมากมายเกิดขึ้น ทั้งฉากที่มีความสุข เศร้า หัวเราะ ซึ่งก็เหมือนกับความสัมพันธ์ของความรักที่มีทั้งความสุขและความทุกข์ ร้องไห้เกิดขึ้นได้เช่นเดียวกัน

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การแสดง” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ ดังแสดงให้เห็นในแผนภาพที่ 22

ภาพประกอบ 22 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการแสดง]

2.9 [ความรักคือการแข่งขัน]

แข่งขัน หมายถึง ชิงเอาชนะเพื่อรางวัล ชันสู้เอาชนะกัน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 206)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแข่งขัน] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับแข่งขัน รวมไปถึงถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การแข่งขัน” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของการแข่งขัน ได้แก่ “แพ้” “พ่าย” “ตัวจริง” “ตัวสำรอง” “คู่แข่ง” “การแข่งขัน” “สนาม” “เหรียญทอง” “ฟาวล์” “แชมป์” นำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงความรัก จำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรัก อากาที่เกิดจากรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “ตัวจริง” “ตัวสำรอง” “คู่แข่ง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “แพ้” “พ่าย” “ฟาวล์” “แชมป์” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอากาที่เกิดจากรัก และถ้อยคำ “การแข่งขัน” “สนาม” “เหรียญทอง” อยู่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การแข่งขัน” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[การแข่งขัน]

ตัวจริง, ตัวสำรอง, คู่แข่ง

แชมป์, พ่าย, แพ้, ฟาวล์

สนามรัก, การแข่งขัน, เหรียญทอง

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

อากาที่เกิดจากรัก

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแข่งขัน] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 96

“ฉันไม่อยากเล่นเป็นตัวสำรอง ไม่อยากเป็นที่สองเพราะไม่มีใครจำ ให้เป็นตัวเล็กเธอก็ไม่เลือกกันด้วยซ้ำ ขอหยุดเวอร์เกาะห์ระหว่างเราเท่านี้ได้ไหม ”

(กรุณาตรวจสอบหัวใจ/อีฟ ศุภณัฐ)

ตัวอย่างที่ 97

“รู้ทั้งรู้อยู่เต็มหัวใจถ้าถึงวันนั้นเมื่อไหร่เธอก็ต้องเลือกเขาวันที่ตัวจริงของเธอได้รู้ความลับของเรา ผู้หญิงเซ่อๆเผลอรักแฟนเขาเมื่อรู้สึกตัวก็สาย”

(บาป/มุกดา)

ตัวอย่างที่ 98

“เขาคงถูกใจน้องหลาย แม่นบ่หล่าเพิ่งเข้ามาปอดินปานใดกลายเป็นคนสำคัญให้เป็นที่คู่แข่งของอ้ายที่มามาหมายปองน้องมาตั้งนาน เห็นเจ้ากับเขาหยอกกันอ้ายเมื่อ”

(อ้ายแพ้วเขาหรือเจ้าลำเอียง/ไอดิน อภินันท์)

ตัวสำรอง, ตัวจริง, คู่แข่ง → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 96-98 เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของการแข่งขัน ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยใช้ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับผู้เล่นในการแข่งขัน ตัวจริง ตัวสำรอง เปรียบเทียบถึงความสำคัญของผู้ที่มีความรัก สะท้อนให้เห็นความสำคัญของผู้ที่มีความรักโดยเปรียบผู้ที่มีความสำคัญเหมือนกับผู้เล่นตัวจริง ส่วนผู้ที่ไม่มีความสำคัญไม่ได้รับความสนใจเปรียบเหมือนกับผู้เล่นตัวสำรอง โดยตัวสำรองมักจะไม่ค่อยได้ลงแข่งในสนามบ่อยเท่ากับตัวจริง

ตัวอย่างที่ 99

“ในนามแฟนเก่ารู้ข่าวก็ดีใจแล้ว พุดสักคำตี่มน้ำสั๊กแก้วทักทายแล้วจะลาไป ขอโทษที่มาแบบจู้โจมจนต้องแปลกใจ เหตุผลคือทนไม่ได้รักพ่ายแต่ใจยังคิด”

(ขอแค้นรู้ข่าว/ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 100

“ตำแหน่งคนรู้ใจสงสัย้ายลิฟาว² อ้ายแพ้เขาหรือเจ้าลำเอียงจึงเป็นได้เพียงคนเทคนแคว้นองแค่ชั่วคราว หรือใส่สูตซีตยงเทียบบ่ติดคนใหม่อย่างเขาคนครองแชมป์หัวใจเจ้า คือสิแมนเขาแท้ๆ

(อ้ายแพ้เขาหรือเจ้าลำเอียง/ไอดิน อภินันท์)

ฟาวล์, แพ้, แชมป์, ฟ่าย → อากาวที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 99 และ 100 ถ้อยคำที่ปรากฏนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก โดยถ้อยคำ “ฟาวล์” “แพ้” “ฟ่าย” ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบอาการที่เกิดจากความรัก แสดงให้เห็นถึงความรักที่ไม่สมหวัง ไม่ได้ได้รับความรักจากคนที่ตนเองรัก เหมือนกับการแข่งขันฝ่ายที่แพ้ก็ต้องตกรอบหรือไม่ได้รับรางวัล ถ้อยคำ “แชมป์” ถูกนำมาเปรียบเทียบถึงอาการของความรัก โดยเป็นอาการที่สมหวังความรักและมีความสุข เหมือนกับการแข่งขันในครั้งก็จะมีผู้ที่เป็นฝ่ายชนะหรือเป็นแชมป์ ซึ่งชัยชนะจากการแข่งขันนั้นถือเป็นความสำเร็จ ความภูมิใจ และความสมหวังสำหรับผู้แข่งขันทุกคน

ตัวอย่างที่ 101

รักหากรักคือการแข่งขัน รางวัลแต่คนช่างฝันคนคงจะได้เหรียญทอง ไม่ได้เป็นหนึ่งและคงไม่ได้เป็นสอง ไม่เคยมีสิทธิ์และคงไม่ได้จับจองก็เก่งแต่มองโกน่าวาหนา”

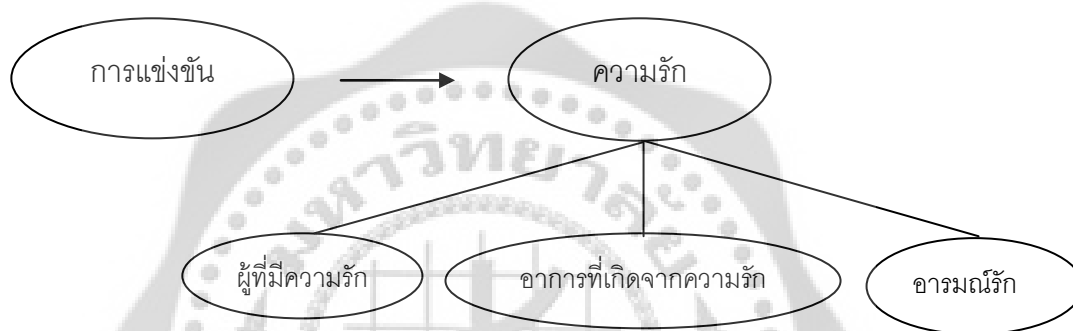
(กิจกรรมก่อนนอน/แหม่ม แหม่มรัมย์)

เหรียญทอง → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 101 ถ้อยคำ “เหรียญทอง” เป็นถ้อยคำอุปลักษณะนำมาใช้เปรียบเทียบถึงความรักว่าเหมือนกับเหรียญทองซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนอยากมีไว้ครอบครองในการแข่งขัน บางครั้งความรักก็ต้องพยายามทำเพื่อให้ได้ความรักหรือคนที่ตนเองรักโดยรางวัลสำหรับผู้สมหวังในความรักนั้นคือการได้รับรักตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับการแข่งขันผู้ที่ผู้เข้าแข่งขันทุกคนย่อมอยากที่จะชนะในการแข่งขันนั้น เพื่อให้ได้รับเหรียญทองซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดในการแข่งขันและผู้เข้าแข่งขันทุกคนต้องการที่จะได้เป็นเจ้าของเหรียญทอง

² ผู้วิจัยคัดลอกข้อมูลภาษาตรงกับต้นฉบับ จึงอาจมีการสะกดที่ไม่ถูกต้อง แต่ในการเขียนอธิบายผู้วิจัยจะใช้คำที่มีการสะกดถูกต้อง

การถ้อยความหมายระหว่าง “การแข่งขัน” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ ญาณสัมพันธ์ โดยแสดงความสัมพันธ์ของการแข่งขันว่าต้องมีผู้เข้าแข่งขัน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้เล่นด้วยตัวจริง และ ผู้เล่นตัวสำรอง ในการแข่งขันบางครั้งอาจมีการพาวล์หรือทำผิดกติกา เมื่อการแข่งขันเสร็จสิ้นลงก็จะได้ ผู้ชนะและผู้แพ้ ซึ่งผู้ชนะที่ได้เป็นแชมป์ได้รับรางวัลเป็นเหรียญทอง ความรักก็เหมือนกับการแข่งขัน ต้องกระทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ซึ่งความรักหรือคนที่ตนเองรัก ผู้ที่ได้รับความรักก็เปรียบเสมือนกับผู้แข่งขันตัวจริง ส่วนผู้ที่แอบรักก็เป็นได้เพียงแค่ตัวสำรองไม่ได้รับความรักความสนใจและต้องผิดหวังในความรัก เหมือนกับพ่ายแพ้ในการแข่งขัน ส่วนผู้ที่ชนะก็เป็นผู้ที่สมหวังและได้รับความรักไป เหมือนกับผู้ชนะในการแข่งขันที่ได้รับเหรียญทองเป็นรางวัล การถ้อยความหมายระหว่าง “การแข่งขัน” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 23

ภาพประกอบ 23 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการแข่งขัน]

2.10 [ความรักคือการเดินทาง]

เดินทาง หมายถึง ไปสู่จุดที่หมายอีกแห่งหนึ่งที่ไกลออกไป (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 415)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเดินทาง] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง ยานพาหนะ การเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งรวมถึงทิศทางการเคลื่อนที่นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การเดินทาง” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่ง ยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของการเดินทาง ได้แก่ “ร่วมทาง” “เดินทาง” “ทาง” “เส้นทาง” “ทางรัก” “ทางผ่าน” “ทางตัน” “ขวางทาง” “แยกทาง” “สุดทาง” “เส้นทาง” “มือใหม่” “เพื่อนร่วมทาง” “เรือ” นำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงความรัก จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก ถ้อยคำ “มือใหม่” “เพื่อนร่วมทาง” “เรือ” “ทางผ่าน” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “หนทาง” “การเดินทาง” “ร่วมทาง” “ทางรัก” “เส้นทาง” “ทางตัน” “สุดทาง” “แยกทาง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำ

อุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ้อยความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การเดินทาง” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง		มโนทัศน์ปลายทาง
[การเดินทาง]		[ความรัก]
มือใหม่, เรือ, ทางผ่าน, เพื่อนร่วมทาง	→	ผู้ที่มีความรัก
การเดินทาง, ร่วมทาง, ทางรัก, หนทาง	→	อารมณ์รัก
เส้นทาง, ทางตัน, สุดทาง, แยกทาง		

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเดินทาง] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 102

“อยู่ดีๆ ไม่ว่าจะดีลของสักทีอยากมีความรักก็พี่ป่าวยังไม่รู้จัก และแล้วความรักมาบักกลางใจแต่ก็แปลบมันแสบถึงทรวง เมื่อโดนรักลวงติดบ่วงเจียนตาย ก็น้องสาวหลอกลวงพี่ชายหยบรักใครๆ ใช้พี่เป็น **ทางผ่าน**”

(แกว่งใจหาเสี้ยน/ปาววี)

ตัวอย่างที่ 103

“ก็ผม**มือใหม่**หัดรัก คุณคงไม่ถูกใจนัก แต่ก็รักรักคุณอย่างจริงจัง ไม่เคยคิดหลอกให้คุณเข้าใจเหมือนอย่างใครใครหลายคน มือใหม่แต่รักจริง

(มือใหม่หัดรัก/เดวิด คันทรีลาว)

ตัวอย่างที่ 104

“เปรียบกับพี่เป็นแค่ขอนไม้ต่อให้รักเจ้ามากเพียงไหนผูกพันไปพึ่งพากันได้ไม่นาน เปรียบกับพี่เป็นแค่ขอนไม้เกาะลอยคอให้เพียงข้ามวัน แต่ฝั่งฝันขอเพียงให้**เรือ**พาเจ้าไป”

(ขอนไม้กับเรือ/ปาววี)

ตัวอย่างที่ 105

“แยกทางเพราะห่างเหินเส้นทางเดินนับวันยิ่งจะล้าร้าง หวานคารมปากความรักเหมือนไอหมอกจาง มี**เพื่อนร่วมทาง**คนใหม่ไซ้ใหม่กานดา”

(แยกทางเพราะห่างเหิน/มนต์แคน แก่นคูณ, ไหมไทย ใจตะวัน)

ทางผ่าน, มือใหม่, เรือ, เพื่อนร่วมทาง → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 102-105 ถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ในวงความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง ยานพาหนะ ถูกนำมาใช้เป็นอุปสรรคเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “เพื่อนร่วมทาง” และ “เรือ” ที่เป็นยานพาหนะใช้ในการเดินทาง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรักสะท้อนให้เห็นถึงผู้ที่มีความรักก็เหมือนกับยานพาหนะที่เป็นส่วนหนึ่งของความรักและทำให้ความสัมพันธ์นั้นสามารถพัฒนาต่อไปได้ ถ้อยคำ “มือใหม่” เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรักสะท้อนให้เห็นถึงผู้ที่กำลังเริ่มมีความรัก และ ถ้อยคำ “ทางผ่าน” เปรียบถึงคนที่มีความหมายแค่เพียงชั่วคราวเท่านั้น

ตัวอย่างที่ 106

“ต้องจบจริงใจทั้งที่ยังจริงใจ เมื่อหนทางไปสองเราเจอทางตัน ถ้าบ่จำเป็นก็บ่ต้องเห็นหน้ากัน ปรับความสัมพันธ์คบกันเป็นอ้ายเป็นน้อง”

(ปกฉัตรเจอย่านผลออกอด/ศิริพร อำไพพงษ์)

ตัวอย่างที่ 107

“เธอนั้นดังดอกไม้ไฟได้เพียงแค่มองตาทุกวันฉันก็ภูมิใจ อยากจะเดินร่วมทางสร้างฝันบท สูดท้ายก็ต้องจากกัน อยากให้เขารักเธอนั้นเหมือนที่ฉันรักมา”

(ดอกไม้ไฟดอกหญ้า/บ่าววี)

ตัวอย่างที่ 108

“ถ้ารักกันไปแล้วฝันก็คืนหัวใจให้กัน บอกสิ่งที่เธอต้องการออกมาสักหน หากคิดว่าเราไม่ใช่ก็อย่า อยู่ไปเพราะแค่คำคน หากรักเดินทางมาสุดถนน นั้นเราสองคนคงต้องเลิกกัน”

(คืนใจให้กัน/ตึกแตน ชลดดา)

ตัวอย่างที่ 109

“ผู้หญิงอย่างฉันรักผู้ชายได้ครั้งละคนและความเชื่อใจฉันให้ได้แค่คนละครั้ง ผากชีวิตกับเธอไม่ได้ ต้องตัดใจตีตัวออกห่างรักแค่นั้นก็ต้องแยกทาง ดีกว่ารอฟังข่าวคนหลายใจครั้งเดียวก็เกินจะพอ”

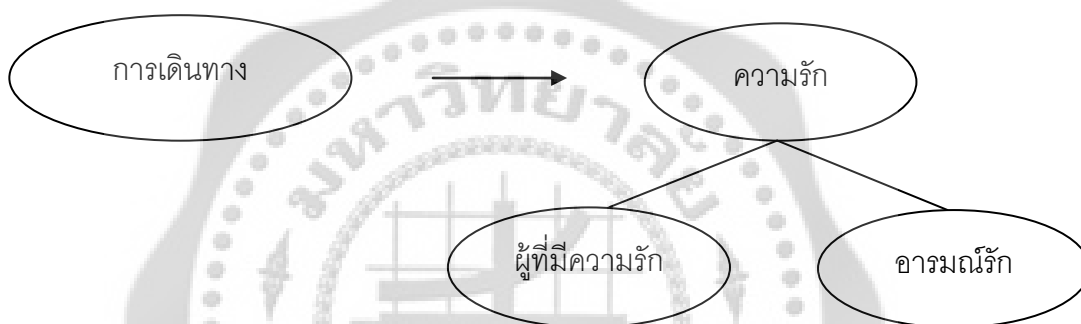
(รักได้ครั้งละคน เชื่อใจได้คนละครั้ง/ตึกแตน ชลดดา)

หนทาง,ทางตัน,ร่วมทาง,เดินทาง,แยกทาง → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 106-109 ถ้อยคำ “หนทาง” “ทางตัน” “ร่วมทาง” “เดินทาง” และ “แยกทาง” เป็นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางและการเดินทาง โดยถ้อยคำดังกล่าวถูกนำมาใช้เป็นอุปสรรคเปรียบเทียบกับความรัก แสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของความรักว่าเป็นสิ่งสามารถเกิดขึ้นและสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ของความรักให้ดียิ่งขึ้นจนไปถึงจุดหมายที่คนสองคนตั้งใจจะใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน แต่หากความสัมพันธ์นั้นไม่สามารถที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ต่อไปได้ก็ต้องจบความสัมพันธ์นั้นลง เหมือนกับการ

เดินทางที่เป็นการเคลื่อนที่ไปข้างหน้าเพื่อไปยังยังจุดหมายที่กำหนดไว้ แต่หากการเดินทางนั้นต้องพบเจอกับทางตันก็อาจจะทำให้ไม่สามารถให้การเดินทางไปถึงจุดหมายที่กำหนดได้หรืออาจต้องแยกทางไป

การถ้ายองความหมายระหว่าง “การเดินทาง” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ ญาณสัมพันธ์ โดยแสดงความสัมพันธ์ของการเดินทางที่ต้องอาศัยพาหนะในการที่จะทำให้การเดินทางนั้นดำเนินต่อไปได้จนถึงจุดหมาย ในการเดินทางก็อาจจะพบกับอุปสรรคต่างๆ ที่ส่งผลให้อาการเดินทางนั้นไม่สามารถที่จะไปถึงจุดหมายตามที่ต้องการได้ เมื่อนำเปรียบเทียบกับความรักแสดงให้เห็นว่าความรักว่าเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จากคนสองคน และในบางครั้งความสัมพันธ์ของความรักก็อาจพบเจอกับเหตุการณ์หรือปัญหาต่างๆ เช่น คนรักนอกใจหรือแอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ความสัมพันธ์ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีกและเป็นการสิ้นสุดความรักของคนสองคน การถ้ายองความหมายระหว่าง “การเดินทาง” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 24

ภาพประกอบ 24 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการเดินทาง]

2.11 [ความรักคือการเรียน]

เรียน หมายถึง เข้ารับความรู้จากผู้สอน รับการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ เข้าใจหรือชำนาญ เช่น เรียนหนังสือ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 969)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเรียน] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนำมาใช้เป็นแบบเปรียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การเรียน ” กับ “ความรัก จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของการเรียน ได้แก่ “เรียน” “วิชา” “สอน” นำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงความรัก จำแนกในองค์ประกอบของอารมณ์รักได้เพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ้ายองความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การเรียน ” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก ” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[การเรียนรู้]

เรียน, วิชา, สอน

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเรียน] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 110

“ไม่รักไม่รู้ว่าจะเจ็บไข้ไหม หากเจอกับใครไม่ตายก็แทบจะบ้าเจ็บเพียงครั้งเดียวเหมือนเป็นวิชา”

(เจ็บที่ไม่ได้รับเชิญ/คริสต์ กีบสัน)

ตัวอย่างที่ 111

“อยากจะทำความรักมันสะดวกหรืออย่างไร แต่สุดท้ายฉันใจของฉันก็เสียใจ แต่ก็ดีได้เรียนรู้ ได้เรียนรู้ รัก ได้เรียนรู้ แค่อยากทราบว่ารักแท้มีอีกไหม”

(ความรักเอาอย่างไร/กล้วย แสตมป์)

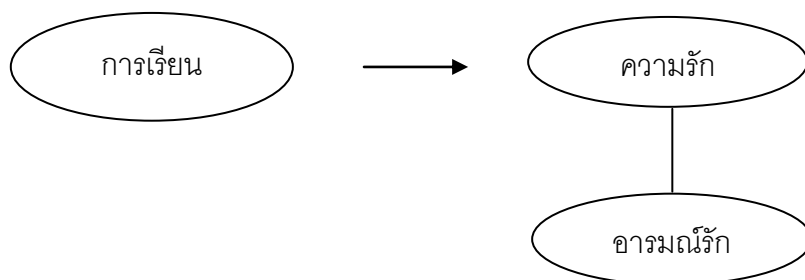
ตัวอย่างที่ 112

“ไม่รักไม่รู้ว่าจะเจ็บไข้ไหม หากเจอกับใครไม่ตายก็แทบบ้า แค่เจ็บเพียงครั้งเหมือนเป็นวิชา เธอเจตนาโยนปัญหาให้ฉัน เธอทำอย่างนี้มาแล้วก็หนีทำมาที่คนที่สอนวิชาข้ามชั้น หากรู้แบบนี้ขอเป็นเพื่อนกันเรื่องของเรานั้นอยากจะหนี หนีไปให้ไกล”

(เจ็บที่ไม่ได้รับเชิญ/คริสต์ กีบสัน)

จากตัวอย่างที่ 110-112 ถ้อยคำ “วิชา” “เรียน” และ “สอน” เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของการเรียน ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบสะท้อนให้เห็นว่าความรักเหมือนกับการเรียน ที่สามารถสอนเรียนรู้และศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันต่อตัวของผู้ที่มีความรัก เหมือนกับการเรียนที่ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนอย่างท่องแท้

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การเรียนรู้” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 25

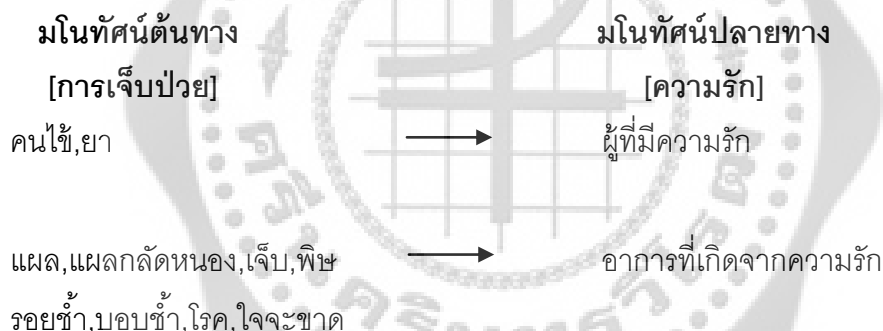

ภาพประกอบ 25 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการเรียน]

2.12 [ความรักคือการเจ็บป่วย]

เจ็บป่วย หมายถึง ไม่สบายเพราะโรคหรือความไข้หรือเหตุอื่นที่ทำให้รู้สึกเช่นนั้น
(ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 321)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเจ็บป่วย] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับโรคหรืออาการป่วยชนิดต่างๆ นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การเจ็บป่วย” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายการเจ็บป่วย ได้แก่ “โรค” “แผล” “ไข้” “บอบไข้” “รอยไข้” “เจ็บ” “ใจจะขาด” “พิษ” “คนไข้” “ยา” ถ้อยคำอุปลักษณะดังกล่าวจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอาการที่เกิดจากความรัก ถ้อยคำ “คนไข้” “ยา” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “โรค” “แผล” “ไข้” “บอบไข้” “เจ็บ” “ใจจะขาด” “พิษ” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอาการที่เกิดจากความรัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การเจ็บป่วย” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเจ็บป่วย] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 113

“สัญญา สัญญาบ้านทุ่งลีมคลอง ลีมคิ่ง ลีมทุ่งลีมรักสองเรา ชะเง้อรอยิ่งรอยิ่งคอยยิ่งเหงา กลายเป็นสัญญาเศร้าๆ เมื่อเธอนั้นลีมสัญญา มองทุ่งสีทองคราไดยิ่งปวดหัวใจเมื่อใดที่คิดขึ้นมา เหมือน ดั่งคนไข้รอรยาอยากให้เธอรู้ว่ามันทรมาณเหลือเกิน”

(สัญญาบ้านทุ่ง/วิรดา อาร์มยาม)

คนไข้, ยา → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 113 ถ้อยคำว่า “คนไข้” และ “ยา” อยู่ในวงความหมายของการเจ็บป่วย นำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยการเปรียบเทียบผู้รักที่รอคอยให้คนรักกลับมาจนทำให้เกิดความทุกข์ ความไม่สบายใจเหมือนกับคนที่ป่วยไข้ที่มีอาการตัวร้อน ส่วนผู้ที่ถูกรักนั้นเปรียบเหมือนกับยา ซึ่งสามารถทำให้ผู้รักนั้นหายจากความทุกข์ที่เฝ้ารอคอยได้ด้วย การกลับมาหาหรือเจอกันตามสัญญา เช่นเดียวกับผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยต้องการได้รับยาเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยให้หายเป็นปกติ

ตัวอย่างที่ 114

“จะทนทำไม่กับคนใจดำ เจ็บเมื่อไหร่ให้โทรมาจะไม่ต่อว่าเลยซักคำ จะรักษาแผลใจที่เขาทำ ลบรอยซ้ำเติมคำรักปักไว้แทน”

(เจ็บเมื่อไหร่ก็โทรมา/เสถียรท่ามือ)

ตัวอย่างที่ 115

“ฉันเป็นอย่างนี้ถูกคนมองว่าเลวก็ไม่ต้องอะไร ไม่อยากให้ใครมองเธอเป็นคนไม่ดี เก็บอาการบอบซ้ำของใจที่เธอย่ำยี้ สักคำก็ไม่มีมาทำร้าย”

(ความลับของนางฟ้า/ไซโย ธนาวัฒน์)

ตัวอย่างที่ 116

“ไม่รักไม่รู้ว่าจะเจ็บไข้ไหม หากเจอกับใครไม่ตายก็แทบบ้า แค่เจ็บเพียงครั้งเหมือนเป็นวิชา เธอเจตนาโยนปัญหาให้ฉัน เธอทำอย่างนี้มาแล้วก็หันทำมาที่คนที่สอนวิชาข้ามชั้น หากรู้แบบนี้ขอเป็นเพื่อนกันเรื่องของเรานั้นอยากจะหนี หนีไปให้ไกล”

(เจ็บที่ไม่ได้รับเชิญ/คริสตี้ กีบสัน)

ตัวอย่างที่ 117

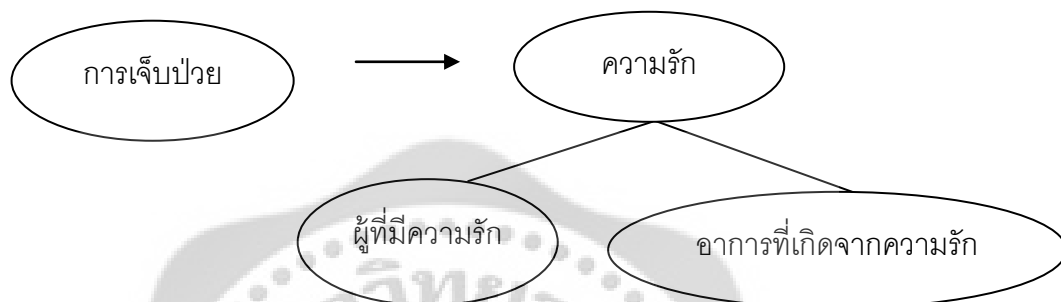
“ไม่มีผู้หญิงคนไหนอยากให้แฟนไปรักคนอื่น ถูกแบ่งรักก็เจ็บสุดฝืนทุกคืนต้องนอนร้องไห้เหมือนใจจะขาด เมื่อโทรหาเธอไม่รับสายไม่อาจไปฟ้องกับใครกลั่นน้ำตาใจของเธอสงสาร”

(ไม่อยากให้เธอรักคนอื่น/ตึกเตตน ชลดดา)

แผล, รอยซ้ำ, บอบซ้ำ, เจ็บ, ใจจะขาด → อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 114-117 ถ้อยคำว่า “แผล” “รอยซ้ำ” “บอบซ้ำ” “เจ็บ” และ “ใจจะขาด” ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดขึ้นจากความรัก โดยแสดงให้เห็นถึงอาการที่ผิดหวังจากความรักว่าเหมือนกับคนที่ป่วยไข้หรือมีอาการเจ็บป่วยทำให้เกิดความเจ็บปวดทุกข์ทรมานทางร่างกาย แต่อาการที่ผิดหวังจากความรักเป็นอาการที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อความรู้สึกและจิตใจ ทำให้ผู้ที่มีอาการเสียใจแสดงอาการต่างๆ ออกเหมือนกับผู้ที่มีอาการป่วย

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การเจ็บป่วย” กับ “ความรัก” แบบญาณสัมพันธ์ โดยแสดงความสัมพันธ์ของการเจ็บป่วยโดยมีผู้ป่วยที่มีอาการบาดเจ็บจากบาดแผลหรือโรคภัยต่างๆ และต้องการยาในการรักษาเพื่อให้หายเป็นปกติ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความรักแสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้ที่มีอาการผิดหวังจากความรักรู้สึกเจ็บป่วยเสียใจ ต้องการได้รับความรักจากคนที่ตนเองรักจึงจะทำให้อาการผิดหวังเสียใจดังกล่าวดีขึ้นมา การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การเจ็บป่วย” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 26

ภาพประกอบ 26 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการเจ็บป่วย]

2.13 [ความรักคือสิ่งของ]

สิ่งของ หมายถึง วัตถุต่างๆ, ของ, หรือข้าวของ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1191)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งของ] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของนำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สิ่งของ” กับ “ความรัก จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทย ลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งของ ได้แก่ “ตุ๊กตา” “เสื้อตกสี” “เทียนไข” “รองเท้า” “ของเล่น” จำแนกในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักได้เพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สิ่งของ” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[สิ่งของ]

ตุ๊กตา, เทียนไข, เสื้อตกสี, รองเท้า

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งของ] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 118

“ฉันนั้นก็เหมือนเช่น**เทียนไข**ที่มีความหมายแค่เพียงบางครั้งบางครา เธอจุดฉันเพื่อคืนเวลาเมื่อตอนไฟฟ้ามาแล้วมีดับไป ยอมเผาตัวเองเปล่งแสงเพื่อเธอเต็มใจเสมอ เพื่อเธอฉันทำด้วยใจแม้ว่าเธอจะมี**เทียนไข**แต่ในหัวใจของเธอก็รอไฟมา”

(เทียนไขไฟฟ้า/นุ้ย อาร์สยาม)

ตัวอย่างที่ 119

“ขอวันนี้้องนางช่วยเป็นพลังเติมฝันเติมไปเติมน้ำมันหัวใจ ช่วยเป็นแรงใจให้พี่นะคนดีเป็น**ตุ๊กตา**เบาะหลังซ้อนทำร่วมทางกันไปอย่างนี้ ไม่นานไม่เกินสองปีจะเก็บเงินผ่อนบิกอัปดีๆจะให้ยาหียเป็น**ตุ๊กตา**น่ารัก”

(ตุ๊กตาเบาหลัง/แซม แซ่ม รัมย์)

ตัวอย่างที่ 120

“เธอเปรียบฉันคงไม่ต่างอะไรกับ**รองเท้า**ที่เธอใส่เหยียบทุกวัน เธอไม่เคยแลเห็นเธอไม่เคยก้มมองได้แต่ใส่ได้แต่ใช้งานเธอไม่เคยสนใจ”

(รองเท้า/วงกางเกง)

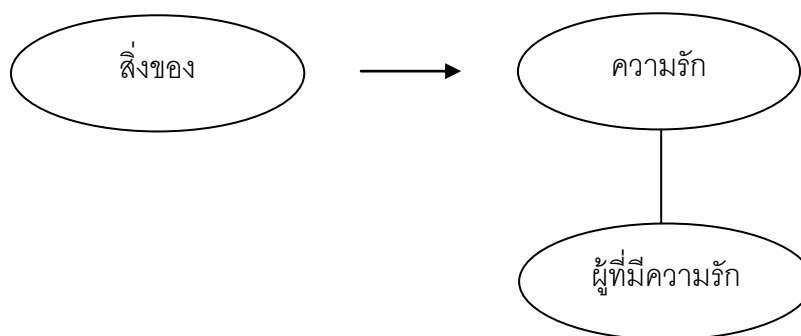
ตัวอย่างที่ 121

“คนที่เราไว้ใจเสมอแต่ถูกคนอื่นหาเจอก็เผลอเดินออกนอกใจ เปลี่ยนไปเหมือน**เสื้อตกสี**จางเมื่อมีทางใหม่ ตาข้างของความจริงใจไม่สมดุลงันเลยสักนิด”

(คนหนึ่งฝากชีวิต อีกคนคิดไม่ซื่อ/ต่าย อรทัย)

จากตัวอย่าง 118-121 ถ้อยคำ “เทียนไข” “ตุ๊กตา” “รองเท้า” และ “เสื้อตกสี” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งของ นำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก จากการเปรียบเทียบสะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่มีความรักเหมือนกับสิ่งที่สามารถสัมผัสจับต้องและครอบครองได้ และยังพบว่าลักษณะของสิ่งของที่นำมาใช้เปรียบเทียบสามารถสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของผู้ที่มีความรัก เช่น ความต่ำต้อย เปรียบเทียบว่าเป็น รองเท้า ทั้งนี้เพราะรองเท้าเป็นสิ่งของที่ไว้สำหรับสวมใช้เพื่อป้องกันไม่ให้เท้าสัมผัสเปรอะเปื้อนสิ่งสกปรกต่างที่อยู่บนพื้น ถ้อยคำ “เทียนไข” เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีค่าแค่บางเวลาเท่านั้น เหมือนกับเทียนไขที่ใช้ให้ความสว่างในเวลาไฟดับ ถ้อยคำ “ตุ๊กตา” เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีรูปร่างหน้าตา น่ารัก น่าเอ็นดู เหมือนกับตุ๊กตาที่มีรูปร่างหน้าตาที่น่ารัก ขวนให้สนใจอยากได้มาครอบครอง และถ้อยคำ “เสื้อตกสี” โดยเสื้อเปรียบถึงผู้ที่มีความรัก และสีตกเปรียบเหมือนถึงลักษณะนิสัยของผู้ที่มีความรักที่ใจโลเลเปลี่ยนใจไปรักผู้อื่นได้ง่าย เหมือนกับการตกสีของเสื้อที่เกิดขึ้นขณะซักล้างทำให้สีของเสื้อที่ซักนั้นจางลงไปจากเดิม

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สิ่งของ” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 27

ภาพประกอบ 27 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งของ]

2.14 [ความรักคือสงคราม]

สงคราม หมายถึง การรบใหญ่ที่มีคนจำนวนมากต่อสู้ฆ่าฟันกัน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1112)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสงคราม] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสงครามนำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สงคราม” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทย ลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของสงคราม ได้แก่ “ข้าศึก” “คุกคาม” “แย่งชิง” “โยนผ้ายอมแพ้” มาใช้ในการเปรียบเทียบถึงความรัก ถ้อยคำอุปลักษณะดังกล่าวจำแนกตามองค์ประกอบของความรักได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรัก อากาที่เกิดขึ้นจากความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “ข้าศึก” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “คุกคาม” “แย่งชิง” จำแนกอยู่ในองค์ประกอบของอากาที่เกิดขึ้นจากความรัก และ ถ้อยคำ “โยนผ้ายอมแพ้” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สงคราม” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[สงคราม]

ข้าศึก

คุกคาม,แย่งชิง

โยนผ้ายอมแพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

อากาที่เกิดขึ้นจากความรัก

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสงคราม] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 122

“สนาฆรบชยแदनกลางดงควนป็น พียงหยัดยึนไม่เคยเกรงหน้าไหน ปราบมาท่วทศป่องลธิทธิชอง ไทยไม่เคยพ่ายใครในแดนสงคราม แต่แล้วทำไมสนาฆใจรักพี รักมากก็ปัดองมีชวากหนาม **ข้าศึก** หัวใจ แทรกแซงคูกคามเขามือที่สามแย่งชิงรักไป”

(แพ้วรสนาฆรัก/มนต์แคน แก่นคูน,ไหมไทย ใจตะวัน)

ข้าศึก → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 122 “ข้าศึก” เป็นถ้อยคำอุปลักษณณ์นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยเป็นการกล่าวถึงบุคคลที่สามที่เข้ามาแทรกระหว่างความสัมพันธ์ของความรัก ทำให้สถานะความสัมพันธ์ที่เคยดี เกิดปัญหาขึ้น เปรียบเสมือนข้าศึกที่เข้ามารุกรานแผ่นดินที่เคยสงบสุขร่วมเย็นให้เกิดภาวะสงคราม ประชาชนต้องอยู่ในสภาพหวาดกลัวไม่มีความสุข

ตัวอย่างที่ 123

“สนาฆรบชยแदनกลางดงควนป็น พียงหยัดยึนไม่เคยเกรงหน้าไหน ปราบมาท่วทศป่องลธิทธิชอง ไทยไม่เคยพ่ายใครในแดนสงคราม แต่แล้วทำไมสนาฆใจรักพี รักมากก็ปัดองมีชวากหนาม **ข้าศึก** หัวใจ แทรกแซง**คูกคาม**เขามือที่สามแย่งชิงรักไป”

(แพ้วรสนาฆรัก/มนต์แคน แก่นคูน,ไหมไทย ใจตะวัน)

คูกคาม,แย่งชิง → อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 123 ถ้อยคำ “คูกคาม” และ “แย่งชิง” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของสงครามถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณณ์เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก เป็นลักษณะของอาการที่อยากได้รับความรักมาเป็นของตนเอง ทำให้มีความคิดและกระทำการแย่งชิงคนรักของผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้สมหวัง เหมือนกับการทำสงครามที่มีข้าศึกศัตรูที่ต้องการแย่งชิงดินแดนสร้างอาณาจักร โดยการเข้ามาคูกคามเพื่อความยิ่งใหญ่และชัยชนะ

ตัวอย่างที่ 124

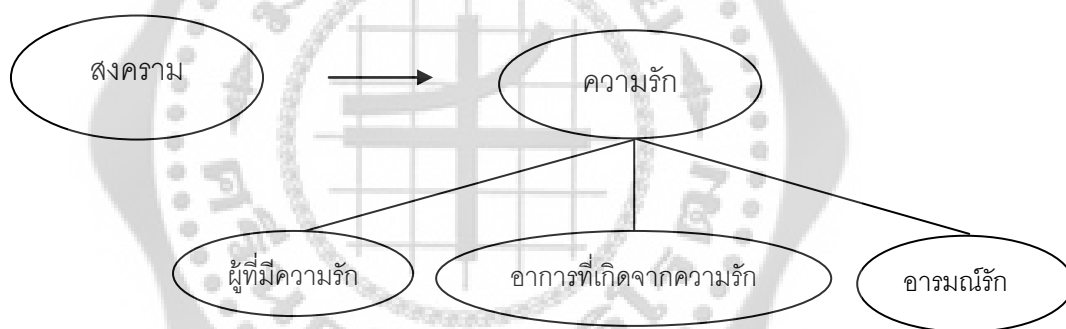
“หลอยเปิดมือถือ หน้าจอน่องพ้อหน้าอ้าย จอบเบิ่งหน้าอ้ายเทือได้ น้ำตาไหลใส่มือถือ **โยนฝ้ายอมแพ้ว** อ้ายเว้าบ่แคร่ฮักเฮาบคือ บทสรูปทางรักนั้นหรือคืออ้ายลิมส์ญาคำ”

(น้ำตาไหลใส่มือถือ/จินตหรา พูนลาภ)

โยนฝ่ายอมแพ้ → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 124 “โยนฝ่ายอมแพ้” เป็นถ้อยคำอุปลักษณ์เปรียบถึงอารมณ์รักที่ไม่สมหวัง เมื่อคนรักหมัดใจทำให้ผู้รักนั้นตัดสินใจเลิกและจบความสัมพันธ์เป็นการสิ้นสุดของความรัก สอดคล้องกับในการทำสงครามเมื่อเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบและไม่สามารถที่จะต่อสู้ศัตรูต่อไปได้ ก็จะใช้วิธีการโยนผ้าออกไปเพื่อให้ฝ่ายศัตรูรับรู้ว่าเป็นฝ่ายยอมแพ้และขอยุติการทำสงคราม

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สงคราม” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์ ในการทำสงครามต้องมีข้าศึกที่เข้ามารุกรากต่อสู้เพื่อแย่งชิงดินแดนและเพื่อชัยชนะ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถสู้ต่อไปได้ก็จะเป็นฝ่ายที่ขอยอมแพ้เพื่อยุติการทำสงคราม เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความรักแสดงให้เห็นว่าการต้องการได้ความรักมาครอบครองหรืออยากสมหวังในความรัก ก็จะต้องพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ความรักมาถึงแม้จะต้องเป็นฝ่ายแย่งชิงคนรักของผู้อื่นมาเป็นของตนเองก็ตาม แต่หากไม่สามารถแย่งมาได้สำเร็จก็ต้องเป็นฝ่ายที่ถอนตัวและผิดหวังให้กับความรัก การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สงคราม” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 28

ภาพประกอบ 28 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสงคราม]

3. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่สะท้อนผ่านถ้อยคำอุปลักษณ์ในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์ถ้อยคำอุปลักษณ์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยสากลจำนวน 400 เพลง จากหนังสือเพลง The Guitar Year book ปี 2008-2012 พบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก 14 อุปลักษณ์ ได้แก่

- 3.1 [ความรักคือมนุษย์]
- 3.2 [ความรักคือพืช]
- 3.3 [ความรักคือสัตว์]
- 3.4 [ความรักคืออาหาร]

- 3.5 [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง]
 3.6 [ความรักคือธรรมชาติ]
 3.7 [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]
 3.8 [ความรักคือการแสดง]
 3.9 [ความรักคือการแข่งขัน]
 3.10 [ความรักคือการเดินทาง]
 3.11 [ความรักคือการเรียน]
 3.12 [ความรักคือการเจ็บป่วย]
 3.13 [ความรักคือสิ่งของ]
 3.14 [ความรักคือเพลง]

3.1 อุปลักษณ่มนุษย์

มนุษย์ หมายถึง สัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล สัตว์ที่มีจิตใจ คน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 832)

อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ได้แก่ อวัยวะหรือส่วนต่างๆ ในร่างกายที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ อาทิพ มาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “มนุษย์” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณที่อยู่ในวงความหมายของมนุษย์ ได้แก่ “เจ้าหญิง” “ขอทาน” “ลมหายใจ” “ดวงใจ” นำมาใช้กล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักได้เพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “มนุษย์” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[มนุษย์]

เจ้าหญิง, ขอทาน, ลมหายใจ, ดวงใจ

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 125

“จะรักเธอไปจนตายทั้งหัวใจให้เธอไปหมดแล้ว ที่รักเธอคือดวงใจของฉัน”

(ที่รัก/ปราโมทย์ ปาทาน)

ตัวอย่างที่ 126

“ฉันจำเป็นต้องมีเธอนะ เพราะว่าเธอคือ**ลมหายใจ** ทำให้ทุกวันช่างสดใสต่อชีวิตคนหนึ่งคนให้ก้าวไป”

(ออกซีเจน/Super baker)

ตัวอย่างที่ 127

“มงกุฏดอกไม้ที่เธอให้ฉัน ทำให้วันที่ธรรมดาของคนธรรมดาเหมือนกลายเป็น**เจ้าหญิง** ทุกสิ่งช่างสวยงาม ทุกสิ่งช่างแสนดี ตั้งแต่วันที่ฉันมีเธอ เธอทำให้ได้เจอความรักที่แท้จริง”

(มงกุฏดอกไม้/ลูล่า)

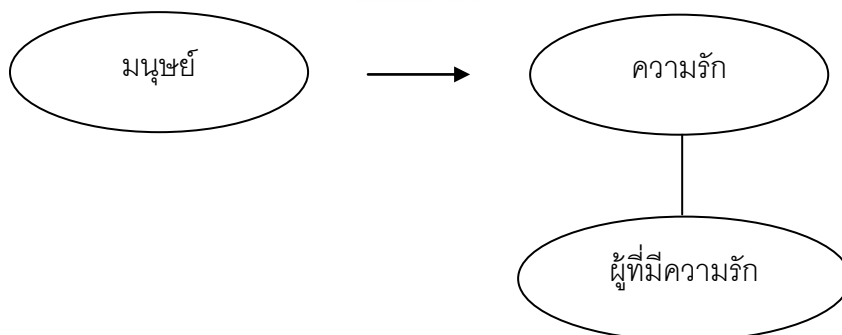
ตัวอย่างที่ 128

“อยากได้แฟนไม่ใช่คะแนนสงสาร เพราะฉันไม่ใช่**ขอทาน**มาขอเดนความรักใคร่”

(อยากได้แฟน/Gear Knight)

จากตัวอย่างที่ 125-128 ถ้อยคำ “ดวงใจ” เป็นคำที่เกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย และ“ลมหายใจ” เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย ถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณณ์เปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อชีวิต เปรียบเหมือนกับเป็นอวัยวะของมนุษย์ที่ใช้ในดำรงชีวิตหากขาดอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งไปจะทำให้การใช้ชีวิตในจะส่งผลกระทบต่อและทำให้ไม่สามารถใช้ชีวิตได้ไม่เป็นปกติ ถ้อยคำ “เจ้าหญิง” และ “ขอทาน” เป็นคำที่แสดงชนชั้นฐานะทางสังคม เมื่อนำมาใช้เป็นอุปลักษณณ์ก็แสดงให้เห็นถึงความสูงศักดิ์และความต่างแตกต่างทางชนชั้นของผู้ที่มีความรัก โดยเจ้าหญิงเปรียบได้กับผู้ที่สูงศักดิ์ มีฐานะทางสังคมที่ดี มีชีวิตความเป็นอยู่ที่สุขสบาย ส่วนความต่ำต้อยไร้ค่าก็เปรียบเหมือนกับขอทานที่มีเนื้อตัวสกปรก แมมมอม และต้องนั่งขอเงินจากผู้อื่นเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต

การถ้อยความหมายระหว่าง “มนุษย์” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 29

ภาพประกอบ 29 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์]

3.2 [ความรักคือพืช]

พืช หมายถึง เมล็ดพันธุ์ไม้ สิ่งที่จะเป็นพันธุ์ต่อไป (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 793)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช] หมายถึง เป็นการนำมโนทัศน์เกี่ยวข้องกับพืช อากาของพืช และส่วนประกอบของพืช นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “พืช” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของพืช ได้แก่ “ต้นไม้” “ต้นไทร” “ดอกฟ้า” “ดอกไม้” “ใบไม้” “เพาะ” “ปลูก” “เติบโต” “รด” “หล่อเลี้ยง” มาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรัก อากาที่เกิดจากความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “ต้นไม้” “ดอกไม้” “ใบไม้” “ดอกฟ้า” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “เติบโต” จำแนกไว้ในองค์ประกอบอากาที่เกิดจากความรัก และถ้อยคำ “ต้นไทร” “เพาะ” “ปลูก” “เติบโต” “รด” “หล่อเลี้ยง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายทอดความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “พืช” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[พืช]

ดอกฟ้า, ต้นไม้, ใบไม้, ดอกไม้

เติบโต

ต้นไทร, ปลูก, เพาะ, รด, หล่อเลี้ยง

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

อากาที่เกิดจากความรัก

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 129

“ต้นไม้ไม่เคยรดน้ำเลยไม่รู้จะอยู่อย่างไร และฉันก็เป็นต้นไม้ที่รอคอยเธอ ขอเพียงแค่นี้เธอขอเพียงได้รักเธออยากให้รู้ว่าเธอสำคัญแค่ไหน แค่นี้เพียงหนึ่งวินาทีที่เธอเดินหายไป เธอเคยรู้ไหมว่าเธอทำให้ฉันเหมือนใจจะขาด”

(ไม่ผิดใช้ไหมที่รักเธอ/กอล์ฟ-ไมค์)

ตัวอย่างที่ 130

“ก็ฉันมันคนธรรมดา ดอกฟ้าคงสูงเกินไป มันไม่มีอะไรไม่มีอะไรจะเทียบเธอ ฉันมันคนธรรมดาที่ฟ้าแก๊งให้มาเจอและมันทำให้รู้ว่าได้ยืนข้างๆเธอฉันไม่คู่ควร”

(คนธรรมดา/Sunshine)

ตัวอย่างที่ 131

“ไม่ได้ดีเหนือใครๆ ไม่ได้โดนใจใครที่ไหน แต่เป็นผู้หญิงที่เรียบง่ายและธรรมดาไม่ใช่ดอกไม้ที่ใครๆ จะเชยชม แต่ฉันมีใจดวงเดียวก็เพื่อรักเธอคนเดียวอย่างสุดหัวใจ”

(รักแท้แพ้ทุกอย่าง/น้ำชา)

ต้นไม้, ดอกฟ้า, ดอกไม้ → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 129-131 ถ้อยคำ “ต้นไม้” “ดอกไม้” และ “ดอกฟ้า” อยู่ในวงความหมายของพืชถูกนำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “ต้นไม้” เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีความรักนั้นเหมือนกับพืชที่ต้องการได้รับการดูแลเอาใจใส่ เหมือนกับต้นไม้ที่ต้องได้รับการดูแลรดน้ำจึงจะเจริญเติบโตเป็นต้นไม้ใหญ่และสามารถออกดอกออกผล นอกจากนั้นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของพืชก็ยังถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีฐานะสูงกว่า โดยพบถ้อยคำ “ดอกฟ้า” นำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีฐานะทางสังคมหรือชนชั้นที่สูงกว่าคนทั่วไป ส่วนถ้อยคำ “ดอกไม้” นำมาเปรียบเทียบเพื่อแสดงให้เห็นถึงผู้ที่มีความรักที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม น่ารัก ดึงดูดให้ชวนมอง เหมือนกับลักษณะของดอกไม้ที่มีสีสัน สดใส สวยงาม เป็นที่ชวนมองของคนเมื่อได้พบเห็น

ตัวอย่างที่ 132

“ให้ความรักมันเติบโตในใจ ปลูกมันไว้ในส่วนลึกที่สุดใจ อยากจะขอเย็นอยู่ได้ร่วมเงากับเธอ เรื่อยไป แม้ไม่เคยได้รู้จักก็ไม่มีไรฉันรักเธอ”

(ให้รักมันโตในใจ/ณเดชน์ คุกกี้มิยะ)

เติบโต → อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่าง ถ้อยคำ “เติบโต” เป็นอาการที่เกี่ยวข้องกับพืช นำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบกับอาการที่เกิดจากความรัก โดยแสดงให้เห็นอาการของความรักที่เกิดขึ้นกับคนสองคนว่าเป็นความรู้สึกที่ค่อยๆ เกิดขึ้นในใจและมีการสานต่อพัฒนาความสัมพันธ์ให้ดีขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นความรักที่สมหวัง โดยอาการของความรักที่ค่อยๆ เกิดขึ้นนี้ เหมือนกับลักษณะการเติบโตของพืชที่ค่อยๆ พัฒนาการเจริญเติบโตจากต้นเล็กๆ เป็นต้นใหญ่และสามารถออกดอกออกผลได้

ตัวอย่างที่ 133

“พอ พอเถอะนะเก็บใจเธอเอาไว้อย่าเสียมันไปให้คนที่ไม่รู้ค่า เก็บใจเธอไว้ให้คนที่เข้ามา ดอกไม้จะสวยจะเพาะในมือคนที่ชื่นชม ความรักก็เหมือนกันมีความหมายจะเพาะในใจคนที่ผูกพัน ต้องการกันอยู่เรื่อยไป”

(ดอกไม้ในมือ/โรส)

ตัวอย่างที่ 134

“ดินที่มันโดนลมแดดแผดเผา แตกร้าวจนมันดูเหมือนไม่เหลือขึ้นดี แต่ถ้าลองมีใครไปรดน้ำสักที ดินนั้นก็คงจะดีปลูกดอกไม้งาม คงเหมือนฉันเพียงถ้ามันมีรักมารดที่ใจ ก็คงทำให้ชีวิตนี้ได้ชุ่มฉ่ำ”

(ดินกับน้ำ-ใจกับรัก/Pixel)

ตัวอย่างที่ 135

“ความรักดีๆ ของใครสักคนหนึ่งแค่นี้ก็พอจะทำให้หัวใจไม่แห้งแล้งอีกต่อไป แค่มิรักมาหล่อเลี้ยง ที่หัวใจ ใจที่มันมีแต่ความเหน็บหนาว ความเหงาทำใจปวดร้าวไม่เหลือขึ้นดีเป็น แค่ดินที่ไม่เจอะเจอน้ำ เสียที่ยังนับวันยิ่งจะมีแต่รอยร้าวเพิ่มเติม”

(ดินกับน้ำ-ใจกับรัก/Pixel)

ตัวอย่างที่ 136

“อารมณ์ดีเพราะมีความสุขไม่มีทุกข์จะให้ไม่สุขได้อย่างไร ความรักนั้นเหมือนต้นไทรแตกกิ่งใบคลุมใจร่มเย็น อารมณ์ดีเพราะมีเธออยู่ก็มันรู้ว่าไม่มีใครอยู่ข้างใน หลับตาคิดถึงเธอเมื่อไหร่ปลื้มใจและอารมณ์ดี”

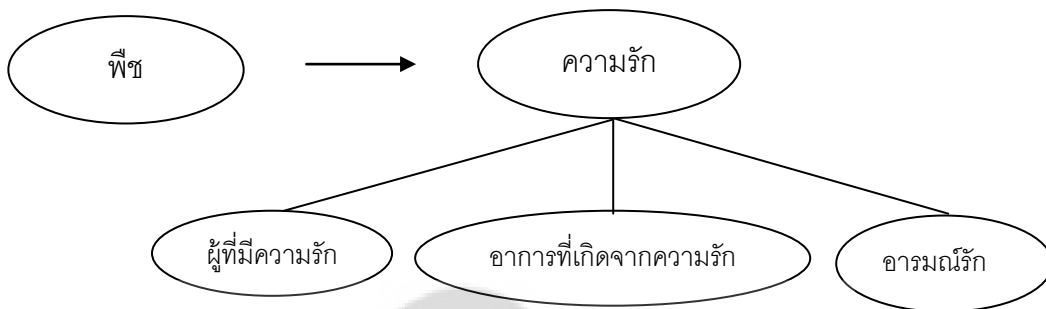
(อารมณ์ดี/ว่าน)

เพาะ,รด,หล่อเลี้ยง,ต้นไทร → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 133-136 ถ้อยคำ “ต้นไทร” “เพาะ” “รด” “หล่อเลี้ยง” เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของพืช นำมาใช้เป็นอุปลักษณ์เปรียบเทียบกับอารมณ์รัก โดยแสดงให้เห็นว่าอารมณ์รักเป็นความรู้สึกที่ค่อยๆ เกิดขึ้นและเมื่อเกิดขึ้นแล้วสามารถที่จะทำให้ความรู้สึกรักที่มีเพิ่มมากขึ้นได้เรื่อยๆ ความรักเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ถึงจะทำให้ความรักนั้นเป็นความรักที่มั่นคงและเป็นความสัมพันธ์ที่ยืนยาว เหมือนกับการปลูกพืชที่เริ่มจากการเพาะด้วยเมล็ดและผ่านการดูแลจนกระทั่งค่อยๆ เติบโต เมื่อได้รับการรดน้ำการหล่อเลี้ยงต่างๆ เป็นอย่างดีก็จะทำให้พืชนั้นมีความสมบูรณ์แข็งแรง กลายเป็นต้นไม้ใหญ่ต่อไป

การถ้อยความหมายระหว่าง “พืช” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์ แสดงความสัมพันธ์ของพืชตั้งแต่เริ่มเพาะปลูกและได้รับการดูแลรดน้ำ ซึ่งพืชนำน้ำไปหล่อเลี้ยงลำต้น

กระทั่งเติบโต ออกดอก ออกใบ เป็นต้นไม้ที่สูงใหญ่ ความสัมพันธ์ของความรักก็เช่นเดียวกัน คนสองคน ต้องมีการเริ่มต้นเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และค่อยๆ พัฒนาความสัมพันธ์ให้ดีขึ้นโดยการดูแลเอาใจใส่ต่อกัน จึงจะทำให้ความสัมพันธ์ของความรักนั้นมั่นคงยืนยาว การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “พืช” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 30

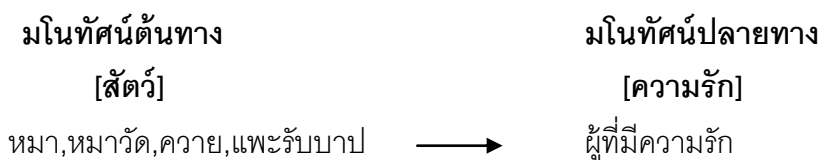

ภาพประกอบ 30 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช]

3.3 [ความรักคือสัตว์]

สัตว์ หมายถึง สิ่งมีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้ ส่วนมากมีความรู้สึกและเคลื่อนไหวได้เอง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1164)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสัตว์] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สัตว์” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของสัตว์ ได้แก่ “ควาย” “แพะรับบาป” “หมา” “หมาวัด” มาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักได้เพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สัตว์” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสัตว์] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 137

“ไม่กล้าถามตรงๆ แต่มันงงจนเกินจะทนไหว อึดอัดในใจอยากให้เธอช่วยบอกฉันที อยากอยู่กับฉันใหม่ อยากไปกับเขาใหม่ ช่วยบอกให้เขาใจสงสาร **ควาย** อย่างฉัน ช่วยบอกว่ายังรักหรือบอกว่าหมดใจให้กัน”

(ควาย/หิว)

ตัวอย่างที่ 138

“ใบหน้าของฉันนั้นมันคงถูกใจของเธอคงเสาะหาฉันมาแสนนาน ใบหน้าแบบนี้ที่ต้องการจะเอาไว้ หลอกไว้ทำร้ายให้เธอหน้าใจ หน้าอย่างฉันคนนี้นั้นไม่ได้มีไว้ให้เธอรักใช้ใหม่เธอคงคบฉันไว้เพื่อสิ่งนี้ เธอต้องการให้ฉันเป็น **แพะรับบาป** ทุกอย่างที่เราทำไว้ ความเจ็บที่เราทำร้ายเธอเอามาลงที่ฉัน”

(แพะรับบาป/Butterfly Effect)

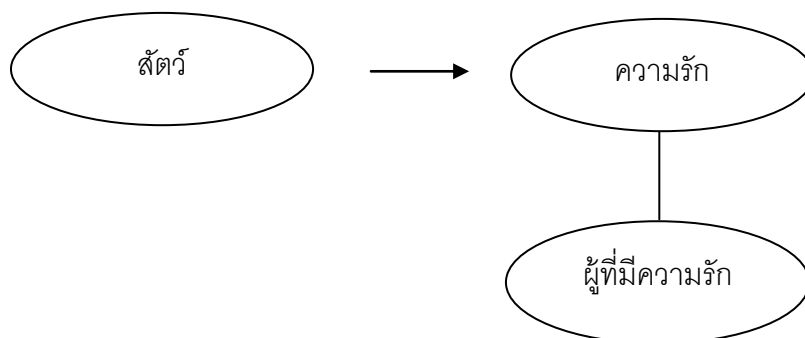
ตัวอย่างที่ 139

“เธอเป็นดอกไม้สดสวยงามตาฟ้าเป็นใจให้เธอ **หมา** ก็แค่มอง ยามนอนก็หอนห้วงหาอาหารหวังเลื่อนลอยละเมอ ดอกฟ้าไม่ควรค่าแก่ **หมาวัด** รักเราห่างไกลนักรักที่ไม่ลงตัวแม้ว่ารักเป็นใจ”

(ดอกไม้กับหมาวัด/ตึก ชิโร่)

จากตัวอย่าง 137-139 พบถ้อยคำที่เกี่ยวกับสัตว์นำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “ควาย” ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักแสดงให้เห็นว่าเป็นคนโง่ที่ไม่รู้ทันผู้อื่น ถูกคนรักหลอกซึ่ง สอดคล้องกับลักษณะของควายซึ่งเป็นสัตว์ที่ถูกสนตะพายด้วยเชือกร้อยที่ช่องจมูกถูกจูงถูกบังคับให้ทำงานตามที่เจ้าของต้องการ ถ้อยคำ “แพะรับบาป” เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่ตกเป็นเหยื่อของคนรักโดยถูกทำร้ายจากความผิดที่ตนเองไม่ได้เป็นคนทำ ซึ่งตรงกับลักษณะของแพะรับบาปที่มีความหมายโดยปริยายว่ารับผิดชอบผู้อื่นโดยที่ตนเองไม่ได้เป็นผู้กระทำ และถ้อยคำ “หมา” “หมาวัด” เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักแสดงให้เห็นถึงความต่ำต้อยไร้ค่า เหมือนหมาหรือหมาวัดที่ถูกทอดทิ้งไม่มีเจ้าของต้องอาศัยอยู่กับวัดไม่ได้รับความรักความสนใจ

การถ้อยความหมายระหว่าง “สัตว์” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 31

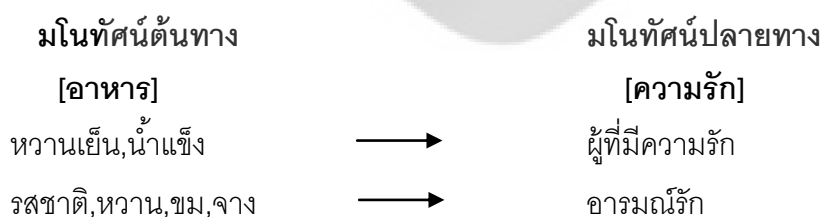

ภาพประกอบ 31 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสัตว์]

3.4 [ความรักคืออาหาร]

อาหาร หมายถึง ของกิน เครื่องค้ำจุนชีวิต เครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต เช่น อาหารเข้า เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1371)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทางโดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “อาหาร” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน ถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของอาหาร ได้แก่ “หวาน” “ขม” “จาง” “หวานเย็น” “น้ำแข็ง” “รสชาติ” มาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “หวานเย็น” “น้ำแข็ง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “รสชาติ” “หวาน” “ขม” “จาง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “อาหาร” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 140

“เธอคือหวานเย็นดับร้อนข้างในหัวใจที่ฉันมี น่ารักซะจนตัวฉันเก็บไปคิดเอาเธอมานอนคิดแค่นี้ฉันก็สุขใจ เธอคือหวานเย็นแค่เห็นหน้าเธอแล้วฉันก็ชื่นใจ ชีวิตที่มีเธอคงจะสดใสแค่นี้เธอมาใกล้ซิดกัน”

(หวานเย็น/Mild)

ตัวอย่างที่ 141

“จะบอกใครต่อใครก็ไม่เชื่อเลย ฉันปวดร้าวแค่นั้นที่ต้องเหงาใจ จะระบายเรื่องราวที่มันคั่งมันค้างให้ใครฟัง ใครๆ ก็มองว่าฉันแข็งแรงแรงจริงๆ แค่น้ำแข็งที่เฝ้ารอวันหลอมละลาย”

(ละลาย/เต็น ธีรภัค)

หวานเย็น, น้ำแข็ง → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 140 และ 141 ถ้อยคำว่า “หวานเย็น” และ “น้ำแข็ง” เป็นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาหาร และถูกนำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำว่า “หวานเย็น” เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้ที่ถูกเรียกว่าเหมือนหวานเย็น ซึ่งเป็นอาหารประเภทหนึ่งที่ได้รับประทานคลายร้อนสีสดใสรับประทาน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ที่ถูกเรียกว่ามีหน้าตาน่ารัก เห็นแล้วทำให้เก็บไปเอาคิดถึง ส่วนถ้อยคำว่า “น้ำแข็ง” เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของผู้ที่มีความรัก เหมือนกับลักษณะของน้ำแข็งที่ถึงจะเป็นก้อนใหญ่แต่เมื่อถูกความร้อนหรือวางทิ้งไว้ก็สามารถละลายกลายเป็นน้ำ

ตัวอย่างที่ 142

“สิ่งที่เจ็บปวดยิ่งกว่าความเหงาคือการที่เราไม่รู้จักรักความรักมาก่อน ดิ้นรนค้นหาไปทุกอย่าง อย่างก็อยากจะลองสัมผัสว่ารักเป็นเช่นไร และวันที่น้ำตาร่วงหล่นจนเจ็บปวดร้าวถึงเข้าใจ โอรสชาติแห่งความรักที่มันหามานาน รสชาติแห่งความรักมันแสนทรมาณน้ำตาแห่งรักเอ่อไหลรินออกมาให้เราได้เข้าใจ”

(รสชาติแห่งความรัก/Paradox)

ตัวอย่างที่ 143

“เมื่อความรักที่เคยหวานกลายเป็นความขม เมื่อฉันกลายเป็นแค่ลมในสายตาเธอ วันนี้ไม่มีแรงเหลือเมื่อคนที่เคยไว้ใจทำร้ายกันได้ลง เกิดเป็นแผลที่ตรงจิตใจก็ไม่ระวังกว่าจะรู้ว่าโดนหักหลังก็ทิ้งกันไป เปลี่ยนให้ฉันเป็นคนอ่อนแอแต่ไม่ได้แปลว่าขอให้เธอกับมารักกันเข้าใจไหม”

(ทนพิษบาดแผลไม่ไหว/Potato)

ตัวอย่างที่ 144

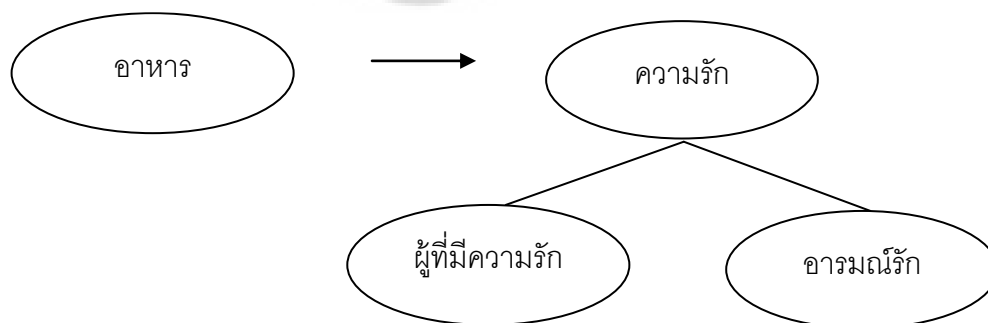
“จำยังคงจำภาพเธอจนวันนี้ ผ่านไปนานนับปีรักของเรายิ่งจางลงไป เธอลืมแล้วทุกสิ่งเธอลืมหมดแล้วจริงๆ หรือเธอเพียงทิ้งให้ฉันเสียใจ”

(เธอทำฉันเสียใจ/Cocktail)

รสชาติ,หวาน,ขม,จาง → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 142-144 ถ้อยคำว่า “รสชาติ” “หวาน” “ขม” และ “จาง” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของอาหาร โดยรสชาติของอาหารเมื่อถูกนำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบกับอารมณ์รักสามารถแสดงให้เห็นว่า อารมณ์รักเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นมีทั้งดีและไม่ดี ทั้งสุขและทุกข์ ความรักที่ดีทำให้มีความสุข โดยความรักในลักษณะนี้เปรียบเหมือนกับอาหารที่รสหวานน่ารับประทาน ถ้อยคำ “จาง” เปรียบเทียบกับความรักที่ความสัมพันธ์ไม่ดีมีความทุกข์จากความห่างเหิน ก็เหมือนกับอาหารที่รสชาติจางหรืออาหารรสขมที่มีรสฝาดไม่ชวนให้รับประทาน

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “อาหาร” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์ แสดงความสัมพันธ์ของอาหารที่มีหลายรสชาติทั้งรส หวาน ขม และจาง เช่นเดียวกับสัมพันธ์กับความรัก โดยอาหารเปรียบเหมือนกับตัวคนรักซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ รสชาติของอาหารเปรียบเหมือนกับเหตุการณ์ของความรักที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของความรักทั้งดีและไม่ดี ความสัมพันธ์ของความรักที่ดีก็เหมือนกับอาหารรสหวานที่ทานแล้วให้ความรู้สึกสดชื่นกระปี้กระเป่า ความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดีก็เหมือนกับอาหารที่มีรสขม ฝาดคอก ไม่น่ารับประทาน ส่วนความสัมพันธ์ของความรักที่ห่างเหินเปรียบเหมือนกับอาหารรสจืดที่ไม่มีรสชาติต้องปรุงรสเพิ่มเพื่อให้มีรสชาติดีขึ้น การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “อาหาร” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 32

ภาพประกอบ 32 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร]

3.5 [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง]

ก่อสร้าง หมายถึง ก่อและสร้างโดยใช้อิฐและปูนเป็นส่วนใหญ่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 86)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างนำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สิ่งก่อสร้าง” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งประดิษฐ์ ได้แก่ “สะพาน” “ที่พักรัก” “เครือข่ายรัก” “พัง” มาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก ถ้อยคำ “สะพาน” “ที่พักรัก” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “เครือข่ายรัก” “พัง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สิ่งก่อสร้าง” ไปยัง มโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[สิ่งก่อสร้าง]

สะพาน, ที่พักรัก

พัง, เครือข่ายรัก

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 145

“อ้อมแขนมันว่างเปล่าแต่ใจฉันก็ยังเหมือนเก่ารักเธอรักหมดทั้งหัวใจ เป็นแค่ที่พักรักใจจากสุดท้ายเธอก็ต้องไปเมื่อเธอเจอใครที่ต้องการ แต่สิ่งที่ยังสงสัยเก็บไม่ไหวในใจ ฉันคำที่เคยบอกกันฉันไม่ได้คิดไปเองใช่ไหม”

(เคยรักฉันจริงๆหรือเปล่า/Zee)

ตัวอย่างที่ 146

“คนบางคนก็ดีแต่นอกกายลึกลงในใจไม่เป็นอย่างเห็นกัน คนบางคนเข้ามาเพื่อหลอกฉัน ใช้ฉันเป็นสะพานให้เขาได้ข้ามไปเจ็บกับรักปลอมๆ เสียจนมันกลัวจะรักใคร บอกได้ไหมว่าเธอจริงใจรักฉันที่หัวใจ”

(เธอรักฉันที่ตรงไหน/เจนนิเฟอร์ คิม)

ที่พักรัก, สะพาน → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 145 และ 146 ถ้อยคำ “ที่พัก” และ “สะพาน” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของ สิ่งก่อสร้าง เมื่อนำมาใช้เป็นอุปลักษณเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “ที่พัก” แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีความรักเป็นบุคคลที่สามารถฟังฟังได้ เหมือนกับลักษณะของที่พักที่ใช้เป็นที่พักพิงอยู่อาศัย ส่วนถ้อยคำ “สะพาน” เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักแสดงให้เห็นถึงความเป็นคนที่ไม่มีความสำคัญ เมื่อหมดประโยชน์ก็ถูกทิ้งไป เหมือนกับสะพานที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการสัญจรสำหรับข้ามไปยังฝั่งที่ต้องการข้ามได้อย่างสะดวก เมื่อสามารถข้ามไปยังอีกฝั่งได้แล้วสะพานนั้นก็ไม่มี ความจำเป็นในการสัญจร เป็นแค่สิ่งที่ทำให้ช่วยข้ามไปอีกฝั่งได้เท่านั้น

ตัวอย่างที่ 147

“ให้ดีสักเท่าไรไม่หายกันดีกับฉันไปทำไม รักที่ **พัง** ที่เสียไปไม่มีทางให้มันหายดี ก่อนนั้นลืมนฉันหรือใจในวันนี่ถึงเพิ่งดี ไม่ต้องมาแคะอะไรเลยคำว่ารักไม่ต้องมี ไม่ต้องทำเป็นเหมือนเธอนะอยากดีเมื่อสายไป”

(ดีเท่าไร ไม่หายกัน/นัท มีเรีย)

ตัวอย่างที่ 148

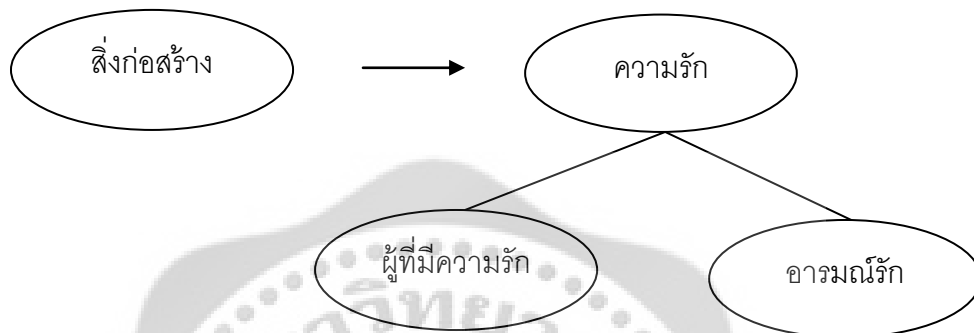
“สัญญาณไม่ดีหรือหัวใจมีปัญหา **เครือข่ายรัก** ใครซอณาโทรไปสายเลยไม่ว่าง เบอร์ที่ให้ไว้ไม่รู้ผลอลบทิ้งไปหรือยังหรือตอนที่สายไม่ว่างกำลังโทรหาคนอื่น”

(สัญญาณไม่ดี/ไอน้ำ)

พัง, เครือข่ายรัก → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 147 และ 148 ถ้อยคำ “พัง” และ “เครือข่ายรัก” อยู่ในวงความหมายของ สิ่งก่อสร้าง นำมาใช้เป็นอุปลักษณเปรียบเทียบถึงความรัก แสดงให้เห็นว่าความรักเป็นความรู้สึกที่ต้องคอยดูแลเอาใส่ใจต่อกันเพื่อให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคง ถ้อยคำ “พัง” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ขาดการดูแลเอาใจใส่อาจทำให้ต้องจบความสัมพันธ์รักลง เปรียบเหมือนกับสิ่งของที่ถูกใช้งานอย่างหนักและไม่ได้รับการดูแลซ่อมแซมจนกระทั่งพังเสียหายและไม่อยู่ในสภาพที่จะใช้การได้เหมือนเคย ถ้อยคำ “เครือข่ายรัก” แสดงให้เห็นว่าความรักเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นและสามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วซึ่งอาจจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่มีความซับซ้อนหรือการมีคนรักมากกว่าหนึ่งคน เหมือนกับเครือข่ายของสัญญาณโทรศัพท์ที่เป็นเครือข่ายไร้สายที่ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว แต่ในบางครั้งที่มีการติดต่อในเวลาใกล้เคียงกันก็จะทำให้เกิดสายซ้อนทำให้สัญญาณไม่ชัดเจนและติดต่อได้ยาก

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สิ่งก่อสร้าง” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ ญาณสัมพันธ์ แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งก่อสร้าง ที่เมื่อปลูกทิ้งไว้เป็นระยะเวลาอันนานก็สามารถเกิดรอย ร้าวและส่งผลกระทบต่อตัวสิ่งก่อสร้างนั้นอาจทำให้เกิดความเสียหายหรือพังทลายลงมาได้ เช่นเดียวกับ ความสัมพันธ์ของความรักหากปล่อยทิ้งไว้ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ย่อมส่งผลไม่ดีต่อความสัมพันธ์อาจ ทำให้คู่รักต้องยุติความสัมพันธ์ของความรัก การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สิ่งก่อสร้าง” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 33

ภาพประกอบ 33 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง]

3.6 [ความรักคือธรรมชาติ]

ธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่ตามธรรมชาติของสิ่งนั้นๆ ที่เป็นไปเองโดยไม่ได้ปรุงแต่ง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 554)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือธรรมชาติ] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาตินำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์เพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “ธรรมชาติ” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของธรรมชาติ ได้แก่ “ฝุ่น” “ฝุ่นดิน” “ฝุ่นละออง” “ฟ้า” “ทราย” “ไฟ” “ตะวัน” “เศษดิน” “อากาศ” “ลม” “ฤดูออกหัก” “หนาว” “ไอ” “ดาว” “แห้งแล้ง” “ดิน” “แสงตะวัน” “ดวงดาว” “แสงดาว” “แสงไฟ” “ละออง” “ออกซิเจน” “มรสุม” “มหันตภัย” นำมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก จำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรัก อากาที่ที่เกิดจากความรักและอารมณ์รัก ถ้อยคำ “ลม” “ไฟ” “ฟ้า” “ทราย” “ฝุ่น” “เศษฝุ่น” “ดิน” “เศษดิน” “อากาศ” “น้ำ” “แสงไฟ” “ตะวัน” “ออกซิเจน” “ดวงดาว” “แสงดาว” “ทราย” จำแนกไว้ในองค์ประกอบผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “ฤดูออกหัก” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของ อากาที่ที่เกิดจากความรัก และถ้อยคำ “อากาศ” “ลม” “ไฟ” “ฝุ่น” “แสงตะวัน” “ละออง” “ไอ” “หมอก” “มรสุม” “มหันตภัย” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถ

แสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “ธรรมชาติ” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[ธรรมชาติ]

ลม, ไฟ, ฟ้า, ทราบาย, ฝุ่น, เศษฝุ่น, ดิน
 เศษดิน, อากาศ, น้ำ, แสงไฟ, ตะวัน
 ออกซิเจน, ดวงดาว, แสงดาว, ทราบาย

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

ฤดูออกหัก

อาการที่เกิดจากความรัก

ลม, ไฟ, ฝุ่น, แสงตะวัน, ละออง, ไอน้ำ
 มรสุม, มหันตภัย

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือธรรมชาติ] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 149

“คนมันรักก็เลยมาตามมาใส่ใจก็คนในใจคนเดียวของฉันคือเธอ แต่เธอไม่มอง เศษฝุ่น เช่นฉัน อยู่ไกลๆ ยังรำคาญหนักหนา ยิ่งลอยมาใกล้ชิดสายตามีแต่ทำให้ขุ่นเคือง”

(ไม่เห็นฝุ่น/กะลา)

ตัวอย่างที่ 150

“เมื่อความรักที่เคยหวานกลายเป็นความขม เมื่อฉันกลายเป็นแค่ ลม ในสายตาเธอวันนี้ไม่มีแรงเหลือเมื่อคนที่เคยไว้ใจทำร้ายกันได้ลง”

(ทนพิชบาตแผลไม้ไหว/Potato)

ตัวอย่างที่ 151

“เธอนั้นเป็นเสมือน ดวงดาว ที่คอยส่องแสงพรราวแพรว ชัดเจนสว่างไม่จางหายไปต้องรอแสงไฟมีดมืดลงไปฉันจึงจะได้เข้าใจว่ายังมีเหลือใคร ยิ่งมืดเท่าไรยิ่งเห็นดวงดาวชัดเจน”

(ยังมีดยิ่งเห็นดาว/ดิว)

ตัวอย่างที่ 152

“คนเดียวในชีวิตที่สอนคำว่าความรักให้รู้จักคือคนอย่างเธอ เธอทำให้ฉันอย่างเห็นวันต่อไป เธอคือเหตุผลข้อเดียวที่ฉันใช้หายใจอยู่เหมือนอากาศที่ทำให้ใจฉันมันหยุด ก็รักเธอที่สุดขอบคุณที่อยู่เคียงข้างกัน

(เหตุผลที่หายใจ/แคทรียา อิงลิช)

ตัวอย่างที่ 153

“ฉันจำเป็นต้องมีเธอนะเพราะว่าเธอคือลมหายใจ ทำให้ทุกวันช่างสดใสต่อชีวิตคนคนหนึ่งให้ก้าวไป ขอให้เธอเข้าใจว่าฉันต้องขาดเธอไปแล้วฉันจะอยู่ยังไงเธอเป็นเหมือนออกซิเจน”

(ออกซิเจน/Super Baker)

เศษฝุ่น, ลม, ดวงดาว, อากาศ, ออกซิเจน → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 149-153 ถ้อยคำในตัวอย่างอยู่ในวงความหมายของธรรมชาติ โดยถ้อยคำ “เศษฝุ่น” และ “ลม” เมื่อนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นถึงความไม่สำคัญของตัวผู้ที่มีความรัก ซึ่งเหมือนกับลักษณะของฝุ่นที่เป็นผงเล็กและทำให้เกิดความรำคาญ หรือเหมือนกับลักษณะของลมที่พัดผ่านมาแต่ไม่สามารถสัมผัสจับต้องได้ ส่วนถ้อยคำ “อากาศ” และ “ออกซิเจน” ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ที่ความรักว่าเหมือนกับเป็นอากาศที่ต้องใช้ในการหายใจดำรงชีวิตไม่สามารถขาดได้ และถ้อยคำ “ดาว” นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักสะท้อนให้เห็นถึงความสูงศักดิ์หรือความสวยงาม เหมือนกับดวงดาวที่ส่องแสงอยู่บนท้องฟ้า

ตัวอย่างที่ 154

“มีฤดูหนึ่งมันช่างยาวนานยังไม่แปรเปลี่ยน เป็นฤดูกาลที่เฝ้ารังความมันช่างผิดเพี้ยน ฝนตั้งเค้าอีกแล้ว เมฆหมอกไม่แคล้วครอบคลุมครึ้มไป ฉันจะหลับได้ที่ไหนตั้งแต่เธอเดินจากไปเหมือนถูกบังคับให้เปียกตลอดมา ต้องติดอยู่ในฤดูออกหักติดอยู่ในช่วงความรักที่มันเลวร้าย ต้องอยู่ท่ามกลางสายลมของความเหงาใจและเปียกปอนไปทั้งใจด้วยหยดน้ำตา”

(ฤดูออกหัก/Calories Blah Blah)

ฤดูออกหัก → อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 154 ถ้อยคำ “ฤดูออกหัก” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของธรรมชาติ นำมาใช้เป็นถ้อยคำอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก แสดงให้เห็นว่าอาการออกหักที่เกิดขึ้นนั้นจาก

ความรักนั้นว่าทำให้มีความทุกข์และความเสียใจในช่วงเวลาหนึ่ง ต้องใช้ระยะเวลาในการที่จะช่วยให้ ความรู้สึกเสียใจที่เกิดขึ้นนั้นค่อยๆ กลับมารู้สึกดีขึ้นหรือหายไป ก็เหมือนช่วงเวลาของฤดูกาลทาง ธรรมชาติที่มีช่วงระยะเวลาเกิดและเปลี่ยนไปเข้าสู่อีกฤดูกาลหนึ่ง

ตัวอย่างที่ 155

“คำว่ารักมันกลายเป็นฝุ่นไปแล้วอะไรที่หวังก็พังไปตั้งนานแล้ว แต่ชีวิตไม่รู้ทำไมมันยังคงค้างคาใจไม่มีวันที่ฉันไม่จดจำ”

(ฝุ่น/Big Ass)

ตัวอย่างที่ 156

“เชื่อไหมบ่อยครั้งฉันถามตัวเองทำไมทำไมยังไม่ลืมเธอ ไม่รู้จริงๆ ทำไมทำไมไม่ไหว ความรักของฉัน เหมือนอากาศที่เธอไม่เห็นไม่คิดสัมผัส แต่เชื่อกันเถอะมันไม่เคยไปไหน”

(ยอมเจ็บกับคนที่รัก/Sunday Drive)

ตัวอย่างที่ 157

“ต้องรุ่มร้อนทุกซักร้อนเพราะความผิดหวัง เมื่อรักไม่เป็นดังหวังรักนั้นก็เป็ดังไฟ ปล่อยให้ใจนั้นมัวเมาไม่คิดทักทวนไม่ห้ามใจที่สุดก็ไฟลุกลาม”

(จุดจบสุดท้าย/แอม เสวาลักษณ์)

ตัวอย่างที่ 158

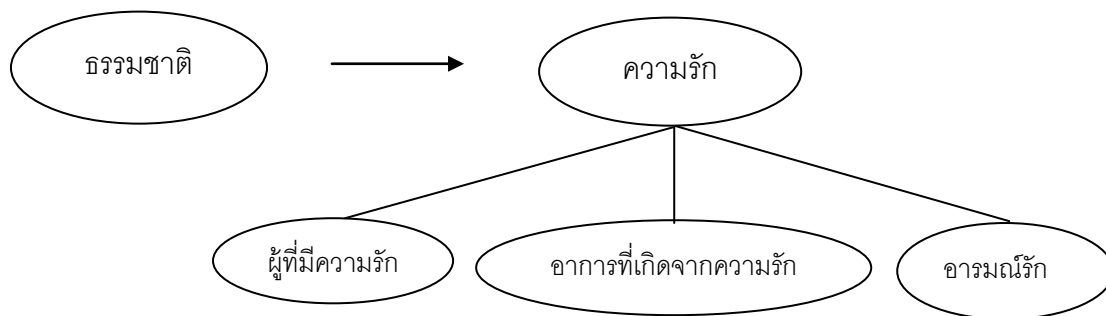
“เมื่อใดที่สายลมพัดตั้งมีความรักมาช่วยปลอบความเหงาใจ ไม่ว่าจะตัวเธออยู่ไหนลมจะเป็นเหมือนใจที่ห่วงใยกัน เพราะรักแท้ก็เป็นเหมือนลมที่โอบกอดฉันแม้มองไม่เห็นแต่ฉันรู้สึกถึงเธอ”

(สายลม/เจนนิเฟอร์ คิม)

ฝุ่น,อากาศ,ไฟ,สายลม,ลม → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 155-158 ถ้อยคำ “ฝุ่น” และ “อากาศ” ถูกนำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบถึง ลักษณะของความรัก แสดงให้เห็นถึงความรักที่ไม่ได้รับความสนใจจากคนรัก ซึ่งความรักที่ถูกมองข้ามไป ก็เปรียบเหมือนอากาศที่ไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสจับต้องได้หรือเหมือนกับฝุ่นที่เป็นผงลอยอยู่ในอากาศ นอกจากนั้นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติยังถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงความรักที่ดีและไม่ดี เช่น ถ้อยคำ “ไฟ” นำมาเปรียบกับความรักที่ไม่ดี ความรักที่เป็นทุกข์ทำให้เกิดความเจ็บปวดเสียใจ เหมือนกับคุณสมบัติของไฟที่ร้อนและสามารถแผดเผาเป็นวงกว้างทำให้เกิดความเสียหายอย่างมหาดศาล ส่วนความรักที่ดีเป็นความรักที่มีความสุขสมหวัง ก็เปรียบเหมือนกับลมที่พัดมาและทำให้เกิดความเย็นสบาย

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “ธรรมชาติ” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 34

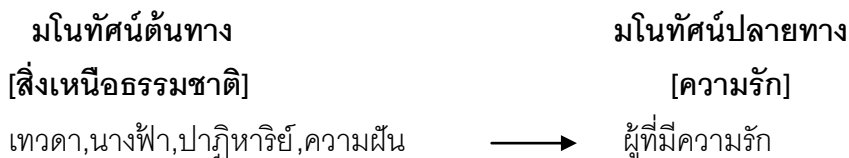

ภาพประกอบ 34 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือธรรมชาติ]

3.7 [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]

สิ่งเหนือธรรมชาติ หมายถึง ตัวบุคคล เช่น พระเจ้า นางฟ้า ปีศาจ เป็นต้น พลังอำนาจที่สามารถบันดาลให้เกิดสิ่งนั้นๆ ได้ตามใจปรารถนา หรือสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เหนือความเป็นจริงตามธรรมชาติ (เปรมมมล สถิตเดชกุญชร. 2551: 16; อ้างอิงจาก Nida. 1975. 174-184)

อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่อยู่เหนือความเป็นจริงตามธรรมชาติมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สิ่งเหนือธรรมชาติ” กับ “ความรัก” จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งเหนือธรรมชาติ ได้แก่ “ความฝัน” “ปาฏิหาริย์” “นางฟ้า” “เทวดา” นำมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักได้เพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สิ่งเหนือธรรมชาติ” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำอุปลักษณเชิงมโนทัศน์[ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 159

“ฝันเล็กๆ ของคนที่คิดจะพาเธอไปไกล ได้อยู่ในความฝันให้ใจยังมีหวังก็เพียงพอแล้วที่ฉันต้องการ ได้กอดเธอในจินตนาการก็สุขใจเท่าไร ฉันรู้แล้วว่าชีวิตนี้เฝ้าคอยอะไร เธอคือ **ปาฏิหาริย์** และฉันจะรอวันที่เธอเสกเราให้เป็นเรื่องจริง”

(เรื่องสมมติ/Playground)

ตัวอย่างที่ 160

“จะรักเธอไปจนตายทั้งหัวใจให้เธอไปหมดแล้วที่รักเธอคือดวงใจของฉัน จะรักเธอไปนานๆจนรักใคร่ไม่ได้ที่รักฉันรักเธอได้ยืนไหม และฉันจะรักเธอตลอดไปเธอเคยเป็นใครไม่อยากจะรู้ แต่เธอคือ **นางฟ้า** ของฉัน”

(ที่รัก/ปราโมทย์ ปาทาน)

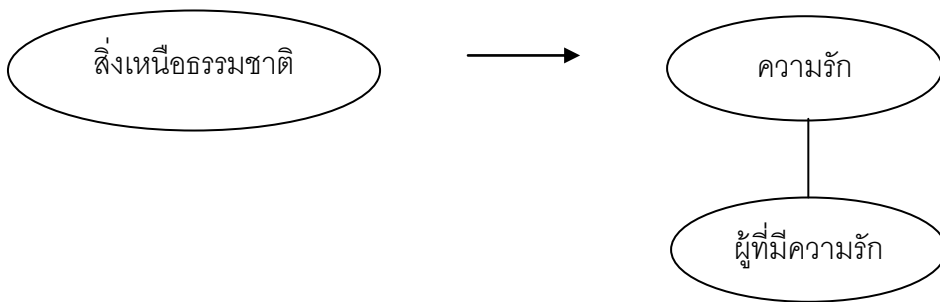
ตัวอย่างที่ 161

“เธอคงอยากรู้ว่าทุกๆครั้งที่ส่งยิ้มมา ฉันนั้นจะเขินๆแล้วหลบสายตาเหมือนก่อนๆ แต่วันนี้ฉันมีอะไรที่อยากให้เธอรู้ว่าฉันพร้อมที่จะรัก รักเธอคนเดียวคนนี้จวบจนวันจันทร์เธอคือ **ความฝัน** ที่กลายเป็นจริง”

(เด็กผู้หญิง/แชมป์)

จากตัวอย่างที่ 159-161 ถ้อยคำ “นางฟ้า” “ปาฏิหาริย์” และ “ความฝัน” เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความของสิ่งเหนือธรรมชาติถูกนำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “นางฟ้า” เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรักแสดงให้เห็นถึงความสวยงามและความดี เหมือนกับความเชื่อที่มนุษย์มีต่อนางฟ้าว่าเป็นนางที่อยู่บนสวรรค์มีรูปโฉมงดงาม ทำแต่ความดี คอยช่วยเหลือผู้อื่น ถ้อยคำ “ปาฏิหาริย์” และ “ความฝัน” เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรักแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีความรักคือสิ่งอัศจรรย์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตรักเหมือนกับปาฏิหาริย์ที่สามารถดลบันดาลทำให้สิ่งดีๆ สิ่งที่น่าปรารถนานั้นเกิดขึ้นได้จริง หรือเหมือนกับความฝันที่เกิดขึ้นจริงและทำให้การใช้ชีวิตนั้นมีความสุขยิ่งขึ้น

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สิ่งเหนือธรรมชาติ” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 35

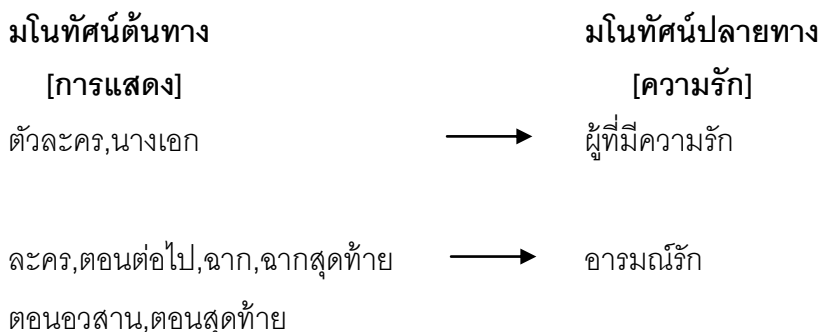

ภาพประกอบ 35 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]

3.8 [ความรักคือการแสดง]

แสดง หมายถึง ทำให้ปรากฏออกมา เล่น เช่น แสดงละคร แสดงภาพยนตร์ เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1230)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแสดง] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดง กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบันเทิง บุคคล อุปกรณ์ และลักษณะต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการแสดง นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การแสดง” กับ “ความรัก” จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลใน เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของการแสดง ได้แก่ “ตอนอวสาน” “ตอนสุดท้าย” “ตอนต่อไป” “ละคร” “นางเอก” “ฉาก” “ฉากสุดท้าย” “ตัวละคร” นำมาใช้ในการกล่าว เปรียบเทียบถึงความรักจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและ อารมณ์รัก ถ้อยคำ “ตัวละคร” “นางเอก” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “ตอนอวสาน” “ตอนสุดท้าย” “ตอนต่อไป” “ละคร” “ฉาก” “ฉากสุดท้าย” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของ อารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้น ทางคือ “การแสดง” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแสดง] ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ 162

“รักมีแค่ฉันและเธอที่เป็นเพียงตัวละครแค่สองคนในบทเรียนรัก จากนั้นไปทุกวันฉันขอให้เธอ
เข้าใจว่าที่รักฉันรักเธอ”

(รัก/Infamous)

ตัวอย่างที่ 163

“จุดตรงนี้ก็ได้นะฉันจะลงละครไม่มีอะไรจะพูดต่อ จบตรงนี้ก็ดีนะคงจะต้องพอไม่ต้องง้อเพราะ
ฉันไม่ได้งอน จุดตรงนี้ก็ดีนะฉันไม่เอาละไม่ใช่นางเอกในละคร จะให้ฉันต้องอดทนยอมมันทุกตอนฉัน
ว่าฉันขอถอนตัวดีกว่า”

(จุดตรงนี้ฉันจะลง/พันธ์)

ตัวละคร,นางเอก → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 162 และ 163 ถ้อยคำ “ตัวละคร” และ “นางเอก” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของการแสดงนำมาใช้เป็นอุปลักษณเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำ “ตัวละคร” แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีความรักเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์ของความรักนั้นสามารถพัฒนาต่อไปได้ เหมือนกับการแสดงในละครที่มีตัวละครเป็นตัวแสดงที่ทำให้การแสดงหรือการดำเนินเรื่องราวในละครนั้นเกิดขึ้นได้ตั้งแต่ต้นจนจบ ถ้อยคำ “นางเอก” เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นถึงนิสัยของผู้ที่มีความรักที่มีความเรียบร้อย อ่อนหวาน น่ารัก เหมือนกับนิสัยของนางเอกในละคร

ตัวอย่างที่ 164

“เริ่มละครเรื่องนี้อย่างสวยงามในทุกคำที่บอกรักมันก็ยังฝังใจ ในตอนสุดท้ายต้องพบเจอเรื่อง
เลวร้ายจบยังไงก็ซ้ำ ทุกทางออกไม่ว่าเธอจะทนอยู่หรือฉันยอมแพ้ให้รักเราจบมันก็ปวดหัวใจ”

(เจ็บทุกทาง/Basher)

ตัวอย่างที่ 165

“เธออยู่สูงขนาดไหนแต่ยอมปล่อยให้มารักกัน คนผิดคงเป็นฉันเผลอทำอะไรที่เกินตัว สักวันที่เธอ
นั่นตื่นก็คือวันที่ฉันกลัวและมันมาถึงเร็วจนตั้งตัวไม่ไหว ความรักหมดไปจากสุดท้ายคือการเลิกกราสำหรับ
เธอมันดีกว่า แต่สำหรับฉันมันต้องตาย”

(วันที่ฉันกลัว/Frick)

ตัวอย่างที่ 166

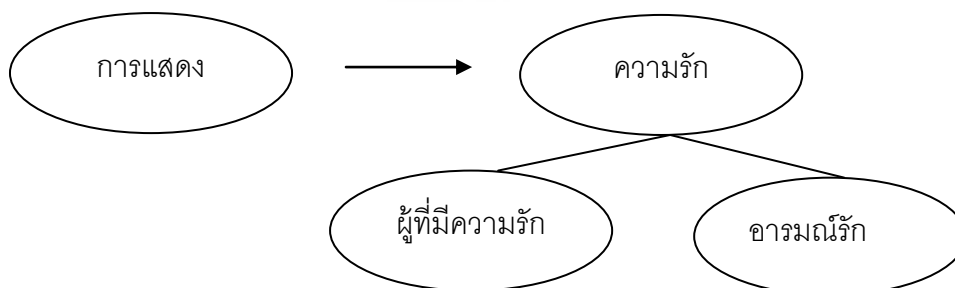
“ไม่เหลืออะไรให้เธอแล้วไม่เหลือแล้วเธอหมดเสียเลย ก็รักในใจหมดไปเมื่อเธอตึงกันอย่าหวังให้
เราเป็นอย่างเคย มันเลยตอนอวสานเรื่องราวของเธอและฉัน หมดแล้วที่เธอเคยรักกันมันไม่มีตอนต่อไป
ระหว่างใจเรา”

(ความเดิมตอนที่แล้ว/Za Za)

ละคร, ฉากสุดท้าย, ตอนอวสาน, ตอนต่อไป → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 164-166 ถ้อยคำ “ละคร” “ตอนต่อไป” “ตอนสุดท้าย” “ตอนอวสาน” และ “ฉาก
สุดท้าย” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของการแสดง นำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์
ของอารมณ์รัก แสดงให้เห็นถึงอารมณ์รักที่ค่อยๆ เริ่มขึ้นเหมือนกับละครที่ดำเนินเรื่องราวมีตอนต่อไปให้
ติดตาม และความสัมพันธ์ของอารมณ์รักที่หมดลงหรือเลิกราต่อกันไปนั้นก็เหมือนกับละครที่ดำเนินมาถึง
ตอนสุดท้ายหรือตอนอวสาน

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การแสดง” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ
ญาณสัมพันธ์ โดยแสดงความสัมพันธ์ของการแสดงที่ประกอบไปด้วยตัวละคร เช่น นางเอก ที่ทำให้ละคร
ในแต่ละตอนสามารถถ่ายทำและดำเนินเรื่องราวไปจนถึงฉากสุดท้ายซึ่งเป็นตอนอวสานของละคร
ความสัมพันธ์ของความรักก็เช่นเดียวกันต้องมีคู่รักเปรียบเหมือนกับตัวละครที่ทำให้ความสัมพันธ์ของ
ความรักดำเนินไป และพบเจอกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับความรักเหมือนกับฉากใน
ละครที่มีเรื่องราวต่างๆ เกิดขึ้น หากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ดีส่งผลกระทบต่อ
ความสัมพันธ์ของคู่รัก และอาจทำให้ต้องมีการเลิกราหรือแยกจากกันไป เป็นการสิ้นสุดของความรัก
เหมือนกับฉากสุดท้ายหรือตอนอวสานของละคร การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การแสดง” กับ “ความ
รัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 36

ภาพประกอบ 36 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการแสดง]

3.9 [ความรักคือการแข่งขัน]

แข่งขัน หมายถึง ชิงเอาชนะเพื่อรางวัล ชั้นผู้เอาชนะกัน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 206)

อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแข่งขัน] เป็นการนำมโนทัศน์ที่ความหมายเกี่ยวข้องกันแข่งขันในลักษณะต่างๆ ประเภทของการแข่งขัน รวมไปถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การแข่งขัน” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณที่อยู่ในวงความหมายของการแข่งขัน ได้แก่ “ตัวจริง” “คู่ซ้อ” “แพ้” “ชนะ” นำมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก จำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอาการที่เกิดจากความรัก ถ้อยคำ “ตัวจริง” “คู่ซ้อ” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “แพ้” “ชนะ” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอาการที่เกิดจากความรัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การแข่งขัน” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[การแข่งขัน]

ตัวจริง, คู่ซ้อ

ชนะ, แพ้

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

อาการที่เกิดจากความรัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแข่งขัน] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 167

“ฉันขอเบอร์โทรขอมีแต่เธอได้หรือเปล่า ถ้าวันนี้เธอมีใครให้เขานั้นเป็นตัวปลอมเพราะฉันพร้อมเป็นตัวจริง กินข้าวด้วยกันเดินห้างกับฉันได้หรือเปล่าถ้าตอนนี้เธอมีแฟนขอแค่ช่วยลิ้มๆ ไปฉันจะให้เธอทุกสิ่ง”

(หน้าตาดีที่ไม่มีแฟน/อาร์)

ตัวอย่างที่ 168

“หากว่าเธอรักคนอื่นอย่างกลัวว่าฉันจะยื่นไม้แหวน ปลดตัวจริงเป็นคู่ซ้อฉันยอมให้เธอได้จะเป็นคนที่รับความเจ็บใจ เมื่อเธอจะทิ้งขอเธออย่าหนักใจเก็บคำว่ารักให้เขาดีกว่า ก็เธอเต็มใจเปลี่ยนตัวให้เขาเข้ามาคู่ซ้ออย่างฉันยอมให้เธอเอง

(คู่ซ้อ/พอง พอง)

ตัวจริง, คู่ซุ่ม → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 167-168 ถ้อยคำ “ตัวจริง” และ “คู่ซุ่ม” อยู่ในวงความหมายของการแข่งขัน เมื่อนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีความรักก็เหมือนกับคู่แข่งในกีฬา ผู้แข่งตัวจริงผู้เป็นผู้ที่สมหวังในความรัก เหมือนกับนักกีฬาที่ได้รับเลือกจากผู้คุมทีมให้ลงแข่งขันเป็นตัวจริงจากจำนวนผู้เล่นทั้งหมดในแข่งขันแต่ละนัด และในการแข่งขันก็ต้องมีการฝึกซ้อมและคู่ซุ่ม ดังนั้นถ้อยคำว่า “คู่ซุ่ม” จึงเปรียบเหมือนกับผู้ที่มีความรักที่มีความสำคัญในบางเวลาที่ต้องการ เหมือนกับคู่ซุ่มของนักกีฬาที่มีไว้สำหรับให้ใช้แค่เวลาฝึกซ้อมเท่านั้น

ตัวอย่างที่ 169

“โลกเรายังหมุนทุกวันพลิกผันได้ทุกนาทีคนเคยรักกันดีๆอาจพลอยใจ ความรักชนะทุกอย่างไม่แน่นอนนั้นเหมือนใครบอกมาอย่างในคำนิยามของบางคน”

(เชื่อในการเปลี่ยนแปลง/พีท พีระ)

ตัวอย่างที่ 170

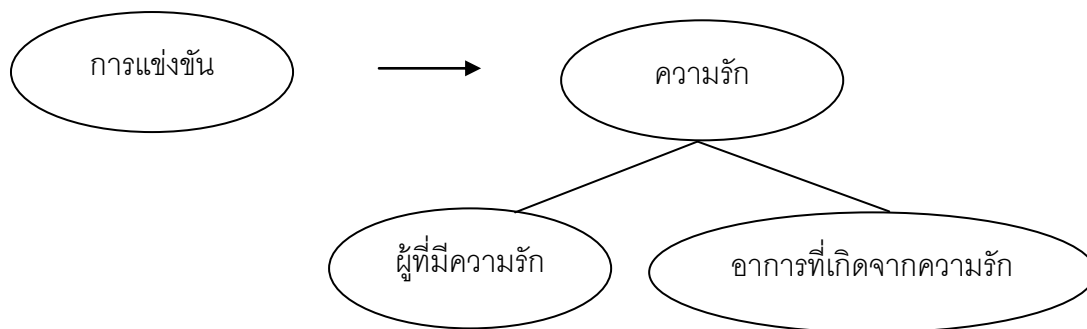
“ไม่อยากจะแค่ก๊ิกเธอเข้าใจใหม่ ไม่อยากต้องหลบซ่อนใครเข้าใจฉันหรือเปล่า ก็ฉันมีรักแท้ไม่แพ้คนอื่นเธอทำให้ฉันต้องยืนอยู่กับความเหงา ให้ฉันเป็นแฟนกับเธอแค่บางวันมันปวดร้าว เพราะฉันนั้นแค่ทางผ่าน เพราะเธอไม่เคยจริงจังก้ปล่อยความรักของฉันไปได้ใหม่”

(ไม่อยากจะแค่ก๊ิก/เม)

ชนะ, แพ้ → อากาารที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 169 และ 170 ถ้อยคำ “ชนะ” และ “แพ้” เป็นผลตัดสินของการแข่งขัน นำมาใช้เปรียบเทียบถึงความรัก แสดงให้เห็นว่าความรักบางครั้งความรักก็มีทั้งสมหวังและผิดหวัง เช่นเดียวกับการแข่งขันในแต่ละครั้งที่ผลการตัดสินสามารถออกมาได้ทั้งแพ้และชนะ

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การแข่งขัน” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบญาณสัมพันธ์ โดยแสดงความสัมพันธ์ของการแข่งขันว่าต้องมีผู้เล่นตัวจริงและมีคู่ซุ่มในการฝึกฝน ในการแข่งขันแต่ละครั้งก็จะได้ผู้ชนะและผู้แพ้ ความรักก็เหมือนกับการแข่งขัน ต้องกระทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ซึ่งความรักและคนที่ตนเองรัก ผู้ที่ได้รับความรักก็เปรียบเสมือนผู้ที่ชนะก็เป็นผู้ที่สมหวังและได้รับความรักไป ส่วนผู้ที่ผิดหวังในความรักก็เปรียบเหมือนกับผู้แพ้ในเกมการแข่งขัน การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การแข่งขัน” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 37

ภาพประกอบ 37 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการแข่งขัน]

3.10 [ความรักคือการเดินทาง]

เดินทาง หมายถึง ไปสู่จุดที่หมายอีกแห่งหนึ่งที่ไกลออกไป (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 415)

อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเดินทาง] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง การเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในลักษณะอาการต่างๆ รวมไปถึงทิศทางการเคลื่อนที่มาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การเดินทาง” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากล ยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณที่อยู่ในวงความหมายของการเดินทาง ได้แก่ “ทางรัก” “หนทาง” “ก้าวหน้า” “เดิน” “เดินจาก” “เดินทาง” “จอด” “ทางผ่าน” “ทางตัน” “หลงทาง” “ถนน” “ขับรถ” “อุบัติเหตุ” “รถประกันชั้น 3” “อันตราย” “แยกทาง” “นำทาง” นำมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบกับความรักจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก ถ้อยคำ “ทางผ่าน” “รถประกันชั้น 3” จำแนกในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “ทางรัก” “หนทาง” “ก้าวหน้า” “เดิน” “เดินจาก” “เดินทาง” “จอด” “ทางตัน” “หลงทาง” “ถนน” “ขับรถ” “อุบัติเหตุ” “อันตราย” “แยกทาง” “นำทาง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การเดินทาง” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[การเดินทาง]

ทางผ่าน,รถประกันชั้น 3

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

เดิน,เดินทาง,ก้าวหน้า,หนทาง

ทางรัก, ถนน,รถ,ขับรถ,จอด

อารมณ์รัก

ทางตัน,เดินจาก,แยกทาง

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเดินทาง] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 171

“เธอจะรู้ไหมฉันปวดร้าวสักเท่าไร ชีวิตฉันก็แค่รถประกันชั้น 3วันนี้เธอทิ้งกันไปทุกอย่างต้องพึ่งคางซ่อเองไม่ไหว”

(ประกันชั้น 3/ลาบานูน)

ตัวอย่างที่ 172

“เธอทำให้ฉันต้องยืนอยู่กับความเหงา ให้ฉันเป็นแฟนกับเธอแค่บางวันมันปวดร้าว เพราะฉันนั้นแค่ทางผ่าน เพราะเธอไม่เคยจริงจังก็ปล่อยความรักของฉันไปได้ไหม”

(ไม่อยากเป็นแค่กิ๊ก/เม)

รถประกันชั้น 3,ทางผ่าน

ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 171 และ 172 ถ้อยคำ “รถประกันชั้น 3” และ “ทางผ่าน” เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการเดินทาง นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นถึงความไม่สำคัญของผู้ที่ถูกรักเมื่อถูกทิ้งไปก็เหมือนกับลักษณะของรถประกันชั้น 3 ที่เมื่อเกิดอุบัติเหตุ ประกันภัยจะคุ้มครองเฉพาะคู่กรณีเท่านั้น ส่วนเจ้าของรถจะต้องจัดการค่าใช้จ่ายที่เกิดความเสียหายจากอุบัติเหตุเอง หรือเหมือนทางผ่านที่มีไว้สำหรับให้คนผ่านไปผ่านมาไม่ได้เป็นทางหลักสำคัญที่ใช้ในการเดินทาง

ตัวอย่างที่ 173

“ฉันจะเป็นตุ๊กตาหน้ารถ ตอนเธอขับรถฉันกลัวเธอจะเหว้า ถนนก็ยังอีกยาวจะปล่อยให้เธอไปคนเดียวได้ไง ความรักก็เหมือนขับรถ ต้องมีจุดหมายปลายทางในใจ และสำคัญกว่าสิ่งไหนเธอควรจะมีใครเคียงข้างกัน”

(ตุ๊กตาหน้ารถ/ลูลา)

ตัวอย่างที่ 174

“ความรักไม่อาจเดินทางข้ามช่องที่ถูกแบ่งไว้ ทั้งที่เราใกล้กันแต่ก็เหมือนแสงไกลและในใจนั้น แสงอันว้าง”

(ก่อนดอกไม้โรย/เจมส์ เรือศักดิ์)

ตัวอย่างที่ 175

“คำว่ารักที่ฉันเฝ้ารอและขอเธอ ก็เหมือนต้องรอเก้าเมื่อเธอไม่ซึ่งใจฉัน ฉันคงต้องถอดใจห่าง หากว่ารักมันถึงทางตัน”

(เมื่อไหร่จะรัก/Dr.Fuu)

ตัวอย่างที่ 176

“ตีมิให้กับความรักที่เดินทางฉันไป เจ็บอย่าไรคงไม่ถึงตายเมื่อเธอไม่เหลือรักหลอกกันให้หลงเป็นปี แก้วนี้ขอตีมิเพื่อเธอรักระหว่างสองเรามันไม่มีไม่มีอีกแล้ว”

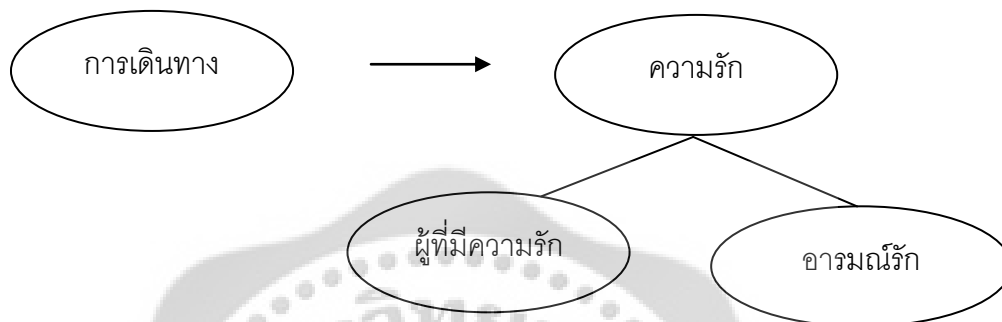
(ให้กับความรัก/พอง พอง)

ขับรถ, เดินทาง, ทางตัน, เดินทาง → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 173-176 ถ้อยคำ “ขับรถ” “เดินทาง” เป็นถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของการเดินทาง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์รักแสดงให้เห็นว่าความรักเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นและสามารถพัฒนาลำดับความสัมพันธ์ของความรักที่เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปจนกลายเป็นความรักที่สมหวัง เหมือนกับการเดินทางในแต่ละครั้งย่อมมีจุดหมายสำหรับผู้เดินทางโดยออกจากจุดเริ่มต้นของการเดินทางและดำเนินต่อไปนั้นจนกระทั่งไปถึงจุดหมายที่ตั้งใจไว้ ส่วนถ้อยคำ “ทางตัน” “เดินทาง” นำมาใช้เปรียบเทียบกับความรักแสดงให้เห็นการสิ้นสุดของความรักเป็นการยุติความสัมพันธ์ของคนสองคนที่ไม่สามารถจะดำเนินต่อไปด้วยกันได้ สอดคล้องกับการเดินทางเมื่อเดินทางถึงทางตันแล้วก็ไม่สามารถที่จะเดินต่อไปทางไหนได้ ก็จะต้องเดินทางมา ซึ่งทำการเดินทางนั้นก็ต้องจบลงไม่สามารถไปถึงจุดหมายได้

การถ้อยความหมายระหว่าง “การเดินทาง” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ ญาณสัมพันธ์ โดยแสดงความสัมพันธ์ของการเดินทางที่ต้องอาศัยพาหนะที่ทำให้การเดินทางนั้นดำเนิน

ต่อไปได้จนถึงจุดหมาย ในการเดินทางก็อาจจะพบกับต่างๆ เช่น อุบัติเหตุ หลงทาง ที่ส่งผลให้อาการเดินทางนั้นไม่สามารถที่จะไปถึงจุดหมายตามที่ต้องการได้ เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ของความรัก คนรักก็เปรียบเหมือนกับพาหนะที่เป็นส่วนสำคัญทำให้ความสัมพันธ์ของความรักดำเนินต่อไป บางครั้งในความสัมพันธ์ของความรักก็อาจพบเจอกับเหตุการณ์หรืออุปสรรคต่างๆ ซึ่งส่งผลทำให้ความสัมพันธ์ของความรักไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีกและเป็นการสิ้นสุดความรักของคนสองคน การถ้ายองความหมายระหว่าง “การเดินทาง” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 38

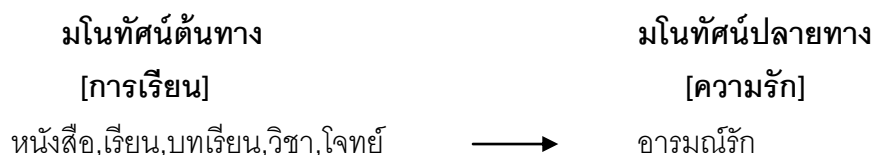

ภาพประกอบ 38 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการเดินทาง]

3.11 อุปลักษณะการเรียนรู้

เรียน หมายถึง ได้รับความรู้จากผู้สอน รับการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ เข้าใจหรือชำนาญ เช่น เรียนหนังสือ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 969)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเรียน] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การเรียน ” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของการเรียน ได้แก่ “เรียน” “วิชา” “บทเรียน” “โจทย์” “หนังสือ” มาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกในองค์ประกอบของอารมณ์รักได้เพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ้ายองความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การเรียน ” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเรียน] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 177

“เพราะเธอเดินเข้ามาสลายความกลัวและความบอบซ้ำของใจให้ฉันยืนได้สักครั้ง รักวันวานที่เคยผิดพลาดจะ**เป็นบทเรียน**ให้รักครั้งใหม่ก็หวังว่าอย่างนั้น”

(รักครั้งใหม่/ดา เอ็นโดรฟิน)

ตัวอย่างที่ 178

“รักเหมือน**เป็นหนังสือ**ที่ต้องอ่าน อนาคตคือจดหมายจากเมื่อวานบันทึกถ้อยคำที่ทรมาน มันทำให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลง บางครั้งรักเปรียบเหมือนแสงตะวัน ที่ทำให้โลกเกิดเงาบนพระจันทร์มันคือปรากฏการณ์ของมันและกัน เจ็บปวดสุขสันต์ก็ต้องจดจำเอาไว้”

(ปรากฏการณ์/บุรินทร์)

ตัวอย่างที่ 179

“หนึ่งคนที่เราให้ตายอีกคนให้ลมหายใจหนึ่งทางคือรักจริงอีกทางก็รักฝังใจ ไม่อยากเสียใครสักคนแต่วินาทีต้องตัดสินใจ**โจทย์**ความรักจะจบเช่นไรยังไม่รู้หัวใจตัวเอง”

(โจทย์รัก/เล่าโลม)

ตัวอย่างที่ 180

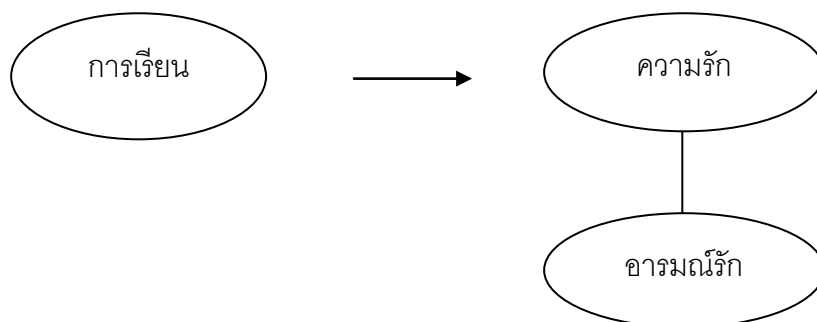
“เธอ เริ่มใหม่ไม่เป็นอีกแล้วไม่อยาก**เรียนรู้**ใจกับใครอีกต้องการแค่เธอ เจ็บปวดที่เธอไม่รักดีกว่าต้องทนค้นหาคนที่ฉันรักเท่าเธอ จะขอรอจนกว่าใจของเธอหันกลับมา”

(เริ่มใหม่ไม่เป็นแล้ว/Freshen)

จากตัวอย่าง 177-180 ถ้อยคำ “บทเรียน” “หนังสือ” “โจทย์” และ “เรียน” เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวกับการเรียน นำมาใช้เปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าความรักเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งความเข้าใจในความรักจะสามารถทำให้ความสัมพันธ์นั้นยืนยาวเหมือนกับการเรียนที่ต้องเจอกับโจทย์ยากๆ หรือบทเรียนในหนังสือ ที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจกับโจทย์หรือบทเรียนนั้นๆ เพื่อให้เกิดความแตกฉานในการเรียน

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การเรียน ” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบอุปมาอุปไมย แสดงความสัมพันธ์ของการเรียนที่ต้องใช้หนังสือและวิชาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ โดยในหนังสือก็จะประกอบไปด้วยบทเรียนต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหาต่างๆ การเรียนในบางครั้งก็ต้องเจอกับโจทย์ปัญหาที่จะต้องแก้ไขให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง ความสัมพันธ์ของความรักก็เหมือนกับการเรียน คนสองคนต้องมีการเรียนรู้นิสัยใจคอของกันและกัน เพื่อให้เกิดพัฒนาการของความรักและสานความสัมพันธ์กันต่อไปได้ ซึ่งในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันนั้นก็อาจจะมีทั้งส่วนที่ดีและไม่ดี เป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ที่คนสองคนจะต้องช่วยกันแก้ไข ปรับเปลี่ยนเพื่อให้ความรักนั้นสามารถที่จะสาน

สัมพันธ์ต่อไปได้อย่างราบรื่น การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การเรียนรู้” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 39

ภาพประกอบ 39 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการเรียนรู้]

3.12 [ความรักคือการเจ็บป่วย]

เจ็บป่วย หมายถึง ไม่สบายเพราะโรคหรือความไข้หรือเหตุอื่นที่ทำให้รู้สึกเช่นนั้น (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 321)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเจ็บป่วย] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับโรคหรืออาการป่วยชนิดต่างๆ นำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “การเจ็บป่วย” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายของการเจ็บป่วย ได้แก่ “คนบ้าบอ” “แผล” “ตาบอด” “เจ็บ” “ปวดร้าว” “ขาดใจ” “โรค” “ไม่สบาย” “ป่วย” “ตาย” “ความจำเสื่อม” “ความจำสั้น” “คนพินเพื่อน” นำมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรักจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอาการที่เกิดจากความรัก ถ้อยคำ “คนบ้าบอ” “คนพินเพื่อน” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “แผล” “ตาบอด” “เจ็บ” “ปวดร้าว” “ขาดใจ” “โรค” “ไม่สบาย” “ป่วย” “ตาย” “ความจำเสื่อม” “ความจำสั้น” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอาการที่เกิดจากความรัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “การเจ็บป่วย” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[การเจ็บป่วย]

คนบ้าบอ, คนพินเพื่อน

แผล, เจ็บ, ตาบอด, ขาดใจ, ปวดร้าว, ป่วย

ความจำเสื่อม, ความจำสั้น, โรค, ไม่สบาย

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

อาการที่เกิดจากความรัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเจ็บป่วย] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 181

“เก็บอาการเอาไว้เหมือนฉันไม่เป็นไรไม่มีเธอคงไม่ตาย แต่ที่ผ่านมาแค่ซ่อนความจริงข้างใน ไม่ไหวฉันแพ้โดยไม่มีข้อแม้เมื่อเธอจากไป ฉันต้องใช้เวลาอีกนานเพียงใดเพื่อลืมเธอไป หมั่นพันความในชีวิต ต้องกลายเป็นคนพันเพื่อน”

(แค้น/Retrospect)

ตัวอย่างที่ 182

“จิตใต้สำนึกลึก ๆ ยืนยันว่าเธอเป็นของฉันอาจจะเผลอไปบ้างที่ออกอาการต้องขอโทษที่ จิตใต้สำนึกที่เหลือยังลืมเธอไม่ได้สักที เหมือนคนบ้าบอที่รอเธอเหมือนเดิม”

(จิตใต้สำนึก/Notto)

คนพันเพื่อน, คนบ้าบอ → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 181 และ 182 ถ้อยคำ “คนพันเพื่อน” และ “คนบ้าบอ” เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วย นำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้ที่มีความรักซึ่งอยู่ในช่วงที่เลิกรากับคนรัก และต้องใช้เวลาในการลืมเรื่องราวต่างๆ และความผูกพันที่มี จากการที่ต้องสูญเสียคนรักไปนั้นทำให้ผู้ที่มีความรักมีความรู้สึกสูญเสียความมั่นใจในการดำเนินชีวิตไป และรู้สึกว่าคุณเองนั้นเหมือนคนที่อาการพันเพื่อนหรือคนบ้า

ตัวอย่างที่ 183

“เราทั้งสองก็เหมือนคนที่ไม่สบายป่วยระยะสุดท้ายรักษาอย่างไรไม่หายต้องตายอยู่ดี”

(ระยะสุดท้าย/บอย Peacemaker)

ตัวอย่างที่ 184

“ฉันความจำเสื่อมไม่เคยจำว่าเธอนั้นเคยได้ทำร้ายใจ ไม่เคยจำว่าเธอนั้นเคยทำให้ข้าสักร่างไร หมม่น้ำตาไปแค่นั้น หากมันจริงให้เธอไม่ไปจากฉันได้ฉันยอม”

(ความจำเสื่อม/Mild)

ตัวอย่างที่ 185

“เพราะแผลในใจฉันจึงสร้างกำแพง เจ็บนั้นรุนแรงจนทำให้ฉันไม่เชื่อใครถึงจะเจอคนที่รักฉันจริง ทุกอย่างยังไม่กล้าเปิดหัวใจ กลายเป็นคนใจเฉยเย็นชาเพราะแผลยังไม่หาย ทำเป็นว่าไม่คิดอะไรทั้งที่เหงามากมายทำเป็นไม่เคยสนใจเลย เพราะฉันยังกลัวเจ็บอีกครั้งกลัวรับไม่ไหว

(บาดแผล/ปนัดดา)

ตัวอย่างที่ 186

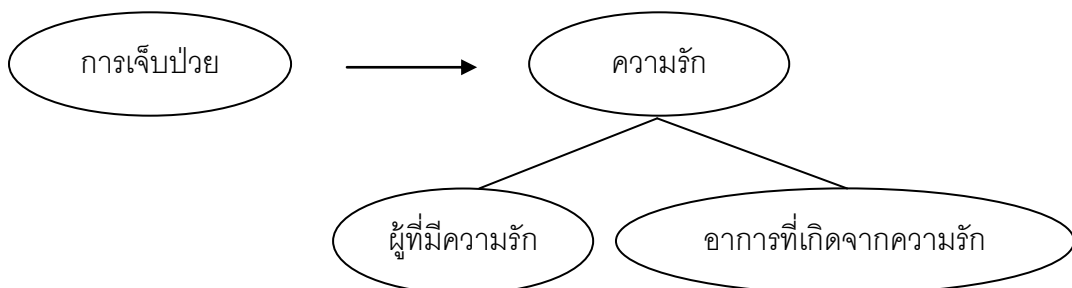
“เธอรู้บ้างหรือเปล่าว่าเธอทำลายใจฉัน ตามันบอดก็เพราะรักต้องเจ็บหนักก็เพราะรักมองความรักสวยงามไม่ทันระวังบาดตา

(บาดตา/So Cool)

ไม่สบาย,ป่วย,ความจำเสื่อม,แผล,ตาบอด,เจ็บ → อาการที่เกิดจากความรัก

จากตัวอย่างที่ 183-186 ถ้อยคำ “ความจำเสื่อม” “ป่วย” “แผล” “เจ็บ” “ตาบอด” เป็นคำที่อยู่ในวงความหมายของการเจ็บป่วย นำมาใช้เป็นอุปลักษณ์เป็นเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก โดยถ้อยคำที่เกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงอาการที่ผิดหวังเสียใจจากความรักนั้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและจิตใจทำให้มีความเจ็บปวด ทุกข์ทน ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับอาการของผู้ที่มีเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับร่างกายที่แสดงออกให้เห็นทั้งภายในและภายนอก

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การเจ็บป่วย” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ ญาณสมพันธ์ โดยแสดงความสัมพันธ์ของการเจ็บป่วยโดยมีผู้ป่วย ที่มีอาการป่วยทางจิตใจ ได้รับบาดเจ็บจากบาดแผลหรือจากโรคภัยต่างๆ ซึ่งสร้างความเจ็บปวดทุกข์ทรมานให้แก่ตัวผู้ป่วย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ของความรักแสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้ที่มีความรัก เมื่อความสัมพันธ์ของความรักมีปัญหาหรือเลิกราต่อกันไป ทำให้ผู้ที่มีความรักมีอาการผิดหวัง เจ็บปวด ร้องไห้ เสียใจ สอดคล้องกับลักษณะของผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บปวดทุกข์ทรมานจากโรคที่เป็นอยู่ การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “การเจ็บป่วย” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 40

ภาพประกอบ 40 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือการเจ็บป่วย]

3.13 [ความรักคือสิ่งของ]

สิ่งของ หมายถึง วัตถุต่างๆ, ของ, หรือข้าวของ ฝีกฝน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 1191)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งของ] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “สิ่งของ” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของอุปลักษณะสิ่งของ ได้แก่ “กระดาษ” “มือสอง” “ชำรุด” “พัง” “ร้าว” “ตุ๊กตา” “กล่อง” ถ้อยคำอุปลักษณะดังกล่าวจำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก ถ้อยคำ “กระดาษ” “มือสอง” “ตุ๊กตา” “เข็ม” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก และถ้อยคำ “ชำรุด” “ร้าว” “แตก” “เก่า” “กล่อง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รัก จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “สิ่งของ” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ได้ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[สิ่งของ]

กระดาษ, ตุ๊กตา, มือสอง, เข็ม

ชำรุด, ร้าว, แตก, กล่อง, เก่า

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

อารมณ์รัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งของ] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 187

“เรื่องรักไม่เคยฉลาด ฉันผ่านและมีแผลมา เธออย่าเพิ่งใช้แค่สายตาแล้วบอกว่าเธอเลือกกัน
ผู้หญิงมือสองคนหนึ่งซาบซึ้งที่เธอให้ความสำคัญ”

(ผู้หญิงมือสอง/ปาน ธนพร)

ตัวอย่างที่ 188

“อ้อมแขนอุ่นๆ ไม่คุ้นเลยอยากกอดให้คุ้นเคยอยากเรียกตัวเองกับใครว่าเรา เหมือนกระดาษที่
วางเปล้ารอคนมาแต่งเรื่องราวให้จบลงอย่างสดใส”

(คนมีคู่ไม่รู้หรือก/Gear Knight)

ตัวอย่างที่ 189

“จะเป็นตุ๊กตาหน้ารถบนถนนแห่งความรัก อยากให้รู้จะอยู่เคียงข้างไม่ว่าทางจะไกลแค่ไหน จะ
เป็นตุ๊กตาหน้ารถของเธอแค่เพียงคนเดียวรู้ไหมแค่เธอสัญญาว่าจะไม่ให้ใครมาแทนที่ฉัน”

(ตุ๊กตาหน้ารถ/ลูล่า)

ตัวอย่างที่ 190

“ฉันเองก็เพิ่งรู้ว่าเธอดั้ง**เข็ม**ที่ซ่อนปลาย เก็บมันไว้ข้างในหลอกให้ไว้ใจ ฉันแผลเธอก็แทงทำกัน
ได้ลง ขอแค่เธอบอกกันสักคำว่าจะทิ้งกันฉันจะไม่ขวาง รู้ถ้าเราจะต้องแยกทางไอ้คนที่เจ็บปางตายคง
ไม่ใช่เธอ”

(เข็มซ่อนปลาย/หวิว)

มือสอง, กระจาด, ตึกตา, เข็ม → ผู้ที่มีความรัก

จากตัวอย่างที่ 187-190 ถ้อยคำ “มือสอง” “กระจาด” “ตึกตา” และ “เข็ม” เป็นคำที่อยู่ในวง
ความหมายของสิ่งของ นำมาใช้เป็นอุปลักษณเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยถ้อยคำเปรียบเทียบกับผู้ที่มี
ความรักแสดงให้เห็นถึงความไม่สำคัญ ไม่มีค่าเหมือนกับของมือสองที่เป็นของที่ถูกใช้แล้วไม่ใช่ของใหม่
ที่มีคุณภาพ หรือเหมือนกับกระจาดที่ไม่มีอะไรขีดเขียนไม่ถูกนำไปใช้งานให้เกิดประโยชน์ ถ้อยคำ
“ตึกตา” แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ที่มีความรักว่าเหมือนกับตึกตาที่เป็นของเล่นของเด็กๆ ซึ่งชอบ
และ ถ้อยคำ “เข็ม” แสดงให้เห็นถึงผู้ที่มีความรักที่มีพฤติกรรมและนิสัยที่ไม่ดี คอยทำร้ายความรู้สึกของ
คนรักให้เจ็บปวดและเสียใจ โดยพฤติกรรมและนิสัยดังกล่าวเหมือนกับความแหลมของเข็มที่เมื่อถูกแทง
แล้วสามารถทำให้เกิดแผลและสร้างความเจ็บปวด

ตัวอย่างที่ 191

“ตัดใจไม่หันไปมองก็ภาพมันฟ้องร้องว่ารักกำลังจบ เธอสบตาเขาค้นก็หนาวไปจนสุดซึ้งหัวใจ ยืน
กอดกับเขาแต่ตาก็ไม่รู้ว่าลับหลังกันเท่าไร ต้องปิดความชอกช้ำใส่แว่นดำปิดรัก ร้าย เธอรู้บ้างหรือเปล่า
ว่าเธอทำลายใจฉัน”

(บาดตา/So Cool)

ตัวอย่างที่ 192

“ใหม่ ๆ ก็รัก ใหม่ ๆ ก็ดี เธออยู่ทุกที่ที่ฉันต้องการไม่เคยห่าง ทั้งหวงและห้วงทั้งทุกข์และสุขทุกครั้ง
จะอยู่ดูแล ไม่เคยจะมีข้อแม้สำคัญกว่าใคร แปลกๆ เดียวนี้ไม่ดีเหมือนเคยเป็นฉันที่คอยรองรับอารมณ์ของเธอ
เธอทุกที่ หรือฉันมันเก่า แคร่รัก เก่าๆ แล้วฉันทำผิดตรงไหน ไซ้เธอได้หมดแล้วทั้งตัวและใจถึงเป็นอย่างนี้”

(ใหม่ ๆ ก็รัก/พริกไทย)

ตัวอย่างที่ 193

“รักก็เหมือนรถต้องคอยดูแลต้องคอยเติบต้องเติบต้องเติบ ต้องเช็คว่ามีส่วนไหนที่มันรวน รักมัน **ชำรุด**มีอาการเหมือนแปรปรวน เจอะหน้าเป็นชวนทะเลาะทิ้งไว้อย่างนี้คงพัง ยิ่งรักยิ่งมันไม่ดีหรอกเธอ กับฉันถอะนะมาเริ่มใหม่ช่วยกันทำให้รักดีดังเดิม”

(รักต้องซ่อม/ตุ้ย)

ตัวอย่างที่ 194

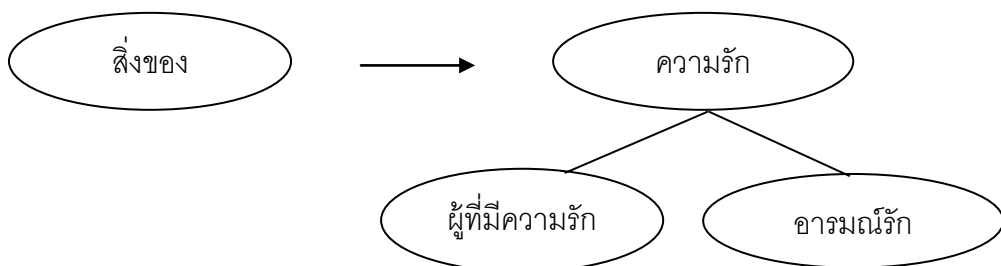
“ความรักที่**แตก**สลายก่อขึ้นใหม่อีกครั้ง ชีวิตที่เคยสิ้นหวังเริ่มจะสดใส แต่แล้วในวันนี้เธอคนเดิมที่เคยจากฉันไปกลับมาขอคืนวันเก่าๆ ให้เราเป็นเหมือนเดิม”

(โจทย์รัก/เล่าโลม)

ร้าว,เก่า,ชำรุด,แตก → อารมณ์รัก

จากตัวอย่างที่ 191-194 ถ้อยคำ “ร้าว” “เก่า” “ชำรุด” เป็นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของนำมาใช้เป็นอุปมาอุปไมย โดยถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความรักเป็นอารมณ์ ความรู้สึก ที่ต้องคอยดูแลเอาใจ เพื่อให้ความรักนั้นมีแต่ความสุขและความสัมพันธ์ที่ยืนยาว หากมีปัญหาเกิดขึ้นก็ต้องปรับความเข้าใจ เพื่อให้ความรักกลับมาดีดังเดิม เช่นเหมือนกับสิ่งของก็ต้องการได้รับการดูแลซ่อม เพื่อให้คงอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี หากสิ่งของชำรุดหรือพังก็ต้องซ่อมแซมเพื่อให้นำมาใช้งานได้อีก

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สิ่งของ” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบ ญาณสัมพันธ์ แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งของที่มีทั้งของใหม่หรือของมือสอง ซึ่งของมือสองนั้นสภาพการใช้งานอาจอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ ชำรุดหรือหาย หรือมีรอยร้าว ความสัมพันธ์ของความรักก็เช่นเดียวกันกับสิ่งของ แรกเริ่มต้นความสัมพันธ์ก็คู่รักก็ดูแลเอาใจใส่กันอย่างดีเหมือนของใหม่ แต่เมื่อเวลาผ่านไป หากความรักไม่ได้รับการเอาใจใส่เช่นเดิมนั้นก็อาจทำให้ความสัมพันธ์ของความรักก็จะห่างเหิน มีปัญหาเกิดขึ้นและความสัมพันธ์ของความรักนั้นไม่ดีเหมือนเดิม เหมือนกับสภาพของของมือสองที่มีรอยร้าวหรือชำรุด การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “สิ่งของ” กับ “ความรัก” แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 41

ภาพประกอบ 41 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งของ]

3.14 [ความรักคือเพลง]

เพลง หมายถึง สำเนียงขั้บร้อง, ทำนอง, ดนตรี (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 799)

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือเพลง] เป็นการนำมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของนำมาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ต้นทางเพื่ออธิบายถึงความรักซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือมโนทัศน์ปลายทาง โดยมีการเชื่อมโยงลักษณะบางประการของ “เพลง” กับ “ความรัก” จากการศึกษาข้อมูลในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำอุปลักษณะที่อยู่ในวงความหมายเพลงที่นำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงความรัก ได้แก่ “คำร้อง” “ท่วงทำนอง” “ถ้อยคำ” “เพลง” จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักได้เพียงองค์ประกอบเดียว จากข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะที่พบสามารถแสดงการถ่ายโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต้นทางคือ “เพลง” ไปยังมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” ดังนี้

มโนทัศน์ต้นทาง

[เพลง]

ทำนอง, คำร้อง, ถ้อยคำ, เพลง

มโนทัศน์ปลายทาง

[ความรัก]

ผู้ที่มีความรัก

ถ้อยคำที่แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือเพลง] ปรากฏในข้อมูลดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 195

“มีความจริงอยู่ในความรักตั้งมากมาย และที่ผ่านมามาฉันใช้เวลาเพื่อหาความหมาย แต่ไม่นานก็เพิ่งรู้ว่าทุกครั้งที่มีเธอใกล้ ว่าถ้าชีวิตคือทำนองเธอก็เป็นดัง คำร้อง ที่เพราะและสิ่งจับใจ”

(กันและกัน/คิว)

ตัวอย่างที่ 196

“เพราะว่าฉันคือ ท่วงทำนอง ขาด ถ้อยคำ ไม่มีความหมาย อยากให้เธอเข้ามาแต่งเติมบทเพลงของเราเป็นความประทับใจเกินคำบรรยาย ทุกๆ อย่างรอบกายดูพิเศษในวันนี้”

(ลงตัว/คณิน)

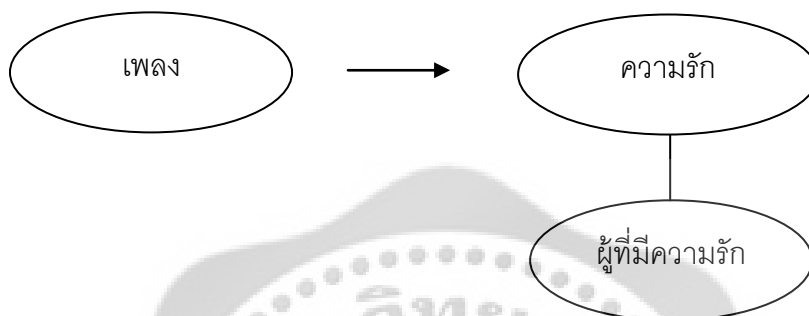
ตัวอย่างที่ 197

“เธอคือ เพลงโปรดของฉันฟังที่ไรก็ร้องตามได้ เพลงที่ฉันยิ้มได้ทุกครั้งที่คุณเปิดให้ฟังแต่ไม่บางครั้งฟังที่ไรฉันก็ไม่เข้าใจถึงความหมาย ว่าจริงๆ แล้วเธอนั้นคิดยังไงใดๆ กันแล้วอย่าปล่อยให้ฉันต้องเดาถึงความรักขอเราว่าคืออะไร”

(เราเป็นอะไรกัน/Good)

จากตัวอย่างที่ 195-197 ถ้อยคำ “คำร้อง” “ท่วงทำนอง” “ถ้อยคำ” และ “เพลง” อยู่ในวงความหมายของเพลง นำมาใช้เป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีความรักเป็นบุคคลที่ทำให้ชีวิตมีความสุข รื่นเริง มีชีวิตชีวา เหมือนกับลักษณะของเพลง ที่มีท่วงทำนอง คำร้อง มาประกอบรวมกันจนเกิดเป็นเพลงที่มีความไพเราะฟังแล้วให้ความรู้สึกสบายใจ มีความสุข

การถ่ายโยงความหมายระหว่าง “เพลง” กับ “ความรัก” นั้นเป็นความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 42

ภาพประกอบ 42 แผนภาพแสดงมโนทัศน์ [ความรักคือเพลง]

บทที่ 5

การเปรียบเทียบอุปสรรคความรักในเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงไทยสากล

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบอุปสรรคความรักที่พบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การเปรียบเทียบอุปสรรคความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
2. การเปรียบเทียบอุปสรรคความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

เพื่อศึกษาว่าเพลงแต่ละประเภทมีการใช้อุปสรรคในการกล่าวถึงความรักเหมือนและแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเปรียบเทียบอุปสรรคความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน

จากการศึกษาถ้อยคำอุปสรรคเกี่ยวกับความรักและวิเคราะห์หมโนทัศน์ในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะนำข้อมูลถ้อยคำอุปสรรคที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมาเปรียบเทียบประเภทของอุปสรรคเกี่ยวกับความรักและถ้อยคำอุปสรรคที่ปรากฏในแต่ละประเภทเพลงว่ามีความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร

ตาราง 1 แสดงประเภทอุปสรรคความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน

ประเภทอุปสรรค	เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
1. อุปสรรคมนุษย์	✓	✓
2. อุปสรรคพืช	✓	✓
3. อุปสรรคสัตว์	✓	✓
4. อุปสรรคอาหาร	✓	✓
5. อุปสรรคธรรมชาติ	✓	✓
6. อุปสรรคสิ่งเหนือธรรมชาติ	✓	✓
7. อุปสรรคการแข่งขัน	✓	✓
8. อุปสรรคการเดินทาง	✓	✓
9. อุปสรรคการเจ็บป่วย	✓	✓
10. อุปสรรคสิ่งของ	✓	✓
11. อุปสรรคทรัพย์สิน	✓	X

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเภทอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
12. อุปลักษณะสิ่งก่อสร้าง	X	✓
13. อุปลักษณะการแสดง	X	✓
14. อุปลักษณะการเรียน	X	✓
15. อุปลักษณะสงคราม	X	✓

จากตารางการเปรียบเทียบประเภทอุปลักษณะเกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน พบอุปลักษณะความรักที่เหมือนกันทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน 10 อุปลักษณะ ได้แก่ 1. อุปลักษณะมนุษย์ 2. อุปลักษณะพืช 3. อุปลักษณะสัตว์ 4. อุปลักษณะอาหาร 5. อุปลักษณะธรรมชาติ 6. อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ 7. อุปลักษณะการแข่งขัน 8. อุปลักษณะการเดินทาง 9. อุปลักษณะการเจ็บป่วย 10. อุปลักษณะสิ่งของ ไม่พบอุปลักษณะสิ่งก่อสร้าง อุปลักษณะการแสดง อุปลักษณะการเรียน อุปลักษณะสงครามในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน ส่วนในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน ไม่พบอุปลักษณะทรัพย์สิน

ตาราง 2 แสดงถ้อยคำอุปลักษณะความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน

ถ้อยคำอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
อุปลักษณะมนุษย์		
แก้วตา	✓	X
ชีวี	✓	X
ชีวัน	✓	X
ดวงใจ	✓	✓
ทาส	✓	✓
มือที่สาม	X	✓
ใจร	X	✓
ฆาตกร	X	✓
เจ้าหญิง	X	✓
ชีวิต	X	✓

ตาราง 2 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
อุปลักษณะมนุษย์		
ลมหายใจ	X	✓
อุปลักษณะพืช		
ชบา.ชบาไพร	✓	X
กุหลาบ	✓	X
สายบัว	✓	X
บุบผา	✓	X
มาลี	✓	X
ยอดตอง	✓	X
ทานตะวัน	✓	X
ดอกดิน	✓	X
รากแก้ว	✓	X
บัว	✓	X
ช่อมะไฟ	✓	X
ชอลำไย	✓	X
ต้นรัก	✓	X
โรย	✓	X
สูงจอม	✓	X
ดอกฟ้า	✓	✓
ดอกหญ้า	✓	✓
หนาม,ชวากหนาม	✓	✓
ข้าว,ต้นข้าว	✓	✓
ดอกไม้	✓	✓
ตอ	X	✓
ขอนไม้	X	✓
ต้นกล้า	X	✓
เหี่ยว	X	✓
เฉา	X	✓

ตาราง 2 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
อุปลักษณพีช		
เลียน	X	✓
อุปลักษณสัตว์		
ตักแตน,ตักแตนตำข้าว	✓	X
ปลาเนื้ออ่อน	✓	X
ช้างเผือก	✓	X
ราชสีห์	✓	X
นกขมิ้น	✓	X
วิหค	✓	X
กระต่าย	✓	X
ปลาแก้มช้ำ	✓	X
หมูในอวย	✓	X
รัง	✓	X
กา	✓	✓
หงส์	✓	✓
เสื่อ	✓	✓
หมา,หมาวัด,หมาหมู่	X	✓
แมว	X	✓
ไก่ตาฟาง	X	✓
ลา	X	✓
จิ้งอาน	X	✓
ปลาไหล	X	✓
ปลากระดี	X	✓
วัว	X	✓
ควาย	X	✓
กบเต่าในกะลา	X	✓
งู	X	✓
หนูทดลอง	X	✓

ตาราง 2 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
อุปลักษณะสัตว์		
เชื่อง	X	✓
สวมเขา	X	✓
ตัดหาง	X	✓
อุปลักษณะอาหาร		
น้ำตาลก้นแก้ว	✓	X
อ้อย	✓	X
กากอ้อย	✓	X
ชานอ้อย	✓	X
ข้าวราดแกง	✓	X
ข้างหมูแดง	✓	X
ขึ้นนม	✓	X
รส, รสชาติ	✓	✓
หวาน	✓	✓
จี๊ด, จาง, จืดจาง	✓	✓
เนื้อโกเบ	X	✓
ปลาย่าง	X	✓
น้ำพริก	X	✓
ซอสเฟรนช์ฟรายส์	X	✓
ตะพะแห้ว	X	✓
อุปลักษณะธรรมชาติ		
จันทร์	✓	X
แสงสุริยา	✓	X
วารี	✓	X
ดารา	✓	X
หนาว	✓	X
ร้อน	✓	X
ดาว, ดวงดาว	✓	✓

ตาราง 2 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
อุปลักษณะธรรมชาติ		
ฟ้า, พากฟ้า	✓	✓
ไฟ	✓	✓
ฝน	✓	✓
น้ำ	✓	✓
ดิน	✓	✓
เงา	✓	✓
ลม	✓	✓
น้ำมัน	X	✓
ดวงเดือน	X	✓
ก้อนหิน	X	✓
ลาม	X	✓
ฟ้าผ่า	X	✓
ไอหมอก	X	✓
อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ		
มนตร์	✓	X
เทพนิยาย	✓	X
วิมาน	✓	X
นางฟ้า	✓	✓
เทวดา	X	✓
ซาตาน	X	✓
นางมาร	X	✓
พญามาร	X	✓
อุปลักษณะการแข่งขัน		
ผู้แพ้	✓	X
พ่าย	✓	✓
แพ้	✓	✓
ตัวจริง	X	✓

ตาราง 2 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปสรรค	เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
อุปสรรคการแข่งขัน		
ตัวสำรอง	X	✓
คู่แข่ง	X	✓
การแข่งขัน	X	✓
สนามรัก	X	✓
แชมป์	X	✓
เหรียญทอง	X	✓
พาวล์	X	✓
อุปสรรคการเดินทาง		
ราชรถ	✓	X
ทางรัก	✓	✓
แยกทาง	✓	✓
มือใหม่	X	✓
เว็	X	✓
ทางผ่าน	X	✓
เพื่อนร่วมทาง	X	✓
การเดินทาง	X	✓
ร่วมทาง	X	✓
หนทาง	X	✓
เส้นทาง	X	✓
ทางตัน	X	✓
สุดทาง	X	✓
อุปสรรคการเจ็บป่วย		
บ้า	✓	X
คลั่ง	✓	X
เพื่อ	✓	X
ขาดใจ	✓	X
ปวด	✓	X

ตาราง 2 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
อุปลักษณการเจ็บป่วย		
รุมเร้า	✓	X
พิษ	✓	✓
คนไข้, คนเป็นไข้	✓	✓
ยา	✓	✓
แผล, แผลกัดหนอง	✓	✓
เจ็บ	X	✓
ซ้ำ, บอบซ้ำ	X	✓
โรค	X	✓
ใจจะขาด	X	✓
อุปลักษณสิ่งของ		
มือสอง	✓	X
โซ่ทอง, เกลียวโซ่ทอง	✓	X
แจกันทอง	✓	X
คมเคียว	✓	X
เก่า	✓	X
ตุ๊กตา	X	✓
เทียนไข	X	✓
เสื้อตกสี	X	✓
รองเท้า	X	✓
อุปลักษณทรัพย์สิน		
รวย	✓	X
ราคา	✓	X
ขาย	✓	X
มีค่า	✓	X
อุปลักษณสิ่งก่อสร้าง		
ศาลาริมทาง, ศาลาพักใจ	X	✓
เสาหลัก	X	✓

ตาราง 2 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปสรรค	เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน
อุปสรรคสิ่งก่อสร้าง		
ที่พัก	X	✓
อุปสรรคการแสดง		
นางเอก	X	✓
นางร้าย	X	✓
ตัวอิจฉา	X	✓
ตัวละคร	X	✓
ไอ้เท่ง, ไอ้ทอง	X	✓
ชื่อน	X	✓
อุปสรรคการเรียนรู้		
เรียน	X	✓
วิชา	X	✓
สอน	X	✓
อุปสรรคสงคราม		
ข้าศึก	X	✓
แย่งชิง	X	✓
คุกคาม	X	✓
โยนฝ่ายอมแพ้	X	✓

ถ้อยคำอุปสรรคที่แสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนั้น พบว่ามีการใช้ภาษาที่ชาวบ้านทั่วไปเข้าใจได้ง่าย ในอุปสรรคมีมนุษย์พบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ฐานันดร ชนชั้นทางสังคม เช่น “โจร” “ฆาตกร” “ทาส” “เจ้าหญิง” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก พบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะส่วนต่างๆ ที่สำคัญของร่างกาย เช่น “แก้วตา” “ดวงใจ” “ชีวิต” “ลมหายใจ” เป็นต้น นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเพียงองค์ประกอบเดียวเหมือนกันทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน

ถ้อยคำที่พบในอุปสรรคพืชเป็นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับพืช ส่วนประกอบของพืช นำมาใช้ในการเปรียบเทียบ โดยถ้อยคำที่พบในอุปสรรคพืชทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงลูกทุ่งยุคปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงสภาพของสังคมชนบท วิธีการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ โดยเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่ง

ยุคก่อนมีการใช้ภาษาที่นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นสังคมชนบทและวิถีชีวิตอย่างชัดเจนแล้ว นั้น ยังพบถ้อยคำที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมธรรมชาติในสังคมชนบทซึ่งเป็นสังคมที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยถ้อยคำที่พบในเพลงมีการกล่าวถึงท้องทุ่ง ไร่นา ป่าไม้ เพื่อนำมาเปรียบเทียบถึงความรัก ตัวอย่างถ้อยคำที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เช่น “ซบ่าไพร” “สายบัว” “ต้นข้าว” “ดอกหญ้า” “ดอกดิน” นำมาใช้กล่าวเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ซึ่งถ้อยคำเหล่านี้เป็นพืชที่มีอยู่และพบเห็นได้ทั่วไปตามสภาพแวดล้อมธรรมชาติในชนบท ถ้อยคำ “ต้นข้าว” ถูกนำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก เช่นเดียวกันทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน ถ้อยคำดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของสังคมชนบทที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และยังแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าเวลาจะผ่านไปจากยุคสมัยก่อนจนมาถึงยุคสมัยปัจจุบัน ถ้อยคำนี้ก็ยังคงถูกนำมาใช้ในการเปรียบเทียบ เพราะข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทยที่รับประทานกันทุกวัน นอกจากถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับพืช และ ส่วนประกอบของพืชยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาการของพืช เช่น “โรย” “สูงงอม” “เหี่ยว” “เฉา” นำมาเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรักเช่นเดียวกันทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน ถ้อยคำที่พบแตกต่างกันในอุปนิสัยพืชนั้นพบว่าในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนมีการใช้ถ้อยคำอุปนิสัยที่เป็นคำพ้องความหมาย (Synonymy) คือ คำที่มีความหมายเหมือนกันแต่ต่างกันที่รูปเขียน และการอ่านออกเสียง ได้แก่ ถ้อยคำ “ดอกไม้” “บุปผา” “มาลี” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ซึ่งการใช้ถ้อยคำที่เป็นคำพ้องความหมาย นั้นพบเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนเท่านั้น

ถ้อยคำที่พบในอุปนิสัยสัตว์ทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน พบว่ามีการใช้คำนามเรียกสัตว์มาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก และสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมชนบท วิถีชีวิต ท้องทุ่ง ไร่นา โดยพบถ้อยคำ “กา” “นกขมิ้น” “ตักแตนดำข้าว” “วัว” “ควาย” “ปลากกระตี่” เป็นต้น ถ้อยคำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตและสภาพแวดล้อมธรรมชาติของสังคมชนบทที่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรรมเป็นหลักจึงสามารถพบเห็นสัตว์ต่างๆ เช่น วัว ควาย กา ตักแตนดำข้าว ได้ทั่วไปตามท้องทุ่งนา ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนอกจากคำนามเรียกชื่อสัตว์ที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมชนบทแล้ว นั้น ยังพบถ้อยคำ “หนูทดลอง” ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันด้วยเช่นกัน ซึ่งหนูทดลองเป็นสัตว์ที่นำมาใช้ในการทดลองและศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดการพัฒนาคำรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เจริญก้าวหน้าอย่างมากมาย มนุษย์สามารถคิดค้นและนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้งาน เพื่อให้เกิดประโยชน์และความสะดวกต่อมนุษย์ ซึ่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมสามารถพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและเกิดความเจริญที่แทรกซึมไปสู่สังคมชนบทในปัจจุบัน ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนอกจากพบคำนามเรียกชื่อสัตว์นำมาใช้เปรียบเทียบแล้วนั้น ยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาการของสัตว์นำมาใช้ในการเปรียบเทียบด้วย โดยพบถ้อยคำ “เซื่อง” เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอาการของสัตว์นำมาเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก ซึ่งถ้อยคำที่มี

ความหมายเกี่ยวข้องกับอาการของสัตว์นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรักพบเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันเท่านั้น

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณะอาหารทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนั้นพบถ้อยคำที่สะท้อนถึงวิถีการดำเนินชีวิต การรับประทานอาหารแบบง่ายๆ ของคนในสังคมชนบทที่เหมือนกัน โดยพบถ้อยคำ “ข้าวราดแกง” “ข้าวหมูแดง” “น้ำพริก” เป็นต้น ซึ่งอาหารดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเรียบง่ายของสังคมชนบท ที่รับประทานข้าวราดแกงหรือน้ำพริกซึ่งเป็นอาหารที่หารับประทานได้ง่ายและพบเห็นได้ทั่วไปในสังคมชนบท ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนั้นนอกจากการใช้ถ้อยคำที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเรียบง่ายในสังคมชนบทแล้วนั้น ยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาการที่เกิดจากการหลงใหลรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมเอเชียเข้ามา โดยพบถ้อยคำ “เนื้อโกเบ” ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมเอเชียและถ้อยคำ “ซอสเฟรนช์ฟรายส์” สะท้อนถึงวัฒนธรรมตะวันตก “เนื้อโกเบ” เป็นอาหารที่ได้รับความนิยมจากประเทศญี่ปุ่น เป็นเนื้อที่ลักษณะนุ่ม ฉ่ำน้ำ และเป็นอาหารที่มีราคาสูง โดยเนื้อโกเบถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ซึ่งเป็นคนที่มีรูปร่าง หน้าตาดี เป็นที่สนใจของผู้ที่พบเห็น ซึ่งเหมือนกับลักษณะของเนื้อโกเบที่มีหน้าตาและรสชาติที่น่ารับประทาน ส่วน “ซอสเฟรนช์ฟรายส์” เป็นเครื่องปรุงที่ใช้ทานคู่กับเฟรนช์ฟรายส์หรือมันฝรั่งทอดซึ่งเป็นอาหารของชาวตะวันตกที่นิยมรับประทาน โดยซอสเฟรนช์ฟรายส์ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ซึ่งเป็นคนรักใหม่ที่ได้รับความรักและความสนใจเป็นที่ถูกใจของตัวผู้รัก เหมือนกับรสชาติของซอสเฟรนช์ฟรายด์ที่รับประทานคู่กับเฟรนช์ฟรายส์แล้วเพิ่มรสชาติให้อร่อยยิ่งขึ้น นอกจากนี้ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาหารที่นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักแล้วนั้น ยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับรสชาติ ได้แก่ “หวาน” “ชื่นชม” “จี๊ดจาง” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอารมณ์รักซึ่งพบเหมือนกันทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณะธรรมชาติทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาตินำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเหมือนกัน เช่น ถ้อยคำ “ดวงดาว” “ฟ้า” “ลม” “ดิน” โดยถ้อยคำ “ดวงดาว” “ฟ้า” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีฐานะสูงศักดิ์กว่า และ ถ้อยคำ “ดิน” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีฐานะต่ำต้อยกว่า ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนมีการใช้ถ้อยคำที่เป็นคำพ้องความหมาย ได้แก่ “ดวงดาว” “ดารา” และ “น้ำ” “วารี” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ซึ่งการใช้ถ้อยคำที่เป็นคำพ้องความหมายเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักนั้นพบเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนเท่านั้น นอกจากนี้ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ได้แก่ “ฟ้าผ่า” “ลาม” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก แต่ไม่พบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนนำมาเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับบุคคล เช่น “นางฟ้า” “เทวดา” “ซาตาน” “นางมาร” นำมาใช้เปรียบเทียบ

ถึงผู้ที่มีความรัก โดยถ้อยคำ “นางฟ้า” “เทวดา” เปรียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีรูปร่างหน้าตาสวย หล่อ เห็นแล้วชวนมอง เป็นคนดีน่ารักหา ส่วนถ้อยคำ “ซาตาน” “นางมาร” เปรียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีนิสัยใจคอ โหดร้ายมีพฤติกรรมและการกระทำต่างๆ ที่ทำให้คนรักของตนเองเสียใจ และในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหนือธรรมชาตินำมาเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก เช่น ถ้อยคำ “มนตร์” “เทพนิยาย” นำมาเปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของอารมณ์รักว่าเป็นสิ่งที่มีพลังอำนาจทำให้เกิดสิ่งดีๆ หรือสิ่งอัศจรรย์ ซึ่งไม่พบการเปรียบเทียบลักษณะดังกล่าวในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน แต่พบว่าในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมีการใช้คำที่เป็นคำทับศัพท์ ได้แก่ ถ้อยคำ “ซาตาน” ซึ่งลักษณะการใช้คำทับศัพท์นี้พบเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันเท่านั้น

ถ้อยคำที่พบในอุปสรรคการแข่งขันในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้าแข่งขัน ได้แก่ “ตัวจริง” “ตัวสำรอง” “ผู้แพ้” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก และพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินและผลการแข่งขัน ได้แก่ “แพ้” “ฟาวล์” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่ผิดหวังจากความรักเหมือนกัน แต่ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันนำมาใช้เปรียบเทียบถึงความรัก ได้แก่ “การแข่งขัน” “สนามรัก” “เหรียญทอง” และยังพบถ้อยคำที่เป็นคำทับศัพท์นำมาใช้ในการเปรียบเทียบซึ่งถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันนำมาเปรียบเทียบถึงอารมณ์รักและการใช้ถ้อยคำทับศัพท์พบเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันเท่านั้น

ถ้อยคำที่พบในอุปสรรคการเดินทางนั้นพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะ ได้แก่ “รถ” “เรือ” นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเช่นเดียวกันทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง เช่น “ร่วมทาง” “แยกทาง” “ทางตัน” นำมากล่าวเปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก โดยถ้อยคำ “ร่วมทาง” แสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของอารมณ์รักว่าเป็นความรู้สึกที่สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ให้ดีขึ้นได้เรื่อยๆ และถ้อยคำ “แยกทาง” “ทางตัน” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรักที่จบลงหรือเลิกราจากกันไป

ถ้อยคำที่พบในอุปสรรคการเจ็บป่วยพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยและสิ่งที่ใช้ในการรักษา ได้แก่ “คนไข้” “ยา” นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเหมือนกันทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาการการเจ็บป่วย ได้แก่ “บ้า” “คลั่ง” “แผล” “ซ้ำ” “เจ็บ” เป็นต้น นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่ผิดหวังจากความรักเช่นเดียวกัน

ถ้อยคำที่พบในอุปสรรคสิ่งของในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของนำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเหมือนกัน โดยในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนพบถ้อยคำ “คมเคียว” นำมาเปรียบเทียบสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมชนบทที่มีวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นสังคมเกษตรกรรม ทำไร่ ไถนา ดังนั้นเคียวจึงเป็นอุปกรณ์สำคัญที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ส่วนในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนั้นพบถ้อยคำ “เทียนไข” นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักและเป็นคนรักที่มีค่าแค่เพียงบางเวลาเท่านั้น เหมือนกับเทียนไขเป็นสิ่งของที่อำนวยความสะดวกและให้แสง

สว่างในเวลาไฟฟ้าดับหรือขัดข้อง แต่เมื่อไฟฟ้าสามารถกลับมาใช้ได้ตามปกติเทียนไขก็จะหมดประโยชน์ ถ้อยคำ “รองเท้า” นำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรักที่มีฐานะต่ำต้อย เหมือนกับรองเท้าที่ใช้สำหรับเดินเหยียบย่ำอยู่บนพื้นดินเจอแต่สิ่งสกปรก เป็นต้น นอกจากนี้ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนยังพบถ้อยคำ “เก่า” นำมาใช้เปรียบเทียบกับอารมณ์รัก แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดี ห่างเหิน ทำให้ความรักนั้นต้องจบความสัมพันธ์ไป ซึ่งถ้อยคำที่นำมาเปรียบเทียบกับความรักนั้นพบเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนเท่านั้น

ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนไม่พบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณะสิ่งก่อสร้างและอุปลักษณะสงคราม โดยถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณะสิ่งก่อสร้างที่ไม่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนนั้นอาจเป็นเพราะในสังคมชนบทสมัยก่อนมีการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายไม่ยึดติดกับวัตถุหรือค่านิยมในเรื่องของสิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย ซึ่งแตกต่างไปจากสังคมชนบทในยุคปัจจุบันที่ความเจริญเติบโตทางสังคมนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากความเจริญเติบโตทางสังคมที่เกิดขึ้นในสังคมเมืองค่อยๆ แทรกซึมความเจริญ ความทันสมัย และค่านิยมในเรื่องของสิ่งก่อสร้างที่อยู่อาศัยไปยังสังคมชนบท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา บัวบาน (2548: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาค่านิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งช่วงปีพ.ศ.2540-2547 พบว่าเพลงไทยลูกทุ่งสะท้อนค่านิยมทางวัตถุในด้านที่อยู่อาศัยซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมชนบทที่มีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ส่วนถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณะสงครามที่ไม่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนอาจเป็นเพราะว่าในสังคมชนบทนั้นมีการใช้ชีวิตแบบพึ่งพิงและถ้อยที่ถ้อยอาศัย มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ พิชญ์ สมทอง (2522: 44) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของชุมชนชนบทดั้งเดิมตามแนวคิดของ Edwards T. ว่าเป็นสังคมที่โดดเด่นอยู่ตามไร่นาอันเป็นที่ทำกิน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในด้านเชื้อชาติ ประเพณี วัฒนธรรม ซึ่งแตกต่างจากในสังคมเมืองที่มีการใช้ชีวิตแบบเร่งรีบและมีอัตราการแข่งขันสูงเพื่อความสำเร็จและผลประโยชน์ของตนเอง

ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนผู้วิจัยพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณะการแสดงโดยพบถ้อยคำ “นางเอก” และพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณะการเรียนโดยพบถ้อยคำ “เรียน” และในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณะทรัพย์สินโดยพบถ้อยคำ “ราคา” ซึ่งถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณะการแสดง อุปลักษณะการเรียนในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน และถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณะทรัพย์สินในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนั้น พบเพียงแค่ถ้อยคำเดียวเท่านั้นในแต่ละประเภทอุปลักษณะซึ่งเป็นจำนวนที่น้อย ผู้วิจัยจึงไม่อาจสรุปได้ชัดเจนว่าเป็นอุปลักษณะเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับความรัก แต่ตั้งข้อสังเกตไว้โดยอาจกล่าวว่ามีอุปลักษณะการแสดง อุปลักษณะการเรียน ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน และอุปลักษณะทรัพย์สินในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันหากพบข้อมูลถ้อยคำที่มากกว่านี้

ข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณะแสดงมนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมชนบทและวิถีการดำเนินชีวิตที่เหมือนกันแล้วนั้น ผู้วิจัยพบว่าถ้อยคำอุปลักษณะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันยังสะท้อนให้เห็นถึงการเจริญเติบโตทางสังคมชนบท

ซึ่งได้รับอิทธิพลมาสังคมเมือง โดยพบการใช้ถ้อยคำที่พยายามแสดงความทันสมัยทำให้มีความเป็นชนบท ในเนื้อเพลงน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับที่นิธิ เอียวศรีวงศ์ (สุรพงษ์ สัมมถณี. 2541: 19; อ้างอิงจาก นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2528: 95-105) ได้กล่าวว่าเพลงลูกทุ่งในระยะแรกๆ มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพความจริงในสังคมชนบทเกือบทั้งสิ้น ต่อมาเมื่อการสื่อสารคมนาคมขยายตัว รูปแบบและเนื้อหาในเพลงไทยลูกทุ่งจึงเปลี่ยนแปลงโดยพยายามแสดงความทันสมัยและเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตในสังคมเมือง โดยพบว่าในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมีการใช้คำทับศัพท์เพิ่มมากขึ้น ในอุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติพบถ้อยคำ “ซาตาน” หมายถึง ตัวมารในคริสตศาสนาที่ล่อมนุษย์ให้ทำบาป คำว่าซาตานที่พบนำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงคนรักที่มีนิสัยและทำตัวไม่ดีเหมือนกับพฤติกรรมของซาตาน อุปลักษณะการแสดงพบถ้อยคำ “ซิน” หมายถึง ฉาก ซึ่งเป็นสถานที่ที่ใช้ในการถ่ายทำการแสดง เปรียบเทียบถึงสถานการณ์ของความรักที่เกิดขึ้นมีเรื่องราวต่างๆมากมาย ทั้ง สุขทุกข์ เสียใจ เหมือนกับลักษณะของฉากที่ใช้ในการแสดงที่จะมีหลายฉากและหลายๆ เรื่องราวเกิดขึ้น ส่วนคำทับศัพท์ที่พบในอุปลักษณะการแข่งขัน ได้แก่ ถ้อยคำ “แชมป์” หมายถึง ผู้ชนะ และ ถ้อยคำ “พาวล์” หมายถึง การกระทำของผู้ที่ทำผิดกติกา คำว่าแชมป์นำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงผู้ที่สมหวังในความรัก และพาวล์เปรียบเทียบถึงอาการที่ผิดหวังจากความรัก ถ้อยคำอุปลักษณะที่ใช้คำทับศัพท์ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีการขยายตัวแทรกซึมเข้าไปสู่สังคมชนบท ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมชนบทที่เริ่มมีความเป็นสังคมเมืองและความทันสมัยมากขึ้น ซึ่งลักษณะการใช้คำทับศัพท์และคำที่แสดงการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติมาใช้นั้นพบเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันเท่านั้น

2. การเปรียบเทียบอุปลักษณะความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบประเภทอุปลักษณะเกี่ยวกับความรักและถ้อยคำอุปลักษณะที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันว่าเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร

ตาราง 3 แสดงประเภทอุปลักษณะความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

ประเภทอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
1. อุปลักษณะมนุษย์	✓	✓
2. อุปลักษณะพืช	✓	✓
3. อุปลักษณะสัตว์	✓	✓
4. อุปลักษณะอาหาร	✓	✓

ตาราง 3 (ต่อ)

ประเภทอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
5. อุปลักษณะสิ่งก่อสร้าง	✓	✓
6. อุปลักษณะธรรมชาติ	✓	✓
7. อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ	✓	✓
8. อุปลักษณะการแสดง	✓	✓
9. อุปลักษณะการแข่งขัน	✓	✓
10. อุปลักษณะการเดินทาง	✓	✓
11. อุปลักษณะการเรียน	✓	✓
12. อุปลักษณะการเจ็บป่วย	✓	✓
13. อุปลักษณะสิ่งของ	✓	✓
14. อุปลักษณะสงคราม	✓	X
15. อุปลักษณะเพลง	X	✓

จากตารางเปรียบเทียบอุปลักษณะความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบอุปลักษณะที่เหมือนกัน 13 อุปลักษณะ ได้แก่ 1. อุปลักษณะมนุษย์ 2. อุปลักษณะพืช 3. อุปลักษณะสัตว์ 4. อุปลักษณะอาหาร 5. อุปลักษณะสิ่งก่อสร้าง 6. อุปลักษณะธรรมชาติ 7. อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ 8. อุปลักษณะการแสดง 9. อุปลักษณะการแข่งขัน 10. อุปลักษณะการเดินทาง 11. อุปลักษณะการเรียน 12. อุปลักษณะการเจ็บป่วย 13. อุปลักษณะสิ่งของ และพบอุปลักษณะความรักที่แตกต่างกันระหว่างเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน คือ พบอุปลักษณะสงครามในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันเท่านั้น และพบอุปลักษณะเพลงในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันเท่านั้น

ตาราง 4 แสดงถ้อยคำอุปลักษณะความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลปัจจุบัน

ถ้อยคำอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
อุปลักษณะมนุษย์		
มือที่สาม	✓	X
ชีวิต	✓	X
ใจ	✓	X

ตาราง 4 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
อุปลักษณะมนุษย์		
ฆาตกร	✓	X
ทาส	✓	X
เจ้าหญิง	✓	✓
ดวงใจ	✓	✓
ลมหายใจ	✓	✓
ขอทาน	X	✓
อุปลักษณะพืช		
ตอ	✓	X
ขอนไม้	✓	X
ดอกหญ้า	✓	X
ต้นกล้า	✓	X
ข้าว	✓	X
เหี่ยว	✓	X
เฉา	✓	X
เสียน	✓	X
ขวากหนาม	✓	X
ดอกฟ้า	✓	✓
ดอกไม้	✓	✓
ต้นไม้	X	✓
ใบไม้	X	✓
เติบโต	X	✓
ต้นไทร	X	✓
ปลูก	X	✓
เพาะ	X	✓
รด	X	✓
หล่อเลี้ยง	X	✓

ตาราง 4 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
อุปลักษณสัตว์		
แมว	✓	X
ไก่ตาฟาง	✓	X
กา	✓	X
ลา	✓	X
เสื่อ	✓	X
หงส์	✓	X
จงอาง	✓	X
ปลาไหล	✓	X
ปลากะต๋	✓	X
วัว	✓	X
กบเขม่าในกะลา	✓	X
งู	✓	X
หนูทดลอง	✓	X
เขื่อง	✓	X
สวมเขา	✓	X
ตัดหาง	✓	X
ควาย	✓	✓
หมา,หมาวัด	✓	✓
แพะรับบาป	X	✓
อุปลักษณอาหาร		
เนื้อโกเบ	✓	X
ปลาอย่าง	✓	X
น้ำพริก	✓	X
ซอสเฟรนช์ฟรายส์	✓	X
แทะแห้ว	✓	X
รสชาติ	✓	✓
หวาน	✓	✓

ตาราง 4 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
อุปลักษณะอาหาร		
จาง, จืดจาง	✓	✓
ขม	X	✓
หวานเย็น	X	✓
น้ำแข็ง	X	✓
อุปลักษณะสิ่งก่อสร้าง		
เสาหลัก	✓	X
ศาลา	✓	X
ที่ปัก	✓	✓
สะพาน	X	✓
พัง	X	✓
เครื่องชำรุด	X	✓
อุปลักษณะธรรมชาติ		
น้ำมัน	✓	X
ดวงเดือน	✓	X
ก้อนหิน	✓	X
เงา	✓	X
ลาม	✓	X
ฟ้าผ่า	✓	X
ฝน	✓	X
ไอหมอก	✓	X
ไฟ. แสงไฟ	✓	✓
ดวงดาว, แสงดาว	✓	✓
ฟ้า	✓	✓
ดิน, เศษดิน	✓	✓
ลม	✓	✓
น้ำ	✓	✓
ทราย	X	✓

ตาราง 4 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณ์	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
อุปลักษณ์ธรรมชาติ		
ฝุ่น, เศษฝุ่น	X	✓
อากาศ	X	✓
ตะวัน, แสงตะวัน	X	✓
ออกซิเจน	X	✓
ทราย	X	✓
ฤดูออกหัก	X	✓
ละออง	X	✓
ไอ	X	✓
มรสุม	X	✓
มหันตภัย	X	✓
อุปลักษณ์สิ่งเหนือธรรมชาติ		
ซาตาน	✓	X
นางมาร	✓	X
พญามาร	✓	X
นางฟ้า	✓	✓
เทวดา	✓	✓
ปาฏิหาริย์	X	✓
ความฝัน	X	✓
อุปลักษณ์การแสดง		
นางร้าย	✓	X
ตัวอิจฉา	✓	X
ไอ้เท่ง, ไอ้ทอง	✓	X
ซื่น	✓	X
ตัวละคร	✓	✓
นางเอก	✓	✓
ละคร	X	✓

ตาราง 4 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
อุปลักษณะการแสดง		
ตอนต่อไป	X	✓
ฉาก,ฉากสุดท้าย	X	✓
ตอนอวสาน	X	✓
ตอนสุดท้าย	X	✓
อุปลักษณะการแข่งขัน		
ตัวสำรอง	✓	X
คู่แข่ง	✓	X
แชมป์	✓	X
พาวล์	✓	X
สนามรัก	✓	X
การแข่งขัน	✓	X
เหรียญทอง	✓	X
ตัวจริง	✓	✓
แพ้.พ่าย	✓	✓
ชนะ	X	✓
คู่แข่ง	X	✓
อุปลักษณะการเดินทาง		
มือใหม่	✓	X
เร็ว	✓	X
ทางผ่าน	✓	X
เพื่อนร่วมทาง	✓	X
หนทาง	✓	X
เส้นทาง	✓	X
สุดทาง	✓	X
เดิน,เดินทาง,การเดินทาง	✓	✓
ร่วมทาง	✓	✓

ตาราง 4 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
อุปลักษณะการเดินทาง		
ทางรัก	✓	✓
ทางตัน	✓	✓
แยกทาง	✓	✓
ทางผ่าน	✓	✓
รถประชั้น 3	X	✓
ก้าวหน้า	X	✓
ถนน	X	✓
รถ	X	✓
ขับรถ	X	✓
จอด	X	✓
เดินจาก	X	✓
อุปลักษณะการเรียน		
สอน	✓	X
เรียน	✓	✓
วิชา	✓	✓
หนังสือ	X	✓
บทเรียน	X	✓
โจทย์	X	✓
อุปลักษณะการเจ็บป่วย		
คนไข้	✓	X
ยา	✓	X
พิษ	✓	X
ไข้, บอบไข้	✓	X
ใจจะขาด	✓	X
แผล, แผลกั๊ดหนอง	✓	✓
เจ็บ	✓	✓

ตาราง 4 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณะ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
อุปลักษณะการเจ็บป่วย		
โรค	✓	✓
คนบ้าบอ	X	✓
คนพินเพื่อน	X	✓
ตาบอด	X	✓
ขาดใจ	X	✓
ปวดร้าว	X	✓
ความจำเสื่อม	X	✓
ความจำสั้น	X	✓
ป่วย	X	✓
ไม่สบาย	X	✓
อุปลักษณะสิ่งของ		
เทียนไข	✓	X
เสื้อตกสี	✓	X
รองเท้า	✓	X
ตุ๊กตา	✓	X
กระดาด	X	✓
มือสอง	X	✓
เข็ม	X	✓
ชำรุด	X	✓
ร้าว	X	✓
แตก	X	✓
กล่อง	X	✓
อุปลักษณะสงคราม		
ข้าศึก	✓	X
แย่งชิง	✓	X
คุกคาม	✓	X

ตาราง 4 (ต่อ)

ถ้อยคำอุปลักษณ	เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน	เพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน
อุปลักษณสงคราม		
โยนผ้ายอมแพ้	✓	X
อุปลักษณเพลง		
เพลง, บทเพลง	X	✓
คำร้อง	X	✓
ทำนอง	X	✓
ถ้อยคำ	X	✓

ถ้อยคำอุปลักษณแสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันยังสะท้อนความเป็นสังคมชนบทให้เห็นอยู่ แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่าถ้อยคำอุปลักษณในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนั้นมีการใช้ถ้อยคำที่เหมือนกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันมากขึ้นด้วย ในอุปลักษณมนุษย์พบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ฐานันดร ชนชั้นทางสังคมนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก และพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะส่วนต่างๆ ที่สำคัญของร่างกาย นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่ความรักเพียงองค์ประกอบเหมือนกันทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณพืชทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันนั้นพบถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืช ส่วนประกอบของพืช เช่น “ตอ” “ขอนไม้” “ใบไม้” “ต้นไม้” เป็นต้น นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำ “ต้นข้าว” ถูกนำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ถ้อยคำดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของสังคมชนบทที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาการที่เกิดขึ้นกับพืช ได้แก่ “เหี่ยว” “เฉา” “เติบโต” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืช เช่น “รด” “เพาะ” “หล่อเลี้ยง” “เลี้ยงน” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณสัตว์ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันนั้นพบว่ามีการใช้คำนามเรียกชื่อสัตว์โดยพบถ้อยคำ “หมา” “ควาย” “ลา” “แพะรับบาป” เป็นต้น นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเหมือนกัน แต่ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนั้นยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของสัตว์และอวัยวะของสัตว์ ได้แก่ “เขื่อง” “ตัดหาง” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรักอีกด้วยซึ่งไม่พบถ้อยคำดังกล่าวในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังพบว่าในเพลงไทย

ลูกทุ่งยุคปัจจุบันมีการใช้ถ้อยคำที่เป็นคำนามเรียกชื่อสัตว์ที่หลากหลายกว่าในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน และถ้อยคำที่พบนั้นยังสะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมธรรมชาติและความเป็นสังคมชนบท โดยพบถ้อยคำ “กา” “ปลาไหล” “ปลากะตือ” “วัว” เป็นต้น ซึ่งเป็นสัตว์ที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปตามท้องทุ่งนา นอกจากนี้ ถ้อยคำที่สะท้อนให้เห็นความเป็นสังคมชนบทแล้วนั้น ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันยังพบถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และวิทยาการต่างๆ โดยพบถ้อยคำ “หนูทดลอง” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณอาหารในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาหาร โดยพบถ้อยคำ “ปลาข้าง” “หวานเย็น” “เนื้อโกเบ” “น้ำแข็ง” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเหมือนกัน และยังพบถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวกับรสชาติของอาหาร ได้แก่ “หวาน” “ขม” “จี๊ดจาง” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอารมณ์รักเหมือนกันอีกด้วย นอกจากนี้ในเพลงไทยลูกทุ่งปัจจุบันยังพบถ้อยคำที่สะท้อนให้เห็นถึงการหลงใหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติในเรื่องของอาหาร โดยพบถ้อยคำ “เนื้อโกเบ” และถ้อยคำ “ซอสเฟรนช์ฟรายส์”

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณสิ่งก่อสร้างในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันนั้นพบถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายของสิ่งก่อสร้างโดยพบถ้อยคำ “เสาหลัก” “ศาลา” “ที่พัก” “สะพาน” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเหมือนกัน นอกจากนี้ในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันยังพบถ้อยคำ “เครือข่ายรัก” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงความรัก เครือข่ายคือกลุ่มของคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์สื่อสารชนิดต่างๆ ที่นำมาเชื่อมต่อกันเพื่อให้ผู้ใช้เครือข่ายสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้อุปกรณ์ต่างๆ ร่วมกันในเครือข่ายได้ เช่น เครือข่ายของโทรศัพท์ (สถาบันนวัตกรรมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้. 2556: ออนไลน์) คำว่า “เครือข่ายรัก” ที่ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงอารมณ์รักสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้า ความทันสมัย ในสังคมปัจจุบันที่การติดต่อสื่อสารไร้สายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและได้ถูกนำมาใช้เป็นประโยชน์อย่างมาก

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณธรรมชาติทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาตินำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเหมือนกัน เช่น ถ้อยคำ “ดวงดาว” “ฟ้า” “น้ำ” “ไฟ” “ก้อนหิน” เป็นต้น โดยถ้อยคำ “ดวงดาว” “ฟ้า” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีฐานะสูงศักดิ์กว่า และ ถ้อยคำ “ก้อนหิน” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีฐานะต่ำต้อยกว่า ถ้อยคำ “ไฟ” เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีนิสัยใจร้อน หุนหัน พลันแล่น ส่วนถ้อยคำ “น้ำ” เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีนิสัยใจเย็น ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ได้แก่ “ฟ้าผ่า” “ลाम” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก ในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับฤดูโดยพบถ้อยคำ “ฤดูออกหัก” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก และพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ โดยพบถ้อยคำ “ลม” “ไอ” “ฝุ่น” “ไฟ” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอารมณ์รักเหมือนกันในเพลงทั้งสองประเภท นอกจากนี้ในเพลงไทยสากลยุค

ปัจจุบันพบถ้อยคำ “ออกซิเจน” ซึ่งเป็นการใช้คำทับศัพท์ที่แสดงถึงอิทธิพลการหลงใหลเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก ออกซิเจน เป็นธาตุชนิดหนึ่งในตารางธาตุมีความสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ใช้ในกระบวนการหายใจ นำมาใช้เปรียบเทียบถึงคนรักว่าเป็นคนสำคัญและเป็นมีความหมายต่อตัวผู้รักขาดไม่ได้

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณสิ่งเหนือธรรมชาติทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับบุคคล เช่น “นางฟ้า” “เทวดา” “ซาตาน” “นางมาร” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยถ้อยคำ “นางฟ้า” “เทวดา” เปรียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีรูปร่างหน้าตาสวยหล่อ เห็นแล้วชวนมองเป็นคนดีน่าคบหา ส่วนถ้อยคำ “ซาตาน” “นางมาร” เปรียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีนิสัยใจคอโหดร้ายมีพฤติกรรมและการกระทำต่างๆ ที่ทำให้คนรักของตนเอง ถ้อยคำ “ปาฏิหาริย์” นำมาใช้เปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงผู้ที่มีความรักว่าเป็นบุคคลที่มีพลังอำนาจสามารถทำให้ความรักที่เกิดขึ้นนั้นเจอแต่ดี ๆ

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณการแสดงพบถ้อยคำ “นางเอก” “นางร้าย” “ตัวละคร” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเหมือนกันในเพลงทั้งสองประเภท นอกจากนี้ในเพลงในลูกทุ่งยุคปัจจุบันยังพบถ้อยคำที่แสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านของไทยโดยพบถ้อยคำ “ไอ้เท่ง” “ไอ้ทอง” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงคนรักที่ไม่มีมีความสำคัญถูกมองข้าม ไอ้เท่งและไอ้ทองเป็นตัวละครในหนังตะลุงที่มีชื่อเสียงโดยหนังตะลุงเป็นประเพณีพื้นบ้านที่นิยมเล่นในภาคใต้ ซึ่งลักษณะการใช้ถ้อยคำที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและประเพณีพื้นบ้านนี้พบเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันเท่านั้น ถ้อยคำที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนอกจากจะสะท้อนประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้านแล้วนั้น ยังพบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่เป็นคำทับศัพท์ด้วยเช่นกัน โดยพบถ้อยคำ “ซีน” ส่วนในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันนั้นพบถ้อยคำ “ตอนต่อไป” “ฉากสุดท้าย” “ตอนอวสาน” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงสถานการณ์ของอารมณ์รักที่เกิดขึ้น

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณการแข่งขันในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้าแข่งขัน ได้แก่ “ตัวจริง” “ตัวสำรอง” “คู่ซ้อม” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก และพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินและผลการแข่งขัน ได้แก่ “ชนะ” “แพ้” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่ผิดหวังจากความรักเหมือนกัน แต่ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันนำมาใช้เปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก ได้แก่ “การแข่งขัน” “สนามรัก” “เหรียญทอง” และยังพบถ้อยคำที่เป็นคำทับศัพท์นำมาใช้ในการเปรียบเทียบ โดยพบถ้อยคำ “แชมป์” “ฟาวล์” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก

ถ้อยคำที่พบในอุปลักษณการเดินทางนั้นพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะ ได้แก่ “ราทรถ” “รถประกันชั้น 3” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเช่นเดียวกันทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน และพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง เช่น “ถนน” “หนทาง” “แยกทาง” “ทางตัน” นำมากล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก โดยถ้อยคำ “ถนน” “หนทาง” แสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของ

ความรักว่าเป็นความรู้สึกที่สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ให้ดีขึ้นได้เรื่อยๆ และถ้อยคำ “แยกทาง” “ทางตัน” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรักที่จบลงหรือเลิกราจากกันไป

ถ้อยคำที่พบในอุปสรรคการณ์การเรียนในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการเรียนโดยพบถ้อยคำ “เรียน” “สอน” “หนังสือ” “วิชา” “โจทย์” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอารมณ์รักว่าเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะสามารถช่วยให้ความสัมพันธ์ของความรักที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ยืนยาว

ถ้อยคำที่พบในอุปสรรคการณ์การเจ็บป่วยพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยและสิ่งที่ใช้ในการรักษา ได้แก่ “คนไข้” “คนบ้าบอ” “คนพินเพื่อน” “ยา” นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเหมือนกันทั้งในเพลงเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาการการเจ็บป่วย ได้แก่ “แผล” “เจ็บ” “ตาบอด” “ป่วย” “ไม่สบาย” เป็นต้น นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่ผิดหวังจากความรักเช่นเดียวกัน

ถ้อยคำที่พบในอุปสรรคการณ์สิ่งของในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายสิ่งของโดยพบถ้อยคำ “เทียนไข” “รองเท้า” “ตุ๊กตา” “เข็ม” นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักเหมือนกัน นอกจากนี้ในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันยังพบถ้อยคำลักษณะที่เกิดขึ้นกับสิ่งของ ได้แก่ “เก่า” “ชำรุด” “ร้าว” “แตก” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอารมณ์รัก แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดี ห่างเหิน ทำให้ความรักนั้นต้องจบความสัมพันธ์ไป ซึ่งถ้อยคำที่นำมาเปรียบเทียบถึงความรักนั้นพบเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งสากลยุคปัจจุบันเท่านั้น

ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันไม่พบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปสรรคณ์เพลง โดยสาเหตุที่ไม่พบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปสรรคณ์เพลงนั้นอาจเป็นเพราะในสังคมชนบทมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายและชอบฟังเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิต สภาพสังคมชนบท ท้องทุ่งนา มีดนตรี ทำนอง คำร้องที่ฟังสบายๆ แต่การสร้างสรรคผลงานเพลงในปัจจุบันส่วนใหญ่มีปัจจัยทางเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง และเน้นไปที่การแต่งเพลงให้มีเนื้อหาที่สามารถขายได้ เพลงส่วนใหญ่ในปัจจุบันจึงเป็นเพลงที่แต่งขึ้นสำหรับวัยรุ่นซึ่งส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก ซึ่งสอดคล้องกับที่รุ่งฤดี ห่อนาค (2541: 24-25) ได้กล่าวว่าสภาพเศรษฐกิจที่บีบรัดมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานเพลง การแต่งเพลงให้ขายได้นั้น นอกจากดนตรี ทำนองและคำร้องแล้วเนื้อหาก็เป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะเพลงสำหรับวัยรุ่นซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวของความรัก เพราะว่ามีหลายแง่มุมที่เสนอ เรื่องของความรักเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันเพลงประเภทนี้เข้าถึงได้ง่าย ได้รับความนิยมและส่งผลต่อยอดขาย จึงทำให้เพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคมชนบท ธรรมชาติ ท้องทุ่งไร่นาในปัจจุบันนั้นลดน้อยลงและอาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้ฟังเพลงที่อาศัยอยู่ในสังคมชนบท ส่วนถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปสรรคณ์สงครามที่ไม่พบในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันอาจเป็นเพราะว่าในสังคมเมืองนั้นมีการใช้ชีวิตแบบเร่งรีบแข่งขันกันเพื่อความสำเร็จและผลประโยชน์ของตนเอง ซึ่งการใช้ชีวิตแบบเร่งรีบและแข่งขันกันอยู่ตลอดเวลาถือว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นและพบเห็นอยู่เป็นประจำใน

สังคมเมืองจนกลายเป็นความเคยชินของผู้คนที่ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมือง ที่ความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันผู้วิจัยพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปสรรคทรัพย์สินโดยพบถ้อยคำ “ราคา” และในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปสรรคทรัพย์สินเช่นเดียวกันโดยพบถ้อยคำ “มีค่า” ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปสรรคทรัพย์สินในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันนั้น พบเพียงแค่ถ้อยคำเดียวเท่านั้นซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยเกินไป ผู้วิจัยจึงไม่อาจสรุปได้ชัดเจนว่าเป็นอุปสรรคเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก แต่ตั้งข้อสังเกตไว้โดยอาจกล่าวว่ามีอุปสรรคทรัพย์สินในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันหากพบข้อมูลถ้อยคำที่มากกว่านี้

จากการเปรียบเทียบถ้อยคำอุปสรรคความรักระหว่างเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่าการใช้ถ้อยคำอุปสรรคในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนั้นเหมือนกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันมากขึ้น ในด้านความทันสมัย ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการหลังไหลของวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองในปัจจุบันที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วนั้นได้แทรกซึมไปสู่สังคมชนบทด้วยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันก็ยังพบถ้อยคำการใช้ภาษาชาวบ้านที่เข้าใจได้ง่ายและสะท้อนสภาพสังคมชนบท วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านให้เห็นอยู่ซึ่งแตกต่างจากเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันอย่างชัดเจน โดยในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันเน้นการใช้ถ้อยคำที่ทันสมัย การใช้คำทับศัพท์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

บทที่ 6

สรุป อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบอุปสรรคความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถ้อยคำอุปสรรคเกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน มโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน โดยอธิบายการถ่ายโยงความหมายจากมโนทัศน์ต้นทางไปยังมโนทัศน์ปลายทาง และเปรียบเทียบอุปสรรคความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและอุปสรรคความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนจากหนังสือพินานเพลง เล่ม 1-4 เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันจากหนังสือเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิต Vol.1-Vol.5 และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันจากหนังสือเพลง The Guitar Year Book 2008-2012 ประเภทละ 400 เพลง รวมทั้งหมด 1,200 เพลง ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ทฤษฎีอุปสรรคเชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor theory) ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) และแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโยงความหมายของครุฑ (Cruse. 2004) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

ผู้วิจัยวิเคราะห์ถ้อยคำอุปสรรคความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบอุปสรรคเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน 11 อุปสรรค เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน 14 อุปสรรคและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน 14 อุปสรรค โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ประเภทของอุปสรรคเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน จากการวิเคราะห์ถ้อยคำอุปสรรคที่เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน สามารถสะท้อนอุปสรรคเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก 11 อุปสรรค ได้แก่

- 1.1.1 [ความรักคือมนุษย์]
- 1.1.2 [ความรักคือพืช]
- 1.1.3 [ความรักคือสัตว์]
- 1.1.4 [ความรักคือทรัพย์สิน]
- 1.1.5 [ความรักคืออาหาร]

- 1.1.6 [ความรักคือธรรมชาติ]
- 1.1.7 [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]
- 1.1.8 [ความรักคือการแข่งขัน]
- 1.1.9 [ความรักคือการเดินทาง]
- 1.1.10 [ความรักคือการเจ็บป่วย]
- 1.1.11 [ความรักคือสิ่งของ]

จากการวิเคราะห์อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนตามองค์ประกอบของความรัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรัก อาการที่เกิดจากความรัก และอารมณ์รัก พบอุปลักษณะพิเศษเพียงอุปลักษณะเดียวที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ อุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรัก 2 องค์ประกอบเหมือนกัน คือ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก ได้แก่ อุปลักษณะอาหาร อุปลักษณะธรรมชาติ อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ อุปลักษณะเดินทาง อุปลักษณะสิ่งของ ส่วนอุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบที่เหมือนกัน คือ ผู้ที่มีความรักและอาการที่เกิดจากความรัก ได้แก่ อุปลักษณะสัตว์และอุปลักษณะการเจ็บป่วย อุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักได้เพียงองค์ประกอบเดียว ได้แก่ อุปลักษณะมนุษย์ และอุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้เหมือนกันเพียงองค์ประกอบเดียวคืออารมณ์รัก ได้แก่ อุปลักษณะทรัพย์สิน อุปลักษณะการแข่งขัน

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน ทั้ง 11 ประเภทนี้ มีการถ่ายโยงความหมายระหว่างมโนทัศน์ต้นทางไปยังมโนทัศน์ปลายทาง โดยพบว่าในการถ่ายโยงความหมายนั้นแสดงความสัมพันธ์ 2 ประเภท ได้แก่ การถ่ายโยงทางความหมายแบบภวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) และ การถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence) โดยในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนพบอุปลักษณะที่มีการถ่ายโยงแสดงความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ 7 อุปลักษณะ ได้แก่ อุปลักษณะมนุษย์ อุปลักษณะสัตว์ อุปลักษณะทรัพย์สิน อุปลักษณะธรรมชาติ อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ อุปลักษณะการแข่งขัน และอุปลักษณะสิ่งของ อุปลักษณะที่มีการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์ 4 อุปลักษณะ ได้แก่ อุปลักษณะพืช อุปลักษณะอาหาร อุปลักษณะการเดินทาง อุปลักษณะการเจ็บป่วย

1.2 ประเภทของอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์หัตถ์คำอุปลักษณะเกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันสามารถสะท้อนอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก 14 อุปลักษณะ ได้แก่

- 1.2.1 [ความรักคือมนุษย์]

- 1.2.2 [ความรักคือพีช]
- 1.2.3 [ความรักคือสัตว์]
- 1.2.4 [ความรักคืออาหาร]
- 1.2.5 [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง]
- 1.2.6 [ความรักคือธรรมชาติ]
- 1.2.7 [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]
- 1.2.8 [ความรักคือการแสดง]
- 1.2.9 [ความรักคือการแข่งขัน]
- 1.2.10 [ความรักคือการเดินทาง]
- 1.2.11 [ความรักคือการเรียน]
- 1.2.12 [ความรักคือการเจ็บป่วย]
- 1.2.13 [ความรักคือสิ่งของ]
- 1.2.14 [ความรักคือสงคราม]

จากการวิเคราะห์อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน ตามองค์ประกอบของความรัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรัก อากาที่เกิดจากความรักและอารมณ์รัก พบอุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ อุปลักษณะพีช อุปลักษณะอาหาร อุปลักษณะธรรมชาติ อุปลักษณะการแข่งขัน อุปลักษณะสงคราม อุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบเหมือนกัน คือ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก ได้แก่ อุปลักษณะการแสดง อุปลักษณะการเดินทาง อุปลักษณะการเจ็บป่วย และอุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ คือ ผู้ที่มีความรักและอากาที่เกิดจากความรัก ได้แก่ อุปลักษณะสัตว์ อุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักได้เพียงองค์ประกอบ ได้แก่ อุปลักษณะมนุษย์ อุปลักษณะสิ่งก่อสร้าง อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ อุปลักษณะสิ่งของ ส่วนในอุปลักษณะการเรียนจำแนกไว้ในองค์ประกอบอารมณ์รักได้องค์ประกอบเดียว

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันทั้ง 14 อุปลักษณะนี้ มีการถ่ายโยงความหมายระหว่างมโนทัศน์ต้นทางไปยังมโนทัศน์ปลายทาง โดยพบว่าในการถ่ายโยงความหมายนั้นแสดงความสัมพันธ์ 2 ประเภท ได้แก่ การถ่ายโยงทางความหมายแบบภวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) และการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence) โดยในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบอุปลักษณะที่มีการถ่ายโยงแสดงความสัมพันธ์แบบ ภวสัมพันธ์ 8 อุปลักษณะ ได้แก่ อุปลักษณะมนุษย์ อุปลักษณะสัตว์ อุปลักษณะสิ่งก่อสร้าง อุปลักษณะธรรมชาติ อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ อุปลักษณะการแสดง อุปลักษณะการเรียน อุปลักษณะสิ่งของและ

อุปลักษณะที่มีการถ่ายโยงความสัมพันธ์แบบญาติสัมพันธ์ 6 อุปลักษณะ ได้แก่ อุปลักษณะพีช อุปลักษณะอาหาร อุปลักษณะการแข่งขัน อุปลักษณะการเดินทาง อุปลักษณะการเจ็บป่วย อุปลักษณะสงคราม

1.3 ประเภทของอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

การวิเคราะห์ถ้อยคำอุปลักษณะเกี่ยวกับความรักในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน สามารถสะท้อนอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก 14 อุปลักษณะ ได้แก่

- 1.3.1 [ความรักคือมนุษย์]
- 1.3.2 [ความรักคือพีช]
- 1.3.3 [ความรักคือสัตว์]
- 1.3.4 [ความรักคืออาหาร]
- 1.3.5 [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง]
- 1.3.6 [ความรักคือธรรมชาติ]
- 1.3.7 [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ]
- 1.3.8 [ความรักคือการแสดง]
- 1.3.9 [ความรักคือการแข่งขัน]
- 1.3.10 [ความรักคือการเดินทาง]
- 1.3.11 [ความรักคือการเรียน]
- 1.3.12 [ความรักคือการเจ็บป่วย]
- 1.3.13 [ความรักคือสิ่งของ]
- 1.3.14 [ความรักคือเพลง]

จากการวิเคราะห์อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน ตามองค์ประกอบของความรัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ที่มีความรัก อาการที่เกิดจากความรักและอารมณ์รัก พบอุปลักษณะพีชและอุปลักษณะธรรมชาติจำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ อุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบเหมือนกัน คือ ผู้ที่มีความรักและอาการที่เกิดจากความรัก ได้แก่ อุปลักษณะการแข่งขันและอุปลักษณะการเจ็บป่วย ส่วนอุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรัก 2 องค์ประกอบเหมือนกัน คือ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก ได้แก่ อุปลักษณะสิ่งก่อสร้าง อุปลักษณะการแสดง อุปลักษณะการเดินทาง อุปลักษณะสิ่งของ อุปลักษณะอาหาร อุปลักษณะที่ปรากฏในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักเพียงองค์ประกอบเดียวเหมือนกัน ได้แก่ อุปลักษณะมนุษย์ อุปลักษณะสัตว์ อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ อุปลักษณะเพลง ส่วนอุปลักษณะที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบอารมณ์รักได้เพียงองค์ประกอบเดียว ได้แก่ อุปลักษณะการเรียน

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันทั้ง 14 ประเภทนี้ มีการถ่ายโยงความหมายระหว่างถ้อยคำที่นำมาใช้เป็นมโนทัศน์ต้นทางไปยังมโนทัศน์ปลายทาง โดยพบว่าในการโยงความหมายนั้นแสดงความสัมพันธ์ 2 ประเภท ได้แก่ การถ่ายโยงทางความหมายแบบภวสัมพันธ์ (Ontological correspondence) และการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์ (Epistemic correspondence) โดยในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงแสดงความสัมพันธ์แบบภวสัมพันธ์ 5 อุปลักษณ์ ได้แก่ อุปลักษณ์มนุษย์ อุปลักษณ์สัตว์ อุปลักษณ์ธรรมชาติ อุปลักษณ์สิ่งเหนือธรรมชาติ อุปลักษณ์เพลง และอุปลักษณ์ที่มีการถ่ายโยงความหมายแบบญาณสัมพันธ์ 9 อุปลักษณ์ ได้แก่ อุปลักษณ์พืช อุปลักษณ์อาหาร อุปลักษณ์สิ่งก่อสร้าง อุปลักษณ์การแสดง อุปลักษณ์การแข่งขัน อุปลักษณ์การเดินทาง อุปลักษณ์การเรียน อุปลักษณ์เจ็บป่วย อุปลักษณ์สิ่งของ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันมีความแตกต่างกัน โดยในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนไม่พบอุปลักษณ์ทรัพย์สิน อุปลักษณ์สิ่งก่อสร้าง อุปลักษณ์การแสดง และอุปลักษณ์เพลง ทั้งนี้เป็นเพราะในสังคมสมัยก่อนมีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่ายและไม่ยึดติดกับวัตถุค่านิยมในเรื่องของที่อยู่อาศัย สิ่งก่อสร้าง และสื่อต่างๆ ในส่วนของเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันไม่พบอุปลักษณ์เพลงทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาเพลงในปัจจุบันมีปัจจัยทางเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง เพลงส่วนใหญ่เป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัยรุ่นและความรัก (รุ่งฤดี ห่อนาค. 2541: 24-25) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นชนบทลดน้อยลงและไม่ตรงกับความต้องการของผู้ฟังที่อาศัยอยู่ในสังคมชนบท ที่ยังคงชอบฟังเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมท้องทุ่ง ไร่ นา ในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันนั้นไม่พบอุปลักษณ์สงครามอาจเป็นเพราะการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมเมืองต้องพบเจอกับการแข่งขันและการเร่งรีบที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำทุกวัน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตของคนในสังคมเมืองซึ่งถือเป็นเรื่องปกติและกลายเป็นความเคยชิน

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณ์การแสดงในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน โดยพบถ้อยคำ “นางเอก” และพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณ์การเรียนโดยพบถ้อยคำ “เรียน” ในส่วนของเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณ์ทรัพย์สินโดยพบถ้อยคำ “ราคา” และในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันนั้นพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณ์ทรัพย์สินเช่นเดียวกันโดยพบถ้อยคำ “มีค่า” ซึ่งถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณ์การแสดง อุปลักษณ์การเรียน และอุปลักษณ์ทรัพย์สินที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันนั้น พบแค่เพียงถ้อยคำเดียวเท่านั้นในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ซึ่งข้อมูลถ้อยคำที่พบนั้นเป็นจำนวนที่น้อยเกินไป ผู้วิจัยจึงไม่อาจสรุปได้ชัดเจนว่าเป็นอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก แต่ตั้งข้อสังเกตไว้โดยอาจกล่าวว่ามีอุปลักษณ์การแสดง อุปลักษณ์การเรียน ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน และอุปลักษณ์ทรัพย์สินในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน หากพบข้อมูลถ้อยคำที่มากกว่านี้

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อสิ่งที้นำมาใช้เปรียบเทียบถึงความรัก ได้แก่ มนุษย์ พืช สัตว์ ทรัพย์สิน อาหาร ธรรมชาติ สิ่งเหนือธรรมชาติ การแสดง การแข่งขัน การเดินทาง การเรียน การเจ็บป่วย สิ่งของ สิ่งก่อสร้าง สงคราม เพลง และเวลา ซึ่งสามารถอธิบายและนำเสนอให้เห็นถึงความคิดของผู้ใช้ภาษาในเรื่องความรัก ดังนี้

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นมนุษย์] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ โดยสังเกตได้จากการพบถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอวัยวะหรือสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์นำมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก เช่น ถ้อยคำ “ดวงใจ” “ชีวิต” “ลมหายใจ” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงคนรักว่ามีความสำคัญขาดไม่ได้ เหมือนกับร่างกายของมนุษย์ที่ไม่สามารถขาดอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งไปได้ เพราะจะทำให้การใช้ชีวิตประจำวันนั้นมีความยากลำบาก

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นพืช] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่สามารถมีการพัฒนาได้เช่นเดียวกับพืช โดยสังเกตได้จากการพบถ้อยคำที่แสดงการเจริญเติบโตของพืชนำมาใช้ในการกล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก เช่น ถ้อยคำ “สูงอ่อม” “โรย” “เหี่ยว” “เฉา” “เติบโต” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ดีและไม่ดี นอกจากลักษณะการเจริญเติบโตของพืชแล้ว ยังพบว่าดอกไม้ถูกนำมาเปรียบเทียบถึงคนรัก เช่น ถ้อยคำ “ชบา” “กุหลาบ” “ทานตะวัน” เนื่องจากดอกไม้ดังกล่าวมีลักษณะสวยงาม สีสดใส จึงถูกนำมาเปรียบเทียบถึงคนรักที่มีรูปร่าง หน้าตา สวยงามชวนหลงใหล

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นสัตว์] สะท้อนให้เห็นว่าสัตว์สามารถเป็นตัวแทนแสดงให้เห็นถึงลักษณะของคนรัก โดยมีการใช้คำนามเรียกชื่อสัตว์มาเปรียบเทียบถึงคนรักที่ดีและไม่ดี รวมไปถึงลักษณะนิสัยใจคอ เช่น ถ้อยคำ “ปลาไหล” แสดงให้เห็นถึงลักษณะของคนรักมีนิสัยเจ้าชู้ หรือแม้แต่นำมาใช้ในการเปรียบเทียบแสดงถึงความแตกต่างทางฐานะ ความสูงศักดิ์ เช่น ถ้อยคำ “กา” กับ “หงส์”

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นทรัพย์สิน] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความต้องการมีไว้ครอบครอง เมื่อได้มาครอบครองแล้วยอมหวงแหน โดยพบถ้อยคำ “มีค่า” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงความรัก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความรักว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการและมีค่าเช่นเดียวกับทรัพย์สินอย่างหนึ่ง

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นอาหาร] สะท้อนให้เห็นว่าความรักมีความสำคัญเหมือนกับอาหารที่เป็นปัจจัยสี่ มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เพราะมนุษย์จำเป็นต้องบริโภคอาหารเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด ความรักก็เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์มีความสุข ความรักจึงมีความสำคัญเช่นเดียวกับอาหาร นอกจากนี้ยังพบคำที่เกี่ยวข้องกับรสของอาหารถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ของความรัก โดยพบถ้อยคำ “หวาน” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ดี และถ้อยคำ “ขม” “จืด” ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่ดี

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นธรรมชาติ] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่มืออยู่รอบๆ ตัวเราเหมือนกับธรรมชาติที่มีอยู่บนโลกและสามารถพบเห็นได้โดยทั่วไป นอกจากนี้ลักษณะบางอย่างของธรรมชาติยังสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของคนรักที่สูงศักดิ์ จากตัวอย่างถ้อยคำ “จันทร์” “ดวงดาว” เป็นสิ่งที่มืออยู่ในธรรมชาติและอยู่บนที่สูง จึงนำมาใช้เปรียบเทียบถึงคนรักที่มีฐานะสูงกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของมิรินต้า นูรูงโรจัน (2548: 131) ที่กล่าวว่าการใช้อุปลักษณะธรรมชาติที่เกี่ยวข้องดาราศาสตร์ เช่น ดวงจันทร์และดวงดาวเป็นธรรมชาติที่อยู่ในตำแหน่งสูง ถูกนำมาเปรียบเทียบกับผู้หญิงที่มีฐานะสูงเกินกว่าที่ชายจะครอบครองได้

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ทำให้มีความสุขและสมหวัง เหมือนกับเวทมนตร์ที่สามารถดลบันดาลสิ่งดีๆ ให้เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ยังมีการนำความเชื่อเกี่ยวกับเทวดา นางฟ้าและซาตานมาเปรียบเทียบถึงลักษณะของคนรัก โดยถ้อยคำ “เทวดา” “นางฟ้า” เปรียบเทียบถึงลักษณะของคนรักที่ดี มีลักษณะรูปร่างหน้าตาที่งดงาม เหมือนกับเทวดาหรือนางฟ้าที่อยู่บนสวรรค์ ถ้อยคำ “ซาตาน” เปรียบเทียบถึงลักษณะของคนรักที่ไม่ดี มีความน่ากลัว

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นการแสดง] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นและมีการพัฒนาความสัมพันธ์ของความรักระหว่างคนสองคน แต่ในบางครั้งความสัมพันธ์ก็อาจมีบุคคลที่สามเข้ามาทำให้ความสัมพันธ์เกิดปัญหา ซึ่งผู้วิจัยพบถ้อยคำ “นางร้าย” หรือ “ตัวอิจฉา” ถูกนำมาเปรียบเทียบถึงบุคคลที่สาม ความสัมพันธ์ของความรักที่เกิดขึ้นนั้นเหมือนกับการดำเนินเรื่องราวของละครหรือภาพยนตร์ที่ต้องมีตัวละครในการดำเนินเรื่องราว โดยพบถ้อยคำ “ตัวเอก” “นางเอก” “นางอิจฉา” ถูกนำมาเปรียบเทียบถึงคนรัก เพราะตัวละครเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การแสดงสามารถดำเนินเรื่องไป เช่นเดียวกับคนรักที่ทำให้ความสัมพันธ์ของความรักพัฒนาต่อไปได้

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นการแข่งขัน] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นเรื่องของการแข่งขัน ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งความรัก ผู้ที่มีความรักก็เหมือนกับผู้เข้าแข่งขัน โดยถ้อยคำ “ตัวจริง” เปรียบเทียบถึงคนรักที่ได้รับความรักจากคนที่ตนเองรัก ถ้อยคำ “ตัวสำรอง” เปรียบเทียบถึงคนรักที่ถูกมองข้าม ไม่ได้ได้รับความสำคัญ ผลของการแข่งขันแพ้กับชนะก็เปรียบเหมือนกับความรัก โดยถ้อยคำว่า “ชนะ” เปรียบเทียบถึงความรักที่สมหวัง และถ้อยคำ “แพ้” เปรียบเทียบถึงความรักที่ไม่สมหวัง

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นการเดินทาง] สะท้อนให้เห็นว่าความรักสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ได้ โดยพบถ้อยคำที่เกี่ยวกับการเดินทาง เช่น “การเดินทาง” “ร่วมทาง” “ก้าวหน้า” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ของความรักที่เกิดขึ้น ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะ เช่น “เรือ” “วาทรถ” นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ทั้งนี้เพราะยานพาหนะก็เป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการเดินทางคนรักก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์ของความรักเกิดขึ้น แต่หากความสัมพันธ์มีอันต้องจบสิ้นลงหรือไม่สมหวังก็

เหมือนกับการเดินทางที่ต้องแยกทางกันไปตามแต่จุดหมายของแต่ละคน โดยพบถ้อยคำ “ทางตัน” “แยกทาง” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ของความรักที่ไม่สมหวังและเลิกรากันไป

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นการเรียน] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันได้ โดยพบถ้อยคำ “หนังสือ” นำมาเปรียบเทียบถึงความรัก เนื่องจากหนังสือเป็นสิ่งที่อ่านแล้วทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้และเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ความรักก็เช่นเดียวกันเมื่อคนสองคนได้เรียนรู้ศึกษานิสัยของกันและกันแล้วนั้นก็ทำให้เกิดความเข้าใจต่อกัน อีกทั้งยังสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ที่มีอยู่ให้เกิดความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น เหมือนกับการเรียนที่เมื่อมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนั้นก็จะทำให้เกิดความแตกฉานและเข้าใจในสิ่งที่ศึกษาอยู่นั้นเป็นอย่างดี

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นการเจ็บป่วย] สะท้อนให้เห็นว่าความรักสามารถทำให้ผู้ที่มีความรักเกิดความเจ็บปวดหรือเป็นทุกข์ได้ โดยความเจ็บปวดเสียใจที่เกิดขึ้นจากความรักมีลักษณะอาการที่แสดงออกเหมือนกับผู้มีอาการเจ็บป่วย โดยผู้วิจัยพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาการเจ็บป่วยนำมาเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรัก เช่นถ้อยคำ “แผล” “เพื่อ” “คลัง” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่ผิดหวังจากความรักซึ่งทำให้เกิดความเจ็บปวด เสียใจต่อตัวผู้ที่มีความรัก เหมือนกับอาการของผู้ที่เจ็บป่วยทางร่างกายที่ต้องได้รับการรักษาให้หายเป็นปกติ

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นสิ่งของ] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่สามารถสัมผัส จับต้องและครอบครองได้ ความรักเป็นสิ่งที่เปราะบางต้องการการดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้ความสัมพันธ์ของความรักนั้นดียิ่งขึ้น โดยพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของสิ่งของ เช่น “เก่า” “ชำรุด” “ร้าว” มาใช้เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ของความรักที่เหินห่างและต้องการได้รับการดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้ความสัมพันธ์กลับมาดีเหมือนเดิม เช่นเดียวกับสิ่งของเมื่อพบว่าชำรุดหรืออยู่ในสภาพที่เก่าก็ต้องทำความสะอาดหรือซ่อมแซม ให้อยู่ในสภาพที่ดี ไม่เก่าหรือชำรุด สามารถใช้งานได้ต่อไป

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นสิ่งก่อสร้าง] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่สามารถพักพิงและนำมาใช้ได้ ผู้วิจัยพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง เช่น “เสาหลัก” “ที่พัก” “ศาลา” นำมาเปรียบเทียบถึงคนรัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะของคนรักที่สามารถเป็นที่พึ่งพิงทางใจได้ ซึ่งก็เหมือนกับลักษณะของสิ่งก่อสร้างที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อสำหรับพักอาศัยทำให้เกิดความสะดวกสบาย

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นสงคราม] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่ต้องมีการแย่งชิง ครอบครอง กระทำทุกทางเพื่อให้ได้มา โดยพบถ้อยคำ “แย่งชิง” “คุกคาม” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงการกระทำที่ทำให้ได้ความรักมา เหมือนกับการทำสงครามที่มีข้าศึกเข้ามา ต่อสู้เพื่อแย่งชิงดินแดนและต้องการได้รับชัยชนะจากคู่ต่อสู้

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นเพลง] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสุข โดยพบถ้อยคำ “เพลง” นำมาเปรียบเทียบถึงความรัก เพราะเมื่อฟังเพลงแล้วทำให้เกิดความ

ผ่อนคลาย สบายใจ เช่นเดียวกับความรักซึ่งเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วสามารถทำให้ผู้ที่มีความรักนั้นมีความสุข

อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือเวลา] สะท้อนให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ คนรักก็เช่นเดียวกันถือว่าเป็นบุคคลที่มีค่าต่อตัวผู้ที่มีความรัก โดยพบถ้อยคำ “ช่วงเวลา” นำมาเปรียบเทียบกับคนรัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนรักกับเวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเหมือนกัน

1.4 การเปรียบเทียบอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

เมื่อศึกษาถ้อยคำอุปลักษณที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันแล้ว ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเปรียบเทียบอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างของอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ที่พบในเพลงแต่ละประเภท โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 เปรียบเทียบอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนกับเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน

อุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน พบอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักเหมือนกัน 10 ประเภท ได้แก่ 1. [ความรักคือมนุษย์] 2. [ความรักคือพืช] 3. [ความรักคือสัตว์] 4. [ความรักคืออาหาร] 5. [ความรักคือธรรมชาติ] 6. [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] 7. [ความรักคือการแข่งขัน] 8. [ความรักคือการเดินทาง] 9. [ความรักคือการเจ็บป่วย] 10. [ความรักคือสิ่งของ] พบอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] [ความรักคือการแสดง] [ความรักคือการเล่น] และ [ความรักคือสงคราม] เฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันเท่านั้น ถ้อยคำอุปลักษณแสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักทั้งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนพบว่ามีการใช้ภาษาง่ายๆ สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน มีการใช้ถ้อยคำที่สะท้อนความให้เห็นความเป็นสังคมเกษตรกรรมและสภาพการดำรงชีวิตแบบสังคมชนบท เช่นถ้อยคำที่ว่า “ต้นข้าว” “คมเคียว” ซึ่งเป็นถ้อยคำแสดงให้เห็นสภาพของสังคมชนบทที่มีประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก และยังพบว่าในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนมีการเลือกใช้คำที่หลากหลายกว่า โดยพบถ้อยคำที่มีความหมายเหมือนกันนำมาใช้เปรียบเทียบ เช่น ถ้อยคำ “ซีวี” “ซีวัน” “น้ำ” “วาริ” และ “ดวงดาว” “ดารา” ในขณะที่เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมีการใช้ถ้อยคำที่สะท้อนความเป็นสังคมเกษตรกรรมและสภาพสังคมชนบทเช่นเดียวกัน แต่สิ่งที่แตกต่างคือในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันถ้อยคำที่พบมีลักษณะของคำทับศัพท์ ซึ่งในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนไม่พบในลักษณะนี้ การใช้คำทับศัพท์ที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของยุค

สมัยที่มีการเจริญก้าวหน้าและเติบโตอย่างรวดเร็วของสังคม มีการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาโดยสะท้อนในเรื่องของค่านิยมเกี่ยวกับอาหารโดยพบถ้อยคำ “เนื้อโกเบ” “ซอสเฟรนช์ฟรายส์” ซึ่งเป็นอาหารต่างประเทศที่กำลังได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในปัจจุบันนำมาใช้ในการเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความเจริญก้าวหน้าที่เกิดขึ้นนั้นได้เข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตมากขึ้น และได้แผ่อิทธิพลความเจริญก้าวหน้าจากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบท สอดคล้องกับที่เจดีย์วฤกษ์จุฬิมล (2555: 145) กล่าวไว้ในหนังสือมนุษย์กับสังคมว่าการเปลี่ยนแปลงในสังคมส่วนใหญ่รวมถึงสังคมไทยในปัจจุบันเป็นการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมือง เรียกกระบวนการดังกล่าวว่าการเปลี่ยนเป็นความทันสมัย (modernization) โดยสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเป็นแบบสังคมตะวันตกมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นนี้รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมด้วย

1.4.2 เปรียบเทียบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน พบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักเหมือนกัน 13 ประเภท ได้แก่ 1. [ความรักคือมนุษย์] 2. [ความรักคือพืช] 3. [ความรักคือสัตว์] 4. [ความรักคืออาหาร] 5. [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] 6. [ความรักคือธรรมชาติ] 7. [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] 8. [ความรักคือการแสดง] 9. [ความรักคือการแข่งขัน] 10. [ความรักคือการเดินทาง] 11. [ความรักคือการเรียน] 12. [ความรักคือการเจ็บป่วย] 13. [ความรักคือสิ่งของ] และพบอุปลักษณะความรักที่แตกต่างกันระหว่างเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน คือ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสงคราม] ซึ่งพบเฉพาะในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันเท่านั้น และพบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือเพลง] เฉพาะในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันเท่านั้น

การเปรียบเทียบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน พบว่ามีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะที่เป็นคำทับศัพท์ ซึ่งการใช้คำทับศัพท์นี้เกิดจากการหลงใหลและรับเอาวัฒนธรรมตะวันตก โดยพบถ้อยคำ “ซาตาน” ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมตะวันตกที่มีความเชื่อเกี่ยวกับซาตานว่าเป็นปีศาจและมีนิสัยโหดเหี้ยม โดยถ้อยคำดังกล่าวนำมาใช้เปรียบเทียบถึงคนรักที่มีลักษณะนิสัยไม่ดี ในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบถ้อยคำ “ออกซิเจน” เป็นชื่อธาตุชนิดหนึ่งในภาษาอังกฤษถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงความสำคัญของคนรักว่าเหมือนกับออกซิเจนที่มนุษย์จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการหายใจขาดไม่ได้เพราะจะส่งผลแก่ชีวิต นอกจากวัฒนธรรมตะวันตกแล้วยังพบว่าถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงการหลงใหลเข้ามาของวัฒนธรรมเอเชียด้วยซ้ำ โดยพบถ้อยคำ “เนื้อโกเบ” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงคนรัก จากถ้อยคำดังกล่าวแสดงถึงการ

รับวัฒนธรรมเอเชียในด้านอาหารเข้ามา นอกจากนี้พบถ้อยคำที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของเทคโนโลยีและวิทยาการในเรื่องของการติดต่อสื่อสารแบบไร้สาย โดยเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบถ้อยคำ “เครือข่ายรัก” ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การติดต่อสื่อสารในยุคปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วนำมาใช้เปรียบเทียบถึงความรัก ทั้งนี้ถ้อยคำอุปลักษณณ์ที่พบในเพลงทั้งสองประเภทพบการปรากฏของถ้อยคำอุปลักษณณ์ที่เหมือนกันอยู่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพลงทั้งสองประเภทอยู่ในยุคสมัยและในช่วงเวลาเดียวกันที่สังคมมีความเจริญเติบโตและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ว่าเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณณ์ที่เหมือนกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะความเจริญเติบโตทางสังคมที่ได้แทรกซึมจากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทอย่างไรก็ตามเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันถึงแม้ว่าจะมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณณ์ที่เหมือนกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน แต่ก็ยังพบว่ามีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณณ์ที่สะท้อนความเป็นสังคมชนบท วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านให้เห็นอยู่ด้วยเช่นกัน โดยพบถ้อยคำว่า “ไอ้เท่ง” “ไอ้ทอง” ซึ่งเป็นตัวละครในหนังตะลุงเป็นการแสดงพื้นบ้านทางภาคใต้

2. อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาอุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากลพบอุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักทั้งหมด 16 อุปลักษณณ์ ได้แก่ 1. [ความรักคือมนุษย์] 2. [ความรักคือพืช] 3. [ความรักคือสัตว์] 4. [ความรักคือทรัพย์สิน] 5. [ความรักคืออาหาร] 6. [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] 7. [ความรักคือธรรมชาติ] 8. [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] 9. [ความรักคือการแสดง] 10. [ความรักคือการแข่งขัน] 11. [ความรักคือการเดินทาง] 12. [ความรักคือการเรียน] 13. [ความรักคือการเจ็บป่วย] 14. [ความรักคือสิ่งของ] 15. [ความรักคือสงคราม] 16. [ความรักคือเพลง] ผู้วิจัยพบว่าอุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่นำมาใช้เปรียบเทียบนั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในการรับรู้ด้านต่างๆ ได้แก่ ประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์จากประสาทสัมผัส ประสบการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับที่เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) กล่าวว่าการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันอยู่ในแบบของการเปรียบเทียบเป็นอุปลักษณณ์ โดยอุปลักษณณ์ไม่ได้เป็นเรื่องของการใช้คำ แต่ยังเกี่ยวข้องกับระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา อารมณ์ สังคม ความรู้สึก ซึ่งสามารถอธิบายได้อย่างมีเหตุผล

อุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนไม่พบอุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์ที่สามารถจำแนกองค์ประกอบของความรักได้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ แต่พบอุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์ที่สามารถจำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบ คือ ผู้ที่มีความรักและอาการที่เกิดจากความรัก ได้แก่ อุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเจ็บป่วย] อุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์ที่สามารถจำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักได้ 2 องค์ประกอบเหมือนกัน คือ ผู้ที่มีความรักและอารมณ์รัก ได้แก่

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช] [ความรักคือสัตว์] [ความรักคืออาหาร] [ความรักคือธรรมชาติ] [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] [ความรักคือการเดินทาง] [ความรักคือสิ่งของ] อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักได้เพียงองค์ประกอบเดียว ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์] ส่วนอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รักได้เพียงองค์ประกอบเดียว ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือทรัพย์สิน] [ความรักคือการแข่งขัน]

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันที่สามารถจำแนกองค์ประกอบของความรักได้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช] [ความรักคืออาหาร] [ความรักคือธรรมชาติ] [ความรักคือการแข่งขัน] [ความรักคือสงคราม] อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรัก ได้ 2 องค์ประกอบ คือ ผู้ที่มีความรักและอาการที่เกิดจากความรัก ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสัตว์] อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักและอารมณ์รักเหมือนกัน ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแสดง] [ความรักคือการเดินทาง] [ความรักคือการเจ็บป่วย] อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักได้เพียงองค์ประกอบเดียว ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์] [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] [ความรักคือสิ่งของ] ส่วนอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของอารมณ์รักได้เพียงองค์ประกอบเดียว ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการเรียน]

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันที่สามารถจำแนกตามองค์ประกอบของความรักได้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช] [ความรักคือธรรมชาติ] อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรัก ได้ 2 องค์ประกอบ คือ ผู้ที่มีความรักและอาการที่เกิดจากความรัก ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือการแข่งขัน] [ความรักคือการเจ็บป่วย] อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักและอารมณ์รักเหมือนกัน ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร] [ความรักคือสิ่งก่อสร้าง] [ความรักคือการแสดง] [ความรักคือการเดินทาง] [ความรักคือสิ่งของ] ส่วนอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกได้เพียงองค์ประกอบเดียว คือ องค์ประกอบของผู้ที่มีความรัก ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือมนุษย์] [ความรักคือสัตว์] [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] [ความรักคือเพลง] และอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกไว้ในองค์ประกอบอารมณ์รักได้เพียงองค์ประกอบเดียว คือ [ความรักคือการเรียน]

ผู้วิจัยสังเกตว่าอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่จำแนกในองค์ประกอบของความรักได้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือพืช] [ความรักคืออาหาร] [ความรักคือธรรมชาติ] ทั้งนี้เพราะพืชและธรรมชาติเป็นสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวมนุษย์ พืชและธรรมชาติต่างก็มีลักษณะเด่นบางประการที่พบเห็นจึงถูกนำมาเปรียบเทียบทำให้เข้าใจถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักได้ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักเป็นพืช] พบว่ามีการนำชื่อเรียกดอกไม้มาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก แสดงให้เห็น

ถึงรูปร่าง หน้าตา ที่สวยงามของคนรัก พบถ้อยคำ “กุหลาบ” “ทานตะวัน” “บัว” นำมาใช้เปรียบเทียบ นอกจากนี้ยังพบถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับอาการของพืช เช่น “เหี่ยว” “เฉา” “โรย” นำมาใช้เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรักโดยแสดงให้เห็นถึงลักษณะของอาการที่ผิดหวังจากความรักว่ามีอาการหดหู่ หมดยุติ อาลัยตายอยากไม่มีชีวิตชีวา เหมือนกับอาการของพืชที่ขาดน้ำและแห้งเหี่ยวเฉาตายลงไป ส่วนในองค์ประกอบของความรักพบที่มีการเปรียบเทียบความรักเหมือนกับพืช โดยพบถ้อยคำ “ปลูก” “เติบโต” “ต้นไทร” นำมากล่าวเปรียบเทียบถึงความรักโดยแสดงให้เห็นว่าความรักเป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งที่สามารถพัฒนาทำให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดีต่อของคนสองคนได้ เช่นเดียวกับพืชที่เมื่อเริ่มปลูกและดูแลรดน้ำเป็นประจำก็จะเติบโตเป็นต้นไม้ใหญ่ออกดอก ออกผล สามารถเก็บเกี่ยวมารับประทานได้ ในขณะที่อาหารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคืออาหาร] พบที่มีการนำชื่อเรียกอาหารมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก โดยพบถ้อยคำ “หวานเย็น” นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักรูปร่าง หน้าตาชวนให้มอง และรสชาติของอาหาร เช่น “หวาน” นำมาเปรียบเทียบถึงความรักที่ดีมีความสุข และถ้อยคำ “ขม” “จืด” นำมาเปรียบเทียบถึงความรักที่ไม่ดี ห่างเหินหรือความรักที่ต้องเลิกราต่อกัน ส่วนอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือธรรมชาติ] พบค่านามเรียกชื่อธรรมชาตินำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรัก พบถ้อยคำว่า “ดวงดาว” “จันทร์” นำมาเปรียบเทียบถึงผู้ที่มีความรักที่มีฐานะสูงศักดิ์ ในขณะที่ถ้อยคำ “ดิน” ถูกนำมาใช้เปรียบเทียบถึงผู้ที่มีฐานะต่ำต้อย ถ้อยคำ “ฤดูออกหัก” “ฟ้าผ่า” ถูกนำมาเปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดจากความรักซึ่งเป็นอาการที่ทำให้เกิดความเสียใจ เจ็บปวด และลักษณะเด่นของธรรมชาติถูกนำมาเปรียบเทียบถึงความรัก เช่น “ลม” “อากาศ” ถูกนำมาเปรียบเทียบถึงความรักที่ไม่ได้ความสนใจในถูกมองข้ามไป เหมือนกับลักษณะของลมและอากาศที่ไม่สามารถสัมผัสหรือมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์บางประเภทพบว่าจำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักเพียงองค์ประกอบเดียว เช่น อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] ปรากฏในองค์ประกอบของผู้ที่มีความรักโดยพบถ้อยคำ “เทวดา” “นางฟ้า” “ซาตาน” นำมาเปรียบเทียบถึงคนรัก อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ [ความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ] จำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักเพียงองค์ประกอบเดียวนั้นอาจเป็นเพราะว่าสิ่งเหนือธรรมชาตินั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ เป็นสิ่งที่อยู่ไกลตัวมนุษย์และไม่สามารถพิสูจน์หรือหาที่มาได้จึงทำให้พบถ้อยคำอุปลักษณะเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติจำแนกไว้ในองค์ประกอบของความรักเพียงองค์ประกอบเดียว จะเห็นได้ว่าถ้อยคำอุปลักษณะที่นำมาใช้เป็นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับพืช อาหาร และธรรมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ ธรรมชาติและพืชเป็นสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว อีกทั้งมนุษย์ยังใช้ประโยชน์จากธรรมชาติจึงทำให้มนุษย์ให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ ส่วนอาหารจัดเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ในการดำรงชีวิต จึงทำให้พบถ้อยคำอุปลักษณะที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ อาหาร และพืชถูกนำมาใช้เป็นอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักเป็นจำนวนมาก และทำให้ทราบถึงมุมมองต่อความรักของผู้ใช้ภาษาโดยสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของมนุษย์ในเรื่องสังคม อารมณ์ ความรู้สึก ความรักเป็นสิ่งที่เป็นามธรรมและอธิบายได้ยาก ผู้ใช้ภาษาจึงมี

การอธิบายความหมายและเปรียบเทียบความรักกับสิ่งที่พบในชีวิตประจำวันและจากประสบการณ์ต่างๆ โดยการนำความรักมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมเพื่ออธิบายและทำให้เข้าใจถึงความรักซึ่งเป็นการรู้สึกที่ซับซ้อนไม่มีตัวตน ทำให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อความรักชัดเจนยิ่งขึ้น

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในงานวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาอุปลักษณะแสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากลสำหรับวัยรุ่นของสินีนานู วัฒนสุข (2549) ผลการวิจัยของสินีนานูพบมโนทัศน์อารมณ์รักที่สอดคล้องกับอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบในงานของผู้วิจัยบางอุปลักษณะ ดังนี้ 1. [อารมณ์รักเป็นธรรมชาติ] 2. [อารมณ์รักเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ] 3. [อารมณ์รักเป็นการเดินทาง] 4. [อารมณ์รักเป็นการแข่งขัน] 5. [อารมณ์รักเป็นการเจ็บป่วย] 6. [อารมณ์รักเป็นการแสดง] 7. [อารมณ์รักเป็นการเรียน] และสอดคล้องกับงานวิจัยภัทรา งามจิตวงศ์สกุล (2546) ที่ได้ศึกษาอุปลักษณะความรักจากบทเพลงไทยสากล ผลการวิจัยแสดงมโนทัศน์ต่อความรักที่สอดคล้องกับงานของผู้วิจัยเช่นเดียวกัน โดยพบมโนทัศน์ที่สอดคล้องกัน ดังนี้ 1. [ความรักคือมนุษย์] 2. [ความรักคือพืช] 3. [ความรักคืออาหาร] 4. [ความรักคือธรรมชาติ] 5. [ความรักคือการเดินทาง] 6. [ความรักคือเจ็บป่วย] 7. [ความรักคือการเรียน] 8. [ความรักคือสงคราม] อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในงานของผู้วิจัยที่พบแตกต่างจากงานวิจัยของสินีนานูและภัทรา เช่น [อารมณ์รักเป็นธุรกิจ] [อารมณ์รักเป็นการพนัน] [ความรักคือเกม] [ความรักคือกฎหมาย] เป็นต้น อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่พบแตกต่างกันนั้นอาจเป็นเพราะข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในงานวิจัยของสินีนานูและภัทราเก็บข้อมูลเฉพาะในเพลงไทยสากลเท่านั้น แต่ในงานของผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเพลงลูกทุ่งต่างสมัย ได้แก่ เพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อน เพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบัน และเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลในการวิจัยที่แตกต่างกันและการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลนั้น อาจมีผลทำให้มโนทัศน์ของคนในสังคมขณะนั้นมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยสะท้อนให้เห็นจากอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่พบแตกต่างกันในงานวิจัย

นอกจากงานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณะความรักในภาษาไทยแล้วพบงานวิจัยของต่างประเทศที่ศึกษาอุปลักษณะความรักด้วยเช่นกัน โดยพบงานวิจัยศึกษาอุปลักษณะความรักในภาษาอังกฤษและภาษารัสเซีย (Irina Popaditch: 2004) ผลการศึกษาพบอุปลักษณะความรักว่าในภาษาอังกฤษและภาษารัสเซียที่สอดคล้องกับงานของผู้วิจัย ดังนี้ 1. [ความรักคือสงคราม] [LOVE IS WAR] 2. [ความรักคือการเดินทาง] [LOVE IS A JOURNEY] อุปลักษณะความรักที่พบในภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษารัสเซียนั้นแสดงให้เห็นว่าความรักเป็นเรื่องสากลที่มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาต่างก็มีมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามอุปลักษณะเกี่ยวกับความรักที่พบในภาษาอังกฤษและภาษารัสเซียแตกต่างจากในภาษาไทยและงานของผู้วิจัย ดังนี้ 1. [ความรักคือกำลังทางวัตถุ] [LOVE IS A PHYSICAL FORCE] 2. [ความรักคือความร้อน] [LOVE IS HEAT] 3. [ความรักคือผลงานประดิษฐ์] [LOVE IS A CREATION] 4. [ความรักคือวัตถุที่แตก] [LOVE IS A FRAGILE OBJECT] 5. [ความรักคือความเป็นเอกภาพ] [LOVE IS A UNITY]

6. [ความรักคือเหล้าไวน์] [LOVE IS WINE] 7. [ความรักคือศาสนา] [LOVE IS A CULT] ซึ่งความแตกต่างที่พบนี้อาจมาจากความแตกต่างกันของสังคมและวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้นๆ ในแต่ละประเทศ และพบบางวิจัยของ Anke Beger; & Olaf Jäkel, Flensburg (2009) ศึกษาความแตกต่างในอุปลักษณะอารมณ์รักระหว่างผู้เชี่ยวชาญและบุคคลทั่วไป ผลการศึกษาพบมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก ดังนี้

1. [ความรักคือภาชนะ] [LOVE IS CONTAINER]
2. [ความรักคือการรวมกันของส่วนต่างๆ] [LOVE IS A UNITY OF PART]
3. [ความรักคือการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ] [LOVE IS AN ECONOMIC EXCHANGE]

ซึ่งแตกต่างจากงานของผู้วิจัย โดยในงานวิจัยนี้ไม่พบมโนทัศน์ [ความรักคือภาชนะ] [LOVE IS A CONTAINER] [ความรักคือการรวมกันของส่วนต่างๆ] [LOVE IS A UNITY OF PART] และ [ความรักคือการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ] [LOVE IS AN ECONOMIC EXCHANGE] ทั้งนี้เป็นเพราะข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานั้นเก็บจากแหล่งข้อมูลจากผู้ภาษาที่มีความแตกต่างจากการเก็บข้อมูลในงานของผู้วิจัย จึงทำให้พบอุปลักษณะความรักที่แตกต่างกัน แต่ถึงอย่างไรอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่พบก็ยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องของมนุษย์และสิ่งรอบตัวที่ใช้ชีวิตประจำวัน

ในแง่ของยุคสมัยพบว่าอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนและในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน โดยอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในเพลงไทยลูกทุ่งยุคก่อนสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมชนบทและวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ส่วนในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันพบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่แสดงความทันสมัยและความเจริญเติบโตของสังคมมากขึ้น โดยเนื้อหาของเพลงที่พบในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันสะท้อนค่านิยมทางวัตถุมากขึ้น โดยพบว่ามีกระสะท้อนค่านิยมทางวัตถุเกี่ยวกับเงิน เครื่องมือสื่อสาร อาหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา บัวบาน (2548: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาค่านิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งช่วงปี พ.ศ.2540-2547 พบว่าเพลงไทยลูกทุ่งสะท้อนค่านิยมทางวัตถุด้านต่างๆ 8 ด้าน ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับเงิน เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร อาหาร การทำศัลยกรรม ที่อยู่อาศัย ค่านิยมดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่แผ่ขยายอิทธิพลจากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบท นอกจากความแตกต่างของยุคสมัยของเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของสังคมในช่วงเวลาที่ต่างกันแล้วนั้น ในแง่ของประเภทของเพลงเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันมีการใช้ถ้อยคำที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นสังคมชนบท วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านให้เห็นอยู่ โดยพบถ้อยคำว่า “ไอ้เท่ง” “ไอ้ทอง” ซึ่งเป็นตัวละครในหนังตะลุงเป็นการละเล่นพื้นบ้านที่นิยมในภาคใต้นำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความรักซึ่งการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะดังกล่าวไม่พบในเพลงไทยสากลยุคปัจจุบัน ในเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันและเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันพบถ้อยคำในลักษณะของคำทับศัพท์หรือถ้อยคำที่แสดงถึงการรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาแสดงให้เห็นถึงความทันสมัยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคม

ปัจจุบันซึ่งประเภทของเพลงที่แตกต่างกันแต่อยู่ในยุคสมัยและช่วงเวลาเดียวกันพบว่าการใช้ถ้อยคำอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักนั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน สอดคล้องกับสมมติฐานในงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้กล่าวว่าเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันนี้มีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณที่เหมือนกับเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงความทันสมัย การแผ่ขยายอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้า สังคมเมืองไปสู่สังคมชนบท

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยนี้ศึกษาอุปลักษณความรักในเพลงไทยลูกทุ่งกับเพลงไทยสากล จึงมีความเห็นว่าการศึกษารูปลักษณความรักในเพลงประเภทอื่นๆ เช่น เพลงลูกกรุง เพลงสุนทราภรณ์ เพื่อให้เห็นถึงถ้อยคำอุปลักษณที่ใช้เป็นอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่แตกต่างออกไป

2. งานวิจัยนี้ศึกษาอุปลักษณความรักที่พบเฉพาะในเพลงเท่านั้น จึงน่าสนใจที่จะศึกษาอุปลักษณความรักที่พบจากสื่อประเภทอื่นๆ เช่น นวนิยาย หนังสือธรรมะ

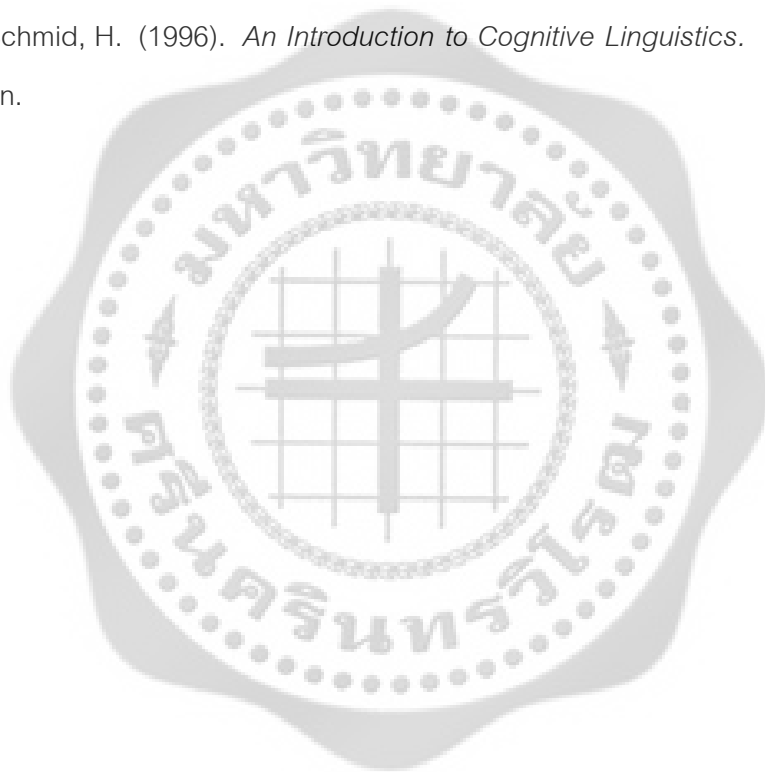
บรรณานุกรม

- คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม. (2555). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะผู้จัดทำหนังสือกึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย ภาค 2. (2534). *กึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย ภาค 2*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินติง กรุ๊ป จำกัด.
- จรรยา บัวบาน. (2548). *ค่านิยมทางวัตถุที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งช่วงปีพ.ศ.2540-2547*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตติมา จารยะพันธ์. (2539). *อุปลักษณะสงครามในข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์ไทย*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ดำรงเลิศ. (2533). *วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม และการดำเนินชีวิตของชาวชนบทไทยที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทยตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน*. เอกสารงานวิจัยอันดับที่ 30. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิรวรรณ กาญจนานันท์. (2540). *เนื้อหาเพลงไทยยอดนิยม การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการฟังเพลงไทยสากลของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ น.ม. (นิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2552). *อุปลักษณะประสาตสัมผัสในภาษาไทย: การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน*. วิทยานิพนธ์ ปรี.ด. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2555, มกราคม-มิถุนายน). *อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความตายในภาษาไทย. วารสารภาษาและวัฒนธรรม. ปีที่ 31 (1): 45-64.*
- ปิยภรณ์ อบแพทย์. (2552). *อุปลักษณะเกี่ยวกับชีวิตในหนังสือธรรมะ*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เปรมกมล สถิตเดชกัญชร. (2551). *การศึกษากระบวนการทางความหมายของอุปลักษณะจากอินเทอร์เน็ตในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร). กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พิชญ์ สมทอง. (2522). *สังคมชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภัทรา งามจิตวงศ์สกุล. (2546). *การศึกษาอุปลักษณะจากบทเพลงไทยสากล*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- มีรินดำ บูรรุ่งโรจน์. (2548). *อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งไทย*.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร). กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ยมลภัทร ภัทรคุปต์. (2552). *อุปลักษณะความตายในหนังสือธรรมะ*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย).
กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รุ่งฤดี ห่อนาค. (2541). *รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับเพลงกับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล
ของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ น.ม. (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เล็ก วงศ์สว่าง. (2553). *ลูกทุ่งเพื่อชีวิต vol.1*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างการพิมพ์.
- เล็ก วงศ์สว่าง. (2553). *ลูกทุ่งเพื่อชีวิต vol.2*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างการพิมพ์.
- เล็ก วงศ์สว่าง. (2554). *ลูกทุ่งเพื่อชีวิต vol.3*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างการพิมพ์.
- เล็ก วงศ์สว่าง. (2554). *ลูกทุ่งเพื่อชีวิต vol.4*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างการพิมพ์.
- เล็ก วงศ์สว่าง. (2555). *ลูกทุ่งเพื่อชีวิต vol.5*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างการพิมพ์.
- เล็ก วงศ์สว่าง. (2551). *The guitar year book 2008*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างการพิมพ์.
- เล็ก วงศ์สว่าง. (2552). *The guitar year book 2009*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างการพิมพ์.
- เล็ก วงศ์สว่าง. (2553). *The guitar year book 2010*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างการพิมพ์.
- เล็ก วงศ์สว่าง. (2554). *The guitar year book 2011*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างการพิมพ์.
- เล็ก วงศ์สว่าง. (2555). *The guitar year book 2012*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างการพิมพ์.
- วิทยา นาควัชระ. (2548). *รู้ทันความรัก*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง.
- ศรัณย์ รักสัตย์มัน. (2547). *วัยรุ่นกับกระบวนการสร้างความเป็นจริงเรื่องความรักผ่านเพลงไทยสมัย
นิยม*. วิทยานิพนธ์ ว.ม. (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: คณะวารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันนวัตกรรมและพัฒนาระบบการเรียนรู้. (2556). *คอมพิวเตอร์น่ารู้*. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน
2555, จาก http://www.il.mahidol.ac.th/e-media/computer/network/net_network1.htm.
- สมลักษณ์ เจียมธีระนาท. (2550). *พิมานเพลง 1-4*. ม.ป.พ.
- สินีนางู วัฒนสุข. (2549). *อุปลักษณะแสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากลสำหรับวัยรุ่นไทย*.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร). กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถ่ายเอกสาร.

- สุกัญญา รุ่งแจ้ง. (2548). *อุปถัมภ์เชิงมโนทัศน์ของการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย*.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร). กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถ่ายเอกสาร.
- สุกรี เจริญสุข. (2538). *ดนตรีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: ดิออกเตอร์แซ็ค.
- สุภา อังกระวรรณท์. (2527). *การศึกษาความหมายของคำว่าผู้หญิงจากความเปรียบในบทเพลง
 ไทยสากล*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพงษ์ สังข์มณี. (2541). *ค่านิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน พ.ศ. 2533-2539*.
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทุมพร มีเจริญ. (2542). *การศึกษาความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะในร่างกายใน
 ภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร). กรุงเทพฯ:
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถ่ายเอกสาร.
- อุษา พงษ์ชัยวิบูลย์. (2544). *การศึกษาอุปถัมภ์เรื่องการเมืองในภาษาไทยตามแนว
 อรรถศาสตร์ปริชาน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร). กรุงเทพฯ:
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถ่ายเอกสาร.
- Beger, A.; & Flensburg, J. (2009). ANGER, LOVE and SADNESS revisited: differences in
 metaphors between experts and laypersons in the genre Psychology guide. Retrieved
 February 20, 2010, from [http://www.metaphorik.del/sites/www.metaphorik.de/journal-
 pdf/16_2009_begerjaekelpdf](http://www.metaphorik.del/sites/www.metaphorik.de/journal-pdf/16_2009_begerjaekelpdf).
- Cruse, A. (2004). *Meaning in language: An Introduction to semantics and pragmatics*.
 Oxford: Oxford University Press.
- Deignan, A. (2005). *Metaphor and corpus Linguistics*. John Benjamins Publishing
 company.
- Goatly, A. (1997). *A language of metaphor*. London: Routledge.
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor and emotion: language, culture and body in human
 feeling*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lakoff, G.; & Johnson, M. (1980). *Metaphor we live by*. Chicago: University of Chicago
 Press.

- Ogden, C.K.; & Richards, I.A. (1972). *The Meaning of meaning: A study of the influence of language upon thought and of the Science of symbolism*. London: Routledge&Kegan Paul LTD.
- Palmer, Frank R. (1983). *Semantics*. 2nd Edn. Cambridge: Cambridge University Press.
- Popaditch, I. (2004). *Metaphor of love in English and Russian*. Retrieved February 20, 2010, from <http://dooku.miun.se/engelska/englishC/C-eassay/HT03Final/Irina%20Popaditch.pdf>.
- Ullmann, S. (1962). *Semantics and Introduction to the Science of meaning*. Oxford: Basil Blackwell.
- Ungerer, F.; & Schmid, H. (1996). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. London: Longman.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	กรกนก รัมมะอัติถ์
วันเดือนปีเกิด	9 ธันวาคม 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	77/2 หมู่ 4 ตำบลหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จาก โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2551	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2556	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

